MONEDE DE STICLĂ

Victor Martin
MONEDE DE STICLĂ

© 2022, Victor Martin
© 2022, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARTIN, VICTOR
Monede de sticlă / Victor Martin. - București: Pavcon, 2022
ISBN 978-606-9625-42-2

821.135.1

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro
www.colectiasf.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorilor de copyright.

Coperta: **George Ionescu** Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9625-42-2

VICTOR MARTIN

Monede de sticlă

Editura **PAVCON**
București, România, 2022

— Ferește-te, iar cade o frunză! strigă femeia.

Se trântiră la pământ, printre resturile mai mult sau mai puțin vegetale și reușiră să scape neatinși.

— Din ce metal or fi? întrebă bărbatul.

— Nu știu, dar sunt foarte tăioase. încă puțin și îmi reteza brațul. Nu mi-a prins decât mâneca.

— Tăioase și foarte grele. Să te lovească o frunză de câteva tone...

— Ar fi neplăcut, spuse femeia. E ca și cum te-ar strivi o carcasă de mașină mică. La fel de neplăcut ar fi fost să ne asfixiem. Din fericire, cum arată și aparatele, aerul e respirabil.

Cei doi supraviețuitori ai catastrofei, produsă de impactul navei cosmice cu solul planetei, își continuară înaintarea fără să mai scoată o vorbă.

Aveau doar două opțiuni: înainte, spre necunoscut, sau înapoi, unde puteau să nimerească sub o ploaie de frunze mult mai periculoase, late, grele, sau ascuțite, ca niște vârfuri de lance. Copaci gigantici, cu trunchiuri groase, milenare, crescuți haotic, se înălțau la mică distanță unul de altul.

De sub ploaia de cuțite nu mai rămăseseră decât ei doi: Angela Noistec și Ian Nicer, ingineri în corpul tehnic al navei.

Multi, majoritatea cu răni grave, preferaseră să se întoarcă spre ceea ce mai rămăsese din navă, cu speranța

că se vor vindeca, vor aduce vreo navetă în stare de funcționare și vor putea pleca altfel decât prin pădure, zburând pe deasupra.

Folosind cuțitele-laser, Ian și Angela își croiau drum, din ce în ce mai greu, prin vegetația milenară.

Păienjenișul devenea tot mai compact, astfel încât bucățile de arbuști sau liane nu mai puteau fi aruncate decât în urmă.

— Nu mai avem nici o posibilitate de întoarcere, spuse femeia.

— Nu, nu mai avem, spuse bărbatul, privind frunzele mari, deschise ca niște umbrele sau răsucite în jurul crengilor arborilor uriași.

— Dacă nu abandonam aparatele autonome de zbor, poate ne ridicam în văzduh și vedeam ce e în jur.

— Visezi. Nu mai aveam combustibil nici pentru cinci kilometri. Cei rămași pe navă și cei care s-au întors din drum visează că vor pleca. Acolo vor muri.

— Nu sunt mai mult de zece kilometri până la marginea pădurii, spuse Angela.

— Poate, dar am preferat să alimentez cuțitele-laser, să mergem, așa, prin pădure. Dacă ar fi fost posibil să perforăm plafonul ăsta verde, cred că am fi dat de un rău și mai mare. Nu simți zguduiturile pământului?

— Ba da. E posibil ca planeta asta să fie foarte des lovită de meteoriți.

— E posibil, așa cum e posibil să existe o puternică activitate vulcanică, spuse Ian, reluând înaintarea.

Pusă pe maxim, raza de culoare albastru-electric a cuțitelor putea să taie și blindajul unei navete cosmice. Putea fi reglată și până la nivelul unui milimetru, dar acum era nevoie să taie copaci seculari metalizați sau liane cu rezistența cablurilor de oțel. Erorile de manipulare puteau mai mult să le înfunde drumul sau să le doboare crengi uscate metalizate și frunze tăioase în cap, așa că erau foarte atenți.

Completează-ți *Colecția Science-Fiction* cu:

 # 1 Extra-Terestrul
 # 2 Secretul emisferei
 # 3 Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța
 # 4 Scornituri spăimântătoare
 # 5 Rangkook
 # 6 Vendetta lui Ucigă-1 Toaca
 # 7 în anul 4000 sau O călătorie la Venus
 # 8 Erezia egumenului Glicherie
 # 9 Scurtă istorie a viitorului aristotelic - IVA 1
 # 10 Forțe ale Naturii, Moartea Vie
 # 110 tragedie cerească
 # 12 Cetiți-le noaptea
 # 13 Marginea curcubeului
 # 14 Incredibila aventură a cuviosului Achim
 # 15 Praf
 # 16 Manuscrisul episcopului Petronius
 # 17 Steaua fulgurantă - IVA *2*
 # 18 Un român in Lună
 # 19 Oameni pe care i-am cunoscut
 # 20 Sawtooth
 # 21 Rău de spațiu Omul fără nume
#22Prograd ia
 # 23 A doua Lună a Pământului
 # 24 Dialogul păsărilor
 # 25 Cumulonimbus deasupra Atlantidei
 # 26Știință, Filosofie și Religie în Avatar
#27Therra
 # 281944 Ein Freak
 # 29 Oameni pe care i-am cunoscut 2
 # 30CdT 1 - Bacteria nemuririi
 # 31 CdT 2 - Cârligul spațial
 # 32CdT 3 - Poarta mântuirii
 # 38 RSA - Auro Luck
 # 39 Războiul Celestinei
 # 40^9 Aripile Albastre
 # 50 Sânge, Metal și Speranță
 # 51 Decadența sufletelor noastre
 # 52 Povestiri spăimântătoare
 # 53 Forțe ale Naturii, Mrejele Focului
 # 54 Războiul Eleninei
 # 55 Casa din altă viață
 # 54Războiul Eleninei
 # 55 Casa din altă viață
 # 56 Dinosauria
 # 57 Mercenarii 1 - Războiul pietrelor
 # 58 învățătorul
 # 59 Noaptea orașului ilustrat
 # 60 Praf 3
 # 61 Saurianul de metan - IVA 3
 # 62 Artefactul
 # 63 Casa fără cărți
#64Apophis
 # 65 Parlamentul
 # 66RSA - Hora hoiturilor
 # 67Dragonul fără aripi
 # 68 RSA - Judecata de Apoi
 # 69 Avatarii faraonului Tlâ
 # 70 RSA - România sub Asediu
 # 71 Efectul Metamorphis
 # 72 Dicționar de Enigme și Mistere
 # 73 Elogiu muncii de partid
 # 74 Insula pescărușilor
 # 75 Aurul beznei
 # 76 București, 2058
 # 77Încăpățânarea Timpului
 # 78 Deocamdată... enigme
 # 79 Tunelul de la capătul lumii
 # 80 Ultima frontieră
 # 81- 83 Istoria Literaturii SF
 # 84Orasele caracatitelor

La început, despicară desișul pe o parte și pe alta, retezând apoi copacii astfel încât să se prăbușească în față, dar era obositor și le mânca prea mult timp. Se urcau pe trunchiurile căzute, fiind nevoiți apoi să coboare, curățindu-i de crengi, pentru a-și relua ascensiunea. Era și periculos, nu numai pentru că puteau fi loviți de crengi grele, tăiați de frunzele enorme sau biciuiți de lianele elastice, ci și pentru că puteau fi striviți de bucăți de trunchiuri. în concluzie, schimbară tactica; arborii erau retezați pe diagonală, cădeau într-o parte și ei treceau pe deasupra. Când un trunchi se proptea în altul, îl ajutau să cadă, retezând încrengătura vegetală pe o lățime mai mare.

Pârâiturile, jerbele de scântei, pocniturile și plesniturile plantelor și lianelor în cădere, amplificate și de tulburările de percepție ale celor doi, date de oboseală, începuseră să devină obsedante.

îmbrăcaseră costumele autonome de protecție, punându-și aparatele de zbor, își luaseră în rucsaci minimum necesar vieții în sălbăticie, armament, aparatură, și plecaseră de pe navă, după ceasurile lor, în urmă cu 11 ore, spre nord.

Nu-și dădeau prea bine seama dacă era zi sau noapte; ceața lăptoasă din jur alimenta o atmosferă de groază și mister, iar cerul plumburiu, văzut prin frunzișul des, se distingea cu greu.

— Junglă, junglă peste tot, spuse femeia. Am obosit. M-aș întoarce.

— Unde să te întorci?! Ce să facem acolo?

— Nici eu nu știu. M-am saturat. Poate..., dacă ne întoarcem și ne băgăm la loc în cuvele de menținere a funcțiilor vitale minime... Mai era energie pentru a rămâne în viață încă 20 de ani. Poate ne găsea cineva.

— Asta e mai rău decât moartea, spuse Ian. Nu cred că suntem în postura de a face mofturi. Trebuie să vezi partea plină a paharului. Din tot echipajul, am plecat doar noi. Nu se știe

cine supraviețuiește. E clar?! în ceea ce a mai rămas din navă, puteam trăi un timp, apoi, din lipsă de hrană, ne puneam jos și muream. Aici, în condiții asemănătoare

Pământului, e posibil să supraviețuim. De stat la infirmerie, în stare de inconștiență, cu speranța că va veni cineva să ne salveze, nici nu vreau să aud. Legea porcăriei universale ne demonstrează că salvarea vine exact la un minut după ce ai încetat să funcționezi.

— Poate reușeam să pornim naveta rămasă întreagă.

Măcar până la marginea pădurii. Suntem ingineri, ne pricepem.

— Ai o obsesie cu naveta asta. Dacă n-ar fi pe jumătate îngropată în sol, dacă am mai fi avut combustibil, tot s-ar mai fi găsit o mie de motive care să elimine din calcul o idee așa absurdă. Suntem ingineri, dar nu avem habar de pilotaj. Am fost recrutați în grupul celor care se ocupau cu întreținerea tehnică. Dacă, prin absurd, cu manualul în mână, am fi pornit, nu am mai fi făcut altceva decât să ne facem praf. în cel mai scurt timp. Cred că planeta asta e înconjurată de un scut protector invizibil. încă înainte de a cădea în pădure și de atinge solul, ne-am lovit de ceva.

— Știu, dar mi se pare absurd să ne târâm de atâtea ore prin pădure, fără să știm dacă vom ajunge undeva, se plânse femeia. Nu se întrevede nicio licărire de civilizație. în curând, ni se termină acumulatorii lanternelor și cei ai stațiilor de emisie-re- cepție. Nici cuțitele-laser nu funcționează la infinit. Rămânem blocați aici.

— Ne consolăm cu ideea că orice societate, oricât de bine organizată ar fi, e tot o junglă.

— Nu e de glumit. Ai fost vreodată în jungla Amazonului?

— N-am avut șansa asta, dar cred că acolo e Raiul pe Pământ, pe lângă pădurea asta moartă, din lemn metalizat, cu atât de puțină clorofilă, spuse bărbatul. Junglele planetei noas-

tre sunt pline de viață; găsim păsări, mari și mici, divers colorate, care fac o gălăgie infernală, șerpi, feline periculoase... Aici e o liniște mortală; foșnetul frunzelor e terifiant, ca un scârțâit continuu, fiind mai mult un zgomot de fond. Parcă ar fi sunetele tablelor de pe case, în bătaia furtunii, combinate cu cele ale unei mii de balamale neunse. Nici sunetele ascuțite, subțiri, stridente, produse prin frecare, nu sunt mai puțin înfricoșătoare. Mă simt ca într-o pădure crescută într-un cimitir de mașini.

— Eu am fost pe Amazon. în vremea studenției și, mai târziu, în expediții antropologice.

— Ce-ai căutat?

— înainte de a face o facultate tehnică, am studiat antropologia, povesti Angela. întotdeauna m-a pasionat originea, evoluția și variabilitatea biologică a ființei umane. E fascinant să studiezi omul în corelație cu mediu natural sau social-cultural. Totuși, după mai multe vizite prin satele unor sălbatici, mi-a pierit cheful de aventură. Am făcut și malarie. Cred că de atunci mi se trage frica de junglă.

— Aici, n-are de ce să-ți fie frică. Pădurea însăși e înfricoșătoare, dar nu conține faună periculoasă. Ai văzut filmările din timpul căderii? Pe partea asta, planeta nu are oceane, e doar un continent, iar jungla nu se găsește peste tot. Până la urmă, trebuie să ajungem undeva.

— Mi-e frică. înaintăm în necunoscut. Să ne întoarcem!

— Calmează-te! strigă bărbatul. Reușești să-mi induci stare de panică. înaintarea e răul cel mai mic. Măcar nu știm ce ne așteaptă.

— Nesiguranța mă mănâncă. Nici nu putem să ne dăm seama dacă e noapte sau zi.

— N-am reținut cât de mult se seamănă planeta asta cu Pământul. Nu știu nici care sunt deosebirile. Datele sunt sumare.

Monede de Victor Martin

— Poate avem noroc, spuse femeia. In partea aia, puțin spre stânga, ceața e mai puțin densă.

— Ți se pare.

Văzură că, totuși, în direcția indicată, arborii exotici uriași, plantele înconjurătoare și arbuștii luxurianți, începeau să scadă în înălțime și se răreau tot mai mult.

La un moment dat, nici nu mai fu nevoie să facă tunel pentru a putea înainta. Cu mare greutate, dar se puteau strecura printre liane.

Cu cât pădurea se rărea, porțiunea de teren din față avea o suprafață tot mai înclinată. Deși nu se vedea nici la zece metri, se putea presupune că, în curând, vor ajunge la câmpie. Copacii înalți aveau spații tot mai mari între ei și le luau locul, tot mai mult, ierburile înalte, tufele de arbuști spinoși sau copacii pitici.

— Nici nu-mi dau seama dacă e noapte sau zi, spuse Angela.

— Nici nu are vreo importanță. Important e că acolo, jos, printre vălătuci de ceață, se întrevede posibilitatea de

a ne mișca mai ușor.

— Fantastic. Necazul e că aici temperatura e mult mai ridicată decât în junglă. Simt că mă sufoc. N-ar fi bine să renunțăm la costumele astea autonome greoaie?

— Autonome pe dracu'! spuse Ian. Când frunza metalică ți-a sfâșiat mâneca, dacă aerul nu era respirabil, te puteai sufoca.

— Rămâneai unic supraviețuitor.

— Nu e o glumă reușită.

— Știam că aerul e respirabil, cam poluat, dar respirabil, spuse femeia. Aparatele pentru analize chimice cantitative și calitative fac parte din domeniul meu de activitate, dar nu cred că ne mai sunt de folos. Am păstrat costumul să nu mă umplu de răni și zgârieturi în jungla blestemată. Să le aruncăm! E prea cald.

10

Monede de Victor Martin

— Foarte bine. Nici nu are rost să le mai cărăm după noi.

Ar fi o greutate în plus.

Rămas în combinezonul termoizolant, aflat sub îmbrăcă-mintea greoaie de astronaut, bărbatul își încălță ghetele ușoare și le fixă, pe gambă, cu cleme metalice. O ajută pe colegă să deșurubeze casca de plastic metalizat incasabil și să-și scoată armura costumului folosit în spațiul cosmic, apoi puse totul într-un sac și îl târî, ascunzându-1 în iarba înaltă dintre arbuști.

— Nu se știe. Poate ne vor mai folosi.

— E sigur că nu vom mai folosi costumele, dar armele trebuie să le păstrăm, spuse astronauta. Nu se știe ce fel de ființe mai trăiesc și pe aici.

Puseră totul în sacii cu lucruri de strictă necesitate și cobo- râră dealul.

— Nu se vede nici o ființă, spuse Ian.

— Da, dar se întrevăd, ici și colo, în spectrul radiațiilor in- fraroșii, niște entități foarte asemănătoare cu niște case.

— Dacă există construcții, există și forme de viață.

— Nu la posibilele forme de viață din construcțiile alea mă refer, spuse Angela. Vreau să spun că nu există animale. Nici mari, nici mici. Nu văd nici insecte. E adevărat, insectele sunt sâcâitoare, dar absența lor în

junglă și mai ales în savană devine îngrijorătoare. Căldura și umezeala sunt condiții prielnice pentru cele mai diverse forme de viață. Dacă nu există viețuitoare vizibile, pot exista viețuitoare invizibile. Putem contacta boli de care nici n-am auzit, deși, în general, există la microbi o mare specificitate de regn.

— Hei, voi! se auzi vocea unei femei, ieșită din spatele unui pâlc de arbori. Ați cam întârziat.

Speriați, astronauții se întoarseră brusc, încercând să distingă ceva prin vălătucii de ceață și văzură silueta unei femei, care se îndrepta către ei.

11

Monede de Victor Martin

— Cu noi vorbiți?! întrebă astronautul.

— Sigur că vorbesc cu voi. Slăviți fie conducătorii! Mi-au îndeplinit dorința și v-au trimis în viața mea. Vom alcătui împreună una dintre cele mai frumoase familii din zonă. Putem câștiga chiar titlul de „familia sezonului", iar din câștig putem trăi împreună până la o vârstă foarte înaintată. Dar ce-ați rămas așa?! Eu sunt mătușa Ema. Nu vi s-a spus?

— Nu, nu ni s-a spus, se dezmetici astronauta.

— Nu-i nimic. Ce nume vi s-au dat?

— Nu ni s-au dat nume. Avem nume. Eu sunt Angela Nois- tec, iar colegul meu este Ian Nicer.

— Ce nume frumoase! spuse localnica. Eu mă numesc Amalia Standvic. Ema, pentru prieteni.

— Și numele dumneavoastră e frumos, încercă bărbatul să fie amabil. Aveți un nume foarte răspândit și la noi, pe Pământ.

— Și vouă vi s-au dat nume frumoase și foarte răspândite aici, la noi, pe Pământ.

— Planeta asta se numește Pământ?! se miră Ian.

Angela îi făcu semn să tacă și se lăsă o liniște jenantă.

— Sigur că planeta asta se numește Pământ, spuse mătușa Ema, făcându-se că nu observă semnele pe care și le făceau cei doi astronauti. Cum ati vrea să se numească?!

— Oricum altcumva, spuse bărbatul. De pe Pământ venim noi.

Astronauta se aplecă în față și îl lovi cu vârful ghetei în gleznă:

— Vrea să spună că am venit din altă parte a

Pământului, spuse astronauta.

— înțeleg, spuse mătușa Ema, deși nu înțelegea nimic. Ați venit de pe partea voastră de Pământ, aici, pe partea mea de Pământ. Eu am cerut conducerii acest lucru. Sunt sigură că vă place grădina. E fascinantă.

— Care grădină?

12

Monede de Victor Martin

— Grădina unde ne aflăm. Grădina din jurul casei mele. Vedeți casa?

— Nu, recunoscu Ian.

— Nu vedeți prin ceață?!

— Nici nu e nevoie, spuse Angela. Dacă reglez ochelarii, pot să percep construcția.

— Sigur, spuse Ian, dar nu e importantă prezența casei sau faptul că o vedem sau nu. E de luat în seamă că, în jur, nu e decât un teren acoperit cu arbori sălbătici, răzleți, precum și ierburi uscate și împâslite, printre arbuști țepoși. Nu aveți legume în gradină, nu aveți pomi fructiferi, nici viță de vie.

— Nu am așa ceva pentru că nu-mi trebuie.

— Nici gard nu aveți. Nu se știe unde începe proprietatea și unde se termină. Poate veni orice hoț.

— Nu avem hoți, spuse mătușa Ema. Să intrăm!

— Unde să intrăm?!

— în casă. Nu v-am spus?

— E departe? întrebă bărbatul.

— E aici. Nu vedeți?

— Ce să vedem?

— Casa, le arătă mătușa, întinzând brațul.

— Nu vedem nimic.

— Spuneați ceva de niște ochelari miraculoși. Ciudat. Poate nu sunteți cei trimiși de conducere, în veci fie-i numele pomenit!

— Nu, poate. In mod sigur nu suntem cei pe care îi așteptați, spuse Ian.

Mătușa Ema așteptă ca musafirii să-și pună ochelarii de percepție în infraroșu și, împingând o ușă din lemn masiv, îi pofti în casă.

Se treziră într-o încăpere vastă, aflată la parterul unei clădiri cu etaj, unde ochelarii nu le mai erau necesari.

— Aici e sufrageria, iar sus sunt dormitoarele, le spuse.

— Nimic nu se compară cu un somn bun, spuse Ian. De frica frunzelor care îmi puteau cădea în cap, n-am închis un ochi în ultimele ore.

— Sau zile, spuse astronauta. Putem noi să știm cât timp am mers prin păienjenișul junglei?

— Ați venit prin junglă?! se miră mătușa Ema.

- Sigur.

— Cei care și-au bătut joc de voi în halul ăsta, trimițându-vă prin pădure, merită să fie pedepsiți. Am să fac reclamație. Nu accept ca viitorii membri ai familiei mele să fie torturați.

— Cred că ar fi bine să-i spunem femeii tot adevărul, ce suntem și de unde venim, se întoarse Ian către colegă. Indiferent de consecințe.

— Da, cred și eu. Nu are rost să plutim în nesiguranță. Dacă sare vreun vecin în ajutor, ne pierdem în ceață.

— Vecinii mei nu au voie să intre în grădina mea, se băgă mătușa în vorbă. în casa și în familia mea, nici atât. De altfel, reședința celui mai apropiat vecin e la câțiva kilometri depărtare.

— Știți, noi nu suntem locuitori ai acestei planete, spuse Angela. Suntem navigatori interstelari. Am căzut cu o navă cosmică în junglă și ne-am făcut țăndări. Am supraviețuit foarte puțini. Prin țesătura de plante metalizate, ne-am croit drum până aici. Nu cred că ne așteptați pe noi.

— Te rog să nu mă mai iei la persoana a doua plural. Spune-mi Ema! Suntem în familie. în familia mea.

— Nu suntem în nicio familie, spuse Ian. Dumneata așteptai, probabil, pe altcineva.

— Nu așteptam deloc pe altcineva. Nimeni nu intră pe proprietatea mea fără să solicit eu conducerii acest lucru. Dacă se rătăcește vreunul pe aici, se lovește de un baraj psihologic implacabil.

— Dacă ne consideri oaspeți, trimite-ne la baie! spuse astro- nauta. Nimic nu se compară cu un duș, înaintea unui somn bun.

— Ce este baia?

Bărbatul îi explică ce este o sală de îmbăiere și care era scopul ei igienic sau curativ, iar mătușa Ema îl ascultă cu mare atenție.

— Aici, numai primatele inferioare se spală cu apă, doar acolo, la ele, în spațiul virtual, nu în săli special amenajate, ci în râuri lipsite de potențial psihic, le spuse. Numai în spațiul virtual se mai găsesc ape curgătoare.

— Cum adică? Și nevoile fiziologice?...

— In grădină.

— Dacă vine vreun vecin? întrebă Angela.

— Fără aprobare de la conducere, nu intră nimeni pe proprietatea altuia.

— Dacă și-a luat, între timp, aprobare?

— Nu avea cum, spuse mătușa. Nu am solicitat acest lucru.

— Nu ajungem niciunde cu discuția asta, spuse Ian. Pic de somn.

— Chiar, am uitat că oamenii se pot epuiza psihic. Ce nepoliticoasă sunt, spuse mătușa Ema. Să mergem!

Urcară la etaj, unde le indică una dintre camerele din stânga culoarului.

— Prefer să dorm singură, spuse Angela.

— Foarte bine, spuse proprietara casei, privind-o puțin mirată. Camera asta are vedere spre câmpie. Vrei o cameră cu vedere spre junglă?

— Din cauza cetii, nu se vede mare lucru. Totuși, mă înfi- oară amintirea junglei metalice. Pot să dorm în cea de alături?

— Sigur, aprobă gazda. Poți dormi oriunde. Acolo, dacă aprinzi becul, să nu-1 mai stingi!

— Nu am obiceiul să dorm cu lumina aprinsă.

15

— Atunci, lasă becul așa!

— Nu e nicio problemă, dar de ce nu pot să aprind lumina?! se miră astronauta.

— Fac economii. Dacă stingi becul, nu se mai aprinde și sunt nevoită să pun unul nou. Am ajuns departe cu tehnologia în ceea ce privește durata de viață a unui bec, dar există inconvenientul că, odată aprins, dacă îl stingi, se arde. Poate funcționa mai multe sute de mii de ore, dar numai dacă, odată aprins, îl lași așa.

— Am văzut asta în sufrageria de la parter și n-am știut ce să cred. Și aici sunt becuri aprinse în unele camere.

— Da. Casa are zeci de camere. Toate sunt goale. în unele, când am aprins becul, l-am lăsat așa. Deși suntem numai noi trei și nu avem nevoie de lumină peste tot, e mai bine să fie lumină decât să le sting și să arunc cu banii pe becuri noi.

Le zâmbi, îi salută, făcând un gest prietenesc cu mâna, apoi le ură somn ușor și pomi să coboare scările. Ajunsă jos, se așeză pe unul dintre scaunele din jurul unei mese imense și privi afară, numai ea știind ce putea vedea. Peisajul arid, învăluit în ceață, era același; rareori se mișca vreo frunză, scoțând sunete mai mult sau mai puțin scârțâite, mai mult sau mai puțin foșnite.

16

II

După câteva zeci de ore de somn, Angela se ridică de pe patul în care dormise, așa, îmbrăcată în combinezonul de astronaut și cu ghetele în picioare, și ieși pe culoar. întredeschise ușa camerei colegului, văzu că acesta dormea tun, cu lumina aprinsă. închise ușa la loc, fără să facă zgomot, și coborî în sufragerie.

O găsi pe mătușa Ema, așezată pe scaun, nemișcată, privind pe fereastră.

— N-ai dormit deloc? o întrebă Angela.

— Nu. Nu mi-a fost somn. Mi-a fost frică. N-ai simțit cutremurul.

— Nu. Am fost obosiți.

— Ați dormit anormal de mult, spuse Ema. La un moment dat, am început să mă îngrijorez. Am urcat până la voi și am văzut că sunteti bine. Când am intrat în camere, nici nu v-ati clintit.

— Ce faci aici?! Te uiți în gol?

— Admir grădina. Nu mă mai satur de privit. în curând, totul va pieri. Jungla se întinde mereu. înaintează încoace. Eu am neșansa de a mă găsi cel mai aproape. Mi-ar fi plăcut să am o familie, să nu fiu singură când iadul vegetal va ajunge pe proprietatea mea.

— Jungla se întinde, dar îi trebuie mii de ani pentru asta, spuse Angela.

17

Monede de Victor Martin

— Nu e adevărat. Pe o planetă caldă și umedă, aflată permanent în ceață, cum e Pământul, pădurea înaintează foarte repede, existând riscul ca puținele suprafețe de câmpie rămase să dispară. Astfel, procesul de deșertificare poate fi serios periclitat.

— Poți fugi.

— Nu pot, spuse mătușa. De jur-împrejur sunt proprietățile altora. Nu e voie să intri pe proprietatea vecinului.

— Poți cere voie să treci și să te duci unde vezi cu ochii. Viața e mai importantă decât orice proprietate.

— Deloc. Aici, e altfel de cum spui. Am stat, am meditat îndelung și am ajuns la concluzia că nu sunteți cei solicitați de mine. Poate conducerea a și uitat de solicitarea mea și ați apărut voi, printr-o simplă coincidență.

— Poate nici nu există vreo conducere, spuse astronauta.

— Cum e posibil să vorbești așa? Asta e un act de defăimare a ceea ce noi considerăm sfânt.

— Ce e așa sfânt?!

— Comunicarea, spuse mătușa Ema. Comunicarea mea e sfântă. Uneori particip la ședințele lor. Stau mai în spate, să nu deranjez prea mult. Știu 61 din cei 120 de conducători. Sunt foarte amabili. Conversează cu mine și îmi permit să asist la discuțiile lor.

— Cu ce aparat conversezi?

— Telepatic, spuse Ema. E mult metal în natură. Jungla se întinde foarte repede. In curând, se va transforma într-o imensă antenă planetară. In detrimentul supraviețuirii

noastre ca specie.

— Ce blestem!

— Ce binecuvântare! Nimic nu-i mai sfânt decât comunicarea.

— Da, dar dacă e cum spui, poate rămâne comunicarea asta sfântă fără voi, comunicatorii, spuse Angela. Trebuie să vă sfă- tuiți și să găsiți metode de supraviețuire în junglă.

18

Monede de Victor Martin

— Mă tem că nu s-a gândit nimeni la lucrul ăsta. Am să propun conducerii să ia în considerare ce mi-ai spus. E o idee minunată pentru care îți mulțumesc. Siliciul din pădure e puțin și doar o mică parte e digestibil, dar e posibil să se găsească metode de a fi transformat.

— Ar mai fi o idee. Dacă vă impuneți singuri legi imuabile, pe care nu vreți să le călcați, puteți găsi și metode de a le ocoli. E mare diferență între lege și morală. Dacă legea nu vă permite să călcați proprietatea altuia, e totuși moral să supraviețuiți. Nu aveți aparate de zbor cu care să treceți pe deasupra?

— Nu avem, spuse mătușa.

— Atunci delimitați niște poteci printre proprietăți.

Puneți și niște semne de circulație cu „trecerea liberă".

— E o idee. Am să supun și acest lucru dezbaterii conducerii.

— Până supui tu dezbaterii aceste idei, vine jungla, spuse astronauta. Nici nu se știe prea bine unde începe o proprietate și unde se termină. Nu aveți garduri, iar vizibilitatea e zero.

— Nu e nevoie de semne vizibile. Avem unde electromagnetice indicatoare.

— Dacă viața terestră nu mai e posibilă, puteți trăi pe apă, cum facem noi.

— Ce apă?! se miră Ema.

— Știu că pe partea asta a planetei e doar uscat, dar dincolo e imposibil să nu existe mări și oceane.

— Ce sunt astea?

— Mările și oceanele sunt întinse suprafețe de apă între continente, explică Angela.

— Aici, în lumea civilizată, nu există așa ceva. Toată planeta e acoperită de sol. Nu avem întinderi de apă.

— E clar. Asta nu e Pământul.

— Ba e Pământul, susținu mătușa. Dacă o părăsești și revii, lumea nu e niciodată așa cum ai lăsat-o.

19

Monede de Victor Martin

— Nu e Pământul nostru. Sunt alte coordonate. E o coincidență de nume.

— La nivelul numărului infinit de planete, nu au loc coincidențe.

— La nivelul infinitului, există posibilitatea să se întâlnească chiar și două linii paralele. Până la un punct, planeta de unde venim noi seamănă cu asta. Am întâlnit mulți aștri cerești care seamănă cu Pământul, dar erau numiți altfel. De fapt, numele nici nu contează. De exemplu, Pământul meu mai e numit și Terra, spuse astronauta.

— Ah, acum îmi dau seama. Voi sunteți terraformatori de opinie. De ce n-ați spus așa de la început?

— Pentru că nu suntem nici un fel de terraformatori.

— înțeleg, spuse mătușa Ema. Terraformatorii de opinie nu-și dezvăluie niciodată identitatea. Țes povești frumoase, cum este povestea asta a voastră cu venirea de pe altă planetă, iar noi, oamenii de rând, trebuie să intrăm în jocul vostru, să ne facem că vă credem și să vă dăm tot sprijinul.

— Ce mai sunt și ăștia?

— O asociație neguvernamentală ai cărei membri circulă liber și propagă cele mai noi hotărâri ale conducerii în rândul celor mai puțin dotați. Nu toți oamenii pot comunica telepatic. Există zone ale Pământului unde se ajunge foarte greu. Cineva trebuie să transporte corespondența sau să ducă la îndeplinire hotărârile judecătorești. Terraformatorii de opinie au grijă ca opiniile locuitorilor planetei să concorde cu opiniile conducerii. Când se apropie alegerile pentru o nouă conducere, se umple Pământul de ei.

— Asta e tiranie! se enervă Angela.

— Da. E o tiranie a binelui. Conducerea noastră, slăvit fie-i numele, nu ia decât hotărâri bune.

20

Monede de Victor Martin

— Nici nu se prea știe ce e bine și ce e rău. Binele unuia

reprezintă un lucru rău pentru altul.

— Așa o fi, spuse mătușa, dar, bun sau rău, ăsta e sistemul. Așa, organizați pe familii distincte, locuind fiecare pe proprietatea lui, suntem fericiți. Fericirea a ținut până când a murit soțul meu, iar cei 120 de conducători, fie-le numele în veci slăvit, l-au luat și l-au teleportat.

- Unde?

— Prin dimensiuni extra-spațiale, în vreun univers paralel. S-a pus la punct o formă de transport a obiectelor neînsuflețite. Nu știu dacă au ajuns la performanța transportului de ființe vii, dar cele fără viață sunt teleportate.

— Există universuri paralele?! se miră astronauta.

— Da. Pluralitatea universurilor e ceva obișnuit pe aici, natural, dar cam haotic și cu implicații imprevizibile. Puțini controlează trecerile dintr-o parte în alta. Nu se știe ce fac ei, acolo, la nivel guvernamental. Nu te sfătuiesc să te implici în vreo aventura extra-spațială. Doar spațiul virtual al grădinilor zoologice e legal.

— Ce treabă am eu cu toate astea?

— Ai, spuse mătușa Ema. Când cineva se simte singur, cum m-am simțit eu până la venirea voastră, poate cere să i se completeze familia, telepatic sau prin curierii terraformatori. Deoarece soțul meu a murit, am cerut să mi se trimită un cuplu format din doi tineri căsătoriți și, iată-vă, ați sosit!

— Eu și Ian suntem doar colegi de serviciu.

Astronauta povesti gazdei cum plecaseră în expediție, îi descrise zborul și minunatele peisaje interstelare, apoi îi descrise cu lux de amănunte căderea și drumul chinuitor prin junglă. Ea și Ian Nicer nici măcar nu se cunoșteau. La impactul cu solul, s-au trezit amândoi la infirmerie, unde, pentru o gripă banală, fuseseră introduși în carcase izolatoare. Pe navă, astfel

21

de carcase funcționau ca niște medici totali; puneau diagnosticul, administrau antibiotice, analgezice, antiinflamatoarele sau ce mai era nevoie, reglau programul de somn sau de veghe etc. Aceste carcase cu proprietăți antișoc îi salvaseră. Nu aveau nici o rană, nici o fractură. Nu suferiseră hemoragii interne. Nu aveau nici măcar

vreun traumatism psihic.

— Ce poveste frumoasă, spuse mătușa Ema. Terraformato- rii sunt recunoscuți pentru imaginația cu care țes povești uluitoare. Știm cu toții că omul nu poate să zboare.

— Nu e poveste. E o realitate.

— Fiecare cum percepe realitatea. Păcat; puteam fi o familie foarte unită.

— Crezi ce vrei, spuse Angela, sau, mai bine zis, crezi ce poți. Fiecare cu realitatea lui. Numai terraformatorii de opinie au imaginație?

— Numai terraformatorii au arme.

— Nu înțeleg. Ne-ai căutat prin rucsacuri?!

— Sigur, spuse mătușa. Credeam că suntem în familie.

Intr-o familie, nu există secrete.

— Iți suntem recunoscători pentru găzduire, dar, chiar dacă nu suntem terraformatori, nu ne-am putea numi decât în mod formal o familie. Nu sunt căsătorită cu Ian. Nu suntem nici măcar rude de sânge.

— Despre ce sânge vorbești?!

— Despre sângele nostru, spuse Angela. Rudenia „de sânge" e o expresie care afirmă descendența directă, ascendența sau rudele colaterale ale omului.

— Serios? N-am auzit. Ce e acela?

— Acela, ce?!

— Sângele, spuse Ema.

— Nu râde de mine! Sângele e sânge.

— Cum adică?

22

Monede de Victor Martin

— Ce, cum adică?! se miră Angela.

— înțeleg. „Sângele e sânge", cum ai spune „omul e om" sau „zidul e zid", dar ce e el? La ce folosește?

— E o substanță lichidă, de culoare roșie,compusă din plasmă și din globule albe și roșii, care circulă prin vene și artere, asigurând nutriția și oxigenarea organismului la animalele superioare.

— Ce legătură poate fi între un animal și dorința mea de a întemeia o familie?! se miră mătușa Ema.

— La noi, omul e un animal social, un animal înzestrat cu rațiune. La om, familia e o formă socială de bază, întemeiată prin căsătorie, care constă din soț, soție și din descendenții acestora. Familia e grup de persoane înrudite

prin sânge.

— O fi, dar aici animalele au dispărut demult. Când au existat, nu au fost organizate în familii. înrudirea asta, dacă mai există, e specifică unor ființe gânditoare primitive, protejate de o lege specială.

— Tu și fostul soț nu ați format o familie? întrebă Angela.

— Ba da, dar, cum v-am spus, nu am fost înrudiți prin sânge sau alt lichid. Există și la mine ceva asemănător, ca la animale, dar un astfel de lichid se numește umfalo-rahidian și nu e roșu, ci alb. Acest lichid se referă la sistemul umfic și la cel al mădu- vei spinării; fluxul central îmi împarte corpul în cinci secțiuni distincte, pe care le irigă.

Contrariată, cuprinsă de o senzație de nesiguranță, astronauta se uită într-o parte, îl zări pe Ian cum coboară scările și cum, în loc să se îndrepte către ele, iese afară, apoi privi pe fereastră peisajul arid al grădinii.

Văzu că bărbatul se pierduse în vălătucii de ceață, din ce în ce mai rari, în spatele unui pâlc de arbori cenușii și reveni la ideea anterioară, reîndreptându-și atenția asupra gazdei.

23

Monede de Victor Martin

— La noi, lichidul e cefalo-rahidian, are rol de protecție împotriva șocurilor mecanice și se găsește în ventriculii cerebrali și canalul rahidian, îi spuse. Se referă la cap și la coloana vertebrală.

— Văd că nu te simți prea bine, spuse mătușa Ema. Și eu am o senzație ciudată. Proprietățile hipertermizante ale privirilor unei femei nu se manifestă decât în prezența unui bărbat. Chiar din altă specie, tu ești, totuși, o persoană de sex feminin.

— Vrei să spui că îți scapără privirile după mine?

— Cam așa ceva. Dacă mi se întâmpla în prezența colegului tău, aș mai fi înțeles.

— Mai ales că nici nu ești la o vârstă prea înaintată, spuse Angela.

— Dacă erai căsătorită cu bărbatul, cum am cerut eu conducerii, nu erau probleme. Puteam să mă abțin.

— Pe Pământ, sunt multe feluri de atracții între persoane de același sex. E o boală căreia multi vor să-i dea statut de nor- malitate, iar protagoniștii să se căsătorească

între ei, în mod legal. E o boală hormonală.

— Ce boală mai e și asta?! se miră mătușa.

— O boală dată de lipsa sau, dimpotrivă, de excesul hormonilor.

— Ce sunt hormonii?

— Niște substanțe chimice secretate de glandele endocrine. Ele stimulează și coordonează activitatea anumitor organe sau a întregului organism uman, spuse astronauta.

îi descrise, în puține cuvinte, sistemul glandelor cu secreție internă și activitatea hormonilor deversați în sânge sau limfă, insistând mai mult asupra descrierii glandelor genitale, care stăteau la originea atracției normale dintre sexe sau a deviațiilor comportamentale amintite.

24

Monede de Victor Martin

— La noi, nu există așa ceva, spuse mătușa. Nu avem sistem din ăsta, endocrin. Secretăm niște substanțe, dar numai în timpul actului sexual. O anomalie psihică poate fi întâlnită și la noi, dar, în ultimul timp, generalizându-se, poate fi considerată un lucru normal. Mulți oameni strâng aceste secreții în sticluțe și, în lipsa partenerului, le folosesc pentru inducerea unui act sexual fals. Și eu am o grămadă de astfel de sticluțe. Le am de pe vremea când trăia soțul meu. Dacă ești numai prietenă cu Ian...

— Nici măcar prietenă.

— Am văzut. V-ați culcat în camere separate.

— Sigur, spuse astronauta. Dacă aveam chef, puteam s-o facem de zeci de ori, dar nu mă atrage cu nimic. Nici măcar colegi nu mai suntem. Colegi eram când aveam un obiect comun de activitate. Acum nu mai suntem decât doi oameni pierduți pe o planetă îndepărtată, fără nici o posibilitate de întoarcere acasă.

— Pot să-ți iau bărbatul?

— De ce nu? Dacă te interesează, ia-1! Nu e proprietatea mea. Nici nu e genul meu.

— Vorbești serios?! se miră mătușa Ema.

— Da. Dacă îți place, poți să consideri că e al tău.

— Știu că fac o ilegalitate, dar îmi place, spuse, scoțând o sticluță cu secretii. De când a murit soțul meu, nu mi-au mai repartizat alt bărbat, poate și din cauză că sunt cam în vârstă. Lista de așteptare e foarte lungă, practic, fără

speranță, așa că am acceptat să mi se trimită doi tineri căsătoriți. S-a dovedit că nu sunteți voi aceia.

— Bine, râse Angela. Nu trebuie să te scuzi. E firesc. Du-te după el, numai că, fi atentă, există un mic impediment.

— Care?

— Nu se află în cameră. A ieșit în grădină.

25

— Ciudat. N-am observat. Mulțumesc! spuse Ema și se grăbi să părăsească sufrageria.

Astronauta se uită pe fereastră și o văzu cum se îndreaptă, cu instinct sigur, exact spre pâlcul de arbori în spatele căruia se pierduse colegul ei. Se gândi că proprietara casei, cuprinsă de călduri sau, cum spunea, de proprietăți hipertermiante, numai să le dea lor de mâncare nu se gândea.

Tocmai când Angela își spunea că ar fi bine să urce în cameră, să vadă ce rămăsese din proviziile luate la plecare, mătușa Ema dădu buzna în încăpere, speriată, răvășită și cu privirea tulbure.

— Ei, așa repede?! o luă astronauta în primire.

— ?!

— De ce te-ai întors? Nu era în grădină? Ce-ai pățit?

— M-a lăsat să-l dezbrac, se precipită Ema. Când l-am văzut, m-am speriat de moarte.

— Nu se poate.

— Ba se poate. Nu e bărbat.

— Ba e, spuse Angela. Cu toate că n-am avut relații intime, ne-am cercetat reciproc. în capsulele medicale ale infirmeriei, nu am fost băgați îmbrăcați. E un bărbat perfect normal. Chiar dacă m-aș înșela, serviciul de sănătate al stației spațiale nu se înșală. Acolo se dau toate testele posibile.

— E un monstru.

— Cum poți spune asta? S-a purtat brutal?

— Nici nu l-am atins, îngăimă Ema. Nici n-aș fi avut cum. Nu se încinge. Am făcut un efort supraomenesc, dar nu se încinge. Cu toate că privirea mea are proprietăți hipertermiante normale, n-am reușit nimic. E animal. Am văzut în cărți poze cu ființe, din astea, primitive. Am crezut că au dispărut demult. Nu e un bărbat în adevăratul sens al

cuvântului; e un mascul al unei specii dispărute de hominide inferioare. Mulți nici n-au

citit despre acestea. Eu am studiat mai multe enciclopedii. Intr-un timp, am căzut în patima antropologiei.

— Și eu am studiat antropologia. înainte de a face o facultate tehnică și de a mă îmbarca pe o navă a forțelor armate, m-am ocupat și eu cu studiul originii, evoluției și variabilității biologice a omului, în corelație cu condițiile naturale și social-cul- turale. Am participat la multe expediții în junglă.

— Ce ai căutat în junglă?

— Am vrut să studiez obiceiurile și modul de viață al membrilor unor triburi care au rămas la nivelul epocii de piatră, spuse Angela.

— Chiar înapoiați, nu trăiesc oameni în junglă. E periculos. Nu se poate supraviețui.

— Nu vorbesc de jungla metalică, înspăimântătoare și pustie, a acestei planete. Vorbesc de planeta mea.

— N-am putut să cred că sunteți veniți din pădure, până acum cinci minute, când l-am văzut pe Ian, spuse Ema.

— N-ai încercat cu secrețiile alea din sticluță?

— N-a mai fost cazul. Colegul tău nu face parte din specia mea. Și dacă aș putea trece peste aspectele psihologice, tot n-aș putea să mă împerechez cu el. Anatomic vorbind.

— Ce crezi că-i lipsește? întrebă Angela.

— Știu că suntem între noi, femeile, dar mi-e rușine să intru în detalii.

— Sunt curioasă. L-am văzut de mai multe ori dezbrăcat și îți pot spune că nu-i lipsește nimic. Și eu fac parte din aceeași specie. Sunt o reprezentantă de sex feminin a aceleiași specii de hominide de pe planeta Pământ.

— Eu sunt o reprezentantă a hominidelor pământene, insistă mătușa Ema. Aceasta e singura planeta Pământ posibilă.

— Nu e aceasta. Pământul ăsta nu se găsește pe hărți. Am ajuns prea departe. Suntem în altă galaxie. N-am vrut să ajungem aici, dar, pe altă parte, putea fi și mai rău.

— Fiecare o ține pe a lui.

— Nu te-ai uitat bine la noi? întrebă Angela.

— Am fost orbită de dorința de a întemeia o nouă familie.

»

Așa, îmbrăcați, păreți oameni normali.

— Da, dar se dovedește că suntem niște primate inferioare. Și eu fac parte din aceeași rasă ca Ian. Vrei să mă vezi?

— Nu, nu! se sperie Ema. Mai bine, nu.

— Dacă ești așa rușinoasă, află că eu nu sunt. Am trăit atâta timp cu bărbați și femei, de-a valma, în corturi, peșteri sau cu- șete, încât să-ți dai hainele jos mi se pare ceva firesc. In enciclopediile tale erau și femele de oameni primitivi?

- Da.

— Arătau, așa, ca mine? întrebă astronauta.

Își descălțase ghetele, dăduse jos combinezonul ușor, aruncând pe un scaun și lenjeria intimă.

— Te-am văzut. Nu pari așa respingătoare.

— Deci, totuși, sunt puțin respingătoare. Uită-te bine! Nu fi așa rușinoasă! Suntem doar noi două, într-o casă izolată, la capătul lumii.

Mătușa Ema întorsese capul și se uita pe fereastră, undeva, în grădină.

— Nu e vorba de rușine, spuse întorcându-se. Putem avea neplăceri. Ți-am spus, dacă te privesc, îmi induci proprietăți hipercalorizante, proprietăți care fac parte din preludiul unui act sexual. La specia noastră, actul se numește „încălzirea masculului cu privirea". E anormal ce mi se întâmplă. Dacă află conducerea despre această anomalie psihică, trimite terrafor- matorii să mă ridice. Cine știe ce îmi pot face.

Privind corpul dezgolit al Angelei, avea o senzație ciudată, necunoscută până atunci, de căldură, amețeală și blocaj mental. Își cuprinse fața cu palmele și izbucni în plâns.

28

— Hai, hai! încercă s-o consoleze astronauta, îmbrăcându-se. Sunt multe lucruri anormale pe lume. O fi

din cauză că suntem specii diferite; față de ai tăi, e posibil să ai reacții firești.

— Nu am nici cea mai mică idee care e realitatea. In mod normal, nu există nici o formă de discriminare pe planeta noastră. Sunt o luptătoare pentru egalitatea dintre bărbat și femeie. Nu credeam că voi reacționa așa.

— La noi, e la fel. Nu poți fi decât adeptul egalității dintre sexe, mai ales când acestea se completează.

— Nu e o egalitate, spuse Ema. Bărbatul e mai rău.

— Răutatea bărbaților e o componentă feminină.

— E prea complicat. Și nici nu știu dacă e adevărat. Eu sunt o femeie normală, sănătoasă la cap.

— Ești sănătos la cap dacă dorești altuia ceea ce își dorește el și nu știi, spuse astronauta.

— E foarte complicat. Vorbești ca un terraformator de opinie.

— Cum adică?!

— Terraformatorii vorbesc mult pentru a ascunde ceva, spuse mătușa. E filozofia lor.

— Filozofia înseamnă a spune în foarte multe cuvinte ceea ce foarte multi nu vor să spună.

— E adevărat, dar nimeni nu vrea să facă greșeala de a le răspunde obraznic terraformatorilor. Când un singur om dintr-o comunitate greșește, toată comunitatea greșește.

— Nu credeți că sunteți luați de proști dacă tăceți? întrebă Angela.

— Nu. Nu ne construim fericirea pe nefericirea vecinului.

— Nici atunci când, prin această construcție, îl faci fericit?!

— Nici, spuse Ema. Suntem oameni care prețuim modestia. Fiecare dintre noi recunoaște că, dacă ar fi condusă de el, lumea asta ar fi un și mai mare dezastru.

29

Monede de Victor Martin

— Acest adevăr trebuie demonstrat.

— Dacă nu poate fi demonstrat, adevărul nici nu mai contează, spuse Ema. Nu ne luptăm pentru o idee până nu mai rămâne nimic din ea. O idee trebuie reluată din când în când.

Scoțând sticluța cu secreții sexuale, îi desfăcu dopul și o vârî sub nasul astronautei.

— Inspiră! Nu te abține! o îndemnă. îi spune „parfumul celor care se unesc".

Angela simți că se învârte casa cu ea și se întinse pe masă, tremurând din tot corpul, apoi atmosfera fu populată de imagini delirante, care o atacau din toate părțile, devorând-o.

îl văzu pe Ian cum se apleacă asupra ei și cum o apucă de piept cu niște mâini lungi și păroase, apoi coma onirică încetă și totul deveni întuneric.

30

III

— Ai leșinat, se auzi vocea colegului ei de zbor.

Angela privi în jur și văzu că se găsea între perne, pe un scaun cu spătar înalt, puțin dat pe spate. Privirile încă halucinate îi dădeau feței o expresie hieratică.

La aceeași masă din sufragerie, pe partea cealaltă, mătușa Ema se așezase pe un scaun. Ian rămăsese în picioare, împietrit în tăcere.

— Cred că am leșinat de foame, spuse astronauta. Am consumat foarte multă energie cu traversarea pădurii.

— Ți-am făcut o injecție cu glucoză și un complex vitamino- mineral. Credeam că nu-ți mai revii.

— A trecut mult timp?

— Destul de mult, spuse Ian.

— Gazda noastră voia să formeze o familie, împreună cu noi, dar, de când am venit, nu ne-a servit nici măcar cu o cafea.

— Asta e problema, spuse Ian și aruncă pe masă o monedă din sticlă. Dacă ar fi avut cu ce, ne-ar fi servit.

— Ce e asta?

— O monedă din sticlă.

— Poți face bani din orice, spuse Angela. Din metale, din hârtie, din material plastic.

— Dacă aș fi nevoită să mănânc material plastic, aș vomita și sufletul, spuse mătușa Ema.

— Chiar. Dacă tot vorbim de mâncare...Sufragerie, masă, scaune, discuții, excitație... Mâncare, de niciun fel.

31

Monede de Victor Martin

— Nu se hrănesc ca noi, cu hidrocarbonate, proteine sau lipide, spuse astronautul. Mănâncă minerale. Digestia lor se face cu sucuri gastrice compuse din substanțe puternic corozive. Au metabolism bazat exclusiv pe siliciu.

— Nu exclusiv, interveni mătușa. în mare parte. Bioxizii de siliciu, silicele și silicații reprezintă hrana noastră zilnică, dar avem și delicatese pe bază de compuși cu fier și zirconiu. Banii, cum numiti voi discurile din sticlă, cu valoarea cea mai mică sunt reprezentat! de silicații de sodiu.

— Ha, ha, ha! râse Angela. De-asta au oamenii de aici proprietăți telepatice; se comportă ca niște semiconductoare vii. Să te mai miri că există o nepotrivire așa mare între noi și ei. Sunt un fel de androizi.

învârti între degete discul de sticlă, îl cercetă pe ambele fețe, se uită prin el și, în liniștea care să lăsă, privi întrebător către cei doi.

— Doar nu vrei să spui că se hrănesc cu monede din astea?!

— Ba da, spuse bărbatul. Deși pare o glumă, oamenii de aici nu folosesc monedele ca valoare de schimb pentru trebuințele zilnice. Le consumă direct.

— Ăsta, bazorelieful de pe ban, cine e?

— E conducătorul de acum al planetei, spuse Ema.

— De ce sub formă de monede? De ce nu cuburi sau bile?

— Forma de ceea ce voi numiți monedă e absolut întâmplătoare. Se pretează foarte bine la o analiză spectrală. Pe baza indicelui de refracție, pot vedea ce valoare are discul. Pentru asta, folosesc acel aparat, spuse și atătă o cutie asemănătoare unui cuptor cu microunde.

— Prăjești banii?! se miră Angela.

— Cum adică?

— Adică tratezi termic monedele.

32

Monede de Victor Martin

— Nu le tratez deloc termic, spuse gazda. Le tratez luminos. Valoarea monedei e afișată pe ecran, dar nu acesta e scopul principal, valoarea nutritivă fiind scrisă și pe ea, ci autenticitatea. Multe monede sunt false. Dacă n-ai aparat de spectro- metrie, poți consuma orice fals și te poți deranja la stomac, în cazul cel mai bun; unele piese sunt chiar otrăvitoare. Nu orice produs e ecologic.

— înțeleg, consumați săruri minerale sub formă de bani, dar banii ăștia cum îi câștigi?

— Nu trebuie să câștig aceste bucăți cilindrice plate de mâncare, numite de voi monede. Mi le aduc terraformatorii de opinie.

— Așa, fără nici o muncă?! se miră astronauta.

— Ce e aia?

— Să prestezi o activitate conștientă, îndreptată spre un anumit scop, să te ocupi cu ceva, în folosul societății și al tău, personal.

— Numai ființele inferioare, cum sunteți voi, au activități din astea, în folosul societății, spuse Ema.

— Aici ai dreptate, râse astronauta. Munca e o activitate specific umană, bazată pe gândire.

— Munca nu se bazează deloc pe gândire și nu reprezintă altceva decât pauza pe care o faci în continuarea perioadei lipsei de preocupare. Nu e specifică omului. Există și printre noi oameni care au diverse activități lucrative, dar ăia sunt dereglați psihic. Nici pușcăriașii nu sunt supuși la suferințe fizice sau psiho-somatice din astea.

— Bine, să admitem că nu vă place munca, deși e cam pe dos, deoarece la noi munca o fac roboții, aceștia fiind entități foarte asemănătoare cu voi, prin structura

sintetică. In cazul ăsta, unde sunt ființele inferioare, cum suntem noi?

33

— După cum știu eu, primatele inferioare se găsesc în vaste spații virtuale numite „grădini zoologice", spuse Ema. Terra- formatorii de opinie știu mai bine. Ei călătoresc în aceste teritorii. Când au timp, ne povestesc și nouă.

— Ce fac acolo?

— Cine? Terraformatorii?

— Nu. Oamenii primitivi. Cu ce se ocupă? întrebă Angela.

— Cu fenomenul de deșertizare.

— Fixează solul prin înierbare?

— Cum să-l fixeze?! se miră Ema.

— Prin culturi. Sădesc pomi, cultivă diferite plante sau însămânțează solul. Pentru a obține recolte bogate necesare traiului. Fac agricultură.

— Am auzit că folosesc plantele ca hrană, dar nu acesta e scopul pentru care îi ținem în aceste grădini, ci deșertizarea.

— Ce deșertizare?! se miră Angela. Cum să înființeze culturi și, în același timp, să le distrugă și să deșertizeze terenul? Nu spuneai că fac agricultură?

— Ba da, dar principalul scop al înființării culturilor e să secătuiască solul de toate substanțele nutritive bazate pe carbon și hidrogen, pentru a-1 transforma în nisip, ca sursă de hrană pentru noi, oamenii. Cum jungla se întinde încoace și ne fură din teritorii, avem nevoie de alte ținuturi deșertice.

— Primatele astea se sinucid pentru a vă salva pe voi... Cam sucită socoteală.

— Deloc, spuse mătușa. Culturile îi salvează pe ei, nu pe noi. La sfârșitul sfârșitului, toată planeta va fi un imens deșert, iar voi, primatele inferioare, veți pieri. E un proces de durată, dar ireversibil.

— Acțiunea celui puternic împotriva celui slab este o lege a junglei. De ce nu căutați să vă luptați cu jungla care vine încoace?

34

— Nu știu și nici nu mă interesează. Am să-i întreb pe terra- formatori. Am înțeles că vom pieri dacă ne vom lupta cu jungla de metal.

— Deocamdată, vom pieri numai noi doi, ieși bărbatul din tăcere. Nu mai avem hrană decât pentru câteva zile. Cronologic vorbind, deoarece aici nu e decât ziuă continuă, cufundată în ceață.

— Ceața ar putea fi o sursă de apă, spuse astronauta.

— Asta dacă n-ar fi mirosul înțepător de amoniac.

— Ce ne facem?

— Soluția e una singură, spuse Ian. Să mergem în altă parte. M-am uitat prin grădină. Doar pomi cu frunze de metal și iarbă uscată.

— Toată planeta e la fel, spuse Ema. în curs de deșertificare.

— Spuneai ceva despre niște spații unde trăiesc ființe asemănătoare cu noi.

— Da, grădinile zoologice. Ultimele bucăți de teren care mai trebuie deșertificate.

— Acolo mergem! decretă bărbatul.

— Nu aveți cum să ajungeți singuri. Sunt spații virtuale.

— Nu cred că face cineva agricultură într-un spațiu virtual.

— Agricultura se face numai în spațiul virtual, îl contrazise gazda.

— Virtual, nevirtual, trebuie să ajungem acolo. Altfel, murim de foame. Spuneai că sunt și râuri.

— Numai terraformatorii știu drumul spre rezervație. Când v-am văzut, v-am scanat și mi-am dat seama că nu sunteți ca noi.

— Cu ce ne-ai scanat?! se miră Ian.

— Cum adică?

— Cu ce aparat?

— Cu nici un aparat, spuse Ema. V-am scanat eu.

— A, uitasem că funcționezi ca un android.

35

Monede de Victor Martin

— Mi-am dat seama că veți rămâne fără energie și am anunțat conducerea. Le-am spus că, în locul unor tineri căsătoriți, au apărut două ființe inferioare, care susțin că vin din spațiul înconjurător al planetei, de dincolo de învelișul de ceață. Ei au trimis terraformatorii, care vă vor conduce în spațiul supus de- șertificării. Consider că v-am

făcut un mare bine.

— Că ne-ai dat pe mâna patrulelor?! se miră bărbatul.

— Da. Numai acestea știu drumul.

— Puteai să ne întrebi dacă suntem de acord. Poate vrem să plecăm neescortați.

— Sunteți străini de zona asta, spuse Ema. Nu aveți ce căuta aici. Legea spune să stea fiecare în spațiul său. Nu puteam, nici să fi vrut, să calc legea.

— Nu te-ai gândit nici un moment că poate fi o lege rea?

— Bună, rea, legea e lege. Suntem programați să nu o călcăm. Dacă, accidental, se întâmplă acest lucru, funcționarea creierului îmi este scurtcircuitată, mi se suspendă mișcările și cad într-o stare catatonică profundă. Lucrurile sunt prevăzute dinainte. Conducerea are grijă de toate, fie-i numele pomenit în veci!

— Ce tâmpenie! spuse bărbatul. Lumea asta, cu legile ei rigide, e imperfectă. Nimeni nu trebuie să-ți condiționeze deciziile.

— N-ai înțeles. O lume perfectă este o lume imuabilă. Altfel, ar fi doar o lume perfectibilă. Tot ce e perfectibil, poate fi considerat imperfect, cu defecțiuni, cu lipsuri, cum este spațiul virtual al ființelor asemănătoare cu voi. Acolo, exigențele sunt schimbătoare, evolutiv sau nu, până se ajunge la lumea perfectă, deșertificată.

— Păi, da, că voi considerați deșertizarea o evoluție!

— Nu considerăm nimic! strigă și Ema. Cine suntem noi, să considerăm ceva!? E dat să fie așa, așa rămâne!

36

Monede de Victor Martin

— Nu rămâne deloc așa! spuse Ian.

Enervat, sub privirile stupefiate ale celor două femei, urcă scările și reveni peste câteva minute, cu rucsacurile pe umăr.

— Plecăm imediat, hotărî. Mâncăm pe drum. Nu am încredere în ceea ce spune acest robot.

O prinse pe Angela de mână și o trase spre ieșire. Deoarece ușa era blocată, rămase o clipă interzis, apoi simți cum îl inundă un val de ură.

— Nu trebuie să cedezi primului impuls, spuse Ema. Numai ființele inferioare iau decizii pripite, contrare chiar și propriilor interese.

— O ființă inferioară nu poate crede că un android îi

vrea binele. E o capcană. Omul e o ființă intuitivă, nu o mașinărie de cuarț.

Lăsă rucsacurile jos, apucă un scaun de spătar și îl aruncă în fereastră. în loc să treacă prin geam, acesta se făcu bucăți.

— Nu puteți pleca, spuse gazda. Nu vă permite legea.

— Eu văd că nu-mi permit geamurile ferestrelor, sunt inca- sabile. Atâtea măsuri de siguranță sunt suspecte.

— Deloc. Există și oameni periculoși. Sunt o biată femeie văduvă și singură. Pe drum, trec tot felul de dezaxați.

— Spuneai că nu intră nimeni pe proprietatea altuia, spuse Angela.

— Așa a fost până la apariția voastră. Sunteți excepția care va confirma regula, de acum încolo.

— Nu vrem să agresăm o femeie singură. Vrem să părăsim această colivie de siliciu. Nu văd cine ne poate împiedica.

— Eu vă împiedic, spuse mătușa Ema.

— Rău faci, spuse Ian. Credeam că ne înțelegem.

Apucă un al doilea scaun și o lovi pe femeie, așteptându-se ca aceasta să cadă și să leșine.

— Și eu credeam că ne înțelegem. Animale proaste! spuse Ema.

37

Monede de Victor Martin

Amenințătoare, se apropie de astronaut și îl lovi cu dosul palmei peste față, făcându-1 să se rostogolească, grămadă, sub masă. După un moment de confuzie, acesta se aruncă spre rucsac, scoase arma și trase în plin.

Stăpâna casei își privi mirată pieptul fumegând, lovit de raza laser, și fu cuprinsă de un râs nervos.

— Acum chiar că ați încurcat-o, le spuse. Am să vă încui în cameră și am să vă dau pe mâna terraformatorilor de opinie.

— Pentru ce?! strigă Angela. Să ne terraformeze vreo opinie?! Lasă, că am deja o opinie: să te duci dracului!

îi trase mătușii Ema în spate până când arma se descărcă total și văzu că nu se întâmplă nimic.

Gazda era chiar o ființă cu o constituție bazată pe mult metal, așa cum era și jungla, și copacii din jur.

Astronauta privi către bărbat și, ca la un semn, o

zbughiră amândoi spre scări, apoi, de acolo, în sus, până la etaj. Cum fereastrele primelor camere apucaseră să fie blocate, alergară până la cea de la capătul culoarului. Reușiră s-o deschidă înainte ca Ema s-o blocheze și nu stătură prea mult pe gânduri; se aruncară în gol.

— Noroc cu iarba asta, spuse astronauta, ridicându-se și luând-o la fugă, în urma bărbatului. Am reușit să nu ne fracturăm nici un os.

— Norocul nostru a fost că terenul nu e accidentat. Altfel, cu ceața asta, e foarte periculos.

După o cursă de trei kilometri, se opriră și priviră înapoi, fără rost, căutând să vadă dacă erau urmăriți.

Mai alergară un kilometru, apoi, gâfâind, se aruncară Ia pământ. Cinci minute, cât timp își traseră sufletul, nu mai scoaseră nici o vorbă.

— Nu se vede nimic, spuse femeia. Ceața asta blestemată îmi dă dureri de cap. Mă ustură plămânii.

38

Monede de Victor Martin

— Norocul nostru a fost că monstrul acela de femeie nu are putere psihică așa mare încât să închidă toate geamurile deodată. Dacă se întâmpla asta, nu mai aveam nici o șansă.

— Nu mai are rost să fugim. Chiar dacă suntem urmăriți, nu ne găsește nimeni în iarba uscată a savanei. E greu să te strecori printre copaci pitici și arbuștii ăștia spinoși.

— Numai dacă au aparate pentru radiații infraroșii, spuse Ian.

— Nu cred că au nevoie; ăștia văd prin vălătucii ce ceață. Suntem o pradă sigură.

— Necazul e că am uitat rucsacurile. îmi pare rău de pastilele de hrană concentrată. Dacă știam că se va întâmpla așa, le băgăm într-unul din buzunarele salopetei; nu au volum mare, în loc să înghițim câteva pastile hrănitoare, noi ne-am apucat de jocuri erotice sau de făcut teoria metabolismului.

— Nu mi-am imaginat că lucrurile vor evolua așa, spuse Angela. Ce te-a apucat?

— Nu regret nimic. Mă întreb ce se întâmpla dacă îi trăgeam în cap. Nu am găsit punctul vulnerabil.

— Eu am vrut s-o lovesc în cap, dar n-am nimerit-o.

Poate nu mințea când spunea că mai sunt oameni ca noi, cu metabolism normal.

— E o speranță. Nu cred că povestea cu spațiul virtual și deșertificarea e reală, spuse bărbatul.

— Până nu vezi, nu știi ce să crezi.

— Și, nici atunci. îți vine să crezi că există ființe care se hrănesc cu monede de sticlă?

— Nu. Pare un vis, spuse Angela.

— Nu mai visa! Spune, mai bine, ce crezi că putem face!

— Spune tu! Ai creat o încurcătură, cum procedăm?!

— Am creat o încurcătură destinului, atunci când, în urma impactului cu solul, am rămas în viață și neschilodiți. Tu ce-ai face? întrebă Ian.

39

Monede de Victor Martin

— M-aș întoarce.

— Să ne ucidă androidul?

— Nu cred că ucide pe cineva fără ordin de la conducere, „fie-i numele pomenit în veci!", spuse femeia.

Izbucniră într-un râs atât de zgomotos și isteric încât le venea să creadă că nu se mai opresc.

— Cred că aveam nevoie de descărcarea asta nervoasă, spuse bărbatul. M-ai salvat de la o cădere psihică sigură. Să mergem!

- Unde?

— Unde vedem cu ochii. Dacă nu ne găsesc terraformatorii pe noi, cred că ar fi bine să-i căutăm noi pe ei.

— Hm! Nu se vede nici la doi metri, spuse Angela. Putem să nimerim în grădina altui android. Nu putem ști cum reacționează.

— Putem fi chiar și acum în ușa vreunuia. Nu se vede nimic.

— Acum, principala noastră preocupare trebuie să fie supraviețuirea și nu putem supraviețui decât dacă avem de mâncare. Dacă e adevărat ce spune Ema, singurul loc unde se obțin produse agricole e spațiul virtual. Pentru început, mai bine alegem o viață plină de privațiuni decât moartea...Deocamdată, suntem lipsiți de orice criteriu de apreciere a situației. Când îți lipsesc criteriile, intervine arbitrarul. Când se odihnește, nici istoria nu ia pauză. Nici noi nu trebuie să luăm pauză; altfel, nu știu cum ieșim vii

din istoria asta. Mult prea multi au început să se prefacă a nu te înțelege, pentru că, efectiv, nu te înțeleg. începem să avem o percepție deformată a imaginarului.

— Aiurezi, spuse astronautul. Imaginarul e o percepție deformată a realului.

— Nu mai am nici o încredere în adevăr.

Ian nu o mai auzi. Se întoarse pe spate și închise ochii.

40

IV

— Ia uite ce avem noi aici, auziră o voce. Terraformatori odihnindu-se. Pe proprietatea mea.

— Cine mai ești și tu?! strigă Ian, sărind direct în picioare.

Căutând să fie pregătiți pentru orice, astronauții priveau țintă în direcția din care veniseră cuvintele, căutând să distingă mai bine posesorul glasului, un android gras și înalt.

— Sunt Arnold Octavian, proprietarul casei și grădinii unde v-ați găsit să vă așezați voi la taifas, ca niște nesimțiți.

— Așa vorbești tu cu niște terraformatori de opinie? bravă femeia.

— Nu sunteți terraformatori. Am zis și eu, așa, să văd ce spuneți. Mi-am permis să trag cu urechea, dacă nu vă supărați.

Și ?!

— Am ajuns la concluzia că sunteți scăpați de la Grădina Zoologică.

— Ai tras o concluzie logică, spuse Ian.

— Deloc, se răzgândi grăsanul. Spuneți că ați scăpat din spațiul virtual în speranța că vă voi spune eu unde e acesta.

— Exact.

— Uite că nu vă spun! o întoarse Arnold.

— De ce, mă rog?! se pefăcu astronautul că se miră.

— Pentru că nu știu unde e. Poate că nici nu există. Poate e o minciună a terraformatorilor.

— Dacă nu există spațiu în care trăiesc și muncesc primate inferioare, cum suntem noi, atunci ce caută două exemplare de genul ăsta în grădina ta? interveni Angela.

— Nu sunteți ființe inferioare omului. Ema e o proastă. E obsedată de întemeierea unei familii. I-am spus să întemeieze o familie cu mine și să punem laolaltă cele două proprietăți, dar nu vrea. Zice că nu avem aprobarea conducerii. E o anti- tehnică. Nici televizor nu are. Ce să mai vorbesc de un calculator... Zice că poate să intre și singură în spațiul informațional. E o infatuată. îi discriminează pe cei mai puțin dotați telepatic, în afară de un aparat de măsurare a valorii și autenticității discurilor de sticlă, nu are nimic.

— Poate că nici nu-i trebuie. In curând, vine jungla peste ea.

— Am auzit, spuse androidul. Săraca femeie! Nu vrea să vină pe proprietatea mea, unde e mai în siguranță. Zice că nu permite legea.

— Dacă legea nu permite circulația liberă, de unde crezi că venim noi? întrebă Ian.

— Nu cred că sunteti de undeva anume. Simt că sunteti de ♦ » prețutindeni.

— Hait! sări Angela. Nu ești întreg la minte. Venim de undeva, ca oricare.

îi povesti succint despre călătoria lor cosmică, despre prăbușire și despre drumul infernal prin junglă, până la locuința mătușii Ema.

— Ce frumos! bătu Arnold din palme. Dacă ați fi înarmați, aș putea susține că sunteți terraformatori. Aveți fantezie bogată. Eu spuneam că ați venit din pădure, nu de dincolo de ceață. Asta e o poveste frumoasă. Oricum, aveți talent. Ar trebui să vă înscrieți în trupele care asigură legătura conducerii cu noi și cu muncitorii din spațiul virtual.

— Putem face asta, spuse Ian, dar numai dacă rămânem în viață.

— Nu văd ce vă împiedică să rămâneți în viață.

— Dacă te-a informat Ema telepatic sau dacă ai posibilitatea să ne scanezi, știi că ne hrănim altfel decât voi, cu hidrocarbonate, lipide, chestii organice. Astea se

găsesc doar acolo unde se face agricultură.

— Nu știam, spuse androidul.

— Cum se poate să nu știi? In ce lume trăiești?

— în cea mai bună lume posibilă. Aceea în care agricultura este interzisă.

— Acum, că ai aflat ce e cu noi pe aici, spune-ne cum se ajunge în vreuna din grădinile zoologice! spuse Ian.

— N-am nici cea mai mică idee.

— Atunci, te salut și n-am cuvinte.

— Nu puteți pleca așa, spuse Arnold. E foarte frumosă povestea voastră. Vreau s-o scriu.

— La ce ți-ar folosi?

— O public. Pun câteva floricele și scot un roman trăznet.

— Există cititori? întrebă astronautul.

— Nu prea. Expresia „numai să vreți să citiți" a unui prezentator de televiziune, repetată obsesiv la sfârșitul oricărei „reviste a presei", e un mesaj subliminal care cenzurează orice poftă de lectură. Ce-și spune telespectatorul? „Dacă ăsta îmi citește mie presa la televizor, ce rost are s-o aprofundez, să mobilizez trupele de terraformatori, să-mi aducă ziarul, sau să pierd timpul cu căutatul pe sfera informațională, ca să-mi scot singur ideile principale: știrile fierbinți, can-can-urile, schimbările politice esențiale, pericolele care mă pasc dacă părăsesc proprietatea, micile schimbări legislative, micile sau marile mârlănii, crimele, micile furturi sau marile fraude financiare, dobânzile la bănci și toate celelalte? Mi le scoate omul, că de- aia e pus acolo. De ce să muncesc eu de două ori? Nu ajunge că plătesc televiziunea publică de două ori, o dată ca abonament și o dată cu factura la electricitate?".

43

Monede de Victor Martin

— înțeleg că televiziunea și sfera informațională îți oferă tot ce vrei. Are rost să mai scrii și tu cărți?

— Atâta timp cât mai sper să-mi formez un public al meu, da, are rost, spuse androidul. Necazul e altul; cititorul a dat într-un sindrom foarte periculos, indus de o anumită categorie de scriitori de succes, foarte lăudați, pe care nu vrea nimeni să-i citească, cauza fiind tocmai deșănțarea cu care sunt luați în brațe, datorită sistemului violent de promoție și publicitate, în care norocul sau

hazardul i-a plasat sau s-au postat singuri, într-o confruntare telepatică de idei, preluată de toate televiziunile, am explicat că există scriitori „la modă", foarte apre- ciați de critică și mass-media, despre care oameni în părerea cărora cred spun că n-au pic de talent. Ținând cont de părerea celor din jur și coroborând aceasta cu faptul că am citit mult „despre" autorii respectivi, fiind prezențe publice atât de pregnante încât nu am cum să-i ocolesc, am elaborat o metodă proprie de a citi, extrem de selectivă. Cel mai cunoscut scriitor necitit e considerat de unii un „novator", de alții un „senzațio- nalist șocant", după modul cum s-a format la un curs de creație literară, un fel de școală populară de artă de la el de-acasă. După ascensiune, după modul cum e abordat de presă și după modul obedient în care e premiat, respiră parvenitismul gospodinei plictisite care scrie cărți pentru simplul motiv că are soțul editor.

— Parvenitismul în literatură e foarte cunoscut.

— Da, și nici nu face casă bună cu valoarea, lucru pe care nu îl face nici intoleranța, nici ipocrizia, nici nimic, dar mai există și alt mod de a goni omul. Când un scriitor e insultat de un alt scriitor și cere daune morale absurde, decade în ochii eventualului cititor. Și atunci când nu acceptă părerea altuia. Și atunci când se exhibă. Orice deviație morală, orice pată din biografia scriitorului îndepărtează cititorul. Necazul e că orice

consumator de literatură te poate lăsa nu numai pentru mai târziu sau prea târziu; te poate lăsa cu fundul în baltă. O viață trăită exploziv, trivial, o viață de scriitor, te îndepărtează de o operă cuminte. Și o viață liniștită face la fel, te îndepărtează de o operă explozivă, trivială. Stai și te întrebi ce te poate face celebru, ce șmecherie să adopți. încerci să trăiești oricum, să scrii oricum. Nu merge în nici un fel. Talentul nu ajunge, exhibiționismul nu merge. Cu cât te ostracizezi mai mult, cu atât iese mai prost. Realitatea e greu acceptabilă. Faptul că unii autori spun că nu vor să fie cunoscuți, ci doar citiți, dar nu de oricine, ci de o elită formată de ei, e pură ipocrizie. între a nu fi încă, a nu fi și a nu mai fi, nu încape nimicul. Orice junghi are tușea sa și invers. Atitudinea obsesiv discretă, ca și

atitudinea obsesiv ofensivă, e generatoare de invizibilitate; prea aproape e similar cu prea departe. Până la un punct, am crezut că numai eu folosesc metoda aceasta de a lăsa unii scriitori pentru mai târziu, când voi fi convins că sunt niște valori și, bineînțeles, voi avea timp de ei. Nu e exact. Foarte mulți oameni fac la fel, dar nu recunosc acest lucru din pudibunderie. Chiar și unii critici folosesc această metodă, de lene sau din interes. Dacă pui cap la cap cronicile literare ale acestora, poți vedea că n-ar fi putut avea timpul fizic necesar să citească toate cărțile analizate. Unii merg până acolo încât, din teribilism sau din cine știe ce alt motiv, analizează cărți ale unor autori străini, niciodată traduși, fără să știe o boabă din limba străinului. Dacă recunoști că nu ai citit nimic dintr-un autor supradimensionat de mass-media, riști să te expui inutil oprobriului public. Așa am pățit și eu, dar am avut măcar mulțumirea de a mă auto- convinge că, folosind metoda descoperită, nu am alunecat în sindromul cititorului modem.

— Până la urmă, tot nu înțeleg care e treaba cu sindromul cititorului tău modem.

45

Monede de

Victor Martin

— E simplu. Unul dintre semnele acestei stări anormale a individului înzestrat cu simț critic este înlocuirea scriitorului ♦
cu un personaj creat chiar de el. Din motivele prezentate mai sus, faci abstracție de opera autorului până la a uita total că există, înlocuind-o cu povestea scriitorului sau cu orice altceva. La un cenaclu literar, am întâlnit un activist cultural, care, vrând să se dea mare că a vizitat capitala planetei, de unde a cumpărat versiunea originală a unui roman celebru, pe care l-a citit direct în limba autorului, fără să-l mai pună într-un dispozitiv de traducere, s-a apucat să ne povestească acțiunea. Peste mai mult timp, acest roman a fost publicat și în limba noastră, a celor de aici, din zonă, și l-am citit și eu. Atunci am văzut că activistul habar nu avea de limba în care fusese scrisă cartea; ceea ce povestise el nu semăna cu textul citit de mine mai târziu. Sunt mulți și scriitorii considerați deja clasici pe care i-au citit doar câțiva prieteni ai lor. Se vorbește foarte mult despre ei, sunt prezențe active la tot

felul de mese rotunde televizate, lansează pălării, povestesc cu dezinvoltură despre meleaguri exotice de care n-a auzit nimeni, dar unde discul rotund, numit de voi monedă, se mănâncă începând cu celălalt capăt sau fac psihanaliză ocazionată de cine știe ce eveniment politic, cu referire la opera proprie. Unii susțin că premiul literar se obține scriind puțin, dar având o viață publică bogată; alții susțin că e bine să scrii mult, obligând juriul să-ți remarce prezența activă. Dacă preiei scriitorul transformat în personaj de telenovelă și îl îmbraci în propria-ți imaginație, poți avea un șoc atunci când îl întâlnești în realitate. Imaginea formată nu are nimic a face cu materialitatea, care te scârbește. Frica de acestă realitate e ca frica de a pleca în altă parte; construindu-ți o străinătate a ta, ți-e frică de o alta, eventual ostilă. Frica de altceva e frica de tine însuți, cel care a construit cu imaginația

46

Monede de Victor Martin

ceva atât de fascinant, încât nu poate să mai accepte realitatea, îți place să crezi că ești în stare să înțelegi mai mult decât poți. Cei care imaginează, în felul ăsta, un scriitor, riscă să dea în sindromul de a nu mai fi în stare să-i citească opera nici dacă ajunge la concluzia că aceasta e tangibilă și are timp destul pentru ea. Imaginând cum vrei tu, ajungi să te identifici cu obiectul imaginat, atât de mult, încât nu mai știi care e imaginatul și care imaginatorul. Totul poate fi reinventat de tine, dar nu până acolo încât să crezi că toată lumea e a ta. Lumea nu renunță la ficțiune, dar, să imaginezi prea mult un imaginator e deja prea pe deasupra de măsură, e un sindrom sau cum vrei să-i zici. Imaginația creează prăpăstii. Una dintre aceste prăpăstii este cea creată de editori, care au impresia că scriitorii veniți din altă parte sunt pe malul cu flori al unei grădini zoologice, iar cei de pe malul deșertic, publicând, obedient, sunt în consecință. De aici, până la imaginația publică, nu mai e decât un pas, iar imaginația publică arată că scriitorii veniți din deșert sunt mai ușor publicați și mai citiți. Mulți scriitori autohtoni, văzând că nu au cititori, încearcă acestă măsură facilă; vor să plece în lume, să facă monede de sticlă și să se întoarcă triumfali, ca după o bătălie câștigată. Nu le place să se reconsidere, plecând în

deșert; în deșertul din ei. Mult prea mulți constată că nici scriitura sclipitoare, nici reconsiderarea din oaza civilizației, nici discul de hrană, nici sexul, nici situația favorabilă, căutată cu orice preț, nici adeziunea la tot felul de platforme, nici aderarea la tot felul de fundații, nici hazardul, nici temerile, nici obsesiile, nici rațiunile de marketing, nici blog-urile, nici pasiunea erotică excesivă, nici politica, nici speculația filozofică, nici iubirea durabilă, nu aduc consacrarea. Atunci, ce?! se întreabă. Deocamdată, nu există răspuns. Nu este vinovat numai sindromul de această stare de lucruri, ci

chiar modul de a face literatură, deoarece aceasta a fost transformată, ea însăși, dintr-o plăcere de a scrie sau citi într-un sindrom de a scrie sau citi.

— înțeleg că ești plin de bune intenții, numai că succesul nu se construiește doar cu acestea, spuse Ian.

— Cam așa-i. Am un nepot, redactor la o mare editură. îmi face el o promoție adecvată și îmi aranjează și o duzină de cronici favorabile. Cunoaște și conducătorul unei mari agenții de distribuția cărții. Scot romanul, apoi le povestesc și terrafor- matorilor. îi sparg. Au impresia că numai ei au fantezie, că numai ei au relații la marile edituri. Am să intru în sferele lor informaționale și le râd în nas.

— Ești adeptul unui roman revoluționar, de tip nou, cum văd eu.

— Deloc, spuse Arnold. Nu suport ceea ce, azi, e cunoscut drept „noul roman". Acesta nu duce decât la inflația culturii. Uneori, stai și te întrebi dacă nu era mai bine pe vremea când exista un mare hoț, iar restul hoților tremurau de frica acestuia și furau cu măsură, să nu enerveze comandantul lor suprem; azi, e o efervescență nemaipomenită în rândul hoților, un fel de întrecere între ei, de parcă ne-am fi mutat cu toții, din „câmpul muncii", pe câmpul cu flori al hoției. Acest model social este oglindit, la nivel cultural, printr-o inflație de scrieri literare de cea mai proastă factură. Uneori, stai și te întrebi dacă nu era mai bine pe vremea cenzurii instituționalizate. Măcar atunci știai că tot ce primește „bun de tipar" nu e bun de citit. Rare sunt cazurile în care boabe mari treceau

prin sita cu găuri mici a cenzurii, iar asta se întâmpla cu voie de la „stăpânire", cum s-a văzut, pentru derutarea adversarului, care era cititorul. Cine voia cu tot dinadinsul literatură de bună calitate, știa unde s-o găsească; marile romane ale istoriei literare mondiale circulau sub formă de manuscrise, într-un număr limitat de copii. Azi,

toată maculatura, ambalată, plastifiată, tehnoredactată frumos, cu supracoperte în culori fascinante, reușește să păcălească un public neavizat. Volumul exagerat de mare de cărți nu are decât foarte rar, întâmplător, acoperire în strălucirea ideilor. Dacă scrii mai mult decât trebuie, riști să ieși în afara literaturii. S-a lansat vocabula pompoasă de „noul roman", de parcă romanele s-ar împărți ca monedele de sticlă, în circulație și de colecție. Romanul, nou sau vechi, e roman bun sau rău, după cum a fost talentul fiecăruia. Multi își imaginează orice, singuri, după chipul și asemănarea lor. Potrivit principiului care spune că nu există oameni lipsiți de cultură, ci numai oameni care nu și-au primit pământul înapoi, și în spiritul politicii conducerii centrale, unele edituri particulare declară, prin vocea reprezentanților lor, că vor să promoveze autori tineri și foarte tineri. Dacă o țin tot așa, e posibil să scoată pe teren tineri, foarte tineri, sugari, în stare embrionară și chiar deloc. E adevărat, nu e nici o scofală să existe o comisie de amendare a discriminărilor, formată mai mult din oameni discriminabili, dar nici politica de a avea atâția tineri, atâtea femei, atâția studenți sau atâția reprezentanți ai uneia sau alteia dintre minoritățile etnice la hectar nu e vreo pricopseală. Pe modelul promovării cu orice preț și cu orice prețuri a tineretului sau femeilor, conducerea de azi are organizații de femei, de tineri sau de cine mai știe ce. Cu autorii de literatură nouă, editurile merg pe același principiu; dacă nu vor să respecte rețeta, le angajăm impresari, să le dicteze ce să scrie și să-i pună la muncă. Cum literatura unei planete e o reflexie a politicii culturale, economice, sociale, sportive etc., editurile simt nevoia să se plieze mersului vremurilor. Societatea noastră cunoaște un suflu nou, dar otrăvitor. Dacă e nevoie să fie atras publicul tânăr la jugul culturalizării forțate, atunci editorii se gândesc să le dea autori de vârsta lor. Tușesc dacă

citesc din clasici sau din autori deja

formați. Tușesc și dacă rămân la țară sau la strung, ca și cum economia s-ar construi cu gunoieri licențiați. Publicul se formează sau nu se formează, dar un lucru e sigur: autorul, cu cât e mai tânăr, are în editor un cititor fidel, mai ales dacă e odraslă de om cu bani. Cum mulți tineri sunt forțați să meargă înainte, cu orice preț, cu orice prețuri, bagă foarte multă fantezie în text; fantezia altora. La sfârșit, nu se știe, poate ajung la concluzia să devină freelancer-i. Noul lor roman nu povestește nimic concret; descrie atitudini. Pe moment, acest fel de a scrie ți se pare fascinant. Cu timpul, îți dai seama că ai citit un geamantan de cărți tip apă de ploaie. Descrierea relațiilor dintre oameni e chiar enervantă. Enervantă în sine și enervantă datorită faptului că nu mai știi de unde a pornit acțiunea și trebuie să te întorci tot timpul, zeci de pagini, înapoi. Ajungi la pagina 100, vezi că nu s-a întâmplat nimic, dar tot mai speri să se întâmple ceva interesant, nu doar consecințe firești ale unor inflații de idei. Starea de dizgrație, superior organizată, e confundată cu starea de grație. Din curiozitate intelectuală, o tii înainte cu cititul. Autorul e considerat celebritatea momentului, se vinde bine, nu se poate să nu se bage acțiune, îți spui, deși știi prea bine că un autor deștept și talentat nu întinde prea mult coarda, dând drumul acțiunii după primul capitol, adică de pe la pagina 12 sau 25. Șmecher, câte un autor pornește acțiunea în forță, apoi, timp de mai multe capitole o tot lungește, până o face zeamă chioară, timp de 3-400 de pagini. O carte bună este aceea pe care, după un timp, simți nevoia s-o recitești. Nu toate cărțile rezistă trecerii timpului. De foarte multe ori, nici nu mai apuci să recitești cărțile preferate; ori vin din urmă cărți recomandate de oameni competenți, ori ești luat de valul treburilor de zi cu zi. Se pune întrebarea: e mai profitabil să recitești un autor de geniu sau să citești pastișele fiului său? Ești mai câștigat dacă recitești o carte bună,

în etape diferite ale vieții, decât dacă iei la rând ce ți se oferă drept comercial. Comercialul nu trebuie să includă neapărat facilul, în sens de superficial, ci în sens de ușor de citit. Mai ușor de citit sau mai greu, cărțile trebuie să fie de calitate. Nici „cărțile grele", în sensul de bune, nu sunt cele de mii de pagini sau cele conținând idei absconse. Cititul este un act intim între cititor și scriitor sau lumea creată de acesta. E un act aproape mistic, asemănător relației adevăratului credincios cu divinitatea supremă. Așa cum făcutul de cruci, căderile ostentative în genunchi și rugăciunile nejustificate nu pot impresiona pe nimeni, nici cititul în public nu convinge de sinceritatea demersului, ci dimpotrivă, stârnește, dacă nu râsul, măcar zâmbete condescendente, deși ipocrizia ar trebui să te facă să plângi. Oferta din ce în ce mai mare de carte nu înseamnă nepătat că aceasta vine în întâmpinarea unei cereri crescute; înseamnă că, strânși cu ușa de un sistem opresiv, cum a fost cel care tocmai s-a stins, foarte mulți oameni s-au trezit că au ceva de spus și nu se întreabă dacă demersul lor interesează pe cineva. în paranoia lor, spun orice, oricând, oriunde, ca într-un jurnal lansat în spațiul virtual, și merg pe principiul de a publica întâi și de a-și forma publicul ulterior; nu se gândesc dinainte la o nișă de cititori. Mai tragic e faptul că nulitățile, cu o tenacitate feroce, au ocupat mass-media; spiritul comunitarist n-a dispărut, dar nici nu s-a convertit în altceva. Cine nu scrie astăzi cărți, ori e tâmpit, ori mai mult decât atât. Foarte neplăcută e dependența de facil, mai ales la noile generații. „Noul roman" e „romanul rotund, fără cap și fără coadă". Abia după ce îl citești în totalitate, îți dai seama că totul a fost o fântână arteziană imagistică, cu jeturi de apă în lumina puternică și multicoloră a publicității exacerbate și politicii de marketing incisivă. Dacă repeți de multe ori experiența lecturării unor cărți ușurele, dobândești dependență de facil, cum e depen-

dența de telenovele sau monede caramelizate. Formatorii și transformatorii de opinie, de cele mai multe ori

autodeclarați, au impresia că romanele de succes sunt fabricate după rețete de succes. Au impresia că secretul succesului e la ei și numai ei ni-1 pot vinde. Nu conjuncturile politice, împănate cu sex, speculații științifice, economice, sociale sau de alt fel, plus ceva aforisme bine plasate în context, specifice postmodemismului, stârmesc curiozitatea cititorului. Rețeta susccesului e aceeași de mii de ani: talentul. Fără cheia succesului, care este buna organizare a publicității și marketing-ului, talentul e zero. în schimb, marketingul și publicitatea pot băga pe gâtul cititorului produse nedigerabile, cărți inodore, incolore și insipide, ro- manele-cărămidă. Teritorii ale nimănui și ale oricui, jurnalele din spațiul virtual au fost fabricate tot pentru simularea talentului. Pentru cei ce nici nu îndrăznesc măcar să se apropie de o editură, acestea sunt spații generoase, unde oricine poate scrie ce dorește, unde oricine se poate crede scriitor. Unii sunt atât de creduli cu ei înșiși, încât chiar se simt, profund, scriitori. Cine stă să-i contrazică? Fără încărcătură socială, politică, culturală sau istorică, romanul, mai bine sau mai prost vândut, e apă de ploaie. De la scrierea unui jurnal până la tipărirea acestuia, timpul trebuie să se încarce de sensuri. înainte de a fi un teritoriu colectiv, spațiul creat electronic trebuie să fie un „spațiu al singurătății". Majoritatea scriitorilor de circumstanță vor să aibă public în spațiul virtual, să le fie comentată fiecare frază, în rău sau în bine. Ei vor să fie cunoscuți indiferent cum. Nu-i interesează decantarea propriei valori, ci numai prezența; a lor și a oricărui fel de public. Ficțional colectiv nu există. Lucrurile, de la lume luate, vopsite în culorile fabuloase ale imaginarului, și, înapoi, la lume date, nu lasă nimic în memoria cititorului; nu multe scrieri literare au șansa unui feed-back continuu. Ficționalul e individual; o lume creată de imaginație

e cu atât mai credibilă cu cât puterea fanteziei autorului e mai mare. Oricine poate imagina orice, dar numai în cadrul restrâns al lumii cunoscute; puțini imaginează și altceva decât ceea ce cunoaștem. Dacă roboții vor fi construiți după chipul și asemănarea oamenilor, să se simtă și ei bine, atunci putem afirma că tehnica n-a avansat prea

mult. Nu oricine poate crea o lume mai interesantă decât cea reală, dar cei puțini, cu o imaginație prodigioasă, abia se văd în marea masă a comercialului facil. Bine făcută, realitatea virtuală a imaginației poate înlocui „realitatea reală", ca să-i spun așa. Fiind la modă, mi-am făcut și eu un blog, însă nu consider că publicul din spațiul virtual are vreo importanță. Atâta timp cât un redactor de la o editură mă ignoră, nu din orgoliu, lucru care ar fi de înțeles, ci din cauză că nu înțelege ce fel de literatură fac, ce poți cere de la niște comentatori de aiurea? Prezența acestora în eterul comun e chiar stânjenitoare, mai ales că toată lumea se crede competentă și dă sfaturi. Un sfat bun poți să-l primești și de la ultimul prost, spune proverbul, dar aici s-a întrecut orice măsură. Când prostul își încordează mușchii, se vede cât e de inteligent. Dacă nu te prezinți cu o literatură cum sunt unii obișnuiți să citească, redactorii te ignoră prin neînțelegere. Ei sunt obișnuiți cu rețetele pe care vor ei să le impună altora. Nu lasă autorul să vină cu o rețetă nouă, originală; sau nu o înțeleg. Vă dați seama ce era limba vorbită azi dacă nu se găsea un „nebun" s-o revoluționeze? Un director de revistă mi-a caracterizat scrierile drept „alegorii" și mi-a recomandat să scriu „comercial". în accepțiunea lui, „comerciale" sunt cărămizile de apa de ploaie numite azi „noul roman". Indubitabil, se impune ca „noile romane" să fie traduse în limbi de o mai mare circulație universală, transpuse în scenarii și transformate în filme de mare succes. Poate pentru grădinile zoologice ale hominizilor. Decât să regreți mai târziu, mai bine să faci un lucru rău: să scrii romane

53

Monede de Victor Martin

într-un stil nou, mobilizator, dinamic, comercial. Optimismul unora nu e decât o simplă bătălie cu pesimismul; pentru o monedă în plus. Dacă ești sărac, nu ți-e frică de hoți. Dacă ești sărac cu duhul, nu ți-e frică de nimic. Uneori, ceea ce nu facem e mai important decât ceea ce facem; eu, de exemplu, nu știu să fac mare lucru.

— Vorbești de parcă te-ar frustra ceva.

— Mă frustrează insuccesul.

— Nu trebuie să fii trist, îl consolă Ian. O carte de succes este aceea în care autorul, prin calitățile textului, reușește să domine defectele. Cel ce elimină defectele,

ratează textul.

— Așa-i. Nimic nu e perfect. Perfecțiunea pierde din frumusețe.

— Ai publicat vreo carte?

— Sigur, spuse Arnold. Am douăzeci de cărți publicate, mă găsesc și în comunitatea scriitorilor din spațiul informațional. Sunt foarte cunoscut.

— E ceva gheșeft cu aceste cărți?

— Ce să fie?!

— Afacere, spuse Ian. E ceva afacere? Câștigi ceva?

— De ce trebuie să câștig ceva din publicarea unor cărți?!

— Știu eu? Ca să trăiești mai bine.

— Trăiesc foarte bine, spuse androidul. Discurile de sticlă pe care mi le aduc terraformatorii îmi ajung pentru hrana zilnică. Mai pun și ceva deoparte, pentru serviciul de curierat rapid și diverse utilități: televiziune, sferă informațională sau alt serviciu de public...

— Dar calculatorul, televizorul și ce te mai lauzi că ai prin casă? Astea nu costă bani?

— Despre ce bani vorbești?

— Monedele alea de sticlă? întrebă Ian.

— Ce e cu ele?

54

Monede de Victor Martin

— Nu le folosești pentru a cumpăra toată acestă tehnică?

— Nu. Cercurile numite de tine bani sau monede le înghițim cu puțină apă sau le rontăim. Sunt hrana noastră cea de toate zilele, spuse Arnold.

— Și scanerul, televizorul sau calculatorul?

— Ce e cu ele?

— Cum le-ai obtinut? întrebă astronautul.

— Nu le-am obținut nicicum. Am făcut cerere la conducere, apoi terraformatorii mi le-au adus.

— Nu ai dat nimic pe ele?

— Nu. Ce să dau?! se miră Arnold. Ar însemna să mor de foame. Ce nu consum, folosesc pentru mici atenții sau servicii.

— Dar cărțile cu care te lauzi? întrebă astronautul. Nu le-ai publicat pentru a le vinde?

— Ba da.

— Te contrazici.

— Deloc, spuse Arnold. Eu nu vând nimic. Le răspândește o agenție de distribuție a cărții. Nepotul meu știe ce iau ei pe ele. Cred că aveți dreptate; și noi folosim bucățile de sticlă ca unită ti de schimb.

— Ăștia chiar că trăiesc în cea mai bună lume posibilă, spuse Angela. Își admiră grădinile aproape uscate, scriu cărți, își primesc tainul de discuri de sticlă, ceva aparatură utilitară și așteaptă să le fie planeta cotropită de o junglă în mare parte metalizată. E un raționament cam banal.

— Raționamentul banal e apanajul omului simplu, nu așa cum se sugerează ideea că lucrurile simple, banale, sunt gândite de oamenii inteligenți. Se face o confuzie între lucrul simplu de geniu și banalitate, spuse androidul. Lucrul simplu de geniu e rezultatul unei acumulări masive de cunoștințe, combinată cu o putere foarte mare de a le combina; dacă nu cu geniu, măcar cu inteligență. Asemănător, expresia „Trăim pe

proprietățile noastre și asta ne ocupă tot timpul" se adresează, tot subliminal, celor care vor să-și părăsească proprietatea, nu celor care pleacă în lume. Diferența constă în faptul că unii vor să părăsească neapărat casa, fără nici un plan coerent, fără mijloace, fără să se gândească la consecințe, tocmai din cauza unor astfel de mesaje televizate, iar alții pleacă, dar nu oricum, ci după ce au ajuns la un anumit nivel al facultăților telepatice, au strâns niște bucăți de sticlă, să aibă ce mânca sau și-au aranjat vreun rost în altă parte, în vreun oraș mai mare sau în capitală. Când afirmă că nu primesc oameni primitivi, conducătorii noștri, fie-le numele în veci pomenit, se referă la cei ce nu aduc nici un aport la dezvoltarea societății, iar televiziunile particulare transmit, din sete de rating, doar jumătate de adevăr: jumătatea tulbure.

— Am înțeles, spuse Ian, deși nu înțelegea nimic.

— Mă bucur. Când îi spun aceste lucruri, Ema începe să mă bruieze, iar terraformatorii nu vor să asculte. Vor doar să fie ascultați. Ce vă spun eu face parte din preocupările „formatorilor de opinie" de la televiziuni, deocamdată cel mai coerent mijloc de educare a maselor, nu din preocupările terraforma- torilor. Sfera informatică e vastă, dar haotică. Mult prea vastă și mult prea haotică. Prin

pagini personale, jurnale zilnice, forum-uri și legături de tot felul, oamenii aleargă, de colo-colo, printre copaci, pe câmpia vastă a unor cunoștințe disparate, adesea incomplete, dându-și iluzia că citesc. Jurnalele, în formă scrisă, cum am publicat și eu, sunt prezente, de când există lumea, de la desenele cu ființe ciudate de pe pereții peșterilor, un fel de desene animate empirice cu animale dispărute în preistorie, până la „jurnalele" mironosițelor de azi, cum e Ema, care umblă toată ziua prin grădină și nu face nimic. Nu e nimeni obligat să fie pedepsit de orgoliul sau plictiseala altuia.

56

Monede de Victor Martin

Arnold le spuse că nici toți oamenii talentați, inteligenți și consacrați, care țin un jurnal, nu rămân neapărat în conștiința publică. Și la aceștia, și la cei cât de cât celebri în sfera informațională, afirmarea întru eternitate e mișcare haotică pură. E o întâmplare să te citească vreunul. Câteodată, jurnalele sunt la modă, până la exacerbarea unei conduceri pe model „jurnal de călătorie", câteodată, nu. O scriere literară e o scriere literară, dar jurnalul nu e decât o subiectivare relativă a realității personale. Pe cine mai interesează azi persoana altuia, reală sau subiectivată? Poate pe criticii care n-au ce scrie. Unii se simt fericiți în jungla informatică vastă a unei câmpii pustii, alții se simt singuri în înghesuiala orașului. Jurnalul anulează personalități, dacă acestea există; fiecare se confundă cu oricine. In boom-ul informațional, jurnalul unui necunoscut, chiar și de geniu, e mai puțin decât o picătură într-un ocean. Scriitorii de jurnale nu se expun publicului ca să se descopere sau să se redescopere, nefiind conștienți că au sau nu un viitor. Ei nici nu-și pun problema viitorului, trăind într-un prezent pe care îl cred infinit. Nici măcar nu vor să fie descoperiți, cei mai multi evoluând sub pseudonim. Se bagă în vorbă și sunt siguri că au numai ei dreptate. De la instinct la rațiune, sfera informațională mai are de lucrat; pe la colțuri.

— Termenul de „a hoinări" pe câmpia informatică e foarte inspirat. E posibil ca nici cei 120 de conducători ai planetei să nu ajungă în capitală, ci să se înfunde ca mine, undeva, la țară, le mai spuse androidul. în acel moment, exploratorul nu mai ajunge unde îl mână destinul, nu se

mai creează civilizația de tip pământean și nu mai apare nici literatura. Una e ce se întâmplă acum și alta ce s-ar fi putut întâmpla; e mai grav „a nu fi" decât „a nu mai fi". Când apare ceva mai interesant, ca o oază de fericire într-o junglă caldă bogat metalizată, te trezești cu tăblița „oprit!"; până la plata unei taxe de două folii de sti-

clă. Sumele mici, plătite pentru a accesa vreun rezumat a ceea ce ai vrea să citești, par ușor de suportat, dar, în realitate, plătești mai mult. Publicarea unei cărți pare o investiție mare, dar, protejată de rugina timpului, cartea nu este atacată de „viruși" sau de vreo suprasarcină electrică a proprietății de peste drum.

— Despre ce suprasarcină electrică vorbești?! se miră Ian. Aveți energie electrică?

— Sigur. Cu ce crezi că sunt alimentate calculatoarele?

— Cu energie psihică.

— Ar fi prea de tot, spuse Arnold. Puterea noastră telepatică nu e stabilă. N-o să-mi luminez casa cu energie craniană.

— N-am văzut nici un stâlp de înaltă tensiune, nici un fir electric.

— Nu știu ce simt alea. Energia electrică e distribuită printr-un sistem aerian de legături, între nodurile de joasă și înaltă tensiune.

— Legăturile sunt, presupun, niște cabluri metalice, spuse astronautul.

— Evident. Formează o plasă în jurul planetei.

— Nu se văd.

— Sunt așezate la o înălțime destul de mare, dar se văd, spuse Arnold.

— Nu se văd.

— Eu le văd.

— Eu nu, o ținu Ian pe-a lui.

— Poate nu vedeți așa bine în ceață.

— Poate mă minți.

— Ce interes aș avea? întrebă androidul.

— Știu eu? Urmărești tu ceva cu aiureala asta. Poate că nu vrei decât să treci drept altcineva.

— Tu aiurezi. Ti-o fi foame.

— Ai nimerit-o, recunoscu astronautul.

— Vă dau câteva discuri de sticlă din rația mea.

— Nu, mulțumim!

— Cum vrei, dar să știi, nu imit pe nimeni, spuse Arnold. Dacă nu poți fi tu însuți, nu poți imita pe nimeni.

— Și poți să fii tu însuți?

— Nu prea. încă îmi sondez eul. Povestea voastră s-ar putea să mă propulseze. E ceva pur original. N-am mai auzit de oameni care să vină de dincolo de ceață. Nu puteați să străpungeți rețeaua electrică fără s-o avariați. Călătorind pe câmpia informațională, omul e neplăcut surprins la furat; nu prea are ce alege. De frica plagierilor, fiecare secvență conține texte submediocre. Textele considerate de autorii lor ca geniale sunt, de fapt, ale unor semidocți netalentați.

Le spuse că o carte e un drum asfaltat de alții, aceștia fiind chiar ei, furnizorii propriei povești. Dacă acest drum nu e circulat, drumarii editurilor se reorientează. Faptul că nu se îndreaptă spre meserii mult mai profitabile, te face să crezi, pe bună dreptate, că le merge. Faptul că se lamentează ei, cum că nu le-ar merge afacerea, a devenit banal. Văitatul la editori a întrecut totuși orice limită a bunului simț, în condițiile apariției de tot mai multe și variate colecții. Ei au ajuns să spună că muncesc degeaba, că nu mai au cititori, că nu se citește cartea. Ca o consecință a acestui mesaj, oricât ar părea de paradoxal, nu se întâmplă nimic. Nu se mărește numărul de cititori nici măcar calitativ; cei care citesc, oamenii culți și inteligenți, nu se înmulțesc decât în cazul în care devin culți și mai inteligenți venind din rândul troglodiților, lucru imposibil. în domeniul editorial, există totuși un avantaj nesperat: dacă nu există șansa să se facă lucruri posibile, se forțează imposibilul. Se promovează tineretul cu orice preț, femeile, minoritățile, fără să fie nimeni atent la costurile ulterioare. Tinerețea sau experiența de viață nu sunt criterii de luat în seamă, așa, pe nemestecate.

Te poți plafona la maturitate sau te poți deștepta la

bătrânețe, la fel de bine. Sau, nici una, nici alta. De frică să nu se comită vreo discriminare, se protejează și prostia, și posesorii acesteia. Omul simplu nu citește. în cazul în care ajunge, în naivitatea lui, la concluzia că trebuie să intre în posesia unei cărți, un instinct sigur îl trage înapoi. Dacă, prin absurd, cel ce fuge din calea cărții nimerește în fața unui computer, îi mai rămâne varianta jocurilor de tot felul. Nu degeaba înflorește industria jocurilor pe calculator. Când acestea reprezintă gadget-uri din cărți, imagini colorate, acțiuni simple, mimetice, de lupte sau înfruntări de idei, jocurile dau iluzia lecturii. Jocurile nu sunt deloc un lucru ieftin, prețul mijlocului de producție umbrind, de prea multe ori, producția însăși. Cititorul nu are de unde să știe și nici nu-1 prea interesează ce editură e pe val, cu mii de titluri, bună distribuție, încasări pe măsură și drepturi de autor valoroase. Nu știe nici editura care publică titluri ieftine sau în regie proprie, cu distribuție locală, condamnată să se chinuie sau să se ducă la fund, conform principiilor concurenței. Dacă se hotărăște să citească, omul vrea să citească; culisele editoriale reprezintă alt subiect pentru el. Dacă a început să se lamenteze, cum se întâmplă tot mai des la noi, editorul bagă cititorul în ceață, acesta gândindu-se că editura e în suferință și, astfel, e nevoită să publice cărți ieftine. în consecință, nu dă nici două bucăți de sticlă. La extrema cealaltă, editurile cu un dever mare fac o reclamă atât de deșănțată, încât te duc la aceeași idee, că, având multe titluri, nu mai au ce publica și scot știfturi, nu cărți. Editurile scot, într-adevăr, foarte multă maculatură, atât de multă încât ceea ce e valoros, nici nu se mai vede. Fiecare are impresia că el e viitorul; viitorul altuia. Nimeni nu se mai preocupă de viitorul lui personal. Exocen- trismul se întâlnește cu egocentrismul, undeva, la infinit. Cei care caută valoarea în pădurea de metal, așa numiții fan-i, sunt

prea puțini, deși fac o gălăgie infernală. Colecționarea a tot ce apare într-un anumit gen al literaturii e tot o formă de autoor- bire. Fan-ul colecționează; nu citește prea mult, ci doar, așa, orientativ, prefețe, postfețe, scurte recenzii, să poată ști ce să mai tezaurizeze. O viață de om e prea puțin pentru a putea colecționa ceea ce mai mult simți că e de

calitate. Criticii sunt mult prea ocupați cu sponsorizarea propriilor rubrici din vreo revistă sau cu diferite conferințe, unde se lasă cu vreun computer cadou, ca să scoată fan-ul din întuneric. Cititul despre cărți, spun unii, nu are cum să fie dăunător. Nu dă omul nimănui în cap, nu aruncă bombe, nu scuipă pe jos, nu bea acid ioni- tic, nu se droghează. Și totuși, s-a trecut prea repede de la „literatura de atmosferă" la „literatura ca atmosferă". Se lasă prea ușor cartea jos pentru a o substitui cu filmul făcut după ea. Asta denotă lipsă de imaginație, iar lipsa de imaginație e dată de lipsa de cultură, rezultat tocmai din precaritatea exercițiului de a citi. Cercul ăsta vicios e valabil doar dacă plecăm de la premiza că vorbim doar de oameni inteligenți. Numai omul inteligent și cu proprietăți extrasenzoriale are nesansa de a se prosti. Fanii citesc mai mult despre cărți. Știu că o carte este bună sau rea, dar cine sunt cei îndrituiți să hotărască ce e bine și ce e rău, în lipsa debusolatei critici literare? în spiritul tradițional pământean al datului cu părerea, își dă cu părerea cel care are o părere. Toată lumea vorbește și nu mai ascultă nimeni. Se formează o critică amatoristică de forum sau weblog, ca substitut al unei critici de valoare, iar aceasta generează, în timp, o literatură de blog, agramată și chinuită. Aceasta acaparează realitatea, prin intermediul forum-iștilor, cu părinții lor cu tot, editorii, care se miră ca proștii că nu li se vând cărțile, iar dacă se vând, nu se citesc. Nici scriitorii de talent reconver- titi la critica literară nu sunt o soluție. Avem nevoie de critici de talent, nu de scriitori de critică literară. Așa cum prezintă

câte un ziarist presa la televizor, după interesele imediate ale patronului, după grămada de monede de sticlă obținută sau chiar după propriile-i convingeri, nici criticii care citesc pentru noi nu pot fi obiectivi. Paradoxal, aici nici nu e vorba de obiectivitate, ci de subiectivitate. Așa cum ziarul „on line" nu-ți stârnește aceeași formă de înțelegere, nici cartea citită de altul nu-ți dă același complex de emoții. Chiar și citirea unei cărți în perioade diferite ale vieții, când nivelul de cultură și chiar cel emoțional s-au mai schimbat, nu-ți lasă aceeași impresie. La relecturare, e bine să te bazezi pe criteriile proprii. Când nu ai criterii

proprii, ești influențat de criteriile altuia. In ambele cazuri, dacă o carte îți place din ce în ce mai mult, nu înseamnă neapărat că a rezistat trecerii timpului și e neapărat bună. O carte e bună dacă cititorul are criterii de apreciere valabile sau criteriile luate de la altul sunt general valabile. în funcție de balansul valabilității-nevalabilității criteriilor de apreciere, cărțile pot fi confirmate sau infirmate de trecerea timpului. Cum nimeni nu cunoaște valoarea celor care dau verdicte, în ultimul timp, nu se știe care operă literară va rezista. E ceva asemănător cu cearta în care toată lumea are dreptate. E ca în povestea judecătorului care dă dreptate la toată lumea. Când cineva îi spune că nu poate avea toată lumea dreptate, îi răspunde acestuia că și el are dreptate. împăciuitorismul generalizat micșorează entropia și nu aduce nici un progres, nici măcar în literatură. De frică să nu deranjeze, fiecare minte, ajungându-se la o ipocrizie generalizată. Pentru a avea toată lumea dreptate, spun că se poate ajunge și prin exagerarea adevărului la ipocrizie, dar ăsta e alt subiect. Aici, în prezent, intervine declicul. Cine sunt cei care stabilesc criteriile de apreciere. într-un concurs literar, membrii unui juriu. Da, dar premiile se dau, cum vedem, pe alte criterii decât cele ale valorii. Atunci, mai are cititorul, fanul înrăit, încredere în părerea stabilizatorilor de cri-

terii? Nimeni nu s-a născut învățat și criticii învață critica de la alți critici. Cum dau măsura lipsei de pricepere, înseamnă că s-au prostit pe parcurs sau au învățat lucruri de slabă factură de la înaintași. Oricine își poate imagina că avem o critică de întâmpinare transformată în critică de prevenire. Când criticul previne penetrarea valorii și promovează, pe interes și nepotism, nonvaloarea, se discreditează. Nu are nici un rost să vorbim de criticii de-a dreptul imbecili, care confundă nonvaloarea cu valoarea. Numai nonvaloarea se înconjoară de non- valoare; pentru a părea ea mai strălucitoare. Că înlocuiește voit valoarea cu nonvaloare sau că nu e în stare să distingă nonvaloarea de valoare, efectul e același: cititorul inconștient rămâne singur. Editurile au fost învățate să nu vândă cărți, ci autori. Atunci când dai 1 milion de bucăți de sticlă pentru 5 cărți nescrise încă, așa cum se întâmplă la noi, ori ai de-a

face cu un geniu planetar, ori ești tâmpit, ori interesat. Cum geniul planetar nu se întrevede încă și se încearcă în disperare să se fabrice... Pot nominaliza o editură profilată pe anticiparea evenimentelor care a organizat un concurs de debut, a anunțat că acesta s-a suspendat până la o ediție viitoare și totuși, în acel an, a câștigat un pilos, care nici măcar nu era debutant. Și, pentru ca lucrurile să fie conforme cu propria lor realitate, o carte slabă trebuie neapărat reeditată. Odată cu înmulțirea scriitorilor, aceștia vor lupta pentru legiferarea unei taxe de protecție a tagmei. Cum monedele vin de la cititori, orice taxă e bazată pe venituri suplimentare. Dacă se vor înmulți cititorii, aceștia vor lupta pentru legiferarea unei taxe de protecție specifică, o taxă de protecție de tagma scriitorilor. Cum, citind o carte, cititorul se crede un pic din cel ce a scris-o, ne trezim cu tot mai multi cititori care vor să intre în breasla creatorilor. Nu se va întâmpla asta, pentru simplul fapt că s-a întâmplat deja. Multi au crezut că practica jurnalistică îi va face ziariști. Doi oportuniști

63

Monede de Victor Martin

din literatură au fugit spre principalele două cotidiane centrale. Doar în ultimul timp, s-a dovedit că vor face, unul explozie, altul implozie, de atâta jurnalism. Acum, când jurnalismul a fost discreditat chiar de jurnaliști, aceștia caută o ieșire. Cum mainstream-ul s-a umplut de autobiografismul banalității autorilor, o s-o ia toată lumea spre anticipația științifică, ca o consecință firească a dezvoltării tehnicii și tehnologiei avansate. Norocul poate fi faptul că nu oricine poate avea inteligență tehnologică. Nenorocul e că iarăși va fi inflație de ingineri fără talent literar. Un scriitor cu un talent recunoscut de toată lumea a afirmat că avem opere, dar n-avem scriitori, plasându-se, fără să vrea, în propriul său paradox. El era cunoscut ca un mare scriitor, dar opera nu i-o știa nimeni, adică exact pe dos de cum a afirmat. Vrând să împingă cititorul spre ceea ce a scris, s-a apucat să producă editoriale și să apară la televiziuni; lucru acesta a făcut ca el să fie și mai cunoscut, iar scrierile și mai necunoscute. Cititorul, de lene, îl citește pe el și reține câteva fraze mai inspirate, reiterând dictonul potrivit căruia „cultura e ceea ce rămâne după ce ai uitat tot". Zadarnic se scrie mult, în loc să se scrie despre multe;

se pierde timp prețios și rămâne pământul nemuncit. Cu îndoctrinarea întru literatură a celor din grădinile zoologice, procesul de deșertificare stagnează. Cultura este sfârșitul oricărei zile de muncă, spun unii și au dreptate. Scriitori nu sunt neapărat cei care scriu. Nici cititorii nu sunt neapărat cei care citesc. Așa cum se gândește azi, cititul oricărei recipise a devenit un act de cultură, iar „scriitorii de rețete medicale" sunt și ei scriitori, cum scriitori se considerau și conțopiștii de la conducerea planetei. Scriitori nu sunt nici măcar cei care publică. Cum sunt fabricați miliardarii și politicienii de fațadă, sunt fabricați și scriitorii de fațadă, apoi sunt promovați, reeditați, premiați și supuși atenției unor critici dintr-un mediu strâmt. Fenomenul e ușor de observat deoa-

rece promoția bună și tirajele mari ale cărților proaste au aceeași soartă ca tirajele mici și proasta răspândire a cărților bune. Prin asta, cititorul amendează mediocritatea și se mulțumește să citească despre cărți, în măsura în care există critici specializați care să le povestească despre ele. Unii povestesc, dar nu se fac înțeleși, alții se fac înțeleși, dar adorm cititorul. Pe partea cealaltă, există ideea preconceputǎ că editurile serioase se ocupă de lucruri serioase, iar aceasta, din cauza exercițiului democratic mai avansat. S-a spulberat și acest mit. S-a spulberat peste tot, nu numai pe teritoriul caselor noastre, unde se aduc tot felul de cărți ale unor autori consacrati, de mâna a treia, ca fiind mari valori. Autorii mai slăbuți găsesc teren propice de promovare la noi, cei care suntem, genetic, obedienți față de tot ce e străin. Nu e adevărat că, după globa- lizare, datorită unui control mai strict al copyright-ului, a explodat valoarea și au fost publicați și autori din zonă. Au venit de aiurea autori de mâna a doua, nebăgați în seamă pe la ei, și vând mai ieftin marfa. Au fost luați în brațe și și-au făcut case pe aici. Am exemple concludente. Editatul cărților pe criterii foarte subiective distruge cultura, așa cum angajatul rudelor distruge economia. Unii cred că globalizarea a însemnat victoria calității asupra prostiei și arbitrarului, așa, ca o speranță, dar speră degeaba. Până să se civilizeze tot Pământul, ne sălbăticim noi. Cititul, ca act în sine, subliminal, doar așa,

să nu uiți să citești, nu te formează ca intelectual, cum nici exercițiul gândirii nu te face telepat. Premiu literar nu te face un scriitor mai bun. Unii simt o plăcere aproape sadică să-i laude pe alții, să-i sufoce cu laudele lor, precum tiranii de pe vremuri, care, înainte de a-i executa, îi copleșeau pe generali cu onoruri și medalii. Metoda de a desființa prin supraînființare provine dintr-un obicei ancestral prin care dușmanii erau îngropați de vii, încărcați cu propriile lor averi. Acum, depinde de inteli-

gența fiecăruia în a aprecia veridicitatea și greutatea unui premiu literar, plecând de la conștientizarea echilibrului între propriile posibilități și posibilitățile afirmate de protectori. Cititul și scrisul n-au devenit niște procese involuntare sau voluntar- patriotice. Timpul le va rezolva pe toate, iar norocul nostru este că nu vom ajunge să știm cum le-a rezolvat, să ne enervăm. Lumea nu e niciodată așa cum ai lăsat-o. Dacă o lași, nu mai e deloc. Mai ales lumea literară, care e mai mult sau mai puțin virtuală și în realitate.

îi ținu astfel încă zece minute, cu fraze ce nu spuneau nimic celor doi astronauți eșuați pe o planetă ce se dovedea, până la urmă, ostilă, într-un mod foarte insidios.

— Ești obsedat rău de tot de condiția scriitorului în societate și de relația lui cu editorii și cititorii, râse Ian.

— Desigur. E singura condiție care mă interesează.

— Ai înșirat o serie de truisme și atât.

— Deloc. Sunt lucruri știute de toată lumea, dar nimeni nu are curajul să le spună. Nimeni nu vrea să deranjeze pe nimeni.

Furioasă, Angela luă o piatră de jos și îl pocni cu ea drept în frunte.

Descumpănit, androidul își rostogoli de câteva ori globii oculari în cavitățile orbitale, neștiind ce să facă, să se pună pe râs sau pe plâns.

într-un târziu, emise un hohot de râs atât de hârâit, încât îi apucă și pe astronauți râsul.

— întotdeauna mi-am dorit să am simțul umorului, spuse Arnold.

Apăsând cu două degete la baza gâtului, se scuză pentru faptul că o exacerbare a senzațiilor îi dilata percepția

clipei, care nu se mai termina.

— Ce ți-a venit să-l lovești?! întrebă Ian. E ceva în ceea ce spune.

66

— Dacă n-aș fi înfometată și obosită, aș accepta să ascult orice prostie, spuse femeia. Am intrat în panică. Dacă nu găsim ceva de mâncare pe planeta asta pustie, nu mai avem mult de trăit. Nu am văzut nici măcar șobolani. N-am murit la impactul cu solul. Murim acum, în mod stupid. Asta e sfârșitul.

— Orice sfârșit e un început prost, spuse Arnold.

— Nu pot nici să râd, nici să gust acest calambur, spuse Ian.

— Sfârșitul e sfârșit și basta, spuse Angela. Dacă te apuci să afirmi că sfârșitul, când e sfârșit, nici nu există, că e o negare a negației, mai iei o piatră în cap.

— Nu spun nimic.

— Bun baiat.

— Sigur că sunt baiat bun, spuse androidul. Ce-mi cereți pe povestea voastră? Sunt dispus să vă plătesc drepturi de autor.

— Nu cred că ne poți da ce îți cerem.

Femeia începu să-i descrie o serie de mâncăruri, care ar fi putut face să saliveze și cel mai îmbuibat grăsan. De la cele mai fanteziste aperitive și gustări, trecu la descrierea preparatelor din came de vânat, pe bază de aspic, apoi, îmbătată de propriile-! fraze, începu să înșire băuturile care le-ar fi dorit la încheierea unui eventual festin.

— Ce prostii, spuse Arnold. Astea sunt produse ale imaginației. Se găsesc în filmele istorice și în producțiile cinematografice de mâna a paișpea, cu scenarii bazate mai mult pe schimburi de glucide sau aminoacizi decât de idei. Să mergem!

Dacă tot nu aveau ceva mai bun de făcut, astronautii îl urmară.

Merseră mult prea mult până la ușa casei lui Arnold Octavian pentru a nu intra la idei.

— Spuneai că ne aflăm exact în fața casei tale, mârâi Ian.

— E chiar aici, spuse androidul, împingând ușa. Am ajuns.

— Vedem și noi, spuse femeia.

Pătrunseră într-o sufragerie asemănătoare cu aceea a casei mătușii Ema. Micile diferențe nu constau decât în culoarea tapetului, forma mesei din mijloc și măsuța cu vase de sticlă, luminoase, din colț.

— Ce design ciudat are fiecare dintre aceste vaze, spuse Angela. Sunt vaze pentru flori, nu-i așa?

— Vaze pentru flori?! Ce sunt alea?

— Vaze în care se țin florile proaspăt culese din grădină.

— Ai văzut tu flori în grădină?! se miră androidul.

- Nu.

- Păi?

— Păi ce? întrebă femeia. Dacă nu sunt vaze, înseamnă că sunt obiecte de ornament, pur și simplu. Lumina le pune desig- nul în valoare.

— Ce prostie, spuse Arnold. Ceea ce numești „vaze" reprezintă aparatele tehnico-utilitare, care nu trebuie să lipsească din casa nici unui cetățean.

Luă un vas mai mare și îl așeză pe masă.

Obiectul, deși nu era alimentat cu energie electrică de niciunde, era iluminat. Mai exact, emitea el lumină.

— Ce faci cu asta?! întrebă Ian.

— Ăsta e televizorul. în funcție de numărul de grade față de Polul Nord al planetei, se prinde unul sau altul dintre programe. Ce ați dori să vizionați?

— Un film.

— Vă caut un film cu mâncărurile descrise de doamna.

Trebuie să caut un canal cu filme preistorice.

Roti vaza înainte și înapoi, într-un fel știut doar de el, apoi se trase la fereastră, făcând semn celor doi să facă la fel.

în sufragerie se materializă o scenă din timpul unei petreceri, cu personaje îmbrăcate în haine ciudate, din materiale grosolan țesute, dar viu colorate, peste cămăși subțiri, cu gulere și mâneci albe, scrobite. Pantalonii bărbaților erau bufanți, jiletcile fiind foarte strânse pe torace și abdomen, iar femeile purtau fuste largi și vestele la fel de chinuitor strânse pe corp.

în picioare sau stând pe scaune, cu toții intonau un cântec de petrecere, cam monoton, ținând isonul unui grup de instrumentiști.

Reperând masa așezată lângă perete, Angela se repezise la prima farfurie din fața ei și începuse să înghită pe nerăsuflate, icnind, fără să se uite ce înfulecă. Nu-și punea nici măcar problema dacă mâncarea era reală, digerabilă, sau virtuală.

— Ce-au fost astea, întrebă, simțind că plesnește și o ia durerea de stomac.

— Nu știu, spuse Arnold.

— Arătau ca niște prăjiturele, spuse Ian. Tu trebuie să ne spui ce gust aveau.

— Nu aveau nici un gust, spuse femeia.

— Or fi fost făcute din produse agro-zootehnice obținute prin tratare cu hormoni. Alea sunt ademenitoare și n-au nici un gust, spuse androidul.

69

Monede de Victor Martin

— Vorbești prostii. în a doua farfurie, erau mici crochete cu miros de peste și gust de iască, spuse Angela. Ăștia nu au mări și oceane. Nici măcar fluvii.

— Poate găsim mai multă apa în grădinile zoologice,

spuse astronautul.

Femeia nu-i mai răspunse. Simți că se sufocă și începu să geamă de durere de abdomen, forțându-se să nu vomite. Luă un pahar din mâna unui bărbat și înghiți conținutul pe nerăsuflate.

Personajul se ridică de pe scaun, brusc, roșu la față de furie.

— Mă simt ofensat.

— Mă simt amețită, spuse Angela. Cred că în pahar era rachiu de fructe.

— Era rachiu de mabine, spuse bărbatul, dar era rachiul meu. Ce căutați aici, îmbrăcați ca niște clovni?

— Eram în trecere, spuse Ian, înfulecând dintr-un picior de vultur, crezând că e de curcan, și înghițind direct din sticlă ceva asemănător cu vinul.

Exact în momentul în care un tânăr se repezea să-i înfigă astronautului un pumnal între omoplați, Arnold îl prinse pe extraterestru de mâneca salopetei și îl trase spre el. în virtutea inerției, arma tânărului se opri în inima celui care spusese că se simte ofensat că i s-a luat băutura din mână.

— Ce-a fost asta?!

— Nu știu, spuse androidul. De obicei, personajele filmelor transmise de televiziuni, cele ale scurtmetrajelor, documentarelor sau știrilor, nu se bagă peste telespectatori. Noi, privitorii, putem face tot ce dorim. Nici prezentatorii, comentatorii sportivi, analiștii politici, culturali, sociali sau de orice fel nu au voie să se dea la noi. Nu a fost pusă la punct televiziunea interactivă. Să ieșim afară!

— Nu oprești filmul?

70

Monede de Victor Martin

— Nu ajung la aparat. îmi taie ăla calea. A scos un al doilea stilet. Ieșim, așteptăm să treacă scena asta din film și ne întoarcem.

— Pare destul de veridic, spuse Angela, ținându-se de burtă. Am mâncat prea mult și prea repede, iar capul îmi plesnește de durere. Nu sunt obișnuită cu băutura.

Se strecurată pe lângă perete, deschiseră ușa

principală și ieșiră afară, rămânând trăsniți de ceea ce vedeau. în locul peisajului arid, cețos, punctat ici și colo de movile nisipoase, cu ierburi uscate și arbori cenușii, totul arăta ca o grădină înfloritâ. Era o grădină cam neîngrijită, dar verde, cu flori și pomi înfrunziți. în plus, ceața dispăruse și mai mulți aștrii solari străluceau pe cer, făcând vizibile împrejurimile.

— Am încurcat-o, spuse Arnold, uitându-se pe geam, să vadă ce se întâmplă în sufragerie.

Datorită proprietăților sale telepatice, putu să priceapă că tânărul criminal din film se justifica în fața celorlalți, expli- cându-le că fusese un accident și că intrușii în salopete erau de vină. Ei se băgaseră în film, să le mănânce mâncarea și să le ia paharul din mână, lucruri pentru care trebuiau să plătească. Se repezise la ei și avusese loc un accident regretabil; în loc să înfigă cuțitul în spatele impertinentului, omorâse un prieten.

Arnold Octavian coborî scara de la intrarea principală și făcu semn astronautilor să-l urmeze.

Fugiră o bună bucată de timp, printre pomii răzleți, și urcară un deal, unde pădurea era mai deasă. Căutară un loc de unde puteau vedea casa și se ascunseră în spatele unor tufișuri înflorite, tulburător mirositoare.

Petrecăreții ieșiseră și ei afară, uitându-se în toate părțile. Mulți dăduseră la iveală arme albe, mai mult sau mai puțin înspăimântătoare, și se împărțiseră în grupuri mici, căutând cu râvnă printre tufișuri.

71

Monede de Victor Martin

— Au luat-o spre noi, spuse Ian. Avem timp să fugim.

— Nu ajung până la noi, decretă androidul.

— Cum nu?! Sunt la doi pași.

— Nu le permite scenariul.

— Da, dar scenariul le-a permis să se repeadă cu șișul la noi sau să părăsească o scena bucolică, de interior, să iasă afară din casă și să ne urmărească? întrebă astronautul.

— Nu știu. Poate e și greșeala mea. Trebuia să mă uit cine e scenaristul filmului. Le cunosc stilul și pot anticipa acțiunea.

— Scenaristul asta o fi vreun xenofob, vreun om

dușmănos față de tot ce e străin și își construiește personajele după chipul său. Nu putem ști dacă ăștia se reped sau nu la tot ce nu ține de comunitatea lor rurală. Mai bine fugim.

— Nu merg niciunde, spuse Arnold. Nu-mi părăsesc eu casa și grădina pentru niște personaje de film.

— îți dă mâna, spuse Angela. La cât siliciu e în tine, e posibil să fii indestructibil, dar noi? Noi ce facem? Ne găsim într-un film. Am trecut dintr-un peisaj cețos și arid într-unul verde, luminos și înflorit. Uite, pomul de colo are niște fructe care seamănă foarte mult cu piersicile.

Se târî prin iarba verde și înaltă, ascunzându-se după tufișuri, și se repezi să ia un fruct din pom. Fragil, acesta i se sparse în mână, provocându-i mici tăieturi superficiale între degete și în podul palmei.

— Nu e nici o scofală cu fructele astea, spuse apropiindu-se și blestemând. Totul nu e decât decor, frumusețe artificială.

își pansă rănile cu frunzele unui arbust fără să se gândească dacă acestea nu conțineau cumva substanțe toxice, otrăvitoare, halucinogene sau tranchilizante.

— în așteptarea amiezii speranței că noaptea nu va mai veni în orașul în care toate adresele sunt greșite, nu există prăbușire fără zbor, escatologicul și scabrosul zbor de a căuta cu înțele-

gerea doar acel lucru pe care nu-1 vei găsi. în rugăciune, ți se fac genunchii de plumb, către-nțelegerea lumii, atât de curentă. încerci să mori de fericire, cu mâinile sus, prizonierul cu fața doar către stele. A căuta cu ură iubirea, a găsi dulce amarul sărut, nici geniul nu poate, cum răsăritul de soare nu poate da liniei gândului frigul larvar al ideii din culmea amiezii, începu să recite femeia și se ridică în picioare, fâlfâind mâinile spre cer.

Ian și androidul săriră amândoi deodată și trântiră femeia la pământ înainte de a o vedea vreunul dintre personajele filmului.

— Asta ne mai lipsea, spuse Ian. Cel mai apropiat grup

se găsește la mai puțin de două mii de metri de noi, iar femeia asta s-a găsit tocmai acum să se intoxice cu cine știe ce substanță. Piersici i-au trebuit.

Văzură că se făcuse suspect de palidă la față, tremura și spunea fraze fără sens.

— Ce zice? întrebă androidul.

— Nu are nici o importanți ce zice, se supără astronautul. Important e ce facem noi acum. Tu nu vrei să plecăm de aici, iar eu va trebui să fug cu ea în spinare.

— Ba nu. Ascultă! E foarte poetic ce spune.

— Claustrati în câte o secundă de vară, în teancuri de reviste apărute independent de voința cititorului, vedem cum reușim prin hoție, ce prin onestitate, nu reușim niciodată, o auziră delirând. Spre sfârșitul curgerii sale, timpul dezgroapă ideea de om, niciodată-ngropată. Vedem cum nu e nimeni prost în țara lui și, mai ales, în țara altuia și îmi ceri să-ți spun, pe aici, spațiul cât e de nebun. Vedem că în munți trăiește descendentul calului sălbatic, calul de apartament, și, ca-ntr-un raliu al frumuseții, de anul acesta, ne cuprind și brațele nopții fără cap. Cultura e mult mai vie, dacă o lași, așa, moartă, și se așează o zăpadă peste noi, ca de gânduri. Nu trebuie să fii po-

liticos, fratele meu, cu fiecare zi, mai nenăscut; poți fi suspectat de spionaj. în psalmodierea naturii din noi, politețea poate răni, dar nu jignește. Aș vrea să știu, a crăpat piatra filozofală din mijloc de sat? Apă adâncă, trece și această zi, ca o revistă a presei. Deși lucrurile au luat-o razna, ca niște versuri, sunt sub control; controlorii cad ca merele toamna. Atât de mult am pășit, încât țara s-a învechit. Ca lemnul stupului uitat în furtună, cine-i harnic și muncește, are tot ce vrei; tot ce vrei, tu, țara mea, în care geme de lumină mierea graiului nostru...

— îmi vine să-i dau câțiva pumni, spuse Ian. Nu știu ce ne facem cu ea. Nu știu dacă își mai revine. E vid în capul ei.

— Vidul este atâta timp cât este afirmat. Ca și conținut, acesta e lipsit de orice conținut. Prin lipsa conținutului, vidul e perfect; tot ce nu poate fi analizat și cuantificat, e

perfect.

— Da, dar perfecțiunea e legată de ceva concret. Din cauza asta, vidul e un paradox între „a nu fi" și „a nu mai fi". Dacă ne prind sălbaticii, orice formulare e valabilă.

— E și nu e adevarat, spuse Arnold. Orice nou scenariu vine să acopere un gol, dar, orice acoperă un gol, îl protejează. Ai răbdare! Eu cred în ceea ce fac.

— Eu fac în ceea ce crezi tu. Lipsa civilizației e un teritoriu periculos.

— Nu ne prind. Totul n-a fost decât o banală defecțiune tehnică. Cred că s-au pus lucrurile la punct. Privește!

Personajele din film îi văzuseră și alergau în direcția lor, amenințători, cu pumnale în mâini.

— Nu e nimic liniștitor în atitudinea acelor indivizi, spuse Ian.

— Stai puțin!

Văzură că, ajunși într-un anumit punct, sătenii se loveau de ceva și cădeau. Unii se ridicau cu greu, alții mai stăteau pe jos, să se adune, să vadă ce era cu ei și din ce cauză căzuseră, să-și pipăie vânătăile sau să oprească sângerarea vreunei tăieturi.

74

Monede de Victor Martin

— S-au lovit de un perete invizibil, spuse astronautul.

— Așa se procedează. Când lucrurile scapă de sub control, operatorul de transmisie e obligat să materializeze o cupolă semisferică din sticlă.

— E sticlă, dar nu numai transparentă, ci și invizibilă.

— Desigur, începu să explice androidul. Sticla invizibilă a fost inventată tocmai cu scopul de a conferi intervenției o notă de surpriză, dar e folosită și cu alte ocazii. De exemplu, cu ocazia sărbătoririi unui anumit număr de ani de la un eveniment foarte important se emit ediții de discuri din sticlă invizibilă cu o foarte mare valoare nutritivă.

— Nu văd nici o diferență. în cazul vostru, contează gustul și, cum spui, numărul de calorii, nu modul cum sunt percepute monedele, tactil, olfactiv sau vizual.

— Inexact. Monedele din sticlă invizibilă constituie o

delicatesă. Nu mănânci toată ziua așa ceva.

— Dar, invizibile sau nu, mâncate rămân, spuse Ian.

— Iar greșești. Când primesc monede din astea, le colecționez. Pentru mine, sunt obiecte de patrimoniu, cu valoare mai mult spirituală și culturală. Nu sunt piese de mâncat. Ca să nu le rătăcesc, le țin în vase cu un lichid colorat. Locul unde nu se vede nimic reprezintă discul din sticlă invizibilă.

— Acum ești nevoit să mergi cu noi. Presupun că nu putem trece dincolo. Cum cred că ne aflăm la o margine a cupolei, nu ne rămâne decât o posibilitate, să fugim spre interiorul ei.

— Eu nu fug niciunde. Rămân aici, lângă casă, spuse Arnold.

— Dacă nu se ridică cupola, ești mai departe de casă ca oricând, iar dacă se ridică, e cam același lucru; ăștia se reorganizează deja și așteaptă să ne taie.

— Până nu se descoperă cauza defecțiunii, pentru a-i scoate pe ăștia de la mine din grădină, nu cred că se ridică vreo cupolă. Suntem în siguranță. Tu unde vrei să pleci cu femeia în spate?

75

— Nu vreau s-o iau cu mine, spuse Ian. Privește la ea! Parcă e moartă.

— Nu cred. Moartea e lipsa imaginației.

— Există concepția că moartea e însăși viața, că, atunci când te naști, contactezi prima ta boală. Viața e prima boală pe care o contactezi atunci când te naști, iar aceasta poate să se agraveze, mai mult sau mai puțin, cu trecerea timpului. Prostia începe în punctul zero al imaginației.

— Nu poți lega prostia de imaginație, spuse Arnold. Lumea e tărâmul imaginației tuturor, și nu suntem proști cu toții. Proștii se înmulțesc mai repede, dar se nasc tot la 9 luni. Inteligența noastră e pe-o mână cu cei 120, fie-le numele slăvit în veci!

Căzută în iarbă, în stare de inconștiență, cu pupilele nemișcate, femeia își încleștase mâinile. Torsionat, piciorul drept i se blocase într-o poziție anormală.

— E într-o stare cataleptică reversibilă. Cine știe ce

prostii a mâncat.

— N-a mâncat nimic. Prăjiturile și băuturile din film au avut doar un efect psihologic, fiind virtuale, iar piersicile și, probabil, toate fructele de aici, ai văzut și tu, sunt din sticlă. A avut dureri de burtă și de cap autoinduse psihic.

— Ce vorbești acolo?! se miră androidul. Mâncarea a fost reală, sintetizată conform programului.

— Ce program?

— Programul radio-tv.

— Ce vorbești?! se miră astronautul. Telespectatorii se bagă în programul televiziunilor?!

— Sigur. Ți-am spus. Noi, spectatorii, putem avea ce pretenții vrem. Ceea ce s-a sintetizat acolo e, în mare parte, după descrierile culinare făcute de femeie.

— O fi mâncat prea mult, dar nu cred că asta e cauza rigidității. Mai degrabă, înclin să cred că și-a pansat rănile cu frunzele vreunei plante otrăvitoare.

76

Monede de Victor Martin

— La asta mă gândeam și eu când am afirmat că e o cata- lepsie trecătoare, spuse Arnold. Știu că efectul otrăvitor sau halucinogen al tuturor plantelor de pe aici e reversibil.

— Dacă nu se mai trezește?

— Dacă nu se mai trezește, iau legătura cu vreunul dintre cei 120 de membri ai conducerii planetei și o trimitem de aici. S-a pus la punct o formă de transport a obiectelor neînsuflețite în dimensiuni extra-spațiale sau universuri paralele. Transportul ființelor e mai dificil. Pluralitatea universurilor e ceva obișnuit pe aici, natural, dar cam haotic și cu implicații imprevizibile. Puțini controlează trecerile dintr-o parte în alta, mai ales la nivel guvernamental.

— Vrei să spui că forțele guvernamentale adună morții prin teleportare? întrebă Ian.

— Cam așa ceva. în cazul nostru, fiind vorba despre un cadavru de extraterestru, lucrurile iau o întorsătură științifică.

— Ce macabru!

— Deloc, spuse androidul. Vrei ca, în loc de dune de

nisip, Pământul să fie presărat cu cimitire?

— Depinde de optică. Dacă tot aveți mijloace psihice deosebite, de ce nu transportați măcar obiecte nevii, aparatură, monede, cărți? Nu mai apelați la terraformatori. Nu mai depindeți de ei.

— Nu avem mijloace psihice grozave. Teleportarea prin mijloace psihice presupune o înțelegere aprofundată a psihismului, ceea ce nu e cazul la noi. Avem dificultăți în definirea conștiinței și chiar a vieții. Cu telepatia, e mult mai ușor. E adevărat, acum se experimentează mijloacele tehnologice capabile să dezasambleze obiecte sau ființe, care sunt trimise, printr-un fel de tunel, în altă parte, dar totul e la nivel experimental. Modificarea vitezei luminii nu e un lucru dificil.

77

Monede de Victor Martin

— N-ați încercat modificarea proprietăților spațiu-timp sau alterarea geometriei metrice a obiectelor și ființelor? întrebă astronautul.

— N-am ajuns până acolo.

— Hei! îi întrerupse Angela. Ceea ce vorbiți voi acolo nu există.

— Dacă nu există încă, va exista în viitor. Totul e să afirme cineva aceste lucruri, spuse Ian.

— Da, dar aceste lucruri nu le-ați afirmat voi. Sunt lucruri visate de mine. în visul meu, voi discutați despre teleportare.

— Nu e adevărat. Noi am discutat aceste lucruri, iar tu ai avut impresia că le-ai visat. Le-ai memorat în stare de inconștiență.

Văzând că nici unul nu mai spune nimic, se cufundară cu totii în tăcere.

Deși știau că totul e artificial și existența unei cupole invizibile îi făcea să se simtă ca niște insecte sub un pahar întors cu fundul în sus, faptul că sătenii nu ajungeau până la ei le dădea o stare de siguranță. Sunetele de fond ale unei grădini, ciripiturile păsărilor, mirosurile vegetale, iarba crudă, frunzele îmbibate cu umezeala unei veri târzii, o briză răcoroasă, mângâietoare, florile albe, aurii, sângerii sau multicolore, înalte și spinoase sau mici și

fragile, lăstărișul înflorit sau abia înmugurit, erau elemente care compuneau o ambianță, care dădea astronauților căzuți pe acest ciudat Pământ o stare de maximă beatitudine.

Nu știau cum se simțea omul de siliciu, dar astronauții nici nu îndrăzneau să întrebe.

78

VI

încercară să o ridice pe Angela și căzură cu toții.

— Ce se întâmplă cu noi?! se miră Ian, încercând să se țină pe picioare. Ce e asta? îmi răsună în urechi, dar, cumva, din interior spre în afară.

— E un fel de muzică, constată femeia.

Li se parea că sunt mutați, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor. Li se părea ceva concret. Când era atacată partitura, nu-și mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integrați total într-o compoziție conceptuală, combinarea graf-urilor fiind mult mai complexă și mai profundă decât sugestia vizuală.

— Ne descompunem, spuse Arnold.

Recunosc compoziția. E „Departe mi-am găsit măsura" de Leon Grimsky.

— Cred că suntem într-un spațiu virtual, spuse astronautul.

— E adevărat, spuse androidul. E posibil ca operatorul de transmisie să fi adormit.

— Stați cam prost cu tehnica, se enervă femeia. Și la cultură sunteți cam „afoni".

— Nu suntem deloc „afoni". Deși avem un cult pentru imagine, suntem inventatorii „muzicii vizuale".

— într-un mediu mai mult ostil, aproape invizibil.

— Tocmai de-aia. Compensăm cum putem. Muzica asta are multe contingențe cu artele plastice. Când ridici o statuie, nu o ridici ca o odă închinată muzicalității ei, dar

când o ridici,

dai drumul unei ode muzicale, ridici un monument cuiva, unui eveniment sau, pur și simplu, unei stări de spirit.

— Ce prostie, spuse Ian.

— Când nu-1 înțelegi, orice lucru inteligent e o prostie. Comunicând telepatic, ne-am găsit materialitatea., în ideea plastică, nu în sunet.

— Până la urmă, ce exaltă muzica asta, simțurile sau rațiunea?

— Nu-mi dau seama, spuse androidul. Vă voi duce la Muzeul natural de artă, spre a vă convinge singuri.

— Unde e muzeul ăsta?

— In capitală.

— Nu spuneai că n-ai nici un chef să pleci de acasă? întrebă Ian.

— Vă transport telepatic. E împotriva spiritului vremii să înghiți distanțe mergând pe jos.

— Până ne duce ăsta la muzeu, noi ne dezmembrăm în părți componente! strigă Angela. Ne descompunem.

— Nu cred că ne mai descompunem. Până la urmă, orice isterie colectivă se transformă în istorie colectivă.

- Adică?!

— Cred că s-a remediat defecțiunea. Ne revenim. Era și cazul. Nu simțiți? întrebă Arnold.

- Nu.

— Nu trăiți cu credință. Credința nu e o religie sau alta.

— După o experiență frustrantă, nimănui nu-i place să fie luat peste picior, spuse Ian, ridicându-se.

— Nu e nimeni vinovat că sunteți frustrați, spuse androidul.

— Nu suntem deloc frustrați, spuse femeia, încercând să se țină pe picioare. Mediul ambiant al acestei cupole invizibile, al acestei planete, în general, e frustrant.

Ian și androidul o ajutară pe Angela să facă primii pași, apoi, ținându-se unul de altul, porniră către marginea uriașei semi- sfere invizibile. Cu percepția asupra trecerii timpului grav deteriorată, abrutizați, ca după un consum abuziv de neurolep- tice, erau epuizați fizic și nervos; cele câteva sute de metri produceau impresia că totul durează un secol. Aveau fie spasme temporale, ce populează, de cele mai multe ori, visele, în care un om pare că durează o veșnicie, fie aveau impresia că o secundă se întinde, elastică, până la infinit. Se simțeau în propriile trupuri de parcă ar fi fost claustrați în costume de as- tronauți și aerul era pe terminate. Tot mai desele stări de exaltare îi duceau spre o apatie tot mai profundă. Se simțeau ca în niște costume de anihilare senzorială, în care ridicau construcții onirice cu puternică tentă halucinatorie.

Intr-un târziu, își reveniră și priviră în depărtare. Țăranii veniseră în număr mare, să încerce străpungerea barierei de sticlă invizibilă. Unii își luaseră pușca sau vreo armă automată, alții se înarmaseră cu pistoale. Căraseră chiar și un tun până acolo. Gloanțele se loveau de cupolă și ricoșau, dar multe se întorceau înapoi, ucigând femei, bătrâni sau copii, rătăciți prin zonă.

Când auziră bubuitura tunului, instinctiv, androidul și cei doi extratereștri se trântiră la pământ, deși știau că n-au ce să pățească. Frânturile de proiectil, întoarse înapoi de duritatea sticlei, omorâseră deja o treime din adunătură.

Multi săteni se dezbrăcaseră și începuseră să escaladeze cupola, marginea acesteia pornind de la o înclinație de doar 30 de grade.

Se găseau pe toată suprafața cupolei, mai vizibili sau mai puțin vizibili, în funcție de densitatea vălătucilor de ceață din exterior. Câțiva ajunseseră foarte aproape de polul semisferei.

— Ce speră să facă?! se miră Angela.

81

Monede de Victor Martin

— încearcă să facă figură de îngeri intertextuali, spuse Arnold.

— înțeleg, spuse Ian, deși nu înțelegea nimic. Și s-au dezbrăcat să aibă mai multă aderență la cățărare.

— Nu s-au dezbrăcat din cauza asta. Dacă vor să declanșeze fenomenul de intertextualitate, trebuie să se debaraseze de tot ce amintește de condiția lor umilă de țărani.

— în fond, ce mai sunt și îngerii ăștia intertextuali? întrebă femeia.

— Simt niște materializări livrești. Avantajul lor, în fața altor tipuri de îngeri, este tocmai intertextualitatea, proprietatea lor de a trece dintr-o carte în alta, dintr-un text în altul, dintr-un scenariu în altul.

— în tradițiile noastre, îngerii sunt reprezentări ca niște ființe cu aripi, zburătoare, îmbrăcate cu niște cămăși de noapte din pânză albă.

— Ăștia n-au aripi, spuse androidul. Dacă ar avea aripi, ar zbura. Nu ar mai înainta pe suprafața lucioasă a sticlei, în căutare de puncte spațio-temporale prin care să treacă în alt film. Prea puțini trec. Când va dispărea cupola de sticlă invizibilă, majoritatea vor pieri.

Ajunși la marginea cupolei, cei trei se opriră. Sătenii din film, aflați în fața lor, îi priveau amenințători. Cu bâte în mâini, puști, pistoale, cuțite, fiecare cu ce putuse să se înarmeze, așteptau.

— Dacă n-aș ști că suntem protejați de un perete de sticlă incasabilă, aș muri de frică, apucă Ian să spună.

Detunătura primului proiectil tras îi îngheță, făcându-i, în primul moment, să nu-și dea seama despre ce era vorba, apoi îl văzură pe Arnold Octavian, căzut într-o baltă de sânge, cu țeasta făcută zob.

Sătenii de pe cupolă începuseră să cadă, unul dintre ei iz- bindu-se de sol chiar la doi pași de astronauți, iar masa înar-

mată din față prinsese să se topească, de parcă ar fi fost din ceară încălzită, și să se scurgă în pământ. Din peisajul înverzit, nu mai rămăsese nimic. Dispăruse și casa androidului.

Văzând că nu mai vine un al doilea proiectil, Ian prinse curaj și se întoarse. înarmați până în dinți, de pe colinele transformate brusc în ținut deșertic, coborau câteva zeci de bărbați, îmbrăcați în niște uniforme ciudate, combinații între designul Evului Mediu pământean, cu nuanțe coloristice de maro, verde și galben, și art deco, cu desene zigzagate, aplicate, până la genunchi, pe indispensabilii bufanți, vârâți în niște cisme butucănoase.

— Voi l-ați împușcat? îl întrebă astronautul pe cel care tocmai se apropiase.

— Eu l-am împușcat, răspunse acesta, arătându-i arma. Am aici ultimul tip de flintă cu raze laser.

— Arma laser nu bubuie așa.

— A mea scoate un sunet ca de tunet.. E pentru efectul artistic. Pușca însăși e o îmbinare între antic și modem.

— Nu trebuia să-l ucideți, spuse Ian.

— Ba trebuia. Tot ce ați văzut nu era decât în capul lui.

Pericolul devenise iminent.

— Ești sigur?

— într-o lume ca asta, nu poți fi sigur de nimic. E o lume a violenței verbale. Până la violența gândului nu e decât un pas, spuse militarul.

— Doar atât?

— Nu-i de-ajuns?

— Nu știu, spuse astronautul.

— Vezi? Trebuie acționat preventiv. Nu se știe ce se poate întâmpla în următorul moment. Trebuia să-i zbor creierul de siliciu.

— Dar, silicios sau nu, sângerează ca orice om, spuse Angela.

83

— Chiar om era, spuse militarul. Om al acestui Pământ, cu metabolism bazat pe siliciu.

— De unde știi că noi doi nu suntem la fel de periculoși? întrebă Ian.

— Pentru că nu sunteți de aici. Sunteți doi tehnicieni de pe o navă eșuată în junglă.

— La fix, spuse femeia. Are proprietăți telepatice.

— N-aș avea ce face cu ele. Suntem primate inferioare

pentru locuitorii de aici, la fel ca aceia care sunt pedepsiți să se ocupe cu deșertificarea. Nu emitem. E ca și cum am fi îmbră- cați în costume metalice, izolatoare.

— Vorbești de parcă ai fi ca noi. Ia, stai! îmi amintești de cineva, spuse Ian.

— Dacă n-ar fi mai în vârsta, ai spune că e Augusto Lish, căpitanul secund al echipajului navei noastre, spuse femeia.

— Pe dracu'! Secundul vostru e o extrapolare a mea.

Fiecare om își caută modele prin cărți. Eu m-am inspirat dintr-un articol găsit într-o revistă. îmi plac la nebunie articolele din revistele științifice. Era vorba de o nava venită de aiurea și eșuată aici.

— Nu e secundul Lish, spuse Angela. E o clonă.

— Nici pomeneală, spuse soldatul. Clonarea se face pe model genetic, iar eu am folosit extrapolarea psihică.

— Ești o extindere ipotetică a noțiunii de căpitan secund de pe o navă cosmică.

— Inexact. Căpitanul vostru e o extrapolare a mea. El nu mai există. Nava s-a rupt în bucăți și s-a împrăștiat pe mai multe zeci de kilometri.

— Ai idee din ce cauză? întrebă Ian.

— în articol se lansează ipoteza interacțiunii vehiculului cosmic cu un nod energetic de înaltă tensiune din rețeaua electrică, învelișul de cabluri al planetei, dar asta e o minciună de

presă. în memoria mea figurează faptul că am fost invitați să aterizăm pe o platformă imensă din mijlocul junglei metalice.

— Hipnoză colectivă indusă electromagnetic.

— Posibil. Ne-a fulgerat ceva și am căzut, spuse Augusto.

— Ne-a fulgerat pe noi, nu pe tine.

— Deși în adâncul ființei mele de siliciu sunt un om al locului, mi-a plăcut numele șefului vostru și l-am păstrat. In lungile mele peregrinări de terraformator, am retrăit multe episoade din viața lui Lish. în unele din ele, m-am întâlnit și cu voi doi.

— Sunteți terraformatorii? întrebă femeia.

- Sigur.

— Arnold, cel ucis de tine, spunea că terraformatorii vânează primate inferioare, cum suntem considerați noi, pentru a-i băga într-una dintre pușcăriile virtuale, un fel de grădini zoologice.

— E adevărat. De-aia l-am împușcat, să nu-i meargă gura mai mult decât trebuie. Se credea scriitor, iar scriitorii spun vrute și nevrute. Cei de pe cupola de sticlă invizibilă se credeau îngeri intertextuali, spuse Lish.

— Dacă acești țărani se credeau îngeri intertextuali, înseamnă că aveau un model, că există îngeri intertextuali în realitate.

— Sigur că există.

— De ce „intertextuali"?! se miră Ian.

— Au pretenția că pot călători de la un text la altul și pot face parte din orice scenariu de film. Niște epuizați psihici. Umblă fără rost, abrutizați de neuroleptice. Nu mai facem față; toată ziua adunăm la ei. Când suntem depășiți, îi ucidem pe toți. Și așa, pe aici percepția timpului e deformată. La ăștia, e și mai și. Ca fost șef al vostru, vreau să vă ajut. Asta mă încurca.

— Cum așa?!

85

Monede de Victor Martin

— Foarte bine. Sunt șeful acestui grup de terraformatori de asalt și pot lua cu mine pe cine doresc. Ați avut noroc să mă întâlniți tocmai pe mine. Vă voi duce în capitală, spuse Augusto.

— Ce vrei să facem acolo?!

— La marginea orașului, într-o fostă bază militară, s-a creat un spațiu virtual, după cartea unuia, Herbert Indesir. E un fel complex universitar, pentru cercetare științifică, îmbinat armonios cu o parte de locuit și agrement, cuprinzând baze sportive, educative, social-economice, administrative și chiar politice. E un experiment, să vadă cum se comportă primatele într-un climat artificial. Experimentul ține de câtva timp, nu se știe câte milioane de monede de sticlă se află în spatele proiectului de finanțare. Pe moment, cred că e mai bine pentru voi să vă

ascundeți într-un experiment ca ăsta, decât să fiți trimiși la munca de deșertizare din cine știe ce grădină zoologică.

— Nu stăm bine în realitate? Ce să căutăm într-un spațiu virtual?! se miră femeia.

— Nu vorbesc de faptul că puteți muri de foame. E chiar mai rău. Pe aici, timpul nu trece la fel. în afara turbulențelor temporale de tot felul, cu cât te apropii mai mult de capitală, cu atât trece timpul mai repede. Sunt locuri unde trec mai multe generații într-o viață de om.

— De-asta ai îmbătrânit în halul ăsta? Ai nimerit într-o zonă turbulentă?

— Te-ai prins, râse Augusto. Necazul e că nici spațiul virtual al grădinilor zoologice nu e scutit de anomalii temporale. Au nevoie de asta. Cu cât pământul e mai rapid secătuit de culturi succesive, cu atât se ajunge mai repede la scopul final: deșer- tificarea totală. E nevoie de tot mai multe surse se siliciu, baza susținerii unei astfel de civilizații.

— Când am ieșit din pădurea de metal, am întâlnit o localnică pe nume Ema, o femeie puțin mai în vârstă, spuse Ian.

86

Monede de Victor Martin

Povesti cum fuseseră întâmpinați cu multă bunăvoință și cum, pe parcurs, din cauza diferențelor dintre rase, relațiile se răciseră, fiind nevoiți să fugă. Nu puteau avea încredere în ce spunea aceasta. Terraformatorii de opinie puteau avea cele mai rele intenții.

— Noi nu suntem terraformatori de opinie, spuse Augusto. Suntem terraformatori de asalt, dar deloc mai buni. Dacă nu eram eu, un terraformator cu idei democratice, ca urmare a extrapolării mele până la personalitatea căpitanului vostru, colegii vă duceau la cea mai apropiată grădină zoologică. Terra- formatorii nu au granițe, nu au bariere, nu au nimic.

— Cu excepția unor mici adieri temporale, care te pot face să arăți un pic mai bătrân, spuse astronautul.

— Nimic nu poate fi perfect, nici în cea mai bună dintre lumi, spuse terraformatorul și își puse arma pe umăr.

Pentru că schimbul de focuri încetase și toți sătenii

morți fuseseră evacuați prin teleportare, topindu-se, unul câte unul, soldații se înșiruită, luînd-o spre capitală.

In coada convoiului, se așeză și Augusto, însoțit de astronauți. Mergeau greu prin nisip, cu pași scârțâitori. Din când în când, câte un terraformator se întorcea și se uita urât la primatele șefului, foarte puțin rezistente la efort.

— Unde sunt trimise cadavrele sătenilor? întrerupse Ian tăcerea apăsătoare.

— In spațiile grădinilor zoologice. Când nu mai e loc pentru toată lumea, unde duci deșeurile umane?

— Ei, unde? întrebă femeia, după câteva minute de tăcere penibilă.

— Cum unde?! în spațiul virtual. Cred că, în afară de șantier de deșertificare, grădina zoologică are și rol de preluare a surplusului biologic.

— Contează ce crezi tu?

87

Monede de Victor Martin

— Sigur. Părerea fiecăruia contează, spuse Augusto.

— Intr-o democrație, contează părerea individului, cu condiția să-i fie luată în seamă. Cum părerea fiecăruia se diluează în ocenul informatic al statisticilor, îți dai seama cam cât dau conducătorii pe ceea ce crezi tu?

— îmi dau, se încruntă conducătorul terraformatorilor și își întoarse privirea psionică în altă parte.

— Când am ieșit din pădurea metalizată, am fost găzduiți de o babă nebună, mătușa Ema. Are o casă ca aceea a lui Arnold Octavian și cum e aia care se vede în depărtare.

Amețit de drum și de căldură, căzut în reverie, Ian începu să povestească despre modul cum plecaseră în expediție, descrise zborul și minunatele peisaje interstelare, apoi le înfățișă cu lux de amănunte căderea și drumul chinuitor prin junglă. Astronautul nici măcar nu se cunoștea prea bine cu Angela. îi unea o boală comună. într-un anumit moment al călătoriei, au avut amândoi un vis comun, apoi au fost loviți concomitent de gripă. La impactul cu solul, s-au trezit amândoi la infirmerie, unde

fuseseră introduși în carcase izolatoare, pentru tratament. Pe navă, astfel de cuve funcționau ca niște medici totali; puneau diagnosticul, administrau antibiotice, analgezice, antiinflamatoare sau ce mai era nevoie, reglau programul de somn sau de veghe etc. Aceste carcase cu proprietăți antișoc îi salvaseră. Cu traumatisme serioase, ceilalți membri ai echipajului, nu o putuseră duce prea mult.

Povesti despre drumul prin pădure, despre modul cum fuseseră primiți, despre încurcătura făcută de femeia care voia să-și întemeieze o nouă familie cu ei, fără să știe că face o confuzie, despre modul de viață și de organizare a autohtonilor în mici proprietăți răslețe. Povesti despre conflictul ce se iscase din cauză că erau pe cale de a fi dați pe mâna terraformatorilor de opinie, spre a fi duși într-o grădină zoologică.

88

Monede de Victor Martin

— Știu toate astea, spuse Lish. Să nu uitați că sunt, totuși, căpitanul vostru secund și îndrumătorul pe linie tehnică.

— Ah! Mii de scuze.

— Ca terraformator de asalt, vă spun că ați greșit în relațiile cu mătușa Ema. Trebuia să întrețineți relații sexuale cu ea. Diferențele morfologice nu sunt insurmontabile. Deși e cam dia- magnetică, puteați forma o familie. în privința hranei, nu era nici o problemă; putea să vă cumpere din zonele virtuale, prin curierat rapid. Femeia are monede de sticlă grămadă.

— Are gusturi sexuale foarte nespecifice, spuse Angela. Pe mine aproape că m-a sedus cu niște secreții sexuale numite „parfumul celor care se unesc". Nu mai vreau să intru niciodată într-o comă onirică. A dracu' hoașcă! Să susțină că suntem inferiori autohtonilor... Nu-mi dau seama în ce ar putea consta această inferioritate.

— Și eu am avut un incident sexual cu ea, râse Ian. Când m-a văzut, s-a îngrozit, spunând că sunt un primat inferior, maimuță, cam așa ceva. Cred că e nebună.

— Nu e deloc nebună. Prin proprietățile ei telepatice superioare, are mare influență asupra conducerii. Știa ca

ea sunt grupați într-o organizație a lor, foarte influentă, supraplane- tară. Nici nu e așa babă pe cât pare.

Trecură mai multe ore de mers obositor printr-un deșert punctat, ici și colo, de plante mărăcinoase sau smocuri de iarbă uscată.

Lui Ian îi era tot mai întărită convingerea că nu vor ajunge niciunde, când, oprindu-se pe o culme stâncoasă, văzură un oraș-cetate, o înghesuială de case albe, suprapuse sau înghesuite una în alta.

— Iată citadela inițiaților! spuse Augusto, bombându-și pieptul de mândrie.

— Stăm mult aici? întrebă femeia.

89

— Ce întrebare e asta?

— Vreau să spun că facem o scurtă escală aici, ne aprovizionăm și mergem mai departe, spre capitală.

— Asta e capitala, spuse Augusto.

— Zău?! Și cum se numește?

— Nu se numește nicicum. La ce bun să se numească într-un anume fel?

— Așa, să se deosebească de alte orașe, spuse Angela.

— Se deosebește. E singurul oraș format din inițiați.

— Inițiați în ce?

— Nu știu, ridică șeful terraformatorilor din umeri. Inițiați în orice vreți voi. Inițiați în orice vă trece prin cap.

— Să fii inițiat în orice e ca și cum n-ai fi inițiat în nimic.

— Nu știu în ce sunt inițiați locuitorii capitalei, dar trebuie să fie ei inițiați în ceva, dacă tot le-a mers vestea.

— în orice ar fi inițiați locuitorii capitalei, eu zic să mergem. Vedem acolo ce facem, spuse Ian.

— Nu merge așa, spuse Augusto. Nu putem intra decât prin luptă. Trebuie să deschidem focul.

— De ce?

— Auzi întrebare! Cum ai vrea să intrăm în oraș?

— Pur și simplu, spuse astronautul.

— Nu merge așa. Avem o poziție de consolidat. Dacă nu deschidem focul, nu învingem, iar dacă nu învingem, ne-am dus.

— Cum adică?! Unde ne-am dus?

— Ne-am dus mai departe, spuse Lish. Dacă nu învingem, rămânem în afara orașului, complet discreditați. Sunt mulți terraformatori care umblă prin pustiu, fără nici un scop. Sfârșesc prin a se aliena. Dacă îi întâlniți, să vă feriți! Nu intrați în vorbă cu ei! Sunt periculoși.

— De unde știu eu și cu Ian că nu sunteți voi aceia? întrebă femeia.

90

— Nu aveți de unde să știți.

— Vezi? Să vrei să intri într-un oraș cu forța e o idee nebunească. Nici măcar n-ați încercat să vedeți dacă se poate intra pașnic.

— Cum să intrăm pașnic dacă putem intra prin forța armelor?! se miră Augusto. Trebuie să ne consolidăm poziția în societate. Nu se poate intra pașnic într-un sistem birocratic de nedescris, așa cum este cel al capitalei noastre.

— Nu poți urî un sistem birocratic decât dacă te lovești de el.

— Noi știm mai bine.

Teraformatorul Lish le înmână astronauților câte o armă cu proiectile metalice și le arătă cum se folosesc.

— Poate voiați arme laser, se răzgândi.

— Nu vrem arme laser, spuse femeia. Sunt bune și astea.

— Foarte bine, că nu mai aveam. Dacă voiați cu tot dinadinsul arme laser, luam de la oamenii mei și le dădeam armele astea. Nu sunt mofturoși.

— Nici noi.

Coborâră dealul pietros, pe o potecă știută doar de terra- formatori, și străbătură cu greu porțiunea nisipoasă până la intrarea în oraș.

— Pericolul poate veni de oriunde, spuseAugusto. Să fiți atenți! Intrăm în forță.

— Cum să intrăm în forță?! De ce?

— V-am spus, într-un oraș nu se poate intra decât în forță.

— Nu e nici un obstacol, constată Ian. Vezi pe cineva, care să ne stea în cale?

— Tot timpul e cineva care trebuie să-ți stea în cale. Apar ei.

— Se văd deja primele case. Nici țipenie de om. Nu opune nimeni rezistență.

— Vor fi nevoiți să tragă, spuse Lish. Altfel, îi omorâm pe toți.

91

— Pe care toți?

— Pe toți cei întâlniți în cale.

Făcu un semn și terraformatorii se răspândiră, așezându-se pe burtă, din 10 în 10 metri, formând un arc de cerc de 200 de metri. La un al doilea semn, deschiseră focul și intrară, în salturi, în capitală.

Deși se ascundeau cât puteau de bine, astronauții văzură cum, pe partea dreaptă, doi terraformatori fuseseră împușcați de cine știe cine.

— Trag și ăia! se miră Angela.

— Sigur, veni răspunsul. S-au organizat nemaipomenit de repede. Vom avea de furcă.

Deoarece auziră gloanțele vâjâind pe la urechi, se trântiră pe pământul nisipos, căutând să se adăpostească.

într-un târziu, când nu mai văzură razele armelor laser și auziră piuiturile proiectilelor tot mai departe, în interiorul urbei, astronauții se târâră în urma lui Augusto, până la intrarea unei prime clădiri.

— E periculos să intrăm, spuse Ian.

Terraformatorul îi făcu semn că a înțeles și arătă către ferestre. Doi soldați aruncară grenade prin geamuri, în același timp cu șeful lor, care deschisese ușa, aruncând o a treia grenadă în incintă, apoi dădură buzna cu toții, trăgând la nimereală.

Acțiunea fu atât de fulgerătoare, încât, dacă era cineva înăuntru, nu avea nici o șansă să supraviețuiască, toate colțurile fiind atinse. întâmplător, nu era nimeni în clădire, dar nu avea nici un rost să-și riște viața.

Ieșiră prin spate, spre o stradă pustie și repetară figura cu mai multe case, nefăcând deloc economie de explozibil.

— Sunt mii de morți, spuse Angela îngrozită.

— Așa și trebuie, spuse Augusto. Ar fi fost o rușine

pentru noi să nu ni se accepte provocarea.

92

Monede de Victor Martin

— Am mai întâlnit undeva tema asta de comedie politică. E vorba aici de banalitatea răului sau cum se construiește răul. „Un sistem este demonic pentru că este alcătuit din foarte multe părți rele, pentru că este servit de foarte mulți oameni care preferă să-și acopere ochii și să își desființeze conștiința", spune Jonathan Littel.

Terraformatorul se uită mirat și întrebător spre Ian.

— Omul este ceea ce face femeia, nu ceea ce spune, ridică astronautul din umeri. Cred că a fost intoxicată când ne-am aflat sub cupola de sticlă invizibilă. Are dese ieșiri de delir filozofic.

— Așa?!

— Nu e nimeni pe stradă.

— Nu mai e voie pe stradă, spuse Augusto. Cei 120 de conducători, fie-le numele în veci lăudat, au schimbat codul rutier. Cetățeanul nu mai are voie să iasă în stradă; doar pe trotuar.

— Ca peste tot, și aici conducătorii mănâncă ce nu trebuie, lucru care te face să te gândești că politica e mai mult culinară.

— Stt! Să nu ne audă cineva.

— Noi intrăm cu arma în mână și ne temem să vorbim? râse Ian.

- Sigur.

— Mai tragem unii în alții sau am terminat? întrebă femeia.

— Am primit confirmarea de intrare în oraș. Am învins, ridică terraformatorul brațele. Important nu e să ai dreptul, ci să ți se dea dreptul. Sau măcar să ți se recunoască. Simt cum mă umflă orgoliul.

— Orgoliul de a nu fi ajutat de rumeni, dacă nu te pierde, nici nu te propulsează. Pentru orgolios, greul începe abia când e lăsat să gândească singur.

— E bine de știut că opinia publică nu negociază; nu are ce.

— Aia de colo ce mai e?! se miră Ian.

— Un grup statuar.

— Ciudat. Parcă ar fi „Statuia Libertății", construită din cărți.

— Nu e construită deloc din cărți, spuse Augusto. E făcută din imaginație.

— Din imaginație sau nu, e construită din cărți, puse unele peste altele, lipite cu adeziv.

— E statuia unui anumit fel de a percepe libertatea. E statuia libertății de percepție.

— A libertății de expresie, corectă astronautul.

— Nu. Ați auzit foarte bine. E statuia libertății de percepție și e închinată marelui conducător Batim Densit. Reprezintă o femeie din cărți. Cărțile sunt opera conducătorului.

— Foarte multe cărți, spuse Angela.

— Sunt foarte puține. Oamenii de siliciu au o viață foarte lungă. Pentru ei, scrierea cărților e libertatea însăși. Spre deosebire de oamenii primitivi, care se apucă de scris spre sfârșitul vieții sau se hotărăsc să ia viața ca pe o boală continuă, devenind, prin scris, sclavii acesteia, Batim Densit a avut timp să definitiveze o operă imensă.

— Puteau să pună pe soclu și statuia omului, lângă femeia din cărți. Era loc destul, remarcă astronautul.

— Așa a vrut marele conducător, să nu fie așezat pe soclu, ci alături, explică terraformatorul. Pe soclu, e așezată opera lui. Dacă e perfect șlefuită, e o capodoperă; omul o privește și trece. Dacă are asperități, se mai poate discuta. De perfidia de a construi o operă perfectă, dar cu ieșituri, colțuri, asperități și fisuri, nu mai vorbesc.

— Ciudat, cu statuia așezată lângă soclu, monumentul are mai mult un caracter alegoric. Prin ce e deosebit acest conducător de ceilalți?

— Acesta a introdus arma sincerității în politică, spuse Lish.

— Păi, și minciuna e tot o armă.

— Da, dar aia era banală, folosită de toată lumea, de prea mult timp. Ne trebuia ceva nou. El pleacă de la ideea de putere în sine. Pleacă de la ideea puterii sincerității. într-o societate în care să nu te ții de cuvânt e o regulă, sinceritatea nu mai e o artă. Sinceritatea e o adevărată armă politică. Nu te poți opune sincerității decât tot prin sinceritate. Cine să se opună conducătorului prin sinceritate? Pentru eventualii lui adversari, minciuna reprezenta un mod de viață. Și un mod de a face avere. Și un mod de a se cățăra pe colinele puterii politice. Ca să învingi în lumea politică, trebuie să ai milioane de monede de sticlă cu valoare nutritivă mare. Politicianul sărac are tendința să fure, să accepte mită, să voteze legi strâmbe, care să-i aducă venituri ilicite. Multi și-au plătit locul între cei 120 și constată cu uimire că nu pot să-și scoată pârleala. Pentru ei, preconizatele alegeri anticipate sunt un pericol evident. Au mai fost sinceri și alți conducători, dar promisiunile din campania electorală s-au dovedit vorbe goale. Președintele s-a trezit că nu are forță să ia de la hoți și să dea la popor. Dacă nu-i dai ceva, poporul începe să te creadă slab, indiferent cât de mult te simpatizează. întoarcerea la popor s-ar putea să meargă, dar nu la infinit. Omul speră cât speră, apoi, dacă vede că veniturile nu cresc, că impozitele se măresc, că productivitatea scade, că se produc cele mai bune lucruri proaste, că inflația nu scade, că nu se creează noi locuri de muncă, te lasă și își caută altceva. E adevărat, e uman ca, atunci când dai cuiva un deget, să încerce să-ți ia toată mâna, dar nici nu poți să lași poporul să suporte la infinit umilințe din partea unei clase politice pusă pe căpătuială. E nevoie să fii sincer cu oamenii și să cântărești foarte bine între promisiuni și eventuale puneri în practică ale acestora. Ce altceva poate să prefere cetățeanul decât un om cu bani, cum a fost acesta, care, dacă nu a dat cine știe ce, măcar nu a luat. Necazul celor care au văzut cu uimire cum a crescut

acest conducător în sondaje a fost faptul că el, pe ici, pe

colo, a făcut donații substanțiale, uneori, fără nici o pretenție. Cei care au primit ceva de la acesta au simțit spontaneitatea și sinceritatea gestului. Să dai cu o mână fără să iei cu cealaltă, nu numai că îi lasă perplecși pe unii, dar îi sperie de-a dreptul. Prea puțini politicieni sunt în stare să inducă electoratului sentimentul că se poate și mai bine. Acest sentiment nu poate fi indus în nici un caz de actualii oameni politici, care își votează salarii indecent de mari sau se folosesc de banii publici ca de propria lor avere. Liderul acesta a venit în momentul în care ideea de schimbare cu orice preț s-a demonetizat total și a început să prindă contur ideea construirii unei puteri politice în sine, cu aceiași oameni, dar cu concepții politice net superioare. Dacă nu le schimbi mentalitățile de asistați sociali, degeaba schimbi oamenii între ei. Problema nu e dacă noua clasă politică minte sau spune adevărul de nevoie sau, așa, de amorul artei. Problema e să nu se mai mintă. Educarea în spiritul adevărului nu o poate face decât omul care spune adevărul așa cum respiră și nu poate fura pentru că nu are nevoie, cum a fost acest mare conducător.

— Ce hoț! exclamă Ian. Interesant personaj.

— Care a și introdus concepte noi.

— Zi-ne unul!

— El a descoperit că discurile de siliciu pot avea și valoare de schimb, spuse Augusto.

— Dacă ai mai mult decât îți trebuie, e normal să ajungi la ideea asta. Mai e ceva interesant la acest mare conducător?

— Faptul că el a înțeles că prostia e cu dus-întors. A fost mâncat de acest paradox. Pe de-o parte, te bucuri că există o masă de proști și poți să accezi la o funcție de conducere, neavând cine. Pe de altă parte, prostia se răzbună, proștii neputând fi conduși. Din cauza asta, susține că tot poporul trebuie condus. Nimeni nu trebuie lăsat pe dinafară.

96

Monede de Victor Martin

— Interesantă idee, dar cam absconsă. Indefinită, neclară, confuză, spuse Ian.

— Deloc. La alegeri, un conducător e ales de populație. In urma votului, candidatul se pune pe o anumită funcție de conducere. El are tendința de a-i conduce doar pe cei ce l-au votat, creându-le facilități postelectorale. Acest conducător spune că nu e bine așa, că, aderent sau oponent, fiecare om trebuie condus. Fiecare om trebuie să aibă drepturi egale cu altul, la datorii egale. Secretul succesului său a fost că, toate lucrurile mici, le-a făcut mari.

— La noi, aceasta se numește „politica pașilor mici", spuse femeia.

— Mici și ritmați, altfel înaintarea se transformă într-o ț- păială caraghioasă.

— Vorbești de parcă modelul statuii de lângă soclu ar fi aici, în fața noastră, viu și elocvent, spuse astronautul.

— Omul nu se află în fața noastră, dar suflul lui politic e prezent.

— Când moare, orice mare conducător lasă niște idei în urmă, la care poți adera sau nu.

— Cum adică?! se întoarse Lish.

— Cum „cum adică"?!

— Cine întreabă și cine răspunde?

— Eu întreb și tu răspunzi, spuse Ian. Eu fac doar o constatare. Omul a trăit, a condus și a lăsat un concept în urma sa, care, cum văd, a prins.

— A lăsat multe concepte, dar n-a murit.

— Dacă n-a murit, de ce i s-a ridicat acest monument?

— Ca o recunoaștere a meritelor, spuse Augusto.

— în fond, de ce nu? Au mai existat conducători care și-au ridicat singuri statui.

— Nu și-a înălțat singur monumentul și nu mai e în funcție.

97

Monede de Victor Martin

— S-a retras la pensie? întrebă astronautul.

— Nu s-a retras la pensie.

— Atunci, unde?!

— Nu știu și nu mă interesează, spuse terraformatorul, dar nu cred că ar accepta să primească pensie. E împotriva

sistemului de pensii. E adeptul ideii de a mări pensiile mici, până când pensiile mari vor deveni la fel de mici.

— E o prostie. Toți conducătorii și-au protejat adepții. în toate modurile, inclusiv economic. Cei mai fideli adepți sunt pensionarii.

— E o prostie să favorizezi o categorie socială sau alta. Se creează invidii. în perioadele dintre campaniile electorale, chiar și Opoziția trebuie să contribuie la bunul mers al lucrurilor. E un act sinucigaș să-ți bați joc de un partid oponent. Membrii acestuia se înrăiesc și trec la sabotaj.

— Nu poți avea încredere în politicieni, spuse Ian. Omul e „un animal politic", dar, odată devenit politician, se transformă în simplu animal.

— Dacă are o operă așa apreciată încât să fie suită pe un soclu, puteau să-l suie și pe om alături de opera sa, interveni femeia.

— Viața omului e trecătoare. Nici cea a statuilor nu trebuie să fie veșnică, mai ales că în partea asta a orașului nu se găsește alt monument. Din când în când, pe soclul unuia, trebuie să se suie altul, spuse Augusto.

— Ciudat raționament.

— Deloc. Omul trebuie să învețe puterea de a fi, tot timpul, ultimul.

— Dacă acest mare conducător, Batim Densit, rămâne pe loc și i se găsește celui de-al doilea alt loc pentru statuie, ce are? întrebă Ian.

— Nu are nimic, dar nu poate fi și primul, și ultimul, în același timp.

98

Monede de Victor Martin

— Tușește?

— Nu tușește, dar nu e treaba mea, se enervă șeful terafor- matorilor, uitându-se în altă parte.

Câțiva soldați se apropiau, împingând de Ia spate un grup de prizonieri. După câte picioare luaseră în spate și după câte paturi de pușcă primiseră în cap, captivii erau plini de sânge și de vânătăi.

— Ce e cu ăștia? întrebă Augusto.

— îi duceam în afara orașului. I-am somat să nu mai

opună rezistență și n-au vrut.

— împușcă-i pe loc!

— Sunt și copii printre ei, spuse Angela. Ce legătură au copiii cu luptele voastre de forțare a intrării?

— Nu sunt decât doi, spuse un soldat.

— Ce importanță are?

— Decât să regretăm mai târziu, e mai bine să facem o faptă rea, spuse un al doilea soldat. Ăștia cresc, ajung în locul nostru și ne execută.

— Lasă copiii și du-i pe ăia de aci! spuse Lish.

Când văzură că sunt lasați singuri, cei doi, un băiat și o fată de nici 10 ani, o rupseră la fugă, dispărând din câmpul vizual al celor prezenți, pe o străduță lăturalnică.

— Să mă scuzi, spuse femeia. Nu puteam să prevăd că vor reacționa așa, că vor fi atât de rapizi, dar cred că nu prezentau nici un interes.

— Nu face nimic, spuse terraformatorul. Nu trebuie să te scuzi. Era de prevăzut o astfel de reacție din partea lor. Sunt niște copii. Se bagă unde nu le fierbe oala fără să-și asume vreo responsabilitate. Se întorc ei. în câteva secunde trebuie să apară.

într-adevăr, astronauții văzură, mirați, cum se întorceau cei doi fugari. Dăduseră colțul celei mai apropiate clădiri și se îndreptau spre ei.

99

Monede de Victor Martin

— Or fi avut mustrări de conștiință.

— Nu există conștiință într-o societate ca a noastră, spuse Augusto. Există telepatie.

Scoase din buzunar o mică sferă luminoasă și le-o arătă.

— E o bilă.

— Nu e o bilă oarecare. E un aparat care concentrează, amplifică și direcționează undele telepatice. Telecomanda mentală funcționează pe bază de rezonanță magnetică. Cu ce credeți că am adunat oamenii la un loc, astfel încât să nu reprezinte o opoziție armată reală la efortul nostru de intra în oraș? I-am strâns grămezi și am tras în plin.

— E diabolic! se indignă femeia.

— Este?

— Omori oameni nevinovați și te lauzi cu asta.

— Nu există oameni nevinovați în democrație. Toți oamenii sunt vinovați, lucrurile depinzând de cei ce pun asta în balanță. Ai balanța dreptății și adevărului, deții puterea, spuse Lish.

— Dacă nu-ți respecți oponenții, nu vei avea niciodată prieteni.

— Nici n-am.

— Suntem liberi, iar tu vrei să ne lipsești de un drept constituțional! strigă băiatul.

— La urma urmei, ce vreți voi să faceți cu libertatea, dacă nu vi se dă? întrebă terraformatorul de asalt.

— Suntem neplăcut surprinși, spuse fetița.

— Cred că sunteți neplăcut surprinși la furat. Surprinși de noi.

— N-am furat nimic, spuse băiatul.

— Nu se poate. Trebuie să fi furat voi ceva. La ce vă trebuie vouă libertatea de-a fi proști și săraci? Vă las liberi. Ei, și! Ce faceți cu ea? Vă opuneți civilizării. Dacă noi nu vă putem scoate din primitivism, cum credeți că puteți face singuri acest

salt? Voi credeți că vă puteți civiliza, tocmai din cauza iluziei pe care v-am dat-o că puteți face acest lucru. Izolându-vă, măcar conservăm ideea de civilizație.

— Vreți să-i închideți?! strigă Angela.

— Sigur. Programul de reeducare face parte din managementul vizionar a celor 120 de conducători ai plantetei, fie-le numele slăvit în veci! Conducerea preventivă e un principiu de bază. Nu trebuie să ajungem la furt; trebuie să-l anticipăm și să-1 stârpim. Dacă ești sărac, nu ți-e frică de hoți, dar poți cădea ușor în această meteahnă.

— Nu ai auzit de prezumția de nevinovăție?

— Prezumția de nevinovăție trebuie acordată tuturor, nu primită de orice hoț, spuse Augusto.

— Ce politică mai e și asta?!

— Cea mai bună! Uneori, ceea ce nu facem, e mai important decât ceea ce facem. Până nu se găsește un jucător talentat, care să aducă politica la un nivel superior

de percepție, aceasta nu interesează pe nmeni, decât poate ca instrument de parvenire. Prevenția face diferența între politică și politicianism. Cine nu-1 ascultă, e dușmanul politicianistului. Avem mulți jucători pe teren, dar puțini intuiesc din ce parte vine mingea și, după ce au lovit-o, ce efect are în rotirea ei implacabilă spre țintă. Ținta e corupția, factor de depreciere a climatului politic și al ruinării economice. Conducătorii planetei, fie-le numele pomenit în veci, nu-și propun să desființeze corupția. Nici nu au atâta putere. E doar o luptă, de frumusețea luptei, fără învingători sau învinși, un fel de spectacol pentru aplauzele publicului.

Militarii din jur se porniră să ovaționeze discursul șefului și să strige fraze de încurajare.

— Politica adevăraților politicieni e o invitație la putere, reluă Lish. Cei care incriminează popularitatea nu știu că aceasta nu aduce simpatie, ci talentul de a fi popular. Când

încep să dispară politicienii, e reabilitată politica. Frica îl face pe om politician. Conștiința acestuia nu e decât de domeniul umoristicului; frica e de domeniul sublimului.

— Hai, că ai deraiat! spuse Ian. Ne-ai adormit de tot.

— Și pe mine mă adoarme filozofia. Filozofia altora.

— Am obosit.

— Lasă, că ajungem în spațiul virtual și vă odihniți cât vreți, spuse terraformatorul.

— Chiar, spațiul ăla e banc sau realitate?

— E realitate virtuală.

— Mergem? întrebă femeia.

— Stai puțin!

Se apropie de băiatul de nici 10 ani și îl apucă de păr, încercând să-l facă să nu se mai zbată și să dea cu picioarele în toate părțile.

— De ce zâmbeai?

— Nu zâmbeam.

— Ești retardat?

— Cred că da, minți băiatul.

Mai multi terraformatori de asalt îl ajutară pe șef să imobilizeze copilul și să-i deschidă fălcile cu o șurubelniță,

deoarece acesta își închisese gura și își încleștase maxilarele.

Se zbătea cu disperare aruncând priviri de ură către agresori.

— Ce-i faceți? sări astronauta.

— Nu-i facem nici un rău. După ce îi scoatem placa, îi dăm drumul.

— Despre ce placă vorbești?

— O placă video. Cu miniaturizarea asta, cel mai bun loc de disimulare a unei camere video e o placă dentară. Nu-i dă nimănui în gând să controleze un copil în gură. Asta zâmbește ca prostul, își dezgolește dantura și, instantaneu, se declanșează filmarea. Spionajul contează pe reacțiile emoționale ale

unor oameni ca tine. Lumea reală, brutală, în care trăim, exclude mania candorii.

Terraformatorul care venise cu un patent, smulse placa video din dantura copilului, o spălă de sânge și o dădu șefului.

— Dați-le drumul! spuse Lish.

După ce luară mai multe picioare în spate, amețiți, cei doi copii nu știură pe unde s-o rupă la fugă. Băiatul o luă într-o parte, iar fata în direcție opusă.

— Nu trebuia să-i brutalizați, spuse Angela.

— Nu trebuia să ne spioneze.

— Nici n-au mai nimerit încotro s-o ia.

— Cred că erau împreună pentru o anumită misiune. Dacă a eșuat misiunea, inconștient, a luat-o fiecare spre casa lui. Au un instinct sigur.

103

VII

Când Augusto Lish roti cele două jumătăți ale sferei sale luminoase, aparatul care concentra, amplifica și direcționa undele telepatice, telecomanda mentală pe bază de rezonanță magnetică, îi duse dintr-un oraș-cetate murdar, distrus de război, o adunătură de case albe, suprapuse și înghesuite una în alta, citadelă a inițiaților, într-un oraș imens, cu bulevarde largi, curate, clădiri cu sute de etaje, magazine, reclame luminoase și multe spații verzi, dar supraaglomerat.

Angela rămăsese cu gura căscată, dar nu din cauza uimitorului oraș, ci din cauză că Ian Nicer, colegul ei, dispăruse instantaneu. Sau nu trecuse în noul spațiu.

Faptul că dispăruseră și subordonații lui Augusto o interesa prea puțin. Avea o senzație dureroasă datorită dispariției astronautului.

— Ce-a fost asta?! aproape că țipă. A dispărut Ian.

— Cred că era instabil morfo-funcțional?

— Dispozitivul sau colegul meu?

— Colegul, spuse terraformatorul de asalt.

— Acum, ce fac?

— Apare el.

— Unde apare?! Când apare?! întrebă femeia.

— Nu știu. Nu mă presa! Aparatul nu e chiar nou. Mai dă rateuri. încerc să-1 repoziționez. Asta încerc să fac și nu reușesc, spuse Lish, chinuindu-se să rotească jumătățile bilei în sens invers atât cât era necesar.

104

Monede de Victor Martin

— Suntem la marginea orașului, într-o fostă bază militară, în spațiu virtual pomenit de tine, după cartea unuia, cum îi zice?

— Herbert Indesir. Arată ce vedem împrejur a complex universitar liniștit, destinat cercetării științifice, îmbinat armonios cu o parte de locuit și agrement, cuprinzând

baze sportive, educative, social-economice, administrative și chiar politice, cum am amintit?

— Nu prea, spuse Angela. Arată mai degrabă a oraș modem, imens, ca la mine acasă. Are un aer foarte familiar. Nu mi se pare deloc a fi un climat artificial, destinat studiului comportamentului unor primate inferioare.

— Nici nu e, spuse terraformatorul. Am greșit adresa.

— E un furnicar. De unde vine lumea asta și încotro se îndreaptă?

— Nu știu, dar e mai bine să ne tragem într-o parte. Ne calcă în picioare.

— Zgomotul de fond are ceva straniu, constată femeia. E un fel de muzică.

— în calvarul unui oraș supraaglomerat, orice melodie e ceva straniu.

— Mi se pare că din fiecare persoană iese câte o melodie și totul se contopește într-o simfonie stranie. Mi se pare că fiecare om e un cântec. Cum amestecul mirosurilor, la o expoziție de flori, dă un iz general de înmormântare, cântecele miilor de oameni, ce curg de-a lungul și de-a latul străzii, luate împreună, dau naștere unui zgomot infernal. Ca tacâmul să fie complet, în lumea asta are loc și o campanie electorală. Pentru alegerea unei noi conduceri a orașului, cred. Privește afișele și portretele candidaților!

— Ți se pare, spuse Lish.

Simțeau că sunt mutați, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor. Li se părea ceva concret. Când era ata-

cată partitura, nu-și mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integrați total într-o compoziție conceptuală, combinarea graf-urilor fiind mult mai complexă și mai profundă decât sugestia vizuală.

— Deși avem un cult deosebit pentru imagine și suntem inventatorii muzicii vizuale, spuse terraformatorul, aici n-am fost. Muzica asta are multe contingențe cu artele

plastice. Când ridici o statuie, nu o ridici ca o odă închinată muzicalității ei, dar când o ridici, dai drumul unei ode muzicale, ridici un monument cuiva, unui eveniment sau, pur și simplu, unei stări de spirit.

— O fi, dar nu se potrivește cu starea mea de spirit. Mă răscolește.

— Când nu-l înțelegi, orice lucru inteligent e o prostie. Comunicând telepatic, ne găsim materialitatea., în ideea plastică, nu în sunet.

— Până la urmă, ce exaltă muzica asta, simțurile sau rațiunea? întrebă femeia.

— Nu-mi dau seama, spuse Augusto. Dacă voi avea posibilitatea, vă voi duce la Muzeul natural de artă, spre a vă convinge singuri.

— Asta înseamnă că poți fixa rezonatorul magnetic astfel încât să-l recuperăm pe Ian?

— Nu pot. E un diamagnetism prea puternic.

— Ar fi trebuit să poți, spuse astronauta. Nu mă simt deloc bine. Mă lasă picioarele.

— Și eu mă simt rău.

— Să mergem în parc.

Cei doi se ajutară să facă primii pași, apoi, ținându-se unul de altul, traversară bulevardul printr-un pasaj subteran.

Deoarece percepția asupra trecerii timpului le era grav deteriorată, erau abrutizați, ca după un consum abuziv de neuro-

leptice. Datorită faptului că erau epuizați fizic și nervos, cele câteva sute de metri străbătute li se părură că durează un secol.

Aveau fie spasme temporale, ce populează, de cele mai multe ori, visele, în care viața unui om pare că durează o veșnicie, fie senzația că o secundă se întinde, elastică, până la infinit. Se percepeau în propriile trupuri de parcă ar fi fost claustrați în costume de astronauți și aerul era pe terminate. Tot mai desele stări de exaltare îi duceau spre o apatie tot mai profundă. Se simțeau ca în niște costume de

anihilare senzorială, în care ridicau construcții onirice cu puternică tentă halucinatorie.

Intr-un târziu, ajunseră în parc, își reveniră și priviră împrejur, respirând adânc.

— E alt aer, spuse Lish.

— Ce-o fi cu noi?

— Nu știu. Orașul ăsta nu seamănă cu niciuna din lumile cunoscute de mine. Pare o materalizare a muzicii ambientale.

— N-o să rămânem în parc pentru totdeauna, spuse femeia.

— N-ar fi un lucru convenabil. Dispozitivul nu vrea s-o ia din loc. Asta mă enervează. îmi place să am controlul.

Obosiți, se așezară pe o bancă și se uitară împrejur, cercetând locul. Totul părea în ordine. Mamele cu copii se găseau peste tot, pe bănci, pe iarbă sau în locurile de joacă. Polițiștii se plimbau liniștiți, aruncând priviri circumspecte în jur. La fel de liniștiți, îndrăgostiți! treceau încolo și încoace, căutând locuri mai retrase.

— Nu aveți voie aici! spuse un polițist, proțăpindu-se în fața lor.

— Ce ne împiedică?! se miră Augusto.

— Faptul că nu faceți parte din aceeași specie.

— Cum adică?

— Adică tu ești android, iar femeia e om. Cuplurile mixte nu au voie în parc. Sunt rare cazurile de cupluri mixte. Oricum,

e incompatibilitate sexuală între voi. în parc, nu au voie decât mamele cu copii și îndrăgostiții.

— Și, unde vrei să ne ducem? întrebă Lish.

— Acasă la voi.

— Nu avem casă aici.

— Nimeni nu are casă în parc, spuse polițistul.

— N-ai înțeles. Nu avem casă în acest oraș. Nu suntem din acest spațiu virtual. Am nimerit aici din greșeală. S-a stricat telecomanda mentală. Am vrut să ne ducem din citadela inițiați- ților într-un spațiu virtual și am nimerit la

voi.

— Ești afectat rău de tot.

— Cum adică?! întrebă terraformatorul.

— Adică nu funcționezi cum trebuie. Asta e singura lume posibilă. Nu există citadele pentru inițiați sau spații virtuale. Femeia gândește la fel?

— Cum ai vrea să gândească altfel dacă am venit împreună. Trebuia să fim trei, dar mi s-a dereglat dispozitivul și l-am pierdut pe prietenul ei.

— Prietenul ei ce e? întrebă polițistul.

— Cum adică?

— Adică dacă e om sau robot.

— Om, afirmă Augusto.

— Nu sunteți deloc în regulă. N-am mai auzit ca un robot să umble cu prietena unui om dispărut. Nu că n-ar fi posibil, dar n-am auzit.

— Spui că suntem nebuni?

— Asta vreau să spun, dar n-am vrut să folosesc cuvinte tari, spuse paznicul ordinii din parc. Va trebui să mergeți cu mine. Pe tine te duc la asistența socială, iar pe femeie la un spital. Dacă se află că e în parc o pereche formată dintr-un android și o femeie, se duce de râpă reproducerea oamenilor- cântec.

108

Monede de Victor Martin

— Nu ne prieste aerul orașului. Dacă ar fi mers dispozitivul, nu am fi avut spasme temporale. Cu percepția asupra trecerii timpului grav deteriorată, nu putem umbla brambura prin oraș.

— Bine. Stați aici! Chem o mașină a serviciului de salvare și mă întorc într-o fracțiune de secundă.

îl văzură pe polițist că se depărtează, luînd-o către una din ieșirile parcului, neînțelegând prea bine ce voise să spună cu fracțiunea de secundă.

încercară să întrebe câțiva trecători ce fel de lume era aceea în care nimeriseră și văzură că erau priviți cu suspiciune. Nimeni nu era dispus să le dea vreo lămurire. Deoarece omul care menținea ordinea nu-i lămurea prea mult, dar era singurul dispus să le vorbească, se hotărâră să aștepte, să se odihnească și să respire aer curat.

— Am uitat să-l întreb pe polițist, el ce e, om sau android? spuse Lish. Dă-1 încolo! Vine el.

— Dacă nu vine? Dormim în parc?

— încerc să repar sfera.

— Dacă nu reușești? întrebă femeia.

— Nu ai o gândire pozitivă.

— Deloc. Vezi cum se simte cineva într-o lume străină? Mai ales când te găsești la milioane de ani lumină de casă.

— Uiți că sunt căpitanul vostru secund? întrebă Augusto.

— Uit. Pentru noi, clonă, extrapolare psihică, extindere ipotetică, ești șeful unor trupe de terraformatori de asalt. Un android. L-ai auzit pe polițist? N-a mai pomenit ca un robot să umble cu prietena unui om. Cred că avea un dispozitiv de scanare.

— Sub orice formă, viața e un cântec.

— Ce ți-a venit? întrebă Angela.

— Nu știu. Nu e gândul meu. Cred că a venit dinspre tinerii ăia doi, care se strecoară cu greu prin mulțime. Aproape că

înoată prin înghesuiala de trupuri, încercând cu disperare să ajungă la poarta parcului.

— îi văd. Au scăpat din vacarmul străzii și s-au așezat pe iarbă, unul în fața altuia, sub pâlcul ăla de arbori. De fapt, observ că, pe aici, tinerii îndrăgostiți sunt foarte reci. Nu se sărută cu patimă, nu se pipăie unii pe alții. Stau, așa, și se privesc.

— E ceva muzical în modul cum se uită unii la alții, spuse terraformatorul. Cred că le aud gândurile. O fi din cauza sferei mele de rezonanță magnetică.

— Ce gândesc?

— Nu-mi dau prea bine seama. Cred că sunt deranjați de prezența celor din jur. Se uită, stânjeniți, în toate părțile. își spun că nu au pierdut niciodată atâtea secunde prețioase, cum fac acum, când sunt împreună. Au și ăștia obsesia unor perioade de timp foarte mici. Polițistul spunea că se întoarce în câteva fracțiuni de secundă.

— Altceva? întrebă Angela.

— își spun oameni-cântec. Percep ceva despre viața lor foarte scurtă. El se gândește că, la început, totul era foarte trepidant, lucru care nu și-l mai permite de când este cu ea. El a fost conceput în urmă cu 27 de secunde, ea în urmă cu 21. Cred că măsoară altfel timpul.

— Concepuți?

— Da, spuse Augusto. Așa am înțeles.

— Nu știu ce auzi tu. Eu aud o melodie îngânată de cei doi, la unison.

— Eu nu aud nici o melodie. Le aud gândurile. Ea se gândește că nu mai au mult până la 1 minut, când devin maturi și trebuie să se grăbească. Timpul trece fulgerător de repede și trebuie să-și facă datoria de buni cetățeni față de societate.

— Facem un cântecel? îl auziră cei doi pe bărbat.

— Sigur, o auziră pe femeie că aprobă.

110

Monede de Victor Martin

După asta, mintea începu să le meargă atât de repede, încât Lish nu mai putu distinge prea multe.

El ar fi vrut să-i propună ei o lungă plimbare prin parc, să vorbească despre tot felul de nimicuri, să se sărute, să filozofeze asupra existenței. Nu-și permiteau să piardă timpul pe terase, alături de alte melodii, de dor de ducă, în jurul unor cafele, băuturi spirtoase sau prăjituri sofisticate. Lumea stărilor de spirit subiective, specifică vârstei de 2,5-3 minute, nu-i prindea încă, chiar dacă preparatele culinare, prin natura lor lăuntrică, proprie și esențială, erau adevărate simfonii de formă, culoare sau gust.

Atmosfera primăvăratică era plină de poezie și de parfumul melodiilor ce se întâlnesc, venind din cele mai neașteptate colțuri, dar nu era timp ca el să facă propuneri voalate, iar ea să se codească și așa mai departe, în împletitura de jocuri complicate ale dragostei.

Dădură naștere unui cântec nu prea elaborat, dar frumos, și își imaginară că zâmbesc. Cântecul zbură, preț de o nanose- cundă, pe deasupra copacilor, apoi coborî pe solul înierbat.

Cei doi oameni-cântec își priviră cu drag progenitura, preț de un sfert de secundă, și o înveliră în câteva straturi

de culori calde, exoterme la atingere. Cum ființa nou născută creștea foarte repede, de la o picosecundă la alta, o luară unul de o mână și altul de cealaltă mână și porniră spre ieșirea parcului.

— Care e șmecheria cu timpul pe care îl măsurați în secunde? se trezi Augusto că îi întreabă când ajunseră în dreptul băncii lor.

— Ce spui? se sperie tânărul.

— întâmplător, v-am citit gândurile. Vă rog să mă scuzați!

— Ciudat mod de a vorbi. Ești robot utilitar?

— Android, spuse Augusto. Mă rog, robot umanoid. Terraformator de asalt.

111

Monede de Victor Martin

— N-am auzit, dar îmi închipui că ești ceva deosebit.

Roboții noștri au multe calități, trăiesc o veșnicie, dar nu citesc gândurile. Nici nu-și cer scuze când greșesc. Lumea e a lor.

— Nu aparținem acestei lumi?

— Dânsa? arătă tânărul spre astronaută.

— Femeie. Nu e nici măcar de pe planeta asta. Se numește Angela Noistec. Eu sunt Augusto Lish.

— E mai mult decât fascinant ce spuneți. Noi suntem oa- meni-melodie. Eu sunt Erin, iar soția mea e Ara.

— Astea sunt numele sau prenumele?

— Nu ne permitem să purtăm nume, spuse Erin. Ar fi prea lung. Viața noastră e indecent de scurtă. Din cauza asta, vorbim foarte puțin. Avem nevoie să trăim fiecare nanosecundă.

Ara îl trase pe Erin de mânecă și îi aruncă o privire tăioasă.

— Stai, dragă, se smuci bârbatul-cântec. Nu ne întâlnim în fiecare secundă cu extratereștri. Poate au nevoie de ceva. Nu cred că ne-au întrerupt drumul degeaba.

— Ai intuit bine. Nici eu nu știu de ce avem nevoie, dar am rămas blocați în lumea asta din cauză că ni s-a stricat dispozitivul de telecomandă mentală pe bază de rezonanță magnetică și cred că avem nevoie de ajutor.

— Bine. Uite cum facem. Noi mergem acasă cu nounăscu- tul, fetița noastră-cântec, iar voi mergeți cu noi. Avem camere destule. Dacă ne citiți gândurile, e perfect; nu va fi nevoie să stăm prea mult de vorbă. Când ajungem, chem roboții utilitari; poate se pricepe vreunul să vă repare aparatul.

— Nu cred că e posibil, spuse Lish. Nu ne prieste aerul acestui oraș.

— Cum adică?

— Când respirăm aerul poluat de dincolo de marginea parcului, avem halucinații și spasme temporale. Cu percepția asupra trecerii timpului grav deteriorată, ne putem sufoca.

112

Monede de Victor Martin

— Nici în parc nu puteți rămâne, spuse bărbatul-cântec. Aici au voie doar mamele cu copii și oamenii-cântec, atunci când se hotărăsc să aducă pe lume un descendent, cum suntem noi doi, precum și roboții utilitari care se ocupă cu bunul mers al lucrurilor.

— Știm. Am întâlnit un polițist din ăsta. Spunea că se întoarce, într-o fracțiune de secundă, cu o mașină a serviciului de salvare.

— Ar trebui să vă bucurați că nu s-a întors. Din cauză că au mult timp de pierdut, roboții utilitari nu prea au noțiunea timpului. Până la urmă, vine el. Ăștia nu vin niciodată cu mașini ale serviciului medical, ci cu mașinile lor blindate. N-a scăpat nimeni dintr-o astfel de dubă.

— Spunea că pe mine mă duce la asistența socială, iar pe Angela la un spital, spuse Augusto.

— Dacă voia să te ducă la asistența socială, înseamnă că te consideră robot, un semen de-al lui. Ești robot?

— Nu știu. Oricum, sunt creat pe modelul genetic al unui căpitan de navă.

— Creat?! se miră Erin. Doar oamenii-cântec sunt creaturi. Noi suntem creația roboților utilitari.

— Android cu structură silicioasă, clonă sau orice altceva, am o reacție la mediul înconjurător asemănătoare cu aceea a unei ființe umane, cum este femeia care mă

însoțește.

— E femeie-melodie?

— Nu. E femeie normală, spuse terraformatorul.

— Și Ara, soția mea, e femeie normală. Nu prezintă simpto- mele nici unei boli. Nu are nici o tulburare funcțională sau senzație anormală.

— E femeie normală în sensul că e născută din doi părinți, un mascul și o femelă.

113

Monede de Victor Martin

— Și noi ne naștem la fel, spuse omul-melodie. Uite, am adus pe lume acest copil-cântec, dar, la începuturile existenței noastre, am fost sintetizați de roboții utilitari. Singura maladie cu care ne confruntăm e conștientizarea trecerii prea rapide a timpului, care produce dese atacuri de panică, așa cum am eu, dar asta e poveste lungă.

— Spune-o!

— Nici gând. Dacă ai proprietăți telepatice, poți urmări și singur firul gândurilor mele, în timp ce ne deplasăm la mine acasă. Câștigăm timp.

— Asta dacă nu sucombăm până acolo, interveni Angela.

— Căutăm să ne mișcăm repede. Acasă, am o grădină mai mică decât parcul ăsta, dar la fel de frumoasă.

Pentru a nu pierde timp, se urcară pe platforma primului autovehicul al municipalității întâlnit în cale.

Roboții utilitari și oamenii-cântec de pe aceasta se strânseră unii în alții, pe o bancă circulară, făcând loc noilor veniți să se așeze.

— Crește repede, spuse unul dintre roboți, arătând spre co- pilul-cântec. Ce vârstă are?

— Nu întreținem conversație inutilă, spuse Ara. Vrem să ajungem acasă. Cântecul are un text finit, cu puține cuvinte. Vrem să nu facem variațiune pe temă dată.

— N-am vrut să supărăm pe nimeni, spuse robotul.

— Nici noi, interveni Erin. Dacă vrei, întreabă-mă pe mine!

— Nu știu ce să mai întreb, spuse robotul, stânjenit.

— Poți să ne spui de unde veniți. Uite, avem cu noi doi străini, extratereștri, care ar fi interesați să știe de unde

vin roboții.

— Venim de la lucru.

— Vă permiteți, spuse Erin. Aveți timp să lucrați, să citiți sau să vă distrați.

114

Monede de Victor Martin

— Nimic palpitant, spuse robotul. La începuturi, nu ne făceam probleme cu trecerea timpului. Nici nu cunoșteam cuvântul. Neexistând timp, acesta nici nu trecea. A trebuit să vă construim pe voi, oamenii-cântec, pentru a ne lega de un cuvânt. Existența e cu cântec. Deși cunoaștem nu mai puțin de 17 dimensiuni esențiale, această „a patra dimensiune", cum îi spuneți voi, nu o descoperisem. Ea se găsește în sistemul vostru de 26 de dimensiuni, conform cu teoria stringurilor. Vă mulțumim pentru aceasta! Ultimele noastre lucrări reprezintă sfârșitul de an și începerea unuia nou. Mai reprezintă și începutul epocii optime de semănat. După terminarea lucrărilor, avem ziua agricultorului, când suntem liberi. Agricultorii pun semințe peste tot, merg și se întorc de la lucru. Tot timpul. Scenariul e scenariu. Nu avem altul...

Nici nu băgară de seamă cu cât timp în urmă, sosită în fața porții, familia lui Erin, Angela și Augusto, se dăduseră jos de pe platformă.

Oamenii-cântec mulțumiră pentru amabilitate, dar nu îi auzi nimeni; androizii erau atenți la cel care se pornise să vorbească.

Robotul o ținu tot așa încă mult timp. Ceilalți roboți îl ascultau cu gurile căscate.

— Ce tâmpit, spuse Erin.

— Cred că s-a dereglat, spuse Ara.

— Cred că aveți alegeri în oraș, spuse Lish. E plin de afișe electorale, iar muncitorul acela vorbea de parcă ar fi fost la tribună.

Rupseră afișele lipite pe gard, deschiseră poarta și intrară în grădina casei.

— Roboții au alegeri pentru o nouă conducere a orașului și au lipit afișe din abundență, unele peste altele, să fie. S-au apucat să țină discursuri, unde vrei și unde nu vrei, sau să dea in-

terviuri la radiouri și televiziuni. Platformele lor electorale se plimbă peste tot. Pot fi văzute prin colțuri ale orașului de care n-a auzit nimeni.

Ignorând megafonul de pe al cincilea stâlp din vale, care hârâia îndemnuri de prezență la vot, Erin, Ara și Angela, împreună cu noul născut, se așezară pe bănci.

Augusto o luase înainte, pe alee, respirând aer curat și admirând arborii.

Pe oamenii-cântec, marșurile dintre texte îi râcâiau pe scoarța cerebrală, răscolindu-le sufletul. Mărturisirea urmează trăirea. Se știe, „viețuirea, odată pusă în cuvinte, capătă aură de destin". Ce destin poate avea istorisirea secundei?! Oamenii- melodie vorbeau foarte puțin, negăsind rostul mărturisirii nimicului.

Le datorau totul roboților care împânzeau planeta și, în același timp, simțeau că nu le datorează nimic. Dacă dăruiești ceva, trebuie s-o faci în așa fel încât să nu jignești. Oamenii erau obișnuiți mai mult cu trecerea, din momentul în care erau compuși de părinți, până în punctul în care, fără voie, trebuiau să-și ia zborul către necunoscut. Trăind indecent de mult, roboții utilitari își permiteau să greșească, să se țină chiar și de alegeri. Ei își permiteau să producă cele mai rele lucruri bune.

Oamenii-cântec erau creația roboților-utilitari. După ultima conflagrație mondială, în urma căreia n-a mai rămas nici urmă de om, roboții s-au trezit că sunt singuri. Au trecut mai multe zeci de mii de ani de fisiune continuă a materialului radioactiv.

Așa cum s-au priceput, roboții i-au conceput pe oameni. Au avut mai multe încercări nereușite, în mai multe puncte de pe glob. Până la urmă, când radioactivitatea a mai scăzut, au reușit. Intr-una dintre puținele cărți rămase necarbonizate, au descoperit că „omul este o melodie".

Un cântec, pe vremea când planeta era împânzită de oameni adevărați, ținea cam 2,5-3 minute; rareori se întindea la 4 minute. Existau și arii, simfonii sau opere, compoziții exclusiv instrumentale sau muzical-dramatice de proporții mari, scrise pe un libret cu subiect literar și interpretate de soliști, cor și orchestră, dar acestea erau ca niște colonii de corali. Dacă omul este "un cântec", așa cum scria în carte, roboții și-au spus că trebuie să fie o entitate simplă, penetrantă, de sine stătătoare, o secvență dintr-un recif, și au ales varianta de aproape 3 minute. N-au găsit niciunde scris "viața e o simfonie" sau "viața e o operă". Au găsit doar lucruri vagi de tipul "simfonie de culori" sau "o simfonie de trupuri în mișcare". Sau referiri la viață, gen "existența umană e cu cântec" și "cântecul de lebădă al omenirii".

Roboții intenționaseră să creeze o viață trepidantă, scurtă, eficace, modernă, „muzicală, fără ritm și fără rimă, îndeajuns de mlădioasă și îndeajuns de antitetică", care să se adapteze nu atât unui oraș enorm, desemnat mai ales prin „încrucișarea nenumăratelor lui raporturi", cât „mișcărilor lirice ale sufletului" sau „unduirilor visării, zvâcnirilor conștiinței".

Nu prea reușiseră. Nu știa nimeni ce făceau roboții utilitari cu „mișcările lirice ale sufletului" oamenilor-melodie, înregistrate pe suport magnetic și depozitate în spații imense, în cutii aseptice de cuarț.

Nu spuneau nimănui nimic hărțile electromagnetice ale sufletelor depozitate. Nu spuneau nimănui nimic hărțile reveriilor sau conștiințelor, modelate și cizelate de universul urban.

Mai multe organizații civice susțineau că în urmă cu milioane de ani oamenii trăiau și 20 de ani, nu numai 2-3 minute ca acum. Cine era dispus să creadă asemenea bazaconii? Poate componenții organizațiilor care militau pentru o viață mai lungă.

117

Monede de Victor Martin

Roboții utilitari îi lăsau să se strângă, să vorbească și să piardă secunde prețioase dintr-o viață și așa scurtă. Era

treaba lor. Nu erau mai răi decât cei ce hotărâseră să chefuiască sau să doarmă. După o scurtă perioadă de adolescență, cam după 20 de secunde, oamenii-cântec erau lăsați să facă orice doreau. Resursele erau nelimitate.

Oamenii erau conștienți că fuseseră creați de roboți, dar minți încinse puneau tot mai des întrebarea: de ce făcuseră omul în acest fel și nu altfel? De ce nu îi construiseră mai longevivi? Și se mai întrebau: cine construise primul robot? Oamenii, în nici un caz. Cum să construiască micile entități de 3 minute niște unități, dacă nu neapărat infinite, oricum, cu o existență incredibil de lungă. Androizii se realizau unii pe alții, dar trebuie să fi existat cineva mai înainte, creator al primului robot.

Pe extremiștii cu o gândire de felul ăsta nu-i băga nimeni în seamă. Cu toții erau mulțumiți că există, că sunt oameni- cântec și considerau că o melodie de 2-3 minute e de-ajuns. Și dacă ar fi durat cu orele, la nivelul infinitului, tot niște nimicuri trecătoare ar fi fost.

Toate lucrurile astea gândite de Erin răsunau în capul lui Augusto Lish. Privirea începu să i se încețoșeze, îi trecură cuțite prin creier și se prinse cu mâinile de cap, căzând în genunchi.

— Auzi, colo! se trezi terraformatorul de asalt vorbind. Să faci oamenii sub forma unor melodii de câteva minute!

— Ai spus ceva? întrebă Ara, întorcându-se spre soț.

— Nu, nimic. Mă gândeam.

— Cred că s-a auzit dinspre Augusto, spuse astronauta.

— Ce face acolo?! întrebă femeia-melodie. A căzut pe alee.

Săriră cu toții, apucară terraformatorul de brațe și îl întoarseră cu fața în sus. îl văzură cum clipește des din ochi și cum se ridică, uitându-se stânjenit în jur.

118

Monede de Victor Martin

— Mi-am revenit, i se păru că spune.

— Mi s-a părut că te-am auzit vorbind, gândi Erin. Ai pățit ceva?

— Nu, nimic, gândi Augusto. N-am spus nimic.

— De ce tăceți?! strigă Angela. Spuneți ceva!

— Nu tăcem, spuse bărbatul-cântec. Vorbeam în gând.

— Cred că am căpătat proprietăți telepatice, spuse Lish. Aud doar gândurile lui Erin.

— Pentru că numai soțul meu îți permite să pătrunzi în mintea lui, spuse Ara. Mai bine să intrăm în casă.

— Dacă leșinăm acolo?

— Dacă leșinați, vă trimit să dormiți în grădină, unde, după câte văd, nu vă e deloc mai bine.

însoțiră femeia-melodie în sufrageria clădirii și, în timp ce aceasta inițiia fetița-cântec în folosirea aparaturii mecanice, electrice sau electronice din bucătărie, se așezară care pe unde nimerea.

în fotoliul spațios, Angela adormi imediat, ca lovită cu ceva în cap, iar Augusto continuă să converseze cu Erin telepatic.

Povestea mai mult omul-cântec, iar terraformatorul asculta cu interes.

— Dacă începi ca robotul din autovehicul, intru la idei, se băgă Ara peste ei. Parcă ai ține un discurs.

— Nu e cazul să faci comparații din astea, spuse bărbatul- cântec.

Se așează mai bine pe un scaun, se aplecă în față, se concen- tră, își pironi privirea în podea și încercă să reînnoade firul gândului.

Spuse că existența era o mare prostie, o practică a muzicii nesustinută de nici o teorie muzicală creationistă. Nu conta lungimea cântecului, ci calitatea acestuia. Cine nu se ridica la nivelul unei îmbinări armonioase de sunete muzicale, rămânea

la nivel de manea, cea mai de jos condiție umană, o îmbinare nefericită între o melodie tradițională incitantă și o voce hâ- râită, de cea mai joasă speță.

Erin nu avea o idee prea clară. Considera că viața era prea scurtă și, din cauza asta, calitatea ei era discutabilă. Ontoge- neza unui om-cântec nu era decât o sclipire a filogenezei. Altfel se putea discuta dacă lungimea vieții ar fi permis lungi discuții, un proces îndelung de gândire, cercetarea, analiza, somnul.

Fiecare avea părerea lui. Unii considerau viața un sunet al muzicii, alții un urlet de disperare.

La mai multe secunde de la nașterea cântecelului pe care hotărâseră să-l numească Ena, o fetiță-cântec, lui Erin începuse să i se pară viața un urlet, prea scurt și gâtuit pentru a avea cineva timp să se pregătească să-l ia în seamă.

Lish află că bărbatul-melodie se înscrisese, fără să spună la nimeni, într-o organizație neguvernamentală în care se susținea ideea unei vieți mai lungi, dacă nu cât cea a roboților de îndelungă durată, pentru că asta ar fi fost o pretenție absurdă, măcar de câteva zile să fie, să aibă timp să facă vreun lucru util pentru societate. Nu credea că roboții epuizaseră toate invențiile, iar prezența extratereștrilor la el în casă îi întăreau convingerea că exista biodiversitate și, oricând, se putea mai mult. Era posibil ca unii să nu considere că e importantă doar scurta trecere; aceasta trebuia să ducă undeva. Poate vreunul voia să lenevească pe o bancă, într-o grădină, și să se gândească la tot ce îl înconjura și de ce.

La oamenii-cântec, filmele mentale erau simple fulgurațe psihice. Nu aveau timp să citească. Abia reușeau să se afirme pe ei înșiși, numai că, întâmplător, Eric auzise o conversație între doi roboți. Unul citise undeva că au existat timpuri când oamenii erau atât de primitivi încât trăiau până la 10 zile, în peșteri, în condiții mizerabile, într-o vreme când nici nu se au-

zise de muzică. Dacă ieșeau din peșteră, arșița soarelui îi făcea să îmbătrânească rapid și să moară în scurt timp.

Auzind că procesul ontogenetic al omului poate fi grăbit de radiația solară, Erin ieșea din casă doar noaptea. Acum, pentru că era obligat genetic să-și facă datoria față de societate, împreună cu Ara, eliberase un urmaș, fetița-melodie cu numele de Ena. Nu avusese de ales; era necesar să facă o excepție, să înfrunte aglomerația orașului și să meargă în parc, locul cel mai propice unei uniri armonice cu o femeie-cântec.

De când începuse să fie interesat de trecutul de dinaintea trecutului, nu se mai ocupa cu viețuirea, în consonanță cu ai săi, ci începuse să urmărească atent ce discutau roboții utilitari, care aveau timp de discuții. Uneori, prindea frânturi interesante de frază, alteori pierdea și o fracțiune de secundă întreagă degeaba. Punea totul cap la cap și își forma păreri proprii, grăbindu-se să meargă și să le expună la organizație.

Roboții, cu simțurile lor artificiale, știau că sunt urmăriți de un om-melodie cam maladiv și îi serveau minciuni pe tavă. Erau amuzați să susțină memoria colectivă a oamenilor-cântec prin intermediul câtorva armonice trecătoare.

Câte un robot mai agresiv se plictisea repede să furnizeze informații vreunui om-cântec, îl înregistra înainte de termen și își vedea de ale lui; nimeni nu-1 căuta pe om. Chiar dacă exista legislație pe baza căreia să poată fi judecată o astfel de faptă reprobabilă, nimeni nu o punea în practică; pentru omul- cântec, timpul era prea puțin.

O discuție despre ceasuri i s-a părut de-a dreptul fascinantă lui Erin. Din conversație, rezulta faptul că aparatele de înregistrat scurgerea timpului nu fuseseră inventate de roboți. La ce le-ar fi trebuit androizilor ceasuri, când viața lor, în comparație cu aceea a oamenilor-melodie, era, practic, infinită? Neexistând timp, acesta nu ar fi trebuit să treacă.

121

Monede de Victor Martin

Singurul lucru unde se băgaseră roboții era lungimea zilelor și nopților, fiindu-le foarte ușor să le scurteze și să le facă mai mici, la nivelul unei existențe de doar câteva minute.

Oamenii-cântece nu ar fi trebuit să-și facă probleme cu trecerea timpului și să-și petreacă jumătate din existență uitându-se la ceasuri. Se știe că, dacă ignori trecerea timpului, acesta se scurge mai încet. Se consumă doar o melodie, care este omul, apoi se stinge și rămâne doar o înregistrare pe suport magnetic, într-o sală special amenajată. Cine are timp să se uite?

Când nu au timp și plăcere să depoziteze imagini fotografice sau sonore cu oameni în vreun colț de memorie electronică, roboții sunt cei care se strâng să vizioneze filme cu oameni- melodie.

Androizii sunt cei care se ocupă cu trecerea și petrecerea timpului oamenilor. Ei știu cel mai bine să facă lucrul ăsta; ei i-au construit.

Cine se întreabă de ce oamenii nu au fost creați după chipul și asemănarea roboților utilitari, ci s-a făcut o mixtură stranie între modul cum arăta ființa umană înainte de războiul atomic și ceea ce scria în cărți că era, „o melodie trecătoare", poate avea un posibil răspuns. Roboții se puteau produce, unii pe alții, la infinit, dar ar fi fost foarte plictisitor să fie singuri pe planetă, mai ales că, așa cum scria în cărți, „la început a fost omul".

A trebuit să vină roboții, cu zeci de mii de ani în urmă, să lege omul de o melodie. Fiecare om de câte o melodie, în cadrul global al unei „muzici a sferelor". Cât mai trecătoare, melodia nu plictisește. Sunetul trece ca apa; inteligența rămâne. Dacă nu știe s-o folosească, la ce-i trebuie omului inteligență?

Erin nu știa de unde îi veneau astfel de gânduri. Veneau ele de undeva. Creativitatea androidului venea de undeva; era posibil să aibă și imaginația omului vreun fundament. Poate

venea din fondul genetic, dar și genomul fusese inventat tot de roboți. La aceștia trebuia să fie cheia existenței.

Trebuia să expună cât mai urgent aceste idei, în cadrul organizației. Nu era deajuns că le destăinuia extraterestrului de alături. Era posibil ca acestea, completate de alte generații, să ducă, în viitor, la un rezultat.

— Se întunecă, spuse într-un târziu și își desprinse privirile de pe podea.

— Și? întrebă terraformatorul.

— Am să plec la organizație. Cred că știi că m-am înscris într-o organizație civică?

— Da, am citit acest gând.
— Mergi cu mine? întrebă Erin.
— Aș merge, dar mi-e frică. Dacă leșin?
— Vom vedea. Te aduc înapoi. Mâine chem roboții utilitari să se uite la sfera aceea de amplificat undele electromagnetice, telecomandă mentală sau ce-o fi. Ara a căzut pe gânduri. Prietena ta a adormit. Să le lăsăm în pace!

Se ridică de pe scaun și, fără nici o vorbă, ieși afară și o luă agale, prin grădină, spre poarta dinspre stradă.

Urmându-1 până la sediul organizației civice, Augusto văzu cu uimire că nu mai are amețeli. Neștiut de nimeni, se așeză pe un scaun, mai în spatele unei săli imense, înțesată cu oa- meni-cântec.

La tribună, vorbi aproape numai Erin, fiind întrerupt de rare întrebări, lucru care îi plictisi repede pe colegi. Spre dimineață, dezamăgit de faptul că vorbise atât de mult și de argumentat, dar nu fusese înțeles de nimeni, împreună cu Augusto, se întoarse acasă.

încercă să se facă înțeles, mai multe nopți minuscule la rând, în contextul marii nopți ce se așternuse pe Pământ, dar texte ca acelea debitate de el oamenii-cântec își puteau imagina

și singuri. Chiar și interpretarea lăsa de dorit. în plus, multi erau nemulțumiți de faptul că își țineau întâlnirile noaptea, în loc să iasă la lumina zilei, în piață, să fie mai militanți. Roboții aveau alegeri pentru consiliul local și pentru funcția de primar al orașului. Poate puneau pe ordinea zilei remodelarea originii omului-cântec, încât existența ulterioară a acestuia să fie mai lungă. Poate candida chiar unul dintre ei la funcția de edil-șef.

— De ce nu?! întrebă Erin retoric.

— Din cauză că primarul e ales o dată la patru ani, nu o dată la patru secunde, se enervă președintele organizației. Coboară în realitate!

Supărat că fusese luat tare și nu-1 mai asculta nimeni, de la un timp devenind țintă a ironiilor ieftine, Erin, împreună cu Lish, mai frecventă organizația civică patru

nopți, apoi încetă să se mai ducă.

Morbul gândurilor era încă prezent. O simplă încetare a frecventării organizației nu însemna că reflexul nu era mai puternic și mintea nu-i stătea acolo.

Se hotărî să se înscrie în altă organizație civică și nu știa în care. In plus, nimeni nu mai trecuse, până la el, de la o grupare la alta.

Câteva nopți la rând, se plimbă fără rost pe străzi pustii, însoțit de terraformator, înainte de a se întoarce acasă.

Lish, convins că roboții utilitari aduși nu se pricepeau să repare dispozitive cu rezonanță magnetică, era tot mai nervos. Prezenta omului-melodie îl făcea să fie mai calm.

După mai multe nopți și zile, pierdute de cei doi pe la tot felul de organizații civice, constatară că nopțile și zilele nu aveau decât aparent aceeași durată pentru oameni-cântec și extratereștrii sau roboții utilitari.

Aplecați asupra sferei lui Lish, trecu aproape un minut de conviețuire armonioasă în familie. Asta însemna mai mult de

o treime din viața unui om-cântec, timp de coabitare neegalat la ființele artificial create.

Ara începu să aibă îndoieli serioase în privința sănătății mintale a lui Erin și, într-o bună zi, îi anunță pe cei prezenți că părăsește domiciliul conjugal și se mută într-un adăpost public.

Luă fata-melodie de mână și părăsi casa soțului, fără multe certuri sau texte.

Rămas cu extratereștrii, Erin căzu câteva zile pe gânduri, apoi își reluă obiceiul de a pleca seara, împreună cu Lish, să urmărească ce vorbeau roboții utilitari, și de a se întoarce dimineața.

După un timp, plictisiți, roboții încetară să se mai bage în jocul de-a furnizarea de informații mai mult sau mai puțin inventate. Când simțeau că se furișează cineva, cu viteză uluitoare, pe după colțurile caselor sau pe după lăzile de gunoaie, să tragă cu urechea, își încetau conversația.

Augusto îl însoți în peregrinările nocturne, apoi, obosit, încercă să rămână acasă.

Constată că, atunci când nu era alături de omul-melodie, delirul temporal îl cuprindea mult mai ușor. De când plecase Ara, la fel pățea și Angela, așa că începură să se țină, în permanență, după Erin.

Bărbatul-cântec îi plimbă pe la sediile mai multor asociații civice, unde depuse mai multe cereri de adeziune, apoi așteptă, fără speranță, un răspuns. Răspunsul nu venea din nici o parte.

Un om-cântec în vârstă de numai 1,5 minute atât de rupt de ai săi, cât și de societatea roboților utilitari, ar fi trebuit să fie un semnal de alarmă. Nu era.

Dacă trăiește prea mult, omul-cântec începe să aibă idei. Ideile acestuia nu duc decât la violență și distrugere.

Erin se așează pe scaun și își pironi privirea în podea. în ura lui față de societatea intolerantă și ignorantă, îi încolți o idee.

125

Monede de Victor Martin

Se va apuca să construiască o bombă, capabilă să arunce în aer tot orașul. Pentru asta, îi trebuiau informații și cunoștințe științifice, precum și un om-melodie de încredere, care să continue, încă 2 minute după dispariția lui, ceea ce avea de gând să înceapă. Intr-un milion de generații, totul era gata; aveau și oamenii cu ce negocia o eventuală mărire a duratei de viață.

Augusto ascultă ce trecea prin capul omului-cântec și îl cuprinse frica. Dacă o ființă cu o existență scurtă era în stare să gândească așa, era normal ca omul cu o existență ceva mai lungă, de siliciu, de hidrocarbonate, de ce-o fi, să se gândească numai să distrugă.

Profită de faptul că Erin stătea mai mult în casă, pe un scaun, cu privirea țintă în podea, și încercă să facă dispozitivul rezonator să meargă.

Nervozitatea și privirile dojenitoare ale Angelei îl scoteau din sărite. Lucra înfrigurat, cu mâinile tremurând, tot timpul cât omul-melodie statea acasă. De prezența acestuia, era legată existența lor. Cum se depărta de ei, îi apuca amețeala și leșinau.

Ca să-l țină lângă ei, îi furnizau cunoștințe despre bombele cu material fisionabil, informații despre metale și aliaje, pu- nându-1 la curent cu ultimele decoperiri ale fizicii și chimiei.

Intr-o dimineță, apăru și Ena, fiica familiei de oameni-cân- tec, apoi mai mulți tineri, prieteni ai acesteia. Erau foarte interesați de proiectul lui Erin de a construi o bombă cu fisiune nucleară. Așezați pe scaune, se concentrau asupra cunoștințelor acestuia.

— Ce repede te-ai maturizat! se miră Angela.

Fata-cântec nu scotea nici un cuvânt. Se uita la străini, nereușind să înțeleagă cum putuseră rămâne neschimbați după atâta timp.

— E o distorsiune temporală să încapă atâtea nopți și zile în câteva minute, spuse femeia, înțelegând frământările fetei- melodie.

126

Monede de Victor Martin

— Nu e nici o distorsiune, gândi Erin. E chestie de percepție. Cred că greșeala vine de la aparatul vostru care nu mai merge cum trebuie.

— Noi am vrea să meargă, răspunse Augusto în gând. Am stat cam mult aici. E jenant. Nu-mi place să deranjez. Nici să fiu aici când te vei înălța la ceruri.

— Dacă eu mor, poți supraveghea tinerii ăștia, să înceapă construcția bombei. Odată început, un lucru merge de la sine. Sunt conștient că multe generații de oameni-cântec se vor sacrifica, dar, cred eu, vom avea cu ce negocia o noua matriță genetică.

— îmi dau seama cât de greu trebuie să vă fie, așa, discriminați, cum sunteți.

— De multe ori, îmi spun că ne discriminăm singuri, se auzi Erin gândind. Diferența dintre roboții utilitari și noi, oamenii- cântec, e ca distanța dintre noi și efemeride, o imensitate. E frumos că roboții au scos de sub spectrul penalului insulta, calomnia, vagabondajul și adulterul. Dacă nu erai atent pe unde calci, orice neavenit te putea da în judecată pentru insultă sau calomnie și îți cerea și pe tac'su, și pe mă'sa ca daune morale, în condițiile în care

noi nu pierdem timpul vorbind; să-l pierdem prin săli de judecată, nici atât. Prin incriminarea vagabondajului, cu „bunăvoința" justiției, puteai să-ți iei adio de la viață. Dacă te duceai până în partea cealaltă a orașului, să vezi ce n-ai văzut, trebuia să fii pregătit pentru orice. Toată lumea era suspectă de vagabondaj. Orașul are un diametru de 500 de kilometri. Adulterul nu-și avea locul în penal decât pentru a-1 exacerba, deoarece, se știe, după 1 minut sau 1,5 minute, când o căsnicie scârțâie de la sine, n-o mai salvează nici o justiție, darămite primarul-robot. Cu voia judecătorilor, aceste acuzații aveau un caracter abscons, cu multe implicații stresante, așa că actualii roboți legiuitori au găsit un înlocuitor mai subtil,

127

Monede de Victor Martin

mai greu de ocolit și cu o plajă de desfășurare mult mai largă: discriminarea. Discriminarea e greu de ocolit pentru simplul fapt că se găsește în fiecare dintre noi, încă de la primii oameni- cântec construiți de roboții. Bărbatul-melodie și femeia-melo- die au fost zămisliți în mod discriminatoriu. E o discriminare pozitivă. Nu poți spune unui bărbat hormonal adevărat „măi, femeie!" sau invers. Familia însăși e o discriminare în sine, fiind formată din elemente în contrast. Dacă nu fluieri după o femeie urâtă, să nu crezi că aceasta e discriminare, cum ai putea crede. Ar putea exista o discriminare după felul cum se îmbracă fiecare. Nu există; într-o democrație, fiecare e stăpânul eleganței lui, cu condiția să nu deranjeze pe cel de alături. Limitele deranjului sunt mari. Termenul de discriminare pozitivă a fost introdus chiar de cei în rândul cărora ne-am integrat fără să vrem. Nu se poate ca autoritățile roboților, competente, să nu fi știut acest lucru. Lipsa discriminării ține de tutela normalului, mult înainte de a ajunge la tirania normalului, iar orașul nostru, după canoanele neștiute, numai normal nu e. Când o lege, articol sau chiar un simplu paragraf de lege nu reprezintă nici pe departe normalul, ci instrumentul de a normaliza, atunci când nu are ce normaliza sau e prea banal să facă asta, poate duce la excese, interpretări și discuții interminabile. Stai,

uneori, și te întrebi dacă stuful legislativ nu e introdus pentru a abate atenția lumii de la adevăratele probleme și valori. Când intervine anormalitatea, apare și discriminarea. Orașul e plin de discriminare, pentru că e plin de anormal, din spirit de frondă, din dorința de a fi altfel, din prostie, din orice. Oame- nii-cântec se pot considera discriminați când nu sunt lăsați pe terenul electoral, să candideze, să spargă scaune, să arunce petarde, să țipe, pentru că așa percep ei anormalul, ca pe ceva obișnuit. Pentru ei, anormalul e ceva normal. La fel, pentru cerșetorii care ne inoportunează tot timpul cu prezența lor mai

mult decât insolită. La fel, pentru cei ce scuipă pe jos. La fel, pentru cei ce vorbesc urât. Unele categorii de oameni-melodie, la care discriminarea se găsește în ei, ca abatere de la normal, au acum apă la moară să afirme că anormalul lor e mai normal decât normalul. Dacă, până acum, unii erau deranjați de prezența altora, acum sunt deranjați chiar și de propria lor prezență în mijlocul roboților. Am fost creați ca o rasa monolit, așa repede trecătoare, pentru a nu ne discrimina din inderior. Nu avem timp de diversificare. Nu avem timp nici de deviații sexuale sau hormonale. Am citit că oamenii dinainte de cataclismul nuclear traiau mult și aveau timp pentru orice. Deveniseră homosexuali, lesbiene, travestiții simțeau nevoia să fie văzuți, să se afirme. Voiau să înfieze și copii. Se simțeau discriminați, dar nu știi ce să discriminezi mai întâi, hormonii predominant masculini, hormonii predominant feminini, lupta cu preceptele biblice sau exhibiționismul. Nu-și puneau problema că, prin ceea ce erau sau făceau, se discriminau singuri. Apăruseră mai multe rase de oameni. Hibrizii rasiali erau și ei niște entități indecise, care, dacă nu renunțau la ideea superiorității uneia dintre rasele ce-i compuneau, deveneau extremiști politici. în acest caz, întregul nu poate fi format dintr-o jumătate întreagă. Jumătatea se poate afirma doar cultural și etnic. Unele etnii nu puteau exista dacă nu furau sau nu

incomodau; acestea erau cel mai ușor discriminabile. Nu are nimeni nimic cu existența unor comunități religioase sau etnice într-o izolare totală. în fond, oricine poate fi orice și poate să creadă în ce vrea. Discriminând lumea în care trăiau, minoritățile se auto- discriminau singure, în mod pozitiv sau negativ. Discriminare pozitivă nu înseamnă faptul că negrul nu se poate așeza pe banca albului, ci faptul că nici albul nu se poate așeza pe banca negrului. Discriminare înseamnă atunci când negrul are toate drepturile albului, dar mai vrea și drepturi în plus. Bunul simț

te face ca, atunci când ești în curtea altuia, să te comporți după regulile curții, nu să vii cu propriile tale reguli. Decât să fie cineva discriminat pozitiv pentru că e altfel și e imposibil să fie ca toți ceilalți, mai bine să nu fie discriminat deloc, și-au spus legiuitorii, și să fie aspru pedepsiți cei care discriminează. Bine, dar și asta tot o discriminare e.

Problema micilor minorități nu era discriminarea, ci faptul că diferențierea era făcută cu ură. Problema nu era faptul că majoritatea discrimina o minoritate sexuală, socială, sportivă, rasială, religioasă, etnică sau de altă natură, deoarece, în cele mai multe cazuri, majoritatea ignora minoritatea, atunci când nu era ostentativă. Problema cea mai gravă era atunci când minoritatea voia să fie neapărat și imperativ băgată în seamă și, mai mult, o facea cu ură.

— Se știe, din istorie, că minoritățile mici au dat și dau cele mai crunte mafii economice sau rețele teroriste, continuă Erin, încep prin a vrea și termină prin a vrea să fie. Minoritatea, spre deosebire de majoritate, vrea tot timpul să demonstreze ceva. Minoritățile par a avea mai multe valori, nu pentru că au, ci pentru că se fac vizibile. Intr-un fel se vede o monedă pe o masă și altfel pe un teren viran. Nici micile discriminări, nici o perdea de fum generalizată, prezentată drept discriminare, nu pot fi împrăștiate prin lege. Abia acum, când începem să

conștientizăm discriminarea, ne uităm și noi în jur și vedem că, exact din cauza acestei puneri în lumină, nu vom scăpa niciodată de mai marile sau mai micile noastre discriminări. De multe ori, dacă uiți de el, focul se stinge de la sine. Amintindu-ne că avem și noi un foc, vrem să-l băgăm în tiparele unei legi și să turnăm o găleată de apă peste el, să vadă întreaga urbe ce fum scoate. O preconizată lege ne face conștienți exact de faptul că, tot ce considerăm lege a contrariilor, generatoare de evoluție politică sau socială, e, de fapt, discriminare. Atâta timp cât, într-un fel

sau altul, toți discriminăm și suntem cu toții discriminați, nu are nici un rost să conștientizăm cu forța acest lucru. Să conștientizăm prin lege, nici atât. Dacă nu e inoportunat, nimeni nu discriminează. Bolnavii nu sunt discriminați pentru că sunt bolnavi, ci pentru că ne pot îmbolnăvi; e vorba de sănătatea socială, nu de sănătate. La fel, discriminarea celor cu „origine nesănătoasă", cărora li s-au luat bunurile și au fost internați în spital, nu are nici o legătură cu sănătatea, ci cu politicul, juridicul, socialul, economicul și chiar culturalul. Concluzia celor care vor o lege a discriminării ar trebui să fie faptul că nici o discriminare nu e bună, când e astfel conștientizată; poate fi artificială. Nici chiar discriminarea dintre cei discriminați și cei nediscriminați nu duce undeva, nici discriminarea dintre discriminat și discriminator. Au dispărut insulta, calomnia, vagabondajul și adulterul, dar au rămas mitocanii, egocentricii, vagabonzii de roboți utilitari și cei care calcă strâmb, să se afirme. E o discriminare față de ceilalți. Așa cum ne luptăm cu corupții și lăsăm corupția în pace, așa ne vom lupta cu discriminatorii și vom lăsa discriminarea în pace. Unii confundă prea ușor critica obiectivă, menită să schimbe lucrurile în bine, cu o imaginară discriminare a subiecților criticii. Dacă mie îmi spune cineva că am un neg pe nas, nu înseamnă că e discriminată categoria oamenilor cu negi pe nas. E o simplă constatare. Extrapolând, în funcție de

acela care face intrepretarea, paradoxal, chiar și critica făcută din interior, în vederea îndreptării unor anomalii, poate fi interpretată ca o discriminare, ca lipsă de unitate, ca insultă, calomnie, trădare. în condițiile în care nu ducem lipsă de judecători de ocazie, turnarea conceptelor în tot mai multe tipare de lege e o întreprindere periculoasă pentru toată suflarea.

Ascultând ce gândea bărbatul-melodie, Augusto începu să obosească și, într-un târziu, adormi cu șurubelnița în mână și

cu privirea între piesele dispozitivului de concentrare, amplificare și direcționare a undele telepatice.

Când se trezi, văzu că era legat de scaun. In aceeași situație se găseau și ceilalți, Erin, Ena și colegii ei de generație. Angela dispăruse.

în jurul lor, în picioare, îmbrăcați în uniformele poliției, înarmați până în dinți, cu mutre grave, adaptate situației, se găseau mai mulți roboți utilitari.

— Ce-i asta? întrebă Augusto.

— Sunteți arestați, spuse un polițist.

— Pentru ce?

— Discriminare.

— Cum adică?! se miră terraformatorul.

— Oamenii-cântec din aceasta cameră sunt pe punctul de a forma o mișcare separatistă față de majoritatea semenilor lor.

— Au mers pe sens interzis?

— Se poate spune și așa, spuse robotul. E pe cale să se formeze o secțiune a celor ce cred în construcția unei bombe atomice. Nu sunt întregi la minte. Noi muncim ca ei să se simtă bine, să se înmulțească, să nu le lipsească nimic, iar ei amenință cu un nou război, război în care, la urma urmei, se pot autoex- termina. Am căutat să le făurim un viitor postapocaliptic.

— Poate nu le convine viitorul creat de voi.

— Trebuie să le convină. Ne-am luat după datele trecutului și am construit cea mai bună dintre lumile

posibile.

— Ați folosit datele unui trecut oarecare, spuse Arnold.

— Am folosit un trecut posibil. Am epuizat toate datele lăsate din trecut. Pe baza lor, asta era singura lume posibilă. A crea o lume e ca și cum ai scrie o carte. Acum, am scris această carte; mâine, cine știe? Poate nu am creat cea mai bună lume posibilă. De la o carte la alta, maniera de abordare a subiectului supus criticii poate deveni mult mai directă; nu vom mai me-

naja susceptibilități. Pentru asta, vom forma critici obiectivi, printre oamenii-cântec, în care să avem încredere, să știm cum stăm și la ce nivel de cunoaștere ne găsim. Vom afla ce este de aflat de la critic, nu ceea ce ne-ar plăcea să auzim. Fără un trecut apropiat de adevăr, opera noastră nu are nici un viitor. Un comentariu la strălucitele noastre realizări e foarte greu de făcut. Despre un lucru bun, foarte greu se poate spune ceva, în sensul că nu te poți aventura să lauzi ceva care e vizibil de laudă; îți trebuie multă subtilitate stilistică. Una e să dai cu bâta în baltă, să agiți peștii și să-i faci să riposteze, neavând încotro s-o ia, și alta este exegeza serioasă. Despre o operă de artă, nu poți scrie decât cu seriozitate, ferindu-te, în același timp, de căderea în păcatul laudelor exagerate. Trebuie să lași senzația de siguranță; înscriindu-te, firesc, în peisajul creaționist actual, trebuie să dai certitudinea că nu ești un guru. Nu creezi emuli, nu îngropi pe nimeni; îi ții pe toți cu capul afară, să poată respira, mai larg sau mai sacadat, în apa rece ca gheața a criticii tale. E cazul să vină cineva și să stabilizeze nisipurile mișcătoare ale acestei lumi. E cazul să vină cineva și să dea dreptate celor care au, fără a-i jigni pe ceilalți. Programatic, un guru dă tuturor iluzia că au dreptate, chiar dacă n-au, din convingere sau din interes. Cei care vor o nouă "unitate de monolit", "din pământ, din iarbă verde", vor fi dezamăgiți. E îmbucurător să constați că se formează un prim eșalon de critici ai lumii noastre. Un al doilea eșalon, încă necristalizat, se întrevede în depărtare, venind foarte rapid. Venind din interiorul celor spuse de el, criticul

cunoaște personal majoritatea numelor prezente pe eșichierul politic, fiind, la rândul lui, cunoscut de acestea. Pentru a spune ceva despre o întreprindere atât de serioasă, îți sunt de folos câteva fraze cheie; le ai, înseamnă că ai dreptate. Suntem o familie spirituală cu personaje extrem de contradictorii; chiar dacă nu se afirmă explicit acest lucru, e simțit de

fiecare dintre noi, membrii sau simpatizanți. Bine ținute în frâu, cu talent și inteligență, ideile noastre nu ajung la un prag clinic, la lipsă de logică în gândire, la idei fixe, oricât de originale și strălucitoare, la susceptibilitate, orgoliul, mania persecuției sau halucinații. Deși pot produce un spectacol savuros, acestea nu sunt dorite. Cei ce deranjează ostentativ, trebuie lă- saţi în pace; nu trebuie deranjați. Dacă sunt tineri sau bătrâni, nu contează; principalul e să fie neliniștiți. Oameni care să se laude cu sănătatea lor mentală nu există. Dacă se termină un ciclu de trei minute cu ei sau începe altul, tot cu ei, nu are importanță. Nici faptul că sunt mai puțini decât cei normali, deci mai vizibili, nu are importanță. Principalul e că sunt nebuni. Dacă nu sunt nebuni, se prefac foarte bine, își joacă foarte bine rolul, intră singuri în el; nu au scenarist. în lumea asta, spre deosebire de alte lumi posibile, lucrurile nu sunt mai bune fiindcă sunt mai puține. Numai dorința de a fi "altfel" nu ajunge; trebuie să se pornească de la ceva și e un lucru bun când criticul nostru n-o încurajează prea mult. Ideea ce se desprinde dintr-o lume așa rapidă este că nici un creator nu e atât de prost încât să nu poată să se manifeste, cu condiția ca numărul creatorilor să nu atingă o masă critică. Nu are nici o importanță de unde venim noi, roboții, ci de ce. Nu trebuie să fim optimiști și atunci când ni se spune că se alege praful, cum e obiceiul pe la noi. Nici nu trebuie să facem astfel încât neînțelegerea să devină de la sine înțeleasă. Robotul este unul dintre puținele creaturi care, atunci când îți spune cine ești, nu așteaptă mulțumiri. O altă cheie, ce deschide o altă ușă, este dispariția. De fapt, nu e

decât o trecere a unora din barca profitorilor ante-apocaliptici în barca profitorilor apocaliptici, pe râu, la vale; pe niciunul din malurile râului. Nu este nici măcar imposibilitatea oamenilor de adaptare la nou, ci lipsa lor de voință în a crea un nou mod de a vedea lucrurile. E închistarea în barcă.

134

Monede de Victor Martin

Regele criticii e mort, dar cu robotul de gât. Lumea poate începe sau poate să se termine cu omul-melodie, lucrul nefiind important; trăim, murim, dar o mai ducem, așa, o vreme. Asta ne și sugerează criticul, faptul că fiecare scriere e o lume; de azi, de mâine, de azi pe mâine sau din minut în minut. Dacă nu ne sugerează acest lucru, înseamnă că, în paranoia noastră, ne-am imaginat că face lucrul ăsta. Nu știu dacă, prin caracterul său virtual, noul om e o piesă horror cu scriitori normali sau dacă personajele sunt astfel într-o piesă de teatru normal. A pleca de la o mare realizare e ca și cum ai pleca de la o carte bine realizată. Nu trebuie neapărat să plecăm de la ideile cri- ticului-om. O carte realizată dă idei. E bine să plecăm de la ideile autorului, dar cu ideile noastre. Și mai bine este atunci când ideile omului pleacă de la ideile robotului, hotărât să-l înțeleagă, închizând un cerc. Postura de critic al omului pleacă de la răbdarea și curajul de a-i înțelege pe toți, de a nu-i lăsa să se strecoare printre jaloane poziționate tot de ei. Prin ceea ce facem, nu venim la exeget ca la vizionar, unde plătești, iar el îți prezice un viitor mai bun. Dacă scapi printre degete, te poți îneca în tot mai accentuata acumulare a timpului. Au un trecut doar cei care știu cum să-1 înceapă. Cei care au înțeles să nu se sinucidă doar pentru a spulbera plăcerea unuia sau altuia de a-i desființa, au un viitor și se găsesc în atenția noastră. Paradoxal, când sunt cu toții critici buni, nu e bun nici unul. Când începe toată lumea să aibă dreptate, rămâne fiecare cu dreptatea lui paranoică. Lumea în care ființăm nu este pentru toti; nu este o democrație, care să transforme visul în realitate. Se transformă realitatea în vis. Cei care se așteaptă ca lumea aceasta să se transforme

în literatură pentru toți, cu vânzări și profituri colosale, pot aștepta. Din trei în trei minute, așteaptă cu totul alții. întrebarea firească e dacă noile generații afirmă un "prim val" sau dacă acest prim val, prin simpla lui existență,

generează "un al doilea val". Cred că numai prezentul creează trecut. în egocentrismul lor generalizat, mai nou veniții se mănâncă între ei, fiecare pe fiecare, cu toate că nu se înghit; prin asta, aduc trecutul mai aproape. Cei din primul val măcar știu să mimeze faptul că sunt "strâns uniți" în jurul a ceva. Azi, fiecare e cu băutura lui; nu consumă doi oameni același lucru. S-a plecat de la a se consuma același fel în diverse stiluri și s-a ajuns, azi, în a se consuma diverse feluri în același stil. S-a plecat de la stil și s-a ajuns la conținut. Nu vorbești în speranța că vei ajunge, după un timp, să găsești și lucruri interesante de spus. Ne remarcăm mai mult prin calitatea cantității decât prin cantitatea calității. Cu timpul, vor înțelege cu toții că nu e esențial să fie cantitatea o primă calitate, dar va fi prea târziu; va veni un al treilea val care îi va afirma pe primii așa cum sunt în realitate, nu cum vor să apară. Asta, dacă nu cumva, între timp, a și început acest demers. Paradoxal, problemele unui "nou val" sunt mult prea grave ca să merite vreo atenție; din cauza rapidității trecerii timpului. Acum, că am făcut viața un vis, e cazul să ne trezim din somn și să ne apucăm serios de orice altceva. Nu mai crede nimeni că trăiește într-o țară a tuturor posibilităților lui. Cel ce are talent poate convinge pe cineva, cu mare greutate, de acest lucru, iar cel care nu are talent convinge foarte ușor că are, neavând altceva mai bun de făcut. Fin observator, criticul secundei știe să discearnă între adevărul ascuns și minciuna vizibilă. Vor rămâne în cărți doar cei care nu se întreabă, toată ziua, ce fac toți ceilalți în timp ce ei stau și se întreabă acest lucru. Și nu sunt în stare să facă tot ce fac ceilalți.

— Ho! Vorbești ca un robot.

— Sunt un robot, spuse polițistul. Le vom confisca tot ce le-am dat și îi vom băga în spital.

— Vorbești frumos și faci urât.

136

— Exact. Suntem în sezonul alegerilor.

— Să zicem că e adevărat ce spui. Eu ce vină am? întrebă Lish.

— I-ai încurajat. Le-ai zdruncinat credința într-o societate stabilă, cum este cea creată de noi, și i-ai îndemnat să se creadă superiori celorlalți. Le-ai furnizat cunoștințe ultrasecrete.

— Nu sunt de pe aici. Așa vă purtați voi cu musafirii?

— Poți minți, spuse robotul. Ești un android mult mai evoluat decât noi. Poți fi din alt oraș.

— Pot spune adevărul.

— Poți spune și adevărul. Nu e treaba mea. Te predau asistenței sociale.

— Și Angela? întrebă Augusto.

— Care Angela?

— Prietena mea. Unde ați dus-o?

— Când am intrat, nu erați decât voi, cei prezenți, spuse robotul polițist.

— Când am adormit, femeia era aici.

— Nu era nici o femeie-cântec în plus.

— Nu femeie-cântec, spuse șeful terraformatorilor de asalt. Femeie. Pur și simplu.

— N-am auzit.

— Femeia, Angela Noistec, a nimerit din greșeală, împreună cu mine, în spațiul vostru virtual.

— Trăim în spațiu real. E posibil ca tu să vii dintr-un spațiu virtual, spuse polițistul.

— Nu vrei să mă înțelegi.

— Nici nu e nevoie. Nu funcționezi prea bine. Nu era nici o femeie. Pur și simplu. Dacă există, o prindem și o internăm în spital. Noi mergem cu deconspirarea celor care uneltesc împotriva regimului până la capăt, apoi ne întoarcem.

— Când încercam să repar sfera, m-au prins gândurile lui Erin și am adormit, spuse Lish. Angela era pe scaunul acela.

— Ce e ăsta?
— O telecomandă mentală cu rezonanță magnetică.
— Știu ce e, spuse robotul. De unde ai furat-o?
— N-am furat-o. E a mea.
— Ești unul dintre conducătorii supremi?
— Dacă așa dorești, o coti Augusto.
— Ești sau nu ești?
— Sunt.
— Așa mă gândeam și eu, spuse polițistul. Numai un conducător suprem deține un dispozitiv din ăsta. Slăvit să fie numele tău!
Căzu în genunchi, iar ceilalți polițiști făcură la fel, lăsând armele deoparte și ridicând mâinile, în semn de venerație.
— Să fie! spuse terraformatorul de asalt.
— Nu am mai întâlnit un conducător suprem.
— Mă afectează prea puțin faptul ăsta.
— îmi cer prea plecate scuze! spuse polițistul.
-Și?
- Și gata.
— Cum gata?! se miră Lish. Presupun că, dacă sunt conducător suprem, pot beneficia de anumite facilități.
— Sigur. Orice.
— Bine. Am o dorință.
— Prea bine, spuse robotul. Ascult.
— Dorința mea e să ieșiti dracului de aici și să mă lăsați în pace.
— Doar atât?
— Atât, decretă Augusto.
— Putem face asta, dar mă gândeam că ai nevoie de o mână de ajutor. Dispozitivul tău e stricat.
— Mare noutate. Dacă era funcțional, nu eram aici.
— Ți-1 pot fixa, astfel încât să meargă, spuse polițistul.

— Zău?! Fixează-1!
Robotul se aplecă asupra dispozitivului abia asamblat și

îl desfăcu în bucăți. Făcu două lipituri, schimbă câteva circuite între ele, măsură, desfăcu în subansambluri și mai mici, apoi reasamblă și făcu noi măsurători. într-un final, când puteai crede că totul e făcut praf și piesele puteau rămâne împrăștiate pe podea, pe post de gunoi, reasamblă absolut totul.

Cu un gest de venerație, luă cu grijă sfera luminoasă și o depuse în palmele conducătorului suprem.

— Asta-i tot?

— Sigur, spuse polițistul, dar să ai grijă cum umbli cu ea.

E foarte sensibilă.

— Pot să încerc?

— Poți face orice. E lucrul tău.

Augusto ridică sfera până la nivelul ochilor, puse palma deasupra și roti cu grijă semisfera de sus în sensul deplasării acelor de ceasornic.

Clipi des și privi împrejur. Dispăruseră cu toții, roboți-po- liții și oameni-melodie.

VIII

Angela Noistec nu înțelegea ce se petrece. Prinsă de poliți- știi-roboți utilitari, fu împinsă într-o dubă a

serviciului de sănătate și transportată la spital. Fu predată medicului-robot, i se întocmi o fișă, apoi fu pusă pe o targă și imobilizată cu benzi adezive transversale.

Urcară patul mobil într-un lift și coborâră la cine știe ce etaj, intrând într-o cameră. Tăiară benzile și mutară prizoniera, legân- du-i mâinile și picioarele, cu cătușe, de capetele unuia dintre cele două paturi. îi administrară un somnifer puternic și ieșiră.

„Furată de evenimente, nici nu mi-am dat seama cât de somn îmi e", își spuse Angela și se frecă la ochi.

Se ridică din pat, își masă brațele și privi împrejur. Se găseau într-o cameră destul de spațioasă, luminoasă, cu ferestre mari, baie și chiuvetă. în afară de două paturi voluminoase, piese de lemn din cine știe ce timpuri, existau toate facilitățile specifice unei camere obișnuite de hotel: dulapuri, noptiere, măsuțe, fotolii, etajere cu cărți, frigider și televizor.

Nu se găsea deloc în camera austeră de spital, unde fusese imobilizată la pat și sedată.

Un singur lucru nu i se părea a fi în ordine; fusese dezbrăcată și dezinfectată, fără voia ei, cu o substanță parfumată, cum sunt acelea folosite în industrie. Cu toate că nu se trezise în aceeași cameră aseptizată de spital, se simțea și acolo mirosul unui compus pe bază de clor, cum sunt acelea folosite în unitățile de sănătate.

140

Monede de Victor Martin

Pe patul de alături, cu nasul scos de sub o pătură groasă, dormea Ian Nicer. Pe moment, se gândi să-l trezească, apoi se răzgândi.

Roti privirea prin încăpere și văzu că hainele îi fuseseră luate și nu îi lăsaseră nici măcar niște pijamale, o cămașă de noapte, ceva.

își spuse că, dacă ea fusese dezinfectată chimic, era posibil să fi pățit și Ian același lucru, iar combinezoanele termoizo- lante să fie date la spălat.

Se miră că le fuseseră luate și ghetele. Se hotărî, pe moment, să nu mai facă speculații.

Ochii îi căzură asupra celor două tăvi de pe una dintre

măsuțe. Cu un deosebit talent culinar, cineva le improvizase un mic dejun destul de ispititor.

Vru să se ridice, o cuprinse amețeala și căzu, înapoi, între perne. își spuse că, dacă Ian nu se trezise încă, mai putea trage un somn și mâncau, mai târziu, împreună.

Nu-și putu da seama cât dormise, dar era cert că somnul fusese odihnitor. Se ridică, mâncă un sandviș în fugă, se îndreptă spre fereastră și privi afară, fără să observe că se trezise și Ian.

— Ești dezbrăcată.

— Știu, spuse femeia și se privi într-o oglindă. Nu ne-am văzut demult.

Smulse un cearceaf de pe pat și îl legă în jurul sânilor.

— Am ajuns, ca și voi, în aceeași lume stranie a oamenilor- melodie, creați de roboți, care nu trăiesc decât trei-patru minute, spuse Ian.

— De ce nu ne-am întâlnit?

— N-am putut. Eu am fost tot timpul în jurul vostru, dar voi nu ați putut să sesizați asta. Cred că lumile oamenilor-cân- tec sunt spații tampon în jurul grădinilor zoologice. Tocmai ur-

măream o discuție între doi roboți utilitari pe tema asta, când m-au prins polițiștii, m-au băgat în spital și m-au adormit.

— Așa, fără nici o vină?! se miră Angela.

— Au spus că nu trebuie să fiu vinovat. Dacă am ajuns în spatele gratiilor, sunt vinovat chiar și pentru simplul fapt că mă aflu acolo.

— Și eu am pățit la fel. Cred că ne-au drogat și ne-au luat hainele.

— De unde știi că sunt și eu în pielea goală?! se miră astronautul.

— Dacă ți-au luat ghetele, era logic să-ți fi luat și îmbrăcămintea. Și apoi, nu era nevoie de logică; m-am uitat.

-Și?

— Și nimic, spuse femeia. Eram prea adormită. M-am

băgat din nou sub pătură și m-am trezit acum zece minute.

— Văd că ne-au lăsat ceva de mâncare.

— Am luat ceva. E ciudat, dar nu mai mi-e foame.

— Nici mie. Mă sâcâie gândul că suntem niște creaturi virtuale supuse unui experiment și undeva, acolo, sus, la capătul unui terminal, cineva bea cafea, mănâncă gogoși și se uită la noi, spuse Ian.

— M-am gândit și eu la sta. E angoasant.

Își desfăcu cearceaful de pe ea, se băgă sub pătura bărbatului și începu să-l pipăie printre picioare, în căutarea locului magic care să-l facă să vibreze de dorință.

Ian simți mirosul plăcut al femeii, de dincolo de timp și rațiune, de dincolo de izul neplăcut al esterilor și eterilor sintetici, îi așeză palmele pe spate și o trase spre el. Câteva clipe, ea se lăsă pradă unei profunde stări de abandon extatic, apoi, răspunzând unui gând ascuns, tresări.

— Dacă intră cineva?

142

Monede de Victor Martin

— Acum poate intra oricine. Nu are altceva de făcut decât să ne privească. Dacă acela care ne-a dezbrăcat nu a profitat de noi, înseamnă că nu are nici un interes. Nu știu în ce constă diferența, dar oamenii de siliciu sunt altfel. Uiți ce am pățit cu mătușa Ema?

— Nu putem ști ce fel de oameni ne-au adus aici.

— Chiar. Nu putem ști.

O sărută tandru, o mușcă de lobul urechii, după care urmă o penetrare puternică. Luată prin surprindere, femeia se abandonă total și răspunse la toate comenzile. Așezată pe spate, încolăcind picioarele în jurul șoldurilor bărbatului, se sprijini pe coate și umeri, ridicându-și foarte mult spatele. Simțea că o dor capetele oaselor, mușchii gâtului și spatelui, motiv pentru care își strânse genunchii la piept, în fața bărbatului îngenuncheat, în timp ce se se sprijinea cu pieptul de picioarele ei, împingându-le.

Văzând că Ian se lasă pe spate, se ridică, așezându-se peste el, cu picioarele desfăcute, dictând ritmul mișcărilor. Se așeză pe-o parte, își îndoi genunchii și ridică un picior, în timp ce Ian se sprijini în mâini, așezat în spatele ei, apoi

se relaxă, punând un picior pe umărul bărbatului îngenuncheat între perne.

După mai multe rânduri de mișcări complicate, bărbatul își dădu drumul pe spate, culcat pe pat, punându-și mâinile pe șoldurile femeii, care, întoarsă cu spatele, sprijinindu-se pe tălpi, controla mișcările și unghiul de penetrare. Femeia își dădu drumul pe spate, își sprijini omoplații de pieptul bărbatului și își îndoi genunchii, sprijinindu-și tălpile de pat. într-un târziu, după mai multe ore și succesiuni de poziții complicate, cei doi atinseră culmi nebănuite ale extazului.

Bărbatul se odihnea, așezat pe spate, iar femeia stătea deasupra, cu capul pe pieptul lui.

— Nu se poate, spuse astronautul. E prea mult. Eu nu sunt în stare de asemenea performanțe. E ireal.

143

Monede de Victor Martin

— Cât crezi că o mai putem ține așa?

— Cred că destul de mult.

— Nici eu nu cred că e ceva real, spuse femeia. E peste limitele fiziologice umane.

— Știu eu? N-am idee ce se întâmplă.

— Eu cred că știu. Ca plăsmuiri, în spațiul virtual, putem să facem orice e scris în program. E posibil să nu fim reali. Poate suntem niște personaje create pe computer și hrănite cu iluzii.

— S-ar putea să ai dreptate. La cea mai mică atingere, simt descărcări electrice în vârfurile degetelor de la mâini, spuse bărbatul.

— Eu simt curent electric în tot corpul. Nu creșterea temperaturii, creșterea ritmului cardiac, respirator sau secreții plăcut mirositoare, ce dau trupurilor avânt alunecos, ci curent electrostatic, spuse femeia.

Femeia întoarse capul și văzu un al doilea Ian, așezat pe marginea patului de alături. Instantaneu, bărbatul, pe pieptul căruia rămăsese așezată cu capul, dispăru, făcând-o să cadă pe cearceaf, cu fața în pernă.

După un moment de perplexitate, se ridică într-un cot și se întoarse cu fața spre noul apărut.

— Zâmbești pentru că m-ai văzut ce am făcut cu dublura ta, proiecție materială sau ce-o fi fost? îl întrebă Angela.

— N-am remarcat nimic anormal. Zâmbeam pentru că mă simt bine, odihnit. Cum am ajuns aici?

— Nu-ți amintești nimic?

— Nu. Nu-mi amintesc nimic, spuse astronautul nou apărut. Am avut un somn fără vise. Dar, ce ai pățit?! Arăți de parcă te-ai fi luptat cu cineva în somn. Aștemuturile sunt răvășite și murdare, iar tu ești nădușită, plină de secreții și cu părul încâlcit. Ai ochii injectați și fața congestionată de durere.

— Am avut un vis.

144

Monede de Victor Martin

— Eu n-am visat nimic, dar e posibil să fi visat și să nu țin minte. Visul e un fum.

— Un fum care se termină cu usturimi și dureri de spate, spuse femeia.

— Ce vrei să spui?

— Nimic.

Cel de-al doilea Ian se ridică, se apropie de patul unde se găsea femeia și se aplecă sărutând-o. Simți mirosul acesteia, se așeză lângă ea și îi mângâie pielea alunecoasă. Se puse în genunchi, cu picioarele flexate, încolăci picioarele Angelei în jurul său și îi susținu șoldurile cu mâinile.

— O luăm de la capăt?!

— Cum adică?! se miră Ian.

— Ah! Nu e nimic. Și așa, nu cred că mai simt ceva.

— Te simți bine?

— Da, gemu femeia. E dureros, dar, în același timp, revigo- rant. E ca și cum m-aș descărca pe o parte și m-aș încărca energetic, mult mai mult, pe cealaltă parte.

Urmară scenariul sexual de mai înainte și, ajunși la final, Angela fu aproape sigură că bărbatul de sub ea va pieri și se va ivi o dublură a acestuia, lucru care se și întâmplă.

— Un vis din care nu te mai trezești e un coșmar, spuse.

E traumatizant. Pare reeditarea episodului în care am fost răpită de aborigenii din pădurea Amazonului și m-am trezit la spital, mai mult moartă.

— Ce e cu tine? o întrebă cea de-a treia sosie a lui Ian.

Angela povesti bărbatului episoadele de dinainte, iar acesta o privi nedumerit.

— Mintea îți joacă feste, spuse. Nu am de gând să mă dau la tine; miroși îngrozitor.

— Poate că ar fi bine să fac un duș, spuse femeia, trăgându-se înapoi, de sub bărbat.

145

Monede de Victor Martin

încercă să-i scape din brațe, lovindu-1 peste față, dar fără succes.

— Spuneai că nu te dai la mine...

— Da, dar nu știu ce se întâmplă, spuse bărbatul. Simt o atracție puternică, de dincolo de mine. Cred că suntem manipulați.

— Dacă suntem noi. E posibil să nu fim decât niște banale imagini virtuale, o părticică dintr-un program mai vast.

— Ai idee unde ne aflăm?

— Nu, n-am idee, dar cred că ne găsim în baza aia militară, invocată de șeful terraformatorilor de asalt, aflată lângă capitală, spațiu virtual creat după cartea unuia, Herbert Indesir, spuse Angela. E un fel de complex universitar, pentru cercetare științifică, îmbinare armonioasă dintre o parte de locuit și una de agrement, cuprinzând baze sportive, educative, social-eco- nomice, administrative și chiar politice. E un experiment, să vadă cum ne comportăm noi, primatele, într-un climat artificial. M-am uitat pe fereastră. Unul tunde iarba cu o mașină, câțiva tineri stau tolăniți pe gazon și citesc. Un altul înfulecă dintr-un sandviș...

— Lasă vorba! Nu mă pot concentra.

— Asta e ceva nou, spuse femeia, excitată la culme.

încercă să-1 aducă la linia de plutire și, când reuși, timp de câteva ore, nu se mai opri, reluând ceea ce făcuse și cu primii doi.

într-un final, transpirată, se lăsă pe-o parte, ghemuită,

cu capul pe pieptul bărbatului.

— Mi-e frică.

— De ce? întrebă Ian. Crezi că voi dispărea?

— Sunt mai mult ca sigură.

— Și, nu dispar?

— Cred că întâi trebuie să apară o nouă sosie a ta, spuse femeia.

146

— Și, nu apare?

— Ba da. Privește!

Văzură o a patra apariție a unui Ian la fel de dezbrăcat ca și cei dinaintea lui, pe marginea patului de alături, abia trezit din somn, frecându-se la ochi și pironindu-i asupra femeii.

— Cred că ar trebui să mă volatilizez, spuse cea de-a treia sosie, privindu-se de sus până jos.

— Și de ce nu dispari? întrebă Angela.

— Nu știu. Poate pentru că nu vreau.

— Vorbești în somn sau te-ai trezit? întrebă ultimul venit.

— Nu mă vede, spuse cel de-al treilea astronaut.

— Curios nu e lucrul ăsta, ci modificarea scenariului, spuse femeia.

— Dacă e vreun scenariu bătut în cuie, bineînțeles.

— Cum dracu' am ajuns aici?! se miră cel de-al patrulea Ian. Cine ne-a luat hainele?

Astronauta îl puse în temă despre tot ce se întâmplase de când se materializaseră, ea și primul astronaut, în acea cameră și nu apucă bine să termine ce avea de spus că bărbatul se și repezi la ea s-o violeze.

Se feri din calea lui și îl zgârie pe față, căutând să coboare din pat. înfuriat, cel de-al patrulea Ian o lovi cu pumnii în față, um- plând-o de sânge, apoi îi aplică un picior în abdomen. Cel de-al treilea Ian vru să dea un pumn noului venit și constată cu uimire că trecu dincolo, ca prin fum.

Se împiedică și se lovi de măsuța pe care se găseau tăvile cu mâncare. Prinse un cuțit și se ridică în picioare,

îndreptân- du-se amenințător spre dublură, cu intenția de a-i aplica lovitura finală.

Cel de-al patrulea venit văzu un cuțit zburând. în ultimul moment, se feri și lama ascuțită i se înfipse în umăr.

147

Monede de Victor Martin

Femeia găsi în baie o trusă de prim ajutor și îi scoase cuțitul, apoi îi opri sângerarea, făcu o dezinfecție externă, îl pansă și îi dădu să înghită un complex de antibiotice. îl urcă în pat, îl așeză pe spate, îi potrivi capul între două perne și îl acoperi cu pătura.

— în halul în care e, nu cred că îi mai arde de dragoste, râse cel de-al treilea Ian, învelindu-se cu un cearceaf.

— Pare destul de slăbit, spuse femeia.

— Sigur că par slăbit, spuse ultimul venit. Am avut doar bune intenții, iar tu ai aruncat cu cuțitul spre mine.

— Nu vorbeam cu tine, ci cu o dublură a ta. Eu îl văd pe acest al doilea eu al tău. Se pare că tu nu poți.

— Mai e cineva în cameră?! se sperie sosia.

- Sigur.

îi povesti ultimele întâmplări din cameră și îi recomandă să se odihnească.

— Am crezut ca e o aiureală chestia asta cu sosiile.

— Am crezut că am uitat să-ți spun.

— în cazul ăsta, nu vreau să mai adorm, protestă cel de-al patrulea Ian. Am impresia că am dormit o veșnicie. Mi-e frică să adorm din nou. Faptul că nu-mi amintesc nimic și am reacționat atât de impulsiv, în ceea ce te privește, mă face să cred că nu suntem în realitate. Poate că suntem în vis. Nu există somn așa profund. Tot îți mai amintești o frântură de vis. Mai degrabă cred că ne-a hipnotizat terraformatorul cu bila aceea de concentrat, direcționat și amplificat undele telepatice. Nici nu știu ce e adevărat și ce nu din tot ce ni s-a întâmplat în ultimul timp. îți aduci aminte cum am ajuns aici?

- Nu.

— Vezi?

— Da, dar mi se pare mai simplu să iau de bună varianta cu experimentul în care spunea Augusto Lish că

ne bagă, spuse femeia. îți amintești ce spunea?

148

— Sigur. Spunea că e mai bine pentru noi să ne ascundem într-un experiment virtual, decât să fim trimiși la munca de deșertizare din cine știe ce grădină zoologică. Eu am serioase rezerve în privința proiectelor de finanțare. Se bagă bani într-un experiment, experimentul pornește și banii nu mai vin. Putem rămâne închiși aici o veșnicie.

— Are dreptate, spuse cel de-al treilea Ian. Suntem închiși, dar nu într-o cameră dintr-un complex universitar, unitate militară sau ce-o fi.

— Ce vrei să spui? întrebă femeia.

— Vreau să spun că nu putem ști cât de corect e finanțat proiectul de a fi trimiși într-un spațiu virtual și, în consecință, putem rămâne blocați aici, în camera asta, interveni noul venit, crezând că pe el îl întreabă.

— Nu te-am întrebat pe tine.

— Dar pe cine? întrebă a patra sosie.

— Pe celălalt, cel pe care nu-1 percepi. în principiu, acesta spune același lucru, că suntem blocați aici.

— Da, dar din motive mult mai palpabile, interveni și cel de-al treilea. Ia, uitați-vă! Nu avem ferestre. Nici ușă.

— Cum adică?

— Adică sunt niște holograme pe pereți. Dacă privești pe fereastră, unul tunde iarba cu o mașină, la infinit, câțiva tineri stau tolăniți pe gazon și citesc. Un altul înfulecă dintr-un sandviș veșnic. Ți se par cunoscuți?

— Sigur, spuse Angela, pipăind peretele. Ăștia trebuia să fi plecat demult. N-a mai venit nimeni.

— Dacă e adevărat ce spune Lish, că acest spațiu virtual e creat după cartea unuia, Herbert Indesir, înseamnă că, dacă punem mâna pe carte, știm ce se întâmplă cu noi, cunoaștem viitorul, interveni cel de-al patrulea Ian.

149

— Viitorul cui?! se miră al treilea Ian. M-am uitat prin cărțile de pe etajere, dar n-am găsit nimic; sunt scrise într-

o limba greu de înțeles.

— Nu te aude, spuse femeia.

— Cu cine vorbești? întrebă ultimul venit.

— Cu dublura ta invizibilă. Ai uitat?

— Nu, dar nu mă pot obișnui cu ideea că există un om invizibil în încăpere, spuse sosia patru.

— Numai tâmpiții nu sunt în stare să creadă.

— Bine, și ce spune?

— Vrea să sugereze că putem fi niște unde electromagnetice fără viitor, niște fantome fără importanță, niște imagini ale unei inteligențe artificiale.

— Asta am vrut să spun, continuă cel de-al treilea Ian. Persoanele noastre fizice pot fi oriunde. Dacă ne luăm ca unități distincte, de sine stătătoare, chiar virtuale fiind, tot nu merge; scenariile nu se pun în scenă întocmai, existând devieri. Putem fi chiar interpretări libere ale scenariului.

— In plus, de unde să luăm cartea lui Indesir? întrebă femeia.

— Ce vorbiți voi acolo? întrebă ultimul venit.

— Ceva, ce poți să-ți imaginezi și singur.

îi povesti ce zisese invizibilul Ian trei.

Văzându-i că trag tot mai des cu coada ochiului spre măsuța cu mâncare, se gândi că îi apucase foamea, ca pe ea.

Se ridică, își improviză o rochie din două cearceafuri albe, își făcu cingătoare din cordonul unei perdele și se îndreptă spre măsuța cu mâncare. Le pregăti câte un sandviș și se întoarse.

Rănit și epuizat, cel de-al patrulea Ian nu mai avu timp să vadă sandvișul celui de-al treilea, plutind prin aer, deoarece căzu într-un somn adânc. Nu mai apucă să vadă cum e tăiată tartina cu niște dinți invizibili, fiecare bucată masticată, digerată, descompusă, o spirală de glucide, lipide sau aminoacizi

150

Monede de Victor Martin

plutitori, răspândindu-se și menținându-se un timp în aer, apoi dispărând, ca energie pură.

— Ce e cu el?! sări sosia trei, lăsând mâncarea

deoparte.

— A adormit.

— Nu e mort?

— Nu, răspunse Angela.

Puseră masa cu mâncare lângă perete, căutară două scaune mai confortabile și se așezară.

— Mâncarea pare reală. Nu-i oprim și lui?

— Ba da, spuse Angela între două înghițituri. E mâncare destulă.

După ce își potoliră foamea atroce care îi cuprinsese, băură câte un pahar dintr-o băutură semănând vag cu vinul și trecură la prăjituri.

Când tocmai voia să spună femeii că s-a săturat, că l-a cuprins o amețeală plăcută, că s-au răsculat hormonii în el și vrea să reediteze ultimele acte sexuale, apoi să tragă un somn bun, Ian al treilea observă că ultimul venit nu mai era în pat.

— A dispărut, spuse astronauta.

— S-a băgat sub pătură sau, din cauza băuturii, îmi joacă vederea feste.

Răscoliră peste tot, căutară și prin baie, prin dulapuri, dar fără nici un folos. Se uitară chiar și în frigider, având ocazia să constate că acesta era aprovizionat cu mâncare pentru o săptămână, dacă voiau să rămână acolo.

— Ce facem? întrebă femeia.

— Nu știu. Camera nu are decât o ușă la intrare și niște ferestre pictate. Suntem ermetic închiși.

— Uiți că pe aici se apare și se dispare fără preaviz. Noi înșine suntem ceva copiat. Cum epuizarea sexuală i-a făcut pe primii doi Ian să dispară, ăsta, care a apărut ultimul, a dispărut și el. Cine știe din ce cauză.

151

Monede de Victor Martin

— Gândul că aș putea să dispar și eu, pur și simplu, așa, deodată, fără nici un motiv, de parcă nici n-aș fi existat, mă înnebunește.

Astronautul vru să-și descarce nervii, lovind cu pumnul în perete, și văzu cu uimire că brațul îi pătrunsese în zid.

Electrizat de frică, trase mâna înapoi și se uită, întrebător, spre Angela.

— Nu știu ce să spun, îngăimă aceasta. E posibil ca această cameră să fie o iluzie, iar noi să nu fim altceva decât niște exponate, în cadrul unui experiment. E clar.

— Acum înțeleg. E posibil ca ultimul Ian apărut aici, copia mea, să se fi trezit, ametit, și să fi trecut prin zid.

— Lucrul ăsta ne bagă într-o groaznică dilemă existențială. Stăm aici și ne întrebăm ce e dincolo sau părăsim încăperea? A rămâne, e nebunie curată, a pleca, la fel. Trebuie să alegem între două situații imposibile.

— Cred că am băut destul de mult, încât să ni se deschidă spiritul către aventură, spuse al treilea Ian. Să alegem varianta mai puțin imposibilă!

Se apropie de măsuță, înghiți conținutul unui pahar, pe nerăsuflate, rontăi o prăjitură și își turnă un al doilea pahar.

— Ajunge! spuse femeia. Te îmbeți.

— Nu-i nimic. De când am ajuns pe planeta asta blestemată, viața noastră ca ființe umane nu mai are nici un sens. Ce contează o zi în plus sau în minus? Ai auzit ce spunea căpitanul secund Lish; pe aici, timpul nu curge la fel de repede peste tot.

— Nu știu. Mă gândeam că e posibil să-l găsim și pe celălalt, cel venit după tine.

— Corect, dar eu, contrar impulsului de moment către necunoscut, aș vrea să rămânem aici, spuse bărbatul. Mă simt atât de bine cu tine! Și e păcat de mâncarea pe care ne-au lăsat- o aștia în frigider, oricine ar fi ei.

152

Monede de Victor Martin

— la-ți ceva provizii și să mergem!

— Acum erau bune rucsacurile pe care le-am uitat la mătușa Ema.

— Ai impresia că, dacă ne-au luat hainele, ăștia ne lăsau rucsacurile? întrebă Angela. Pune într-un cearceaf!

— Nu ține. E subțire.

— Ia o pătură!

Cel de-al treilea Ian puse de-a valma tot ce era în frigider pe o pătură, apoi, obosit, desfăcu o sticlă în care se găsea un lichid clar, gălbui.

Bău cu sete, crezând că e suc. O clipă, rămase țintuit locului, în picioare, apoi o zbughi la baie, unde vomită tot ce mâncase, în sticlă era o băutură spirtoasă cu gust de spălătură de vase.

Ieșit din baie, palid și transpirat, luă pătura de colțuri, ca pe un sac, și încercă s-o ridice.

— E prea grea.

— Te-ai lăcomit, spuse femeia.

— Dacă nu cari, nu ai.

— Bine. Târâie-1 după tine!

— A, bon! făcu sosia trei o reverență, fluturând faldurile cearceafului cu care se învelise. După dumneavoastră, doamnă!

Femeia făcu un gest de lehamite, îl apucă de braț și îl trase spre zid, cu tot cu sac. împinse peretele cu umărul, de parcă acesta ar fi trebuit să opună vreo rezistență, și trecu dincolo, urmată de Ian.

Privi împrejur și se sperie. Ținea de mână un om palpabil, dar invizibil, a cărui prezență nu era scoasă în evidență decât de existența unui cerceaf plutitor.

— Acum îl văd, se auzi vocea celui de-al patrulea Ian.

Trecut prin zid, acesta nu apucase să facă nici câțiva pași. Căzut pe jos, din cauza rănii de la umăr, leșinase și se trezise de câteva ori. Când se trezea, nu știa încotro s-o ia. Când trecea în inconștiență, avea coșmaruri îngrozitoare.

153

Monede de Victor Martin

Derutată, femeia îl lăsă pe invizibil de mână și se aplecă asupra sosiei rănite.

— Tu îl vezi, dar nu-1 mai văd eu, spuse Angela.

— Devenim invizibili pe rând. Putea să ia un cearceaf pe el, spuse cel de-al treilea Ian, sosia devenită invizibilă. A plecat așa cum s-a dat jos din pat.

— Cum ai ajuns aici? întrebă astronauta.

— N-am nimerit spațiul capacului de la W.C.-u, se crispă cel de-al patrulea Ian, încercând să râdă.

- Ha, ha!

— Are haz și îți imaginează că are și umor, spuse cel de-al treilea Ian.

— Am glumit, spuse rănitul.

— Cea mai mare tristete *a* noastră e veselia fără rost. în situația în care ești, nu-ți arde de glume, spuse femeia.

— Nu eram departe de adevăr, spuse cel de-al patrulea Ian. Am vrut să merg la baie și am greșit ușa. M-am trezit afară, adică aici. Am vrut să mă întorc, dar ia zidul de unde nu-i! Nu există cale de întoarcere.

— Văd și eu. Ne aflăm în mijlocul străzii.

— Ai putea să-i dai lui cearceaful de pe tine, spuse femeia lui Ian 3. Și așa nu-ți folosește la nimic. Ești invizibil.

— Da, dar el mă vede. S-ar putea să mă vadă și alții.

— Atunci dă-i pătura!

— Să deșert proviziile aici, în mijlocul străzii, ca să-i dau lui pătura?! Nu e păcat?! protestă sosia invizibilă.

— Ar trebui să-ți fie rușine. Cum mergem cu un om gol după noi!

— Trebuie să-l luăm cu noi?

— Sigur. Dacă erai în locul lui? se enervă astronauta.

— Nu știu la ce să renunț.

— Dacă ții la proviziile tale, dă-i cearceaful!

154

Monede de Victor Martin

— Dacă mă dezbrac, nu mai știi unde mă găsesc.

— Te găsești unde e pătura cu provizii. Umbra care târâie sacul nu poți fi decât tu.

— Așa-i. Pe căldura asta, oamenii dau ce au mai bun, jos, de pe ei.

— Ești încălzit de băutură, spuse femeia.

— Așa-i. Nimeni nu are dreptate, în afară de mine. Uneori, nici eu nu am dreptate.

Cel de-al patrulea Ian se acoperi cu cearceaful luat de la cel de-al treilea Ian și privi împrejur.

— Nu suntem în campusul studențesc amintit de Augusto Lish, șeful grupului de terraformatori de asalt, spuse. Nu e nici o bază militară aici, nici un spațiu virtual creat după cartea nici unui Herbert Indesir. Nu e nici un fel complex universitar, pentru cercetare științifică. Nu se văd cămine de locuit sau clădiri cu rol de agrement. Nici baze sportive, educative, social-eco- nomice, administrative sau chiar politice nu se văd. Cineva ex-

perimentează pe noi.

— Care noi? întrebă invizibilul.

— Noi trei. Eu, tu, femeia.

— Pe dracu'! Nici nu știm dacă suntem o realitate.

— Care poate fi cauza acestor fenomene? întrebă cel de-al patrulea Ian.

— Nu știu. Poate lumina. Intensitatea luminii nu e de două ori la fel.

— Suntem, chiar dacă, în cazul nostru, nu putem ști care e modelul genetic Ian Nicer și care clona primului. Cred că, așa cum spunea Lish, oamenii de siliciu vor să vadă cum se comportă primatele într-un climat artificial. E mai bine pentru noi să ne ascundem într-un experiment ca ăsta, decât să fim trimiși la munca de deșertizare din cine știe ce grădină zoologică.

— Unii văd doar maimuța din om, spuse Ian 3.

155

Monede de Victor Martin

— Nu sunt în stare de asemenea subtilități de interpretare.

— Nici măcar nu suntem la marginea orașului, interveni femeia. Ne găsim, undeva, în interior. S-ar putea să fie capitala. Peste tot, nu se văd decât clădiri masive și blocuri cenușii, cu mai multe zeci de etaje, ca acelea pe care le-am văzut când am venit cu terraformatorii de asalt.

— Ce putem face? întrebă invizibilul.

— Ce fac toți țăranii când ajung la oraș, răspunse cel de-al patrulea Ian.

— Adică?

— Adică să mergem în centru.

— Eu știam că primul lucru pe care îl face țăranul când ajunge la oraș e să-și cumpere un ziar local, să nu pară ignorant, dar e bună și varianta cu mersul în centru, interveni astronauta. De unde știți că nu ne găsim, deja, în centru?

— Pare o străduță periferică, spuse al patrulea Ian.

— Se găsesc străduțe liniștite și în centrele marilor orașe.

— Cei mai informați oameni sunt șoferii de taxiuri, spuse invizibilul.

156

IX

în jurul lor era aceeași atmosferă apăsătoare, deprimantă, cețoasă, cenușie, care îi însoțise majoritatea timpului, dar se vedea destul de bine și destul de departe.

Se îndreptară spre cel mai apropiat taxi-furgonet, cu gândul să pună pătura cu provizii a invizibilului pe platforma din spate, special amenajată pentru transportul mărfurilor.

Nu apucară să intre în vorbă cu șoferul, deoarece, la vederea grupului celor trei, acesta demară în trombă și se pierdu din vedere, luînd-o la dreapta, după colțul celei mai apropiate clădiri.

La fel făcu și cel de-al doilea șofer de taxi; când Angela se aplecă să-i vorbească, închise geamul portierei și dispăru după colț. Fără nici o explicație, al treilea și al patrulea taximetrist urmară exemplul primilor doi.

Abia la a cincea încercare, găsiră un șofer dispus să-i asculte. Ieșise din mașină, cu o pușcă în mâini, așteptându-i să se apropie.

— Ați face mai bine să rămâneți acolo unde sunteți! le strigă, stânjenit, vădit iritat.

— Ce aveți? Ați turbat?! strigă astronauta.

— Nu. Voi ați turbat. Nu aveți ce căuta în oraș.

— De ce, mă rog?!

— Nu știu tu ce ești, dar umbli prin oraș, însoțită de o fantomă și de o maimuță în pielea goală, spuse taximetristul. Nu numai că e dezgustător, dar nici nu e voie.

157

Monede de Victor Martin

— Despre ce maimuțe și despre ce fantome vorbești?

— Presupun că pânza aceea albă, plutitoare, ascunde o fantomă, dar în privința maimuțoiului dezbrăcat, care trage de sacul acela, nu există nici un dubiu. E oribil.

Angela își dădu seama că șoferul nu îl percepe pe al patrulea Ian și îl ia drept fantomă. Pe al treilea Ian, cel

care era invizibil pentru ea, îl percepea drept un exemplar al ordinului primatelor și, în consecință, deveni prudentă.

— Vreau să ajung în centru.

— Sunteți la Zilele Orașului?

— Sigur, plusă femeia.

— în acest caz, nu vă iau nici măcar o monedă cu procent mic de siliciu. E ordinul primarului ca artiștii să fie transportați gratis, dar să nu mă puneți să suport anomaliile naturii! Maimuța și stafia să stea în spate, pe platforma de mărfuri!

Astronauta îl ajută pe invizibil să urce sacul cu provizii în taxi-furgonet și le făcu semn să nu scoată o vorbă. Se așeză în față, lângă șofer, și văzu cum acesta ridică un geam, pentru a izola cabina de platformă, vădit deranjat de mirosul celor doi Ian.

— Sunteți cu circul, o întrebă pe femeie, în timp ce pornea mașina.

- Sigur.

— Se vede după cum ești îmbrăcată. Desculță și învelită în cearceafuri.

— Joc într-o tragedie antică.

-Nu aveți mijloace de transport?

— Ba da, dar eu am venit mai pe urmă, spuse astronauta.

— Aha!

Străbătură mai multe cartiere cu alei înguste și întortocheate, ieșiră pe un bulevard și urcară o stradă mult mai bine întreținută, intrând într-un cartier de clădiri supraetajate mult mai frumos colorate și cu arhitectură modernă.

158

Monede de Victor Martin

în direcția în care mergeau, întâlniră mai multe grupuri de manifestanți, înarmați cu bâte, topoare, furci sau bare din fier smulse din garduri. Urlau sloganuri într-o limbă de neînțeles, scuipau pe jos, mâncau fructe și aruncau cojile pe fieunde, plimbau câte o sticlă de la unul la altul și sporovăiau nervos.

— Ce e cu sălbaticii aștia?

— își păzesc parcările, răspunse taximetristul.

— Cum adică?

— Adică își păzesc automobilele proprietate personală.

Asta e o parcare liberă și ce e liber, de fapt, e plin de constrângeri. Dacă ar fi o parcare cu plată, și-ar ști fiecare locul. Așa, după un timp, ca o exacerbare a simțului proprietății, tot mai mulți au început să creadă că dreptunghiul, unde își parchează ei mașina, e locul lor de veci. Și-au pus și plăcuțe, au scris și cu vopsea pe asfalt. Cu timpul, după numeroase conflicte sângeroase, paranoia s-a generalizat. Acum, toți stau și păzesc. Ura unuia pe celălalt a ajuns atât de mare încât, cum prind momentul, își creează unii altora daune; zgârieturi, faruri sparte, pneuri înțepate. Astea costă. Și timpul pierdut pe la Poliție, pentru constatări, costă. Așteptarea e plictisitoare, angoasantă.

— Par niște țărani necioplți, spuse femeia.

— Nu dorm cu sutele de ore. Vezi ce fețe au?

— Păzesc mașinile cu bâte, topoare și furci?

— Au și arme de foc, spuse șoferul. Izbucnesc dese conflicte între ei. Când unul pleacă să rezolve necesități fiziologice stringente, se trezește cu vreun cauciuc spart.

-Și?

— Iese scandal. Uneori, bataia devine generală. Vine Salvarea, Poliția, se fac arestări, se adună răniți sau cadavre.

— De unde știe cel plecat cine i-a înțepat roata? întrebă astronauta.

159

Monede de Victor Martin

— Nu știe. Există o tiranie a tăcerii.

— Cui îi face scandal? Pe cine acuză?

— Pe vreunul, cu care s-a mai certat, spuse taximetristul. Pe cine altcineva?

— Bine, dar mașinile sunt puse care pe unde și, în loc să se plimbe sau să-și rezolve problemele, ei stau și păzesc.

— Oamenii din parcări sunt deja altfel. Discută la infinit asupra unui subiect la zi, beau câte ceva, spun bancuri. Dacă sunt primate superioare, ronțăie discuri de sticlă.

— Sau strigă sloganuri, scuipă pe jos, aruncă resturi alimentare și sporovăiesc nervos, spuse Angela.

— Acum sunt mai mulți. Cred că proprietarilor de automobile li s-au alăturat locuitorii periferiei, mahalagii, locuitori ai localităților limitrofe capitalei sau din cartierele muncitorești. E sărbătoare. Nu pot fi țărani neciopliți. Cu agricultura, nu se ocupă decât primatele inferioare, asemănătoare exemplarului din spate. De ce nu-1 îmbraci pe maimuțoi ca pe oameni?

— Așa trebuie să intre în program, minți femeia. Face parte dintr-un dans tematic mai amplu.

Trecură pe lângă un parc, în mijlocul căruia se găsea o clădire impunătoare, înconjurată de zeci de statui ale înaintașilor, apoi o luară spre dreapta, intrând pe un bulevard cu patru benzi de circulație.

— E clădirea Primăriei? întrebă astronauta, arătând spre parc.

— Nu. Asta e clădirea Teatrului. Primăria e mai încolo. Nu știi orașul?

- Nu.

— în cazul ăsta, caut să vă duc cât mai aproape de Piața Primăriei, spuse șoferul. Ai tăi, cu circul, trebuie să fi ajuns deja acolo.

Claxonă puternic și scoase capul pe geam, înjurând cu furie pe cei ce ieșiseră din parcări și se așezaseră pe carosabil.

160

Monede de Victor Martin

— Nu par prea veseli. Parcă ar merge la război, spuse femeia. — Cred că primarul pregătește un genocid ceva mai special. — Genocid?! Cum adică?

— Pe ce lume trăiești?! se miră șoferul. Nu cred că există om pe planetă care să nu știe că, în fiecare an, primarul capitalei noastre organizează un genocid, cu ocazia Zilelor Orașului; primatele inferioare se înmulțesc văzând cu ochii. Cu ocazia asta, negustorii de băuturi răcoritoare sau alcoolice, din plante aromatizante, precum și gustări hidrocarbonate, lipidice sau protidice, sunt plătiți să atragă maimuțele, care ies ca proastele din ascunzători. Sunt ființe foarte curioase.

— înseamnă că primarul ucide oameni?

— Ce întrebare e asta? Cum să ucidă oameni?!

— Nu am mai fost pe aici, spuse femeia.

— Așa? Nu știam că mai există cineva care să nu știe ce se petrece în capitală. Află că nu ucide nici un om. Scopul e să curețe orașul de umanoizi, cum sunt cei aduși de tine. S-au înmulțit și s-au obrăznicit peste măsură. Să fiu în locul vostru, nu aș aduce maimuțe; sunt în mare pericol.

— De ce spui că genocidul din acest an e „mai special"?

— Cred că adunatura asta paramilitară e de fațadă, spuse taximetristul. în urma cu un an, primarul s-a hotărât, brusc, să construiască o fântână arteziană electronică muzicală, cu jocuri de lumini, în funcție de evoluția partiturii. Asta ne mai lipsea; nu ne erau de-ajuns tot mai desele și înfricoșătoarele lupte de stradă dintre tot felul de facțiuni etnice sau politice. S-a introdus și o taxă lunară pentru „reabilitarea și modernizarea centrului capitalei". Nu cred că e lucru curat cu fântâna asta. Poate fi vreo armă letală, cu efecte psihosomatice.

— Și, nu s-a opus nimeni?

— La început, consilierii locali prezenți și reprezentanții presei au sărit în sus, critica lor luând, uneori, un caracter pa-

tetic. Ziarele au început să urle, iar vorbitorii de meserie ai te- leviziunilor locale au întors-o pe toate părțile, fără să găsească o explicație logică a unei astfel de măsuri abuzive, cu toții în- trebându-se ce-i lipsea unui astfel de „țărănoi" fântână arteziană muzicală, când existau priorități mult mai usturătoare la ordinea zilei. „Te simți mai bine când schimbi ceva", a răspuns primarul unei interpelări. „Da, eu mă simt mai bine când schimb o monedă de sticlă cu valoare mare, a vociferat o secretară, motiv pentru care și-a pierdut slujba. Canalizarea orașului e „la pământ", mai ales la periferie, țevile se sparg frecvent, apa vine tot mai murdară la chiuvetă și cu întreruperi tot mai dese. Din dorința de a face bani din orice, au fost înlocuite lăzile de gunoi dintre clădirile cu mai multe etaje cu mici pubele, pe bază de contract ferm, mai ales cu miile de mici negustori, care nu au

posibilitatea să refuze. Asta a făcut să apară munți de gunoaie pe trotuare, lucru care mai mult mănâncă monede decât să umple pușculița Primăriei. Dacă la toate miile de neajunsuri ale unei proaste conduceri a orașului, mai punem în balanță asfaltatea și lărgirea străzilor, care mai mult au înțepenit circulația decât s-o fluidizeze, precum și proasta organizare a asociațiilor de proprietari, consilierii locali au tras concluzia că „fântână arteziană ne mai lipsea". După mai multe zeci de ore de discuții sterile, proiectul executivului primăriei de modernizare a centrului orașului, de construire a unei fântâni arteziene grandioase și sofisticate, „cum nu s-a mai văzut în capitală", a fost respins; cu un număr mic de voturi, dar, totuși, respins. Era normal ca orașul să nu mai fi văzut o astfel de fântână deoarece modelul se găsește, undeva, pe partea cealaltă a planetei, unde foarte puțini ajung, într-un orășel de care n-a auzit nimeni.

— Și, dacă proiectul a fost respins, care ar mai fi problema? întrebă astronauta.

162

Monede de

Victor Martin

— A fost problemă. Primarul ăsta nu se lasă așa ușor. în urma eșecului, s-a înroșit de furie și s-a hotărât să părăsească partidul care îl susținuse la alegerile locale, să treacă la partidul care se afla la putere, acest lucru asigurându-i succesul inițiativei și un împrumut în bancă, pe spinarea contribuabilului. La negocierile pe care le-a purtat cu liderii puterii, în schimbul susținerii politice, a promis că va construi o fântână de zece ori mai ieftină decât cea văzută în orașul vizitat. „Dacă tot faci risipă, nu e mai bine s-o faci și cu folos? De unde rezultă economiile?", a întrebat un consilier. „Din faptul că nu folosesc proiectanți străini, ci angajez cibemeticieni autohtoni, care nu pretind un munte de discuri de sticlă", a spus primarul. în plus, le-a cerut să nu facă o copie fidelă a fântânii originale, ci una cu mai puține opțiuni de programare a îmbinărilor electronice de sunet și lumină. Consilierii puterii s-au prefăcut că înghit gogoașa și, la următoarea ședință ordinară de consiliu local au votat în

favoarea primarului, omul lor de-acum. împrumutul s-a realizat, taxele locale au crescut și lucrarea a demarat în trombă, făcându-i pe sceptici să înjure autonomia locală și tot ce ține de ea, iar pe adepți să spună că, uite, domne, se construiește ceva, un lucru care va dăinui peste timp, mai dă-o dracului de reabilitare termică a construcțiilor și de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat. Cum nimic nu se dă în folosință la termen, nici fântâna, împreună cu reabilitarea arhitectonică a centrului orașului, nu s-a încadrat în termenii contractului cu firma de construcții. Ceartă, critici în presă, înjurături, procese de calomnie, reclamații la guvern, tot tacâmul, dar, până la urmă, s-a ajuns la final, la stadiul de finisare a lucrărilor. S-a pregătit o inaugurare grandioasă, cu focuri de artificii, invitați de onoare, cântăreți autohtoni sau de pe alte meleaguri, dansuri tematice, manifestări sportive, muzică populară din zonă, ecrane panoramice imense și obișnuitele

discursuri ale notabilităților urbei. Și, bineînțeles, circuri cu maimuțe din spațiul virtual, cum este al vostru.

— De unde știi toate astea?

— Din presa scrisă și de la televizor, spuse șoferul. în urma reclamei făcute, se anunță o maree de vizitatori din alte orașe sau din mahalale. Peste câteva ore, termin și eu serviciul. Rontăi câteva monede de sticlă și mă duc la fântână. Ai mei sunt deja în oraș.

— Ai tăi sunt de acord cu inițiativa Primăriei?

— Ca în majoritatea familiilor din oraș, și ai mei au păreri împărțite. Unii sunt înverșunați susținători ai primarului, alții mai puțin. Pe principiul „ce-i lipsea chelului", câțiva sunt contra inițiativei, tot așa, cu mai multă sau mai puțină agresivitate. Majoritatea sunt neutri. Pretextând că au lucruri mai bune de făcut decât să chibițeze în jurul jocului dintre adepții modernizării centrului orașului și cei ai reabilitării infrastructurii, componenții familiei mele procedează pe dos, enervându-i pe aderenții la una sau alta dintre cauze, doar așa, să se distreze pe seama lor și să-i facă să se piardă în nesfârșite

discuții contradictorii. Eu, de exemplu, sunt sceptic privind utilitatea unei astfel de fântâni pentru o urbe atât de țărănizată și necivilizată, iar soția mea e entuziasmată de inițiativă. Soacra și un frate al ei, unul dintre cei doi fii ai mei și o cumnată sunt de partea primarului. Tatăl meu, una dintre fiicele unei surori a soției și o verișoară primară sunt de partea consilierilor opoziției, iar restul sunt mai mult sau mai puțin indiferenți. Cu toții suntem de acord că numai popoarele sărace înalță catedrale, dar privim problema diferit; unii spun că, dacă suntem săraci, e bine să ținem măcar la frumusețe, alții sunt pentru tratarea paupe- rității până la ieșirea din ea. Cu taxele lor locale, ăștia sunt în stare să ne ia și siliciul de pe burtă.

Opri taxi-furgonetul în pantă și îi arătă Piața Primăriei.

164

Monede de Victor Martin

— Sinceră să fiu, îmi place ideea unui centru modernizat.

Poate chiar mai mult decât îmi place cum a ieșit lucrarea. Nefiind de aici, părerea mea contează mai puțin. Mulți dintre cei cărora nu le-a surâs deloc proiectul Primăriei, la vremea respectivă, sunt nevoiți să admită că primarul a avut dreptate. Făcând parte dintr-o populație mândră și lăudăroasă, e firesc să-mi pice cu tronc faptul că, pentru o vreme, centrul capitalei noastre va fi cel mai frumos și mai nou de pe glob, minți astronauta.

— Nu mi se pare a fi mare scofală. Când, la începutul altui secol, alt primar și-a propus să facă un parc imens, cu arbori de siliciu, aduși de pe alte continente, mulți au strâmbat din nas. Pe bună dreptate; ne luptăm să terraformăm planeta, să mărim suprafața nisipoasă, pentru mai mult siliciu, când se găsește câte un fantezist să facă parcuri. N-aveam drumuri pavate, nici iluminat public pe stradă, și ne ardea de plantat arbori minerali, care cresc foarte repede și pot parazita planeta.

— înțeleg că acest proiect e o mare realizare a actualei administrații. Așa se întâmplă mereu, de-a lungul istoriei. Cineva trebuie să realizeze ceva.

— Edificiile cu care ne putem lăuda au avut la origine

un invariabil complex de megalomanie al celui care le-a comandat, spuse taximetristul.

— Nu putem fi cu toții de acord, oricare ar fi subiectul discuției.

— Intr-o privință, suntem cu toții de acord. In chestiunea participării la manifestările de inaugurare a fântânii. Știu că televi- ziunile nu transmit nimic, nici să aibă posibilități de cumpărare a drepturilor, cum s-a întâmplat și la trecutele „zile ale orașului", când au fost angajați artiști internaționali celebri pe care nu i-am mai văzut. Azi e ziua inaugurării. Ai mei s-au trezit de dimineață, mai devreme ca de obicei, să aibă timp să se pregătească.

165

Monede de Victor Martin

— Despre ce dimineață vorbești?! se miră femeia. Nu avem decât o zi continuă, cenușie, cu ceață lăptoasă, nu prea densă.

— Dimineața începe la ora 7.00, oră la care membrii familiei mele au luat-o cu toții spre noul centru. Primii au plecat copiii unui văr primar, împreună cu socrul meu, cei mai dornici să prindă un loc în față, apoi, până la 9.30, s-au tot înșirat spre ieșire. Eu și soția am plecat ultimii, cu taxiul ăsta, după ce am controlat să nu fie becuri aprinse, focuri de aragaz neînchise, fiare de călcat uitate în priză sau robinete deschise. In piață, s-au adunat cu greu la un loc, multă lume având ideea să plece devreme de acasă, încă de la 6.00, cu mic, cu mare, și să ocupe un loc mai în fața unei tribune imense. Piața Primăriei era înțesată de lume. Noul centru al orașului bătea toate recordurile de locuitori strânși la un loc. Cei mai în vârstă spun că nici defilările de ziua națională, nici ultima revoluție împotriva primatelor inferioare, care au invadat capitala, n-au scos din casă atâția oameni. Cu toții suntem de acord că, prin aceste realizări, modernizarea centrului și fântâna cinetică, primarul are ca și adjudecat un nou fotoliu de edil-șef, chiar dacă vrea să candideze ca independent sau nu mai are chef să-și facă nici măcar campanie electorală.

De pe colină, dintr-un cartier de vile luxoase, priviră

printre blocurile din vale. Din cauza ceții veșnice și lăptoase, artiștii care evoluau pe scenă se vedeau foarte rău, dar puteau fi auziți din depărtare, nu numai de spectatorii din piață, înghesuiți unii în alții, transpirând abundent, cu o puternică senzație de disconfort și un straniu simțământ de nesiguranță. Norocoșii prinseseră loc pe terasele din împrejurimi, dar cei mai avantajați erau totuși locuitorii blocurilor înconjurătoare, care puteau vedea spectacolul de la ferestre.

Cu toate că formațiile care se perindau pe scenă emanau o atmosferă de distracție și relaxare, partiturile fiind din ce în ce

mai antrenante, nu avea nimeni chef de dans pe marmura pieței sau de ascultat muzică pe băncile de piatră.

Individual sau în grup, mulți spectatori se retrăseseră în colțuri mai întunecoase și mai depărtate, în căutarea privatei sau vreunui loc unde să roadă o monedă de zirconiu, să bea un coctail sau o răcoritoare pe bază de mercur, stând de vorbă. Nici componenții familiei taximetristului nu făceau excepție, în piață nemairămânând decât unul dintre băieții acestuia, un nepot și socrul, foarte curioși să vadă ce se mai întâmplă pe scenă.

Cu toții, indiferent unde se aflau, erau cu urechile ciulite la nenumăratele megafoane, amplasate peste tot, în care o voce tot mai obosită prezenta programul artistic, să prindă momentul când era vestită sosirea în oraș a unui mare tenor, anunțat încă de anul trecut, când au început lucrările de modernizare. Evoluția acestuia pe scenă era semnalul pornirii fântânii, jocurile acesteia de apă, culoare și lumini urmând să se sincronizeze cu ariile din operă cântate, totul culminând cu un imens foc de artificii și un joc de lumini colorate, emis de o orgă laser.

— Unde vă las? întrebă șoferul, pornind mașina în josul pantei.

— Pe o stradă mai pustie, cât mai aproape de Piață. Undeva, în spatele tribunei. Ii găsesc eu pe cei din trupă.

— Nu mai pot intra decât acolo, în stânga Primăriei.

— E bine și aici, spuse Angela și coborî din taxi-furgonet.

îl ajută pe cel de-al treilea Ian, cel invizibil, să dea jos pătura cu provizii și îi făcu semn celui de-al patrulea Ian să dea o mână de ajutor.

— Nu trebuie să-mi mulțumești, spuse șoferul, văzând că femeia vrea să spună ceva. Te-am adus până aici în virtutea atribuțiunilor de serviciu. Dacă vă strecurați printre cele două blocuri din stânga și faceți un mic ocol, ajungeți la ai voștri. E

posibil să vă aștepte, să urcați pe scenă. La urmă, probabil după voi, va evolua un mare tenor, atracția evenimentului. Mai târziu, vin și eu. Mă duc să-mi iau pușca și mă întorc.

— De ce e nevoie să iei altă pușcă de acasă? Am văzut că ai una.

— Nu e bună.

— Bună pentru ce?

— Pentru vânătoarea de primate inferioare. Nu v-am spus? Una dintre distracțiile „Zilelor Orașului" este exterminarea maimuțelor care s-au înmulțit peste măsură. Luneta electronică de la pușca cealaltă depistează organismele pe bază de carbon.

După ce trase o ceartă zdravănă cu un automobilist care îi barase drumul, taximetristul o salută pe femeie și acceleră furios, pierzându-se în pâcla dintre clădiri.

Deși începuse să bată un vânt rece și subțire, oamenii continuau să vină spre imensa piață modernizată a centrului orașului, ascunzându-se în spatele altora, pe după clădiri sau coloanele magazinelor de la parter.

Angela, împreună cu cei doi Ian, se retrăsese într-un gang întunecos, de unde puteau vedea ce se întâmplă în stradă, dar nu puteau fi văzuți.

— în mai multe locuri, am remarcat tonete cu băuturi răcoritoare, slab alcoolice, băuturi spirtoase, produse de patiserie, crenvurști sau hamburgeri, spuse al treilea Ian. Nu cred că s-au aprovizionat pentru oamenii de siliciu.

— Mai bine, ține de proviziile tale! Nu putem ști ce prețuri sunt. Nici nu știm dacă se folosesc alte monede de schimb, în afară de cercurile de sticlă.

— Am spus și eu, așa, ca o constatare, spuse Ian. Și așa, nu avem nici un fel de monede, nici de sticlă, nici de-ale noastre. Mă doare capul de cât de mult a putut vorbi șoferul taxiului.

168

Monede de Victor Martin

— Să lăsăm discuțiile și să vedem ce putem face, spuse al patrulea Ian. în ce parte o luăm și de ce?

— Eu propun să stăm pe loc și să ne odihnim, spuse femeia. Ai auzit ce spunea ăla? Ăștia vânează oameni. Nu cred că ne putem mișca. Văd că, în așteptarea marelui tenor, nimeni nu mai e atent la ceea ce se desfășoară, spune, cântă sau se dansează pe scenă.

Se formaseră tot mai multe grupuri, unde se discuta orice altceva decât despre inaugurarea noului centru. Asta, până când în megafoane se pomeni despre venirea edilului-șef, cel responsabil de tot ce se întâmpla.

Suit pe podiumul din plastic silicios masiv, în lumina reflectoarelor, care se aprinseseră pentru o mai bună vizibilitate, primarul scoase un teanc de hârtii și citi un discurs mai mult decât stufos și plictisitor, un discurs de-a dreptul enervant.

— Orice nou început nu e menit să șteargă cu buretele vreun vechi început, îl auziră pe primar.

Tuși semnificativ, rotindu-și privirea pe deasupra asistenței.

— Problema care se pune nu e să spunem lucruri interesante. Problema care se pune e să ne facem înțeleși. Fiind de partea globalizării, vrem să fim înțeleși în mod global. La noi, înțelegerea lucrurilor se face pe secțiuni. Acțiunile de azi ne vor duce cu gândul mai departe decât au făcut-o vechile forme de administrație teritorială, care nu ne-au lăsat moștenire decât mai micii sau mai marii rontăitori de monede, îngurgitatori nesimțiți, în cantități industriale, ai produsului muncii noastre, pe salarii compensate sau ajutoare sociale, în contul plimbării ciocanului, mai multe zeci de ani. Aveți de toate în standuri, chiar și un strop de

esență de cultură, în așa fel încât să nu devină letală. Condiționați doar de schimbarea greoaie a monedei noastre internaționale din sticlă, suntem tot ăia, oameni de omenie, născători de oameni de bine, născători, la rândul lor,

de oameni de bine de rău, care ajută bătrânele să treacă strada, cu polițist cu tot. Suntem aceiași actori grăbiți, cărora li se interzice să vizioneze filmele în care joacă, și suntem trimiși să ne jucăm, mai bine, în reclame pentru spirit, unde presa ne trage cu dinții de mânecă și ne atenționează: cea mai bună reclamă pe care poți să ți-o faci nu e să aderi la vreun for internațional, ci să accepți să conduci. Când mai apare câte unul, care știe să se exprime, dar și să emită idei originale, te trezești că nu are habar de arta sinucigașă de a conduce. Un mare conducător este acela care te învață cum să compensezi sărăcia prin inteligență. Prin inteligența de a nu te lua de bunul altuia. Conducătorii se schimbă foarte des; mai simțiți voi vreun miros?

Gluma mai destinse atmosfera încordată a unui discurs politic rigid și demagogic, transformând tensiunea într-o explozie de râs colectiv, culminând cu un imens ropot de aplauze.

— Stați, că mai am ceva de spus! strigă primarul, aplecân- du-se asupra teancului de file. Vă prezentăm un program artistic mare cât o planetă, planetă pe care, așa cum s-a afirmat la mai multe televiziuni, avem turiști panicați de groază. De groază că se spun adevăruri prin omisiune, că poți trăi din pasiune, chiar dacă nu ai nici una, că, dacă dai unui tânăr să citească o carte, te întreabă ce-i iese la chestia asta, că nu se muncește, dar se face asta pentru popor, că oamenii se nasc egali, mai mult cu zero, că experimentele pe politicieni se fac pe oameni, că nu tot ce e legal e și drept, că se renunță mult mai ușor la o viață așa urâtă, că, zi după zi, trece ceva, că oamenii se integrează în absolut orice, că o putere a credinței are mai mult putere decât intensitate, iar legile divine se fac tot de

oameni, că se menajează toate susceptibilitățile, până în punctul în care te trezești că nu mai e nimic de menajat și altele.

— Mai scurt, că murim aid! se auzi o voce. Trageți o concluzie!

170

Monede de Victor Martin

— Ca o concluzie: dacă n-aveți de lucru, veniți în capitală! Avem și turiști autohtoni, de stepă, dar aceștia au un defect; nu știu cine se extinde, noi ne extindem spre piață, spre exterior, sau străinii se întind la ce nu e al lor, spre piața noastră financiară. E greu să accepți transformarea unui drept în obligație. E mai bine la noi, unde nu se muncește prin reprezentanți, ci doar se consumă prin reprezentanți. Nimeni nu-și bate capul cine reprezintă pe cine. Secolul viitor va fi religios sau nu va fi deloc religios. Până atunci, omul preferă să trăiască în sărăcie, dar, din vanitate, la limita de jos a acesteia, unde nu vrea nimeni. Dacă evenimentele au fost acoperite de atâtea vorbe, noi vrem să acoperim paginile istoriei cu fapte. Ironia sorții poate desființa orice. Ai izbutit, continuă! Nu ai izbutit, continuă să faci asta! Poate izbutești. înainte era mai bine; da, dar era sens unic. Cetățeni, înainte! înainte de orice. Salariile mici se pot dubla oricât de mult. Nu trebuie să fim triști; la nevoie, se inventează și bancomate de sticlă, pentru mai multă transparență. Dacă nu vreți, vă fac să fiți binedispuși cu forța. Veți găsi aici ceea ce nici voi nu știți că vă doriți. Găsiți un mediu de afaceri prietenos, conectat la un cu totul altfel de aer condiționat. Un aer condiționat de căldura asta umedă, nu de prețurile din ce în ce mai mari. Avem un oraș conectat la un curent electric produs mai ieftin, dar care, în mod tradițional, nu se ieftinește. Tradițional e să bem ceva. Suntem o rasă veselă; bem câte ceva după fiecare chestie silicioasă pe care ne-o arată unul sau fratele său. Menținem viața în limitele sportivității sau, când ne trântește vreunul ușa în nas, ne repezim s-o închidem. Sexul ne face să uităm că nu suntem pregătiți și că vrem să introducem noi și noi criterii de erecție. Nu

suntem la fel de limitați ca alții. Avem alte limite. La limita bunei gândiri, înțelege fiecare ce vrea și, mai ales, înțelege fiecare ce poate, înțelepciunea nu înseamnă să spui prostii, ci rezidă în faptul

că poți spune doar atâtea prostii câte sunt. Publicitatea este, deocamdată, o țară pe asfalt. Și de noi depinde ca aceasta să devină un teritoriu de pe arătură. Un lucru e sigur: azi, avem ceva de oferit. Omul care nu dă, merită să fie sărac. Metaforic vorbind. De azi încolo, sloganul nostru este: „Oricând, orice!".

Se lăsă un moment de tăcere înaltă, apoi, de bucurie că se terminase discursul, cei prezenți porniră să aplaude furtunos.

Următoarele luări de cuvânt se axară pe advertising, ținându-se seama că se luaseră o grămadă de monede. In acest sens, unul dintre consilieri bălăngăni o talangă din sticlă și argint.

— Sună clopoțelul! Să înceapă distracția! strigă el arătând spre unul dintre cei doi viceprimari.

— Nu vreau să spun decât două cuvinte, spuse viceprima- rul care luase microfonul. Nu demult, un comisar afirma că traficul de monede halucinogene nu poate fi stârpit prin mijloace violente, deoarece acestea mai mult incită pe consumatori și pe traficanți. în concluzie, spunea el, trebuie ca fenomenul să fie lăsat liber, să se stingă de la sine. Cei care au auzit, au considerat cele spuse de comisar ca fiind de un cinism extrem, dar n-au înțeles un lucru: până nu se civilizează, omul nu renunță la metehne. Numai civilizându-se oamenii pot să ajungă să înțeleagă faptul că traficul ilegal e periculos, să nu-1 mai folosească și, astfel, să facă inutilă acțiunea micilor traficanți. Pe timp scurt, siliciul e puțin dăunător, dar, pe timp lung, creează dependență, finalul fiind cunoscut. Cu toate astea, nimeni nu se lasă de consum când vizionează o reclamă. In cazul consumului ilegal, reclamele nu civilizează pe nimeni. Nici măcar mediul înconjurător nu-ți poate modifica un reflex con-

diționat, fixat în timp. Cea mai simplă rețetă pentru a te lăsa de procurarea ilegală de monede de sticlă este să nu le mai procuri. Pentru asta, e bine să sari o treaptă de înțelegere în

procesul de autocivilizare. Un lucru e mai mult sau mai puțin periculos în funcție de cât de necesar este. Reclama și publicitatea sunt lucruri mai mult decât necesare, cele mai puțin dăunătoare. Advertising-ul trebuie lăsat liber.

Pe mai multe ecrane imense rulau clipuri antitrafic de monede sau lacuri halucinogene, pe bază de metale nobile, sau stupefiante sintetice, iar oamenii se întoarseră cu fața în direcția în care arăta viceprimarul.

— Reclama în care tot ce te înconjoară e făcut din monede e contraproductivă, după părerea mea. Numai timpul poate rezolva problema, așa cum anticiparea viitorului ni-i arată pe oameni tot mai sferici și mai chei, ni-i arată și tot mai înțelepți. Programul „Traficul de siliciu-un cerc vicios" e inutil din start. Titlul ales, asociind consumul inutil, vicios, cu sărăcia, ne spune că, până nu dispare sărăcia, nu dispare nici obiceiul traficului ilegal. Cum sărăcia nu dispare, rezultă că, prin campania inițiată, Ministerul Sănătății aruncă monede pe geam, derulând, practic, o antireclamă. Campania împotriva traficului e plătită de conducerea planetei și e inutilă, ca și reclamele monopolurilor: minier, electric, petrolier sau al gazului metan. Dacă până acum câteva zeci de ani făceam reclamă activității unui singur tiran, acum ne defulăm cu toții: politicieni, mafioți, jandarmi, sindicaliști, lelițe, polițiști etc. La toți ne dă ego-ul pe afară. La ce ne folosește să știm că, până anul trecut lucrau 4000 de polițiști, iar acum lucrează toți? Atunci când conducerea plătește reclame, îi învață prost pe cei care le realizează, inoculându-le ideea că, dacă îți pică moneda din cer, poți lucra mai puțin profesional. Dacă ești deprofesionalizat, lucrezi așa și pentru sectorul privat, care nu are de ales. Așa apare antire- clama. Pe linia profesionalismului deprofesionalizării, unde reprezentanții acesteia se

întâlnesc și se premiază între ei, dacă reclamele neprofesionist făcute la produse de calitate sunt an-

tireclamă curată, dacă un astfel de lucru poate fi considerat curat, și reclamele profesionist făcute la produse proaste tot antireclamă sunt, dar nu la produsele inferioare calitativ, ci tot la produsele de bună calitate. Dacă te-ai ars, sufli și în pumni. Până una-alta, e cazul să să reînceapă manifestările dedicate noului centru al orașului și, în acest caz, să reflectăm dacă nu e cazul să sune clopoțelul și pentru aceasta...

La ultimele cuvinte ale viceprimarului, consilierul bălăngăni falanga încă o dată.

Mai ținură discursuri plicticoase și alte oficialități ale urbei, apoi se tăie panglica inaugurală a fântânii.

La urmă, înainte de a pleca, primarul anunță că tenorul, vedeta internațională, nu mai venea, că avusese probleme cu o factiune de maimuțe, dar promitea că, la viitoarele „zile ale orașului", precis va fi prezent.

Acest anunț reuși să-i agaseze pe toți cei prezenți. Cetățeni de toate vârstele se înghesuiseră mai în față pentru a vedea de aproape marele tenor.

Spiritele celor prezenți în Piața Primăriei se încinseră. Unii începură să urle cele mai colorate invective, tot felul de înjurături, să scuipe sau să fluiere, alții începură să plece.

— Stați! strigă primarul, spre mirarea celor prezenți. Am o surpriză pentru voi!

Și anunță, în încheierea tuturor manifestărilor, concertul unui megagrup muzical de care nu auzise nimeni. Citi ceva despre stilul original al formației, despre premii, concerte internaționale și muzica instrumentală conceptuală a acestora.

Cei care crezură că totul nu era decât o cacealma, plecară acasă, dar majoritatea celor prezenți rămase pe loc; curiozitatea învinsese.

Orele trecură greu, subiectele cotidiene se epuizară, unii plecară, alții veniră, dar, într-un târziu, când

prezentatorul

anunță urcarea pe scenă a formației de care vorbise primarul, piața era înțesată de lume.

Grupul era format din opt persoane, vârsta acestora neputând fi ghicită în lumina reflectoarelor, îmbrăcați cu haine foarte ciudate, nevăzute prin partea locului.

Instrumentele erau la fel de ciudate, pe măsura înfățișării lor, iar partitura atacată, fără nici un preambul, îi șocă de-a dreptul.

— Ce se întâmplă cu noi?! strigă un bărbat după câteva zeci de secunde, clătinându-se pe picioare. Ce e asta? îmi răsună în urechi, dar, cumva, din interior spre în afară.

— E un fel de muzică, constată cineva.

Oamenii începură să se uite unul la altul, cu mult interes, ignorând ce se petrecea pe scenă. Li se părea că sunt mutați, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor.

— Asta nu e muzică, se auzi vocea unui tânăr. E ceva mult mai concret.

Când muzicanții atacară o a doua partitură, fără să lase timp audienței să se dezmeticească, spectatorii nu-și mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integrați total într-o compoziție conceptuală, combinarea graiurilor fiind mult mai complexă și mai profundă decât sugestia vizuală.

— Ne descompunem, spuse un bătrân. Recunosc compoziția. E „Departe mi-am găsit măsura" de Leon Grimsky.

— Cine mai e și ăsta? întrebă un altul.

— Cel mai mare compozitor de muzică electronică. Pe scenă e chiar compozitorul. Are dreptate primarul. Ne aflăm în fața unui eveniment epocal. în fața noastră cântă chiar marele Grimsky. Credeam că e mai bătrân.

— Ei, și?! se răsti o femeie.

— Cântecul conceptual te împinge în spațiul său virtual, constată cineva.

— E adevărat. Nu e posibil ca operatorul de transmisie și prezentatorul să fi adormit. Muzica asta toacă nervi. Nu are nimic adormitor.

— Or fi afoni, spuse femeia.

— Stați cam prost cu tehnica, se enervă bătrânul. Și la cultura muzicală sunteți cam „afoni".

— Nu suntem deloc „afoni", se auzi o voce din public. Deși avem un cult pentru imagine, trebuie să avem puțin respect și pentru inventatorii „muzicii vizuale". Priviți fântâna!

— E un mediu mai mult ostil, aproape invizibil.

— Tocmai de-aia, spuse primarul, reîntors între timp.

Compensăm cum putem. Muzica asta are multe contingențe cu artele plastice. Când ridici o statuie, nu o ridici ca o odă închinată muzicalității ei, dar când o ridici, dai drumul unei ode muzicale, înalți un monument cuiva, unui eveniment sau, pur și simplu, unei stări de spirit.

— Ce prostie, se auzi o altă voce din public, la nici cinci metri de tribună.

— Când nu-1 înțelegi, orice lucru inteligent e o prostie! crezu bătrânul că-i strigă preopinentului.

Cei prezenți nu-și dădeau seama că, de fapt, nimeni nu scosese un cuvânt. Componenții formației, în frunte cu Leon Grimsky, cântau înainte, bucată muzicală după bucată muzicală, și toată lumea rămăsese cu ochii pironiți asupra lor.

— Comunicând telepatic, ne regăsim materialitatea, în ideea plastică, nu în sunet, se auzi o voce.

— Până la urmă, ce exaltă muzica asta, simțurile sau rațiunea? se auzi altă voce.

— Nu ne putem da seama, spuse o femeie. Ar trebui să vă duceți la Muzeul natural de artă, spre a vă convinge singuri!

176

Monede de Victor Martin

— Noi am venit să vedem fântâna, iar femeia asta ne trimite la muzeu, se enervă un bărbat. Unde e muzeul ăsta?

— Aici, în capitală.

— N-am auzit, dar, dacă acest muzeu există, îl pot vizita oricând.

— E adevărat, dar exponatele de acolo pot fi admirate altfel pe muzica asta, care te poate urmări peste tot. Pot să vă transport telepatic, se oferi femeia.

— Telekinetic? Mulțumesc, nu! Pot merge și pe jos.

— E împotriva spiritului vremii să înghiți distanțe mergând pe jos.

— Până se duce ăsta sau nu la muzeu, noi ne dezmembrăm în părți componente! se auzi o voce disperată din mulțime. Ne descompunem.

— Nu cred că ne mai descompunem. Până la urmă, orice isterie colectivă se transformă în istorie colectivă, spuse cineva.

— Adică?! întrebă altcineva.

— Adică a fost o defecțiune tehnică la fântână. S-a anuntat că a fost remediată. Ne revenim.

— Era și cazul, spuse o tânără.

— Nu simțiți nimic? veni o întrebare mai din spate.

— Nu. Comunicăm tot telepatic. E anormal ce se întâmplă, spuse un tânăr.

— Nu trăiți cu credință, sări o bătrână. Credința nu e o religie sau alta.

— După o experiență frustrantă, cum e asta, nimănui nu-i place să fie luat peste picior, spuse un bărbat scund.

— Nu e nimeni vinovat că sunteti frustrati.

— Nu suntem deloc frustrați, spuse bărbatul scund.

— Nu suntem pesimiști, să spunem că „speranța moare ultima". Suntem optimiști și spunem că „speranța moare prima", spuse o femeie din public, încercând cu greu să se țină pe pi-

cioare. Mediul ambiant al acestei atmosfere muzicale invizibile, în general, e frustrant.

încercă să mai spună ceva și leșină, căzând la picioarele celorlalți.

Doi bărbați, unul mai în vârstă și altul mai tânăr o ajutară să se ridice, să facă primii pași spre un loc mai

puțin aglomerat. Ținând-o de brațe, porniră cu ea către marginea uriașei piețe.

Cu percepția asupra trecerii timpului grav deteriorată, abrutizați, ca după un consum abuziv de neuroleptice, epuizați fizic și nervos, cei doi simțiră cele câteva sute de metri parcurse de parcă ar fi durat un secol. Aveau fie spasme temporale, ce populează, de cele mai multe ori, visele, în care un om pare că durează o veșnicie, fie aveau impresia că o secundă se întinde, elastică, până la infinit.

Se simțeau în propriile trupuri de parcă ar fi fost claustrați în costume de astronauți și aerul era pe terminate. Tot mai desele stări de exaltare îi duceau spre o apatie tot mai profundă. Se simțeau ca în niște costume de anihilare senzorială, în care ridicau construcții onirice cu puternică tentă halucinatorie.

într-un târziu, ajunși pe o străduță lăturalnică, unde se găsea Angela cu cei doi Ian, bărbății care duceau cu ei femeia leșinată își reveniră și priviră în depărtare. Dădură colțul clădirii Primăriei, unde muzica ambiental-conceptuală a lui Leon Grimsky nu se mai auzea așa bine, și așezară femeia pe treptele unei scări de bloc, foarte aproape de ascunzătoarea Angelei și a celor doi Ian.

O forțară să înghită o monedă de contrabandă, tumându-i multă apă pe gât, iar femeia își reveni din leșin, opuse rezistență, se înecă și vomită totul.

— Mama voastră de silicioși, cu monedele voastre, cu tot, îi înjură pe bărbați.

— Tu, cea care ne faci pe noi silicioși, ce ești?

178

Monede de Victor Martin

— Coafeză.

— Cum adică? întrebă bărbatul mai în vârstă.

— Adică aranjez părul oamenilor, astfel încât să aibă o percepție maximă a undelor telepatice.

— Nu am întrebat ce meserie ai. Vreau să știu dacă ești om.

— Nu sunt om, spuse femeia.

— Preț de o clipă, atunci când ai vomitat moneda de sticlă și te-ai apucat să ne faci „silicioși", am crezut că ești

din aceeași specie cu noi.

— Nu sunteți silicioși?

— Nu. Suntem oameni pe bază de carbon, cu multă apă în corp. Ne hrănim cu hidrocarbonați, lipide, protide, ce găsim și noi, spuse cel mai tânăr.

— Zău?! Oameni se consideră doar majoritarii, silicioșii. Aici e confuzia. Ne spun maimuțe, primate inferioare, sălbatici, animale, astfel încât am ajuns ca nici noi să nu ne mai considerăm oameni.

— Când ai leșinat, spuneai ceva despre speranță, că moare prima sau ultima, ceva de felul ăsta.

— Când am spus că „speranța moare ultima", nu am vrut să fac un calambur, râse femeia. Am vrut să spun că am un presentiment funest legat de numele meu.

— Nu înțeleg.

— Credeam că sunt luată de silicioși, care vor să mă ducă cine știe unde și vor să-mi facă cine știe ce. Numele meu este Speranța. Speranța Tual.

— încântat! spuse bărbatul mai în vârstă. Eu sunt Sebastian loric, iar el este fratele meu mai mic, Bian loric.

— Ce v-a venit să trageți de mine?!

— Nu trageam de tine. Ai leșinat și am vrut să te scoatem din mulțime. Credeam că ești o femeie a locului. Numai oamenii cu metabolism pe bază de siliciu leșină de dragul muzicii conceptuale.

— Se pare că nu numai ei, spuse Speranța.Am avut o viziune. Cred că va muri multă lume.

— Mi se pare normal. In curând, va începe vânătoarea. Nu știm dacă vom scapa cu viață.

Sebastian scosese un cuțit, lucru care o băgă în groază pe Speranța.

— Ce vrei să faci?

— Vreau să văd dacă ești de-a noastră.

— Cum?! întrebă femeia.

— Iți secționez o venă, să văd dacă ai sânge, un lichid roșu, nu un lichid alb, umfalo-rahidian. Poți fi o spioană sau o instigatoare.

— Nu suport tăieturile. Mă fac să leșin.

— Ce propui? întrebă fratele mai mare.

— Nu propun nimic.

Sebastian îi aplică un pumn în nas, dar o lovi mult prea tare, astfel încât o podidi sângele pe nas și pe gură, amestecat cu lacrimile, care îi curgeau șiroaie.

— E de-a noastră.

Speranța îl pocni și ea pe bărbat și îi sparse buza, făcându-1 să sângereze.

— E de-al nostru, spuse femeia.

Bian loric râdea să se prăpădească. Luă cuțitul de la fratele său și le arătă că era și el om cu fier în sistemul circulator.

Vizitatorii întârziați, mai ales cei ce veniseră în număr mare din localitățile înconjurătoare, din mahalale sau din cartierele muncitorești, încercau să străpungă bariera psihică muzicală invizibilă. Anunțați din timp că autoritatea administrativă este pusă în pericol de un grup de muzicieni demenți și de admiratorii lor, primatele inferioare, mahalagii și proletarii își luaseră pistolul, pușca sau vreo armă automată, cu lunetă electronică. Mulți se înarmaseră doar cu săbii, cuțite sau harpoane.

180

Monede de Victor Martin

Spărgând ușa Muzeului de Istorie, aflat în drum, căraseră până acolo și patru tunuri din oțel inox, antice, dar încă în stare de funcționare.

Civilii care veniseră neînarmați, doar așa, de curiozitate, primiseră arme de la Primărie și fuseseră băgați în față. Printre ei, fuseseră infiltrați gardieni publici în civil, care instigau la violență sau împărțeau muniție și grenade lacrimogene sau psihotrope.

Detunătura primului proiectil tras îi îngheță pe frații loric, făcându-i, în primul moment, să nu-și dea seama despre ce e vorba, apoi văzură, chiar la picioarele lor, un bărbat căzut într- o baltă de sânge, cu țeasta făcută zob.

Se trăgea la nimereală, ucigându-se femei, bătrâni sau copii, rătăciți prin zonă, ascunzându-se în locuri ferite sau în grupuri compacte de spectatori silicioși.

Când auziră bubuitura tunului, instinctiv, bărbații care o ajutau pe Speranța Tual să nu mai sângereze, se trântiră la pământ. Știau că, unde se ascunseseră, în gangul

întunecos dintre două clădiri, nu aveau ce să pățească; dacă erau atacați, intrau în holul blocului, se refugiau în vreun apartament sau o luau pe scări în sus.

Frânturile de proiectil, întoarse înapoi de duritatea zidurilor, omorâseră deja, fără nici un discernământ, o treime din mulțimea adunată la spectacol.

— Blestemată a fost clipa când am venit aici, spuse Sebastian.

— Măcar am salvat „speranța", spuse Bian, arătând spre femeia care leșinase din nou.

— Nu e glumă.

— Ce facem?

— Nu știu. Cred că nimic. Privește și tu! îl îndemnă Sebastian. Fântâna, scena, cântăreții și publicul supraviețuitor au rămas pe loc. Se trage din toate părțile. Cei dinăuntru nu mai

pot ieși, să fugă, iar cei dimprejur nu pot intra în piață. Trag ca proști și gloanțele ricoșează, întorcându-se împotriva lor. Putem fi loviți din greșeală.

Ca la un semn, împușcăturile se opriră, iar spectatorii, imperturbabili, strânseră morții la un loc, pe iarbă, îi acoperiră cu bucăți de copertină, de la grădina de vară a unui magazin, și își îndreptară atenția spre muzicieni.

Purtătorii de armă, mai vizibili sau mai puțin vizibili în ceață, în funcție de lumina reflectoarelor și jocurilor de culori, ajunseseră foarte aproape de centrul pieței.

— Ce speră să facă?! se miră Sebastian. Au încetat să mai tragă.

— Cred că vor să nu declanșeze un fenomen de intertextua- litate.

— Ce mai e și ăla?

— Performanța de a ucide numai primate inferioare, de a nu baga în text, din greșeală, și oameni de-ai lor. Cei care reușesc performanța asta primesc titlul de îngeri intertextuali, spuse Bian.

— în fond, ce mai sunt și îngerii ăștia intertextuali întrebă femeia.

— Ah, te-ai trezit?

— Sigur că m-am trezit. Și am impresia că trăiesc un coșmar.

— Nu e o impresie; chiar trăiești un coșmar, spuse Sebastian. îngerii intertextuali sunt niște materializări livrești. Avantajul lor, în fața altor tipuri de îngeri, este tocmai intertextua- litatea, proprietatea lor de a trece dintr-o carte în alta, dintr-un text în altul, dintr-un scenariu în altul, an de an. Am citit că, în funcție de o compoziție muzicală sau alta, cum este cazul acum, cu muzica lui Grimsky, se formează la silicios tendința de a se muta dintr-un text muzical în altul. Cred că troglodiții rămân izolati între scenarii. Rămân cu năzuința. Doar cei declarati în- > » ,

geri intertextuali au o certitudine; certitudinea că, măcar până în acest moment, nu au avut victime colaterale.

— în fond, în viață, totul e posibilitate sterilă.

— în tradițiile noastre, îngerii sunt reprezentați ca niște ființe cu aripi, zburătoare, îmbrăcate cu niște cămăși de noapte din pânză albă, spuse Speranța.

— Ăștia n-au aripi. Dacă ar avea aripi, ar zbura, nu s-ar cățăra pe suprafața lucioasă a acoperișurilor. Nu ar mai căuta puncte spațio-temporale prin care să treacă în alt spectacol. Prea puțini trec. Când se va termina programul și, implicit, scenariul lor, majoritatea vor pieri.

La marginea mulțimii de spectatori, provincialii, mahalagiii, proletarii, străinii, gardienii și câteva notabilități locale, care nu trăseseră încă nici un glonte, se opriseră și priveau amenințători spre cei dinăuntru. Cu bâte în mâini, puști, pistoale, mitraliere, cuțite, fiecare cu ce putuse să se înarmeze, așteptau.

— Ce facem? întrebă Sebastian.

— Nu știu, spuse Bian. Ce propui?

— A adormit unul pe treptele scării din apropiere. încerc să-i fur arma.

Se apropie de cel care părea a dormi cu șapca trasă pe ochi. Când se aplecă să-i ia mitraliera cu lunetă, omul țâșni în picioare, iar Sebastian nici nu știu cât de repede o luă din loc, re- fugiindu-se, înapoi, în gang.

Androidului cu șapcă îi fu frică să-l urmărească, dar un tânăr din mulțime, observând scena, căzu în capcana de a intra între blocuri.

Sebastian îl apucă de păr și îl trânti cu capul de zid, iar Bian îi smulse arma automată, punându-i țeava în piept.

— Nu trage! spuse tânărul silicios, ștergându-se de lichid alb, umfalo-rahidian. Eu am primit o pușcă cu gloanțe speciale

183

și cu un reglaj neobișnuit, pentru persoane cu dizabilități fizice.

— Nu mai spune?! Ce glumă e asta?

— Nu e nici o glumă. Or fi considerat că nu am vârsta celor care participă la concursul de îngeri intertextuali. Mi s-a spus să nu omor decât maimuțe infirme, primate cu diferite defecte.

— La oamenii normali, tușește? râse Bian amenințător.

— Dacă iei la ochi un om primitiv normal, pușca nu funcționează, dar nimeni nu poate ști cât poate fi o ființă de normală. Nu te juca! E posibil să am vreun handicap ascuns și să se descarce mitraliera.

— E posibil, spuse Sebastian. Dacă ai plecat la vânătoare de oameni, handicapați sau nu, înseamnă că ești nebun, ca toți semenii tăi.

— Ăsta își bate joc de noi, spuse femeia. Dați-i un pat de pușcă în cap și să mergem!

— Nu-mi bat joc, spuse siliciosul. Așa mi s-a comunicat. Primăria a primit o directivă de la Ministerul Sănătății privind handicapați! și, printre alte măsuri urgente, rampe înclinate, impozite preferențiale, împrumuturi avantajoase, ajutoare sociale, modificări ale comenzilor automobilelor, reeșalonări la plata datoriilor etc., e și una care se referă la protecția lor în cazul protestelor, manifestațiilor de stradă, mișcărilor anarhice, răzmerițe, chestii din astea.

— Protecție?! Ce protecție? întrebă Bian.

— Nu știu dacă am înțeles bine, dar cred că despre protecție se vorbea. Un funcționar din Primărie ne-a făcut un instructaj fulger. Nu mai era timp de pierdut. Mie mi-au

spus să nu împușc decât handicapați, arma mea fiind special adaptată acestui scop, cum am spus.

— își bate joc de noi, spuse Sebastian. împușcă-1 și să mergem!

— Nu, nu! imploră tânărul. Dacă mă uciderți, trageți cu o armă pentru oameni normali! Mă fac de râsul lumii.

— Fii sigur că nu trag, spuse Bian. Ala de colo s-a culcat la loc, dar, dacă aude adunătura o altă împușcătură, nu ne va fi bine.

Intrară la nimereală într-un bloc și, pentru că liftul era blocat, urcară pe scări cele douăzeci de etaje ale clădirii. Sparseră ușa, ieșiră afară și se apropiară cu prudență de marginea acoperișului, privind spre piață.

— Ce priveliște minunată! se extazie femeia.

Se întoarse, scoase o trusă de pensule și se uită într-o oglindă.

— Nu cu mult timp în urmă, abia te țineai pe picioare, iar acum îți arde de machiaj, spuse Sebastian.

— Nu e trusă de machiaj. E trusă pentru riduri.

— N-ai riduri.

— Sigur că n-am, spuse femeia. Acum le fac.

— Cum adică?

— Adică îmi aplic niște riduri. E mai sexi. îți plac ridurile astea de pe gât?

— Sunt oribile, spuse Sebastian. Nu se șterg?

— Nu. Le fac odată pentru totdeauna.

își aplică patru riduri orizontale și patru riduri verticale, peste primele, pe fiecare obraz, și închise cutia trusei.

— Vă place? îi întrebă.

— Sunt riduri foarte sexi, spuse Bian. A început deja să-mi fiarbă sângele.

— Te-ai aprins degeaba, spuse Sebastian. Cu gloata aia de jos, trăim vremuri tulburi, deloc excitante.

— Ce vreți să facem?

— Mi-e foarte neclar ce putem face aici, pe bloc, dar, deocamdată, mi se pare un loc mai puțin expus.

— Pe dracu'! spuse Bian. Sunt clădiri și mai înalte împrejur. De oriunde ne poate pândi pericolul. Pot fi mii de lunetiști la ferestre.

— Pot, dar pe blocuri s-au urcat doar purtătorii de arme, spuse tânărul silicios. Vă spun sigur. S-a dat un ordin clar. Vor vedea că aveți pușcă automată și vor socoti că sunteți de-ai noștri.

— Dacă se reia atacul, nu se va mai înțelege nimic. Au lăsat baltă lupta pentru titlul de înger intertextual.

— Acțiunea trebuia să se desfășoare repede și în forță, spuse tânărul. Nimeni nu a prevăzut vreo întrerupere.

— Nici nu am făcut cunoștință, spuse Speranța.

— Am făcut.

— Ba nu. Trei bărbați bine, o femeie singură... Ce credeți că putem face?

— Doi bărbați și un robot local, spuse Sebastian.

— Dacă nu e rasist, e bun și un robot silicios.

— Noi te-am scos din mulțime pentru că ți-ai pierdut cunoștința, iar ție îți arde de dragoste.

— Mi-a trecut, spuse femeia. Am avut o indispoziție trecătoare. Acum, mă simt bine. înălțimea mă excită.

— Și pe mine, spuse Bian și dădu arma fratelui său. Iar ridurile pe care ți le-ai aplicat sunt de-a dreptul minunate.

— Treaba voastră, dar nu aici. Abateți atenția locuitorilor de la ferestre. în loc să se uite la spectacolul de inaugurare a noului centru al orașului, le oferiți voi un spectacol inedit. Du- ceți-vă în incinta aia, unde se usucă rufele!

— Merg și eu, spuse tânărul silicios. în trei, e mai vesel.

— Tu stai aici! se răsti Sebastian. Nu am încredere în tine.

— Dacă domnul nu face față, te chem eu, spuse Speranța și îl trase pe Bian spre încăperea de la celălalt capăt al blocului.

Rămași singuri, cei doi bărbați se întoarseră cu fața spre marginea clădirii și priviră, în jos, spre tribună.

— Ce frate tâmpit! spuse Sebastian. Suntem vânați ca animalele, iar lui i-au plecat hormonii la plimbare.

— E fratele tău?

— Din păcate.

Nervos, ridică arma și privi prin lunetă.

— Nu! strigă tânărul. Să nu tragi!

— N-ai zis că e reglată să nu tragă decât dacă ținta e un om cu handicap?

— Știu, așa am spus, dar nu se știe. Nu am încercat să omor pe nimeni. Dacă trage? Atragi atenția asupra noastră.

— Nu am avut intenția să apăs pe trăgaci, spuse Sebastian. Mă uit numai. Are o lunetă foarte bună.

— A! Așa, da.

Timp de câteva ore, priviră spectacolul, dar lui Sebastian nu-i stătea gândul la ceea ce se petrecea pe scenă. O întorcea pe toate părțile și nu reușea să imagineze un plan prin care să împiedice masacrul care urma să se producă. Dacă se dădea un nou ordin, mulțimea spectatorilor urma să rămână descoperită în fața unei gloate de mârlani înarmați. Nu se putea ști câți silicioși și câte primate inferioare erau în public.

Pe fondul muzical al unei partituri mai lente, cântată de grupul lui Leon Grimsky, și pe fundalul dansului lin al șuvoaielor de apă ale fântânii electronice, începu o prezentare a colecțiilor de haine ale principalelor case de modă din oraș.

— Casele de modă meditează la ce să mai pună pe cetățean, în afară de grăsime silicioasă sau plata impozitelor, se auzi prezentatorul. La noi, există o modă de bază, chiar și atunci când ni se bagă monede și circ: când se termină circul, ni se ia moneda de la gură. Acesta este motivul pentru care circul s-a lăsat pentru oamenii serioși, trecându-se la moda însăși. Cu această idee au venit casele de modă, în holul teatrului, unde e mai rece, și au organizat un târg de haine. Grăbiți-vă! Când veți

ajunge acolo, nu se vor mai găsi. Ce instituție poate adăposti mai bine hainele cu care ne mascăm unii față de

alții, dacă nu Teatrul, în timp ce vaste spații de închiriat stau degeaba? S-au gândit că, dacă viața are o așa inestimabilă valoare, trebuie dăruită modei. Asezonate cu pete de lichid umfalo-rahidian, cusute, cu franjuri sau aplicate direct pe piele, în perioada asta se poartă rochii simple și haine de piele pe burta goală. Nu știm cine a făcut lumea împărțită pe grupe de pantaloni și de fuste. De la pantalonii rupți în fund ai comentatorului politic până la pantalonii rupți în figuri ai rocker-ului, care ne îndeamnă, pe muzică fâțâită, să-l privim în ochi, în timp ce stă pe vine, pe după bloc, găsim tot felul de rochii, bluze și fuste înflorate, cu subdiviziuni de monedă de sticlă în păr sau pe la mâneci. Vedem manechini de măscărici îmbrăcați în mafioți, cu costume albe și cravate roșii, cu picățele verzi, în ton cu câinele și automobilul. Vedem și manechini de mafioți deghizați în măscărici. Anul ăsta se poartă pijamale cu flori de câmp, de primit hoții în case și de joacă de-a v-ați-ascunselea cu ei, până scot capul, să le bagi un glonț în creier, de frică. Au și hoții o asociație a oamenilor de afaceri, scăpați din anchete cu petrol, droguri sau tablouri, cum e moda, la costume din stofă de calitate, cu dungi fine, discrete? Au, sigur că au. Și, dacă n-ar avea, de ce să nu aibă? Ei sunt tot timpul la modă; cel ce fuge de tirania inteligenței dreptății este, evident, un prost, dar trebuie să fie frumos îmbrăcat, când intră cu jeep-ul în sufragerie. Im- brăcându-se frumos, oamenii au știut totdeauna să transforme o victorie într-un eșec lamentabil, la negocieri ulterioare, privind furniturile. Avem un viitor luminos pe modelingul corpurilor de iluminat ținutele de mână. Să ne îmbrăcăm mai gros decât peisajul! Nu doar oamenii, chiar și expozițiile de haine sunt o modă. Dacă mai mult te dezbraci, constați, într-o bună zi, că nu mai ai ce da jos de pe tine. în momentul ăla, ori intri

în primul magazin, ori fugi în pădurea de metal. Anul ăsta, chiar și oamenii de afaceri se îmbracă în ceea ce consideră ei că reprezintă haina capitalismului, adică haina strămoșilor, marele lor noroc fiind aerul ușor de

condiționat, unde nu se mai poartă smoching cu buzunărașe pentru numărat subdiviziuni ale monedei de sticlă, ci conturi bancare. Fiind imposibil de găsit milionari tineri și frumoși, în demersul alcătuirii unei colecții coerente, sunt buni și bogătașii tineri, urâți, nefotogenici și căsătoriți, dar, pentru a deschide gura la ei tinerele proaspăt venite la facultate, trebuie să fie mai bine îmbrăcați. O ciudată igienă a gândirii ne arată că, dacă s-a inventat și o modă pentru grase, e mai greu de pus bazele unei mode pentru ciungi, șchiopi, sașii sau consumatori casnici de droguri hidrocarbonate, cum ordonă agențiile cu discriminarea. Pentru asta, trebuie să fii plin de monede, ca de idei. Dacă hainele prezentate ochiului nu sunt altceva decât o violentare și o incendiere a retinei, nici considerațiile mele interioare nu sunt altceva decât o încercare de violentare a cugetului, mai bine sau mai prost îmbrăcat...

— Hei, se trezi Sebastian împins de tânărul silicios. Ai adormit?

— Așa cred. M-a ajuns oboseala și m-a prins peisajul. Aud numai tâmpenii. Urmăream prezentarea modei și prostiile ăluia despre colecțiile de haine.

— Ce prezentare de modă?

— Cum ce prezentare de modă?! se miră Sebastian. Prezentarea de modă care s-a terminat în timp ce eu am ațipit.

— Nu a fost nici o prezentare de modă în program. Ai visat. — Nu e târg de haine în holul Teatrului?

— Nu. Ți-ai imaginat, spuse siliciosul.

— Cât timp a trecut?

— Doar câteva minute. Ai adormit, așa, cu luneta la ochi.

— Credeam că a trecut o groază de timp, spuse Sebastian. O iau razna.

— Mi se întâmplă și mie să o iau pe arătură. Cine crezi că e interesat de modă? Magazinele vând ce vor.

— Chiar. Nu m-am gândit la absurdul situației.

Intr-un târziu, fratele mai mic și Speranța Tual se întoarseră, transpirați și strălucitori, îndreptându-și hainele mototolite.

— Ce facem, ne uităm și noi la spectacol sau plecăm? întrebă Bian.

— Unde vrei să pleci? întrebă Sebastian. Din fericire, nu s-a lansat un nou măcel, dar nu se știe niciodată. M-am uitat prin luneta armei.

— E rândul meu să merg în uscătoria blocului, spuse tânărul silicios.

— Nu mai e nevoie, spuse femeia.

— Crezi că troglodiții stau și așteaptă degeaba? întrebă Bian. Sau îi interesează spectacolul? Abia așteaptă să deschidă focul. Va fi un adevărat genocid..

— M-am gândit și eu la lucrul ăsta. Noi stăm aici și nu facem nimic. Stăm și ne uităm la spectacol. Mă tot gândesc și nu găsesc o soluție, spuse Sebastian.

— Poate, dacă încercăm o diversiune...

— Ce diversiune? Sunt mulți, hotărâți și puși pe rele. M-am gândit la toate variantele. îmi stă mintea în loc. Nici arme nu avem.

— Avem pușca aia, spuse Bian. Putem trage cu ea, facem puțin zgomot, iar ăia de jos vor năvăli pe scări. îi așteptăm la cotitură, punem mâna pe ceva armament și trecem la acțiuni diversioniste.

— E clar, sexul mărește inteligența, râse Sebastian. Pușca asta nu trage decât în handicapați. E bazată pe sistem neuro- psihic de detecție.

190

Monede de Victor Martin

— Trage într-un handicapat!

— Nu se poate.

— Ba se poate, insistă Bian. Nu e nevoie să-l omori. Rănește-l ușor! Pentru binele tuturor, nimic nu e prea mult. Și așa, tâm- pitii ăia au ucis câteva mii de oameni nevinovați.

Fratele mai mare ridică arma, o plimbă încolo și încoace până văzu o femeie într-un cărucior cu rotile. Analiză datele de pe ecran și, cu toate că acestea nu indicau nimic concret, apăsă pe trăgaci.

— Nu merge. Există un impediment: pușca nu sesizează nimic.

— E posibil ca arma să nu sesizeze decât handicapați ca noi, pe bază de carbon și hidrogen, spuse Speranța.

— Asta, mai mult ca sigur, spuse siliciosul. Mi-au dat-o mie să împușc handicapați, dar e posibil ca aceștia să fi dispărut, prin selecție naturală, și să fi rămas doar indivizi solizi, sănătoși.

— Nu se poate. Vorbind statistic, trebuie să fie și primate inferioare cu handicap, spuse Bian.

— Nu sunt. în orele astea, când ai fost plecat cu femeia în uscătorie, ce crezi că am făcut? întrebă Sebastian.

— Ai dormit.

— N-am dormit. Am analizat mulțimea.

— Caută mai departe! îl îndemnă fratele mai mic.

— Acum, ce crezi că fac?

— Nu vreau să spun „caută în continuare!", ci mai departe de public.

Sebastian îndreptă pușca spre lanțul de magazine din spatele Primăriei, parcurse cu fasciculul electronic suprafața unui parc și reveni.

— Cred că am găsit ceva, spuse arătând lumina verde care se aprinsese pe ecranul lunetei.

191

Monede de Victor Martin

Le arătă un bărbat între două vârste, care se oprise în fața vitrinei unui magazin de pantofi.

— Ala e handicapat?! întrebă femeia.

— Așa indică ecranul. Are o proteză mecano-electronică la un picior.

— Impușcă-1 în proteză!

Sebastian îl ochi, dar trecea tot timpul câte o persoană, pe trotuar, prin fața obiectivului lunetei.

— E prea multă lume.

— Nu are importanță, spuse tânărul silicios. Pușca e reglată neuro-psihic astfel încât să-și caute singură ținta. Nici nu trebuie să fii un bun ochitor. Proiectilul, odată pornit, ocolește orice obstacol și lovește ținta.

— Bine, spuse Sebastian, ascundeți-vă pe scări! Cum

văd că au dat buzna în bloc, vin și eu.

Nu mai așteptă mult. Puse pușca la ochi și trase, bubuitura producând efectul scontat. Cei de jos se uitau în toate părțile, panicați, sau se certau. Fără nici un ordin, mulți dintre ei se împrăștiaseră în toate părțile, printre clădiri sau prin ganguri.

Când auziră schimburi de focuri pe scara blocului, cei patru înghețară de frică. Nu înțelegeau ce se întâmplă.

Captivată și, în același timp, înmărmurită de frică, Angela Noistec uită cu desăvârșire de cei doi Ian Nicer. Văzu că aceștia dispăruseră, brusc, fără să se mai înlocuiseră unul pe altul.

într-un fel, se aștepta ca, într-un moment sau altul, să dispară și ultimii doi, așa cum dispăruseră Ian 1 și Ian 2, fără să mai apară un al cincilea.

Când Speranța Tual ajunse în fața ei, cei doi frați loric se și se luaseră la bătaie cu tânărul silicios, lovindu-1 cu capul de perete.

Astronauta puse mâna pe o pușca automată și se ascunse în cel mai întunecat ungher. Nu înțelegea unde putuseră să-i dispară însoțitorii.

Aștepta ca autohtonii să-și rezolve diferendul, să dispară pe scări în sus, și se apucă să căute în pătura cu alimente uitată într-un colț; emoțiile îi provocaseră o foame îngrozitoare.

Apariția lui Ian Nicer prin gangul ce ducea spre Primărie o prinse pe astronaută mâncând. O încerca o foame nervoasă și căuta să și-o potolească, luând din pătura cu provizii orice îi cădea în mână, pentru a băga în gură.

în lumina lăptoasă a zilei veșnice, îmbrăcat într-un costum impecabil croit, negru, cu pantofi de lac în picioare, pălărie pe cap, o pușcă automată într-o mână și un sac plin cu muniție în cealaltă mână, Ian era de nerecunoscut.

— Tu ești? îl întrebă Angela.

— Eu sunt.

— Care dintre voi?

— Amândoi, spuse bărbatul. M-am dus până la magazinul de peste drum, unde am intrat nestingherit, fiind invizibil pentru toată lumea. Celălalt Nicer m-a urmărit, dar acesta n-a fost atât de norocos. Nu putea. L-au prins și au vrut să-l împuște, dar le-a făcut-o; a dispărut și s-a contopit cu mine. Din doi, am devenit unul singur, sper, definitiv. Să fi văzut ce mutre au făcut mahalagii scârboși.

— A devenit invizibil, dar era acoperit cu cearceaful. Puteau să-l nimerească.

— Aici e frumusețea. Nu a devenit invizibil pentru mârlani, ci s-a sublimat brusc, pur și simplu. Abur, fum... A trecut, așa, ca o nălucă, prin vitrina magazinului și a intrat în mine. Am simțit că sunt electrocutat. Necazul e că nu am devenit o nouă entitate invizibilă, ci una chiar foarte vizibilă. M-am văzut în oglindă, îmbrăcat, așa, cum sunt acum.

— Ce culoare oribilă, spuse astronauta. N-ai găsit alt costum?

— E negru metalizat. La mărimea mea, nu mai era decât ceva verde metalizat.

— Ăștia au și culorile metalizate.

— Mi se pare normal, spuse Ian. E o societate bazată pe siliciu. Aici, și silicagelii sunt la mare cinste, atât cei casnici, cât și cei industriali, care sunt folosiți la terraformare.

— La ce pot folosi silicagelii în familie?

— Cum la ce?! La micșorarea umidității. E plin de reclame.

— De asta ne arde nouă acum? întrebă Angela.

— Sigur. Nu e nici o grabă.

— Cum ai reușit să scapi?

— Cu mult calm, spuse bărbatul. Din cabina de probă, am trecut direct prin vitrină, am smuls pușca unui mahalagiu, rămas mască de uimire, și am început să trag în jur, la nimereală. Beneficiind de elementul surpriză, am fugit încoace.

— Te vor urmări.

— Sunt conștient de asta.

— Ce facem? întrebă astronauta.

— Avem pușca automată. Impușcăm câțiva, luăm armamentul și ne retragem, în sus, pe scara blocului. Avem noroc; spațiul dintre blocuri nu permite să intre decât câte unul. Sunt destul de proști să facă acest lucru.

Văzură că, într-adevăr, nu avuseseră mult de așteptat. Când primii doi ajunseră la trei metri, Ian îi împușcă în cap. La fel făcu și cu alți opt. Adună armamentul și își alese o armă laser. Cum liftul era defect, se retraseră pe scara blocului, în sus, pe scări.

Mulțimea trecuse de mormanul cadavrelor și îi urmărea. Fără nici o șansă; spațiul îngust îi permitea lui Ian să tragă în plin, acoperind înaintarea Angelei, care transpira abundent cu grămada de puști în brațe.

— Avem musafiri, șopti bărbatului.

— Cum adică?

— în spatele nostru, e unul cu arma, spuse astronauta. Vine de pe bloc, dar cred că a încurcat-o; i s-a blocat trăgaciul.

— Ce faci, bă, urâtule, vrei să ne împușți!? strigă Ian.

Tremurând de frică, Sebastian loric se uita contrariat la cadavrele înșirate pe scări.

— Ia-o la vale, să te împuște ai tăi! strigă Ian. A, sunteți mai mulți? Câți sunteți?

— Patru? Trei primate și un silicios.

— Zău? Tu ce ești?

— Om primitiv, spuse Sebastian loric.

— De unde știu că nu minți?

— Armele voastre au lunete electronice, care depistează ceea ce voi, androizii, numiți maimuțe. Cum se face că nu știi?

— Pentru că nu sunt de pe aici, spuse Ian. Și nu sunt android. Nici Angela.

— înseamnă că sunteți ca noi.

— De-aia voiai să tragi în mine?

— E pușcă de jucărie, spuse Sebastian.

— Cam multă însuflețire, să acționezi trăgaciul unei jucării.

— E o armă care nu trage decât în handicapați. Am crezut că sunteți siliciosi.

Ian controlă, să vadă dacă Sebastian spunea adevărul și, cu excepția tânărului android, îi înarmă pe toți.

— Uite cum facem, spuse Ian. Ieșim din bloc și ucidem tot ce poartă o armă. Suntem un comando destul de solid. în vânzoleala generală, vor ajunge să se împuște și între ei. E cazul ca tradiția vânătorii de oameni, cu ocazia „Zilelor Orașului", să înceteze.

— împușcați siliciosul și valea! spuse Angela.

— Nu trebuie să vă temeți de android, spuse Speranța. Asta a venit la spectacol. N-a știut că i se va pune o armă de jucărie în mână. Nu are nici o treabă cu fundamentaliștii.

— Dacă vreți să ieșiți la timp, trebuie să vă grăbiți, îl auziră pe tânărul android. Au intrat deja trei combatanți pe scara blocului.

— Aveam de gând să-l ucid, spuse Bian, dar pentru că ne-a prevenit, îl las în pace.

Făcu semn siliciosului să se dea înapoi și blocă mânerele ușii ce dădea spre acoperiș cu țeava unei puști-mitralieră, lă- sându-1 afară.

Ceilalți, ca la un semn, se ascunseră după colțuri, sărind câte trei trepte, în josul scării.

Transformând arma în măciucă, Sebastian sparse capul unui luptător, apoi îl lovi pe cel de-al doilea. Venit între timp, Ian îl ucise pe cel de-al treilea mahalagiu și îi dădu Speranței pușca, invitându-1 pe Bian să treacă în față.

196

Monede de Victor Martin

Ieșind din bloc, lichidară două grupuri compacte de vânători, mai mult beți, înarmându-se, până în dinți, cu automate deja încărcate.

Ucigând la întâmplare pe oricine întâmpina rezistență, cei cinci înconjurară de mai multe ori perimetrul pieței

Primăriei, producând panică. Misiunea de curățare le fu mult îmbunătățită când puseră mâna pe singurul sac cu grenade al țopârla- nilor. Amețiți, neștiind cine în cine trage și de unde vine pericolul, mahalagii, proletarii și gardienii publici începuseră să se omoare unii pe alții.

Nimic din toate astea nu-i deranjau pe cei veniți la inaugurarea fântânii cinetice și a noului centru al orașului. Oamenii se simțeau bine în lumina reflectarelor, în ambianța protectoare a muzicii lui Leon Grimsky.

Dansară, cântară și se distrară mai mult de douăsprezece ore. La încheierea programului artistic, după un foc de artificii grandios, ce dădea atmosferei cețoase un aspect misterios, cel mai spectaculos joc de lumini pe care l-a văzut vreodată cerul orașului, își redirecționară atenția spre fântână.

Tineri și bătrâni, la fel de fericiți, dansară și cântară împreună până târziu, când muzicanții începură să obosească și neajunsurile produse de muzica lor să se mai liniștească. Cupola lăptoasă începu să se ridice, iar puținii proletari, mahalagii și gardienii înarmați, scăpați cu viață, îngeri intertextuali zburători, vânați de grupul lui Ian, începură să cadă în capul celor prezenți.

Cu excepția a câteva zeci de morți și răniți, la impactul publicului cu luptătorii, sfârșitul evenimentului fu considerat un indiscutabil succes; reușise să mobilizeze un număr record de orășeni sau străini de oraș.

De-a lungul a 48 de ore, s-au perindat peste 300 de mii de oameni prin noul centru, în funcție de interpretul preferat,

totul culminând cu muzica de excepție a lui Leon Grimsky. Cu toții erau prizonieri ai ritmurilor jocurilor de apă și lumini ale grandioasei fântâni electronice.

Năucite de zgomotul exploziilor, grupuri de combatanți răniți, cu hainele rupte, ieșeau din ganguri sau din holurile clădirilor. Nedumeriți, se uitau în toate părțile, uimiți, speriați, neștiind ce se întâmplă cu ei. Nu știau dacă trebuie să mai tragă și în cine. Nu le dădea nimeni nici un

ordin clar.

Printre combatanți, apărură și cei doi frați loric, urmați de Ian Nicer și de cele două femei, nedându-și nimeni seama că ei provocaseră dezastrul.

Luptătorii aruncaseră armele și își îmbrățișau cu căldură soțiile, copiii, verii, cumnații, nepoții și părinții.

— Lasați armele! strigă primarul, pus în fața faptului împlinit. Spectacolul s-a terminat!

— Așa e, spuse Sebastian, urcându-se pe scenă și smulgând microfonul din mâna edilului-șef. Doar moartea îi mai ține pe cei vii laolaltă. Orașul merge mai departe. Luați-o voi înainte! Orice sărbătoare e un pretext pentru a vedea ce mai fac locuitorii orașului și de ce. Aceste zile sunt numărate și, oricum le-ai număra, se înscriu într-o perioadă de emulație artistică. Simbol al suprarealismului semnificant, avem un oraș cu străzi și garduri din resturi vegetale, în jurul blocurilor, cu vile inestetice, construite pe platforme de gunoi sau în mijlocul străzii, pe baza unor autorizații dubioase, cu oameni care își scuipă refularea și bacteriile salivare de la geamuri, în capul altora, cu străzi largi, ca niște tuburi de orgă, unde, înghesuiți în jeep-uri de neam prost, se aleargă ca vântul prin praf. Orașul nostru nu are numai lucruri bune, ci și lucruri neterminabile. Abia acum, în ceas de sărbătoare, vedem că locuitorii supraviețuiesc în orice condiții; unii supraviețuiesc în condiții de lux, alții în lipsa totală a acestuia. Chiar și hoții sunt protejați de șefii lor,

să nu se streseze muncind. Dacă hoții n-ar fi protejați, de la cine ar mai fura oamenii cinstiți? Imbrăcați în frumoase costume populare de firmă, cetățenii, capitalul electoral al unuia sau altuia, vin și se duc, clipă de clipă, dar, mai ales, în acest timp de inaugurări, când omul are pretext să-și numere monedele de sticlă, în timp ce sparge semințe în dinți și azvârle cojile pe jos. Bucuroasă că avem fântâni arteziene, cu arhitectură mai muzicală decât muzica ambientală, chiar și politica începe să viseze la kilocalorie, ca la ceva material, autoconsu- mabil. Privirile candide ale

primatelor inferioare, venite acum 50 de ani din grădinile zoologice, să cumpere sau să vândă ceva, rămase să se califice la locul de muncă, înfrumusețează locul. Bucuroși că vor putea să stea o clipă, să lase jos garda răzbunării și să-și tragă sufletul îmbâcsit de ceață, proletarii și mahalagii uită o clipă să urmărească repartitoarele de monede, picături de siliciu ale contorizării sărăciei, și admiră cum se ridică soclurile notabilităților trecutului, adunate de primar în parcul din spatele Primăriei, dar nu oricum, în linie dreaptă sau în cerc, ci așa cum au trăit, unul mai încoace, altul mai încolo. Trecutul face parte din viitorul unora; aceia care au știut din ce să și-l croiască. Poezia, muzica, jocurile de lumini, de sunete sau de ape sunt doar un pretext pentru crimă și furt. Cum maidanele au fost acoperite cu vile de îmbogățiți ai spiritului lor mecantil, furtul se învață în școli, apoi, cine știe, se poate înălța o catedrală în cinstea acestuia. Acum, avem fântâni arteziene. Mai târziu, cine știe din ce resurse, vom avea reprezentații teatrale, tarafuri automobilistice, țambalagii în gresie și hârtie sau grupuri de instrumentiști din petarde. Atâta timp cât e predat la termen, nimic nu e prea mult. Populația are sau nu are conducătorii pe care îi merită, conducătorii au sau nu au populația pe care o merită, dar cu toții trebuie să știe acest lucru. Nu-l pot afla decât la ceas de bucurie bine disi-

mulată, acțiuni enologice, de ecografie și folclor negru. îmbră- cați în hainele cele mai bune, de firmă, cu găuri și petice, copii de siliciu sunt instruiți că, dacă nu sunt cuminți, sucesc gâtul primatelor bătrâne, aruncă ciunga pe jos, ascultă manele populare, se descalță în fața Primăriei sau aleargă cu jeep-urile după intelectuali, îi fac părinții lor directori, la firmele lor, cu care se găsesc în incompatibilitate, conform adevăratelor declarații de avere. La acest binecuvântat ceas de sărbătoare, ieșirea din minciună este valabilă și, măcar o clipă, uităm că orice ieșire are o intrare. Cu cât se apropie mai mult statuia întemeietorului orașului nostru de periferie, ca să lase loc

altor edificii, dascălii mai bătrâni își aduc aminte că au rămas în urmă cu lecturile, iar dascălilor mai tineri începe să le meargă mintea fără alcool, coctail de mercur sau alcitrar clorotic. Bătrâni sau tineri, considerăm că, acela care nu e cu noi, e cam așa. Mahalagioa- cele se fac frumoase, mahalagii agenți de asigurări, iar profesorii se pregătesc să înfrunte încă un an școlar de greve; de veacuri, așteaptă să treacă vremea rea, să vină și vremea lor. Intre timp, cei care au avut puterea să înțeleagă ceva au înțeles demult tot ce era de înțeles. Cei care nu au nici o putere nu au nici un interes să înțeleagă ceva. Atmosfera de sărbătoare e aerul în care toată lumea are dreptate. După asta, dreptatea începe să se împartă, algoritmic, în porții din ce în ce mai mici. Dacă promiți o viață mai bună, înseamnă că, implicit, recunoști faptul că nu s-a ajuns la o viață mai bună. în acest frumos început, suntem înconjurați de zbateri generale, dureri înăbușitoare, lacrimi informaționale, gândire cu premeditare, destine precumpănitoare și concursuri de resurse umane. Dacă nici măcar proștilor nu le-ar mai plăcea lucrurile neinteligente, am putea spune că am progresat. Nu dorim nici dușmanilor noștri să afle că suntem educați. Și, nu uitați! Dacă se întâmplă ceva important, nu e treaba voastră, ci a urmașilor strămbunilor noștri.

200

Monede de Victor Martin

Omul la distracție se cunoaște, când cedează cine e mai deștept: scaunul. în rest, oale și ulcele, spiciuri, tontoroiuri, tromboane, tobe, beri, fântâni, parcuri și velodroame, sănătate, cultură...

Se înecă și începu să tușească.

— Să mă scuzați! Nu am talent oratoric.

— Ce vorbește ăsta aici?! strigă un consilier.

— Cine i-a dat voie să urce pe scenă? întrebă primarul.

— Dumneata i-ai dat voie, spuse unul dintre viceprimari.

— Cine ești tu, băi, urâtule?! strigă un alt consilier.

— Sebastian loric.

— De unde ai apărut?

— E drogat.

— Lasă-1, bă, că e târziu! spuse primarul. Mai avem și altele de făcut.

— Nu prea mai e nimic de făcut, spuse șeful Poliției. Centrul a fost apărat de muzica lui Grimsky, dar împrejurimile capitalei sunt un dezastru. E plin de gropi de la explozii. Eu le-am dat ordin să mai răărească populația, că nu mai avem ce mânca, iar tâmpiții s-au apucat să se lupte între ei. Nici un ordin nu mai e sfânt pe lumea asta.

— Prea multă muzică ambientală prostește, spuse primarul. Se obișnuiește și populația cu altă stare de lucruri.

— Așa-i, întări unul dintre cei doi viceprimari, chiar și premierul a spus că, de când avem o armată de profesioniști, nu se știe cine mai muncește. Noi creștem elite și acestea se comportă ca atare.

— Le-ați dăruit un spectacol de vis, spuse un consilier.

— Un spectacol deosebit, oricum, întări un altul.

— Acum, când artificiile s-au stins și nu se mai aude nici ecou de melodie conceptuală, trebuie să-i mulțumim primarului pentru această nouă piață! se exaltă un trecător.

— Bine, bine, spuse primarul. Vino mai târziu, la birou, să văd dacă pot să te ajut cu ceva!

— Eu cred că a fost o noapte de coșmar, spuse cel de-al doilea viceprimar.

— Să se suie cineva pe scenă și să le spună să plece acasă! strigă primarul.

— Majoritatea spectatorilor sunt veniți din alte orașe sau din împrejurimi, spuse șeful Poliției.

- Și ce?!

— De la marginea orașului încolo nu mai e nimic.

— Parcă până acum era mare brânză; doar industrie și construcții improvizate, spuse primarul.

— Mahalalele, parcurile industriale, cartierele și satele dim- prejurul orașului nu mai există.

— Cum adică?!

— Totul e nisip. Totul e deșert, spuse polițistul.

— N-a plecat Grimsky cu cântăreții lui?!
— Ba da.
— Atunci, cum e posibil?!
— Or fi existând efecte secundare, spuse un consilier.
— Bine. Urcați-i în tren pe cei veniți de departe! Măcar să scăpăm de ăștia, să nu mai umble brambura și să jefuiască magazine.
— Nu mai există cale ferată. Totul e praf și pulbere.
— Măcar aeroportul e funcțional? întrebă primarul.
— Nu mai e nimic funcțional. Nu înțelegeți? Pe tot globul pământesc, n-a mai rămas decât orașul nostru.
— Iar dacă nu luăm măsuri urgente, în curând, totul se va rezuma doar la o fântână cinetică ambientală, spuse un consilier. Deșertul înaintează.
— Ne puteam aștepta să se întâmple asta. într-o anumită secundă, fatidică, astrală sau cum vreți să-i ziceți, ceva trebuia

să producă o reacție în lanț. Acum, se cunosc efectele benefice ale eforturilor noastre milenare de terraformare, spuse un trecător.
— Are dreptate, spuse unul dintre viceprimari. Trăim cu speranța că, tot ce e evident că o să se întâmple, o se întâmple odată și odată.
— Da, dar atunci când procesul de deșertificare e controlat, spuse șeful Poliției. Acum, e capitala în pericol. Cu tot ce viețuiește aici. Trebuie să fugim.
Auzind discuția, spectatorii începură să alerge care încotro. Nu le spunea nimeni din ce parte vine valul de terraformare.

XI

în scurt timp, Piața Primăriei rămase pustie. Descumpănit, comandoul lui Ian stătea pe loc.

— Dacă orașul suferă un proces de deșertificare de la exterior spre interior, unde a fugit populația de androizi? întrebă Angela.

— Sper să nu fie un fenomen în cercuri concentrice, din ce în ce mai mici, ci dintr-o parte în alta, spuse Sebastian.

— Nu știu dacă ați fost atenți, dar șeful Poliției a spus: „de la marginea orașului, încolo, nu mai e nimic". Care e concluzia?

— Concluzia e că, de la marginea orașului, încoace, nu va mai fi nimic?

— Se mai pune o întrebare, interveni Ian. Deșertificarea asta îi afectează și pe deșertificatori? Am înțeles că noi, primatele inferioare, maimuțele, suntem băgați într-un spațiu virtual numit „gradină zoologică", să-l cultivăm până la epuizare. Cu alte cuvinte, să-l deșertificăm, să-l transformăm în deșert.

— Nu putem ști, spuse Speranța. Nu avem de la cine afla. Dacă întâlnim unul de-al nostru, înseamnă că nu suntem afectați de terraformare.

— Putem trăi cu speranța, spuse Ian.

— Dacă scăpăm cu viață, cu Speranța vreau să trăiesc eu. Voi vă puneți pofta-n cui, râse Bian.

îi puse în temă pe cei doi astronauți că așa o chema pe femeia care era cu ei și le povesti cum ajunseseră pe una dintre cele două clădiri din stânga Primăriei.

— Și, de unde ați venit? întrebă Angela.

— Cum adică?

— Locuiți în acest oraș sau sunteți în vizită?

— Deși suntem de aici, n-am putea spune că locuim în oraș, spuse Sebastian.

— E absurd.

— Deloc. Deși ne-am născut aici, nu putem spune că locuim, că viețuim aici. Mai mult ne ascundem. Asta nu e viață. Când nu suntem omorâți, suntem trimiși la muncă, în spațiul virtual.

— Sunteți veniți din spațiul extraterestru sau sunteți, filo- genetic, o rasă formată aici, pe Pământul ăsta? întrebă astro- nauta.

— Nu știm.

— Ciudat. Nu există studii antropologice?

— Ce sunt alea?! se miră Sebastian.

— Studii privind originea, evoluția și variabilitatea biologică a omului, în corelație cu condițiile naturale și social-cul- turale.

— Or fi, dar nu cred să avem așa ceva. Nu prea intrăm în bibliotecă. Nu ne prea interesează cititul. Când vrem să ne pozăm între cărți, mergem la muzeul unde se găsesc acestea.

— Cărțile sunt obiecte de studiu, nu statui sau obiecte de artă, spuse Angela.

— Ba da. La noi, starea narațiunii nu e deloc bună.

— Starea națiunii.

— Lasă națiunea! spuse autohtonul. Eu vorbesc de narațiune, de expunerea, relatarea unui fapt, a unui eveniment sau a mai multor fapte sau evenimente într-o desfășurare gradată, în formă literară. Vorbesc de povestire. De curând, șeful celor 120 de conducători ai planetei a citit un mesaj privind starea narațiunii. Apar cărți interesante, dar, ce păcat, se citesc așa de greu!

205

Monede de Victor Martin

— Dacă vă e lene să și citiți...

— Nu ne e lene, dar nu știm ce să citim mai întâi. E o confuzie totală privind calitatea. Chinuiți de idei, unii oameni simt nevoia să se afirme și se apucă de scris cărți. Când nu apar cărți bune, fluent scrise, narațiunile încâlcite sunt preferabile miilor de pagini de apă de ploaie. E ca și cum te-ai apuca să citești fără să înțelegi; după un timp, începi să înțelegi, dar se pierde mult timp.

— Nimic nu e străin inteligenței, dacă aceasta e dublată

și de transpirație, spuse astronauta.

— Da, dar vine o vreme când din frumusețe nu mai rămâne decât inteligența, când orice bețiv se crede regizorul viselor, spunând că inteligența e o stare de beție a cuvintelor. în loc să luăm decizii colective proaste, le luăm individual. Când e vorba de un stil, se mai poate face ceva. Te poți obișnui, când e vorba de atitudine, sau poți citi câteva cărți de stilistică, atunci când stilul ți-e străin. Cum nimeni nu are chef să citească îndrumare de citit cărți, ca și atunci când stilul e foarte greoi, rămânem la varianta modului deosebit al autorului de a spune lucrurile, până ne obișnuim cu el. Se mai poate citi greu și din cauza faptului că un cititor nu se ridică la înălțimea textului sau nu e familiarizat cu terminologia. E posibil să nu poată să se ridice la înălțimea stilului, să nu înțeleagă anumiți termeni tehnici sau să nu facă parte din profilul științific abordat de autor.

— Se pare că nici nu vreți să vă ridicați la înălțimea vreunui stil.

— Nu vom putea edifica niciodată un sistem democratic de gândire, decât dacă ne lăsăm de băutură, nu facem exces de surogate, nu ne umflăm cu produse pe bază de amidon, ocolim dulciurile, carnea neecologică sau drogurile, spuse Sebastian. Și nici aceste lucruri nu ajung. în timp ce scriitorii mor în condiții groaznice de trai, nu se știe ce se naște. Azi, editurile nu

mai publică orice; publică numai prostii. Fiind vorba de știință și de ficțiune, din orice direcție ai veni, cea tehnică sau cea filologică, se poate ajunge la un numitor comun. Privind atitudinea autorului față de text și cititor și a cititorului față de text și autor, se mai poate face câte ceva, în sensul unei reconcilieri. Totul depinde de orizontul de așteptare al fiecăruia. Unul urmărește psihanaliza, altul speculația științifică, altul cadrul psihologic, altul stilistica, altul politica, altul eroticul, îmbinate toate, în proporții diferite, pe fundalul imaginației și gadget-urilor ei.

— Totuși, trebuie să existe o rețetă de succes, interveni

Ian.

— La un moment dat, din cauza evenimentelor sociale și politice, rețeta succesului a fost: speculația științifică-politica- sexul implicit, dar nu peste tot; în timp ce în capitală rețeta vindea milioane de exemplare, în teritorii, orașele mai mici sau grădinile zoologice nu vindea nimic. Cultura e legată de economie, iar creșterea noastră economică a avut loc mai mult în sondaje. Suntem încă în preistoria rețetelor verificate. Când se formează o nouă societate, care tranzitează spre ceva indefinit, nu există rețete verificabile. Rețetele pot fi aplicate când o societate e stratificată și știi cui să te adresezi. La noi, încă nu e cazul. Avem avantajul că, dacă într-o societate îmbătrânită cultural, cum este cea a oamenilor de siliciu, se merge către negarea oricăror valori, la noi, maimuțele, acestea nu s-au format și nu s-au stratificat încă. Dacă un copil, cât și bătrânul, se caracterizează prin lipsa reperelor, copilul mai are o șansă, să crească. Da, dar și creșterea trebuie să se facă după anumite repere. în funcție de evoluția societății, ingredientele succesului se vor amesteca, firesc, în proporții pe care nici nu le visăm. Succesul, am văzut, nu e cuantificabil, nu poate fi anticipat. Ca și în politică, unde e țara cuvintelor, până la plictis, cum laudele te pot desființa, gafele te pot compune ca scriitor; depinde de public.

207

Monede de Victor Martin

— Ne prezinți viața ca pe un teatru prost.

— Nu viața, spuse Sebastian, ci starea narațiunii. Ideatica, tema, subiectul, construcția narativă, jocul de planuri, limbajul, frazarea, felul cum curg cuvintele, unele după altele, sunt elemente care pot fi deprinse cu timpul. Nici haosul stuctural al textului nu ne poate rămâne străin. Orice pagină albă poate fi un poem, dar nu e.

— Dacă ar fi să-ți iei viața de la capăt, te-ai plictisi îngrozitor.

— Dacă m-aș plictisi, aș citi. Lectura scurtează viața, ca pe o călătorie prea lungă. Viața, fiind astfel scurtată, nu ne permitem să citim câte cărți am vrea. După ceea ce ne-au

spus unii sau alții, după ceea ce am citit în reviste, după ceea ce spune un critic sau altul, strângem câteva zeci de metri de cotoare de cărți bune. Colecționarea de cărți, de la limita bibliofiliei până la limita bibliomaniei, se face mai repede decât cititul. Dacă ești biblioman și colecționezi în prostie, nu-ți ajung monedele. Doar bibliomanii țipă că e scumpă cartea. Cel care colecționează pentru a citi își alege rațional autorii, își alege doar cărțile bune ale acestor autori și își programează cheltuielile exact până la limita de jos, care începe cu o primă carte cu valoare îndoielnică, când, cu toate că descifrăm perfect fiecare frază, nu mai înțelegem ideile profunde din spatele lor. Odată cu înțelegerea, fraza capătă limpezimea cristalului. Dacă o narațiune se încăpățânează să rămână „de nișă", dispare. S-au văzut mai mulți scriitori care au fugit spre alte modele de manifestare intelectuală, decât pasionați de literatură venind spre literatura fugarilor. In acest caz, singura soluție este publicarea unor cărți care se apropie tot mai mult de literatură. Epoca ac- tivismului sau a culturalizării maselor a murit. Amalgamate sau fluent scrise, cărțile interesante rămân interesante. Necazul e când apar cărți slabe, care nu strălucesc decât prin scriitură, prin talentul scriitorului de a scrie frumos despre nimic. Aceș-

tia sunt de două feluri: cei care scriu foarte scurt și cei care scriu foarte lung. Efectul e același, disecarea părții fiind asemănătoare cu disecarea întregului. Egocentrismul se întâlnește cu exocentrismul, undeva, într-un infinit imprevizibil, cum e însăși noțiunea de infinit. Aici avem un paradox al editurilor: de frica să nu comită vreo discriminare, acestea protejează și prostia. Nu e adevărat că inteligența nu trebuie condiționată de prostie, își spun ei, amalgamând procente. Pe de-o parte, în setea lor de profit, vor să publice mai multe cărți decât se scriu. Pe de altă parte, editurile nu pridideșc cu publicarea unor scriitori, aceștia scriind mai mult decât suportă editurile. De unde vine paradoxul?

— Interesant, spuse Angela. E ca la noi. Neavând prea multi dușmani, editorii vor bani de la prieteni.

— Dacă în mainstream lucrurile nu sunt atât de grave, acesta având tradiție și putând da cărți care pot să acopere mulțumitor planurile editoriale, în genurile minoritare, lucrurile sunt grave. Scriitorii de science-fiction, de exemplu, nu pot acoperi pretențiile editurilor nici dacă li s-ar cere să scrie și ar fi bine plătiți anticipat pentru asta. Nu au tradiție, nu s-au confruntat cu o concurență reală, a scris fiecare ce a crezut de cuviință, au publicat la întâmplare, participând mai mult la concursuri de împrejurări. S-au format grupuri de interese, dar nici măcar acestea n-au dăinuit, mișcarea literară browniană fiind de bază.

— Să iubești necondiționat un gen literar marginal și să nu vrei să ieși la malul mării, e ca și cum ai spune că îți iubești țara ca pe o bucată de pământ; e o perversiune aproape metafizică. Multi scriitori consideră că mulțumirea cititorului constituie un insucces pentru ei și doar succesul lor trebuie să mulțumească potențialul cititor, textul nemaicontând.

— Mare, țară?! se miră Sebastian. Ce sunt astea?

209

Monede de Victor Martin

— Pe Pământul nostru, există suprafețe acoperite cu apă și suprafețe de uscat. Uscatul e împărțit în unități teritoriale numite țări.

— Pare complicat.

— Ce facem? întrebă Bian. Mergem?

— Eu aș fi plecat demult, spuse Speranța, dar mă reține ceva.

— Discuția noastră?

- Nu.

— Și eu simt la fel, spuse Ian. Aștept ceva și nu știu ce.

— Până te hotărăști ce aștepți, vă pot spune câteva cuvinte despre traduceri, spuse Sebastian.

— Ne-ai amețit.

— Lasă-l, dragă, să vorbească! Tot stăm degeaba, spuse Angela.

— In mare, literatura traducerilor a cunoscut două peri-

oade, demară fratele loric. O perioadă romantic-socializantă, bazată pe idei, visare, anticipare, cu o scriitură mai mult sau mai puțin onestă, și o perioadă postcibernetică, care continuă și azi, se bazează pe mii de pagini ce iau mediul ambiant ca pretext pentru istorisire plicticoasă, un fel de bildungsromane. Aceste perioade au avut între ele o punte cyberpunk, abandonată când tehnica a depășit orice imaginație, numai că ciber- netizarea n-a apus de tot. Ca atitudine generală, a rămas. Genurile „de nișă" au urmat, la nivel mai mic, această împărțire, cu două racile, care au făcut-o să nu aibă tradiție: nu am avut dezvoltare tehnică care să ne facă să visăm și am trăit în două sisteme politice diferite. Aceste sisteme nu sunt unitare, literatura fiind o literatură a convulsiilor. Chiar și viața literară e una a convulsiilor. E și un paradox de sistem. Nu există organizare, care să scoată la lumină autori de valoare. Nu avem nici o editură profilată pe un gen anume. Se amestecă, haotic, literatura numită de unii „de drept comun", datorită caracterului său

memorialistic-concentrațional, cu horror-ul, cu fantasy-ul, cu basmul modem, cu cyberpunk-ul, cu religia..., de nu se mai înțelege nimic. Criticii, încercând să caute rădăcini tradiționale, au creat și mai mare confuzie.

— Când nu mai știe ce să creadă, cititorul poate crede orice, îi cântă Angela în strună.

— Exact. Nefiind nimic bine definit, o ia fiecare după cum îi vine. Oricine calcă legile bunului simț literar, crezând că acestea trebuie să existe doar pentru alții. Cântând, nu devenim decât cântători. Cărămizile de câte o mie de pagini publicate azi, pline cu aer, nu adorm doar prin obosire, ci, mai ales prin senzația de deja-vu pe care ți-o dau, indiferent dacă e vorba de fapte trăite intens, romanesc, filmate sau scrise. Scriitorii de talent se citesc pe nerăsuflate, indiferent de numărul de pagini, numai că nu se prea mai nasc; nu au condiții. Dacă nu ai plăcerea lecturii, ești handicapat, dar dacă îți place să citești, e bine să urmărești tot timpul să nu ajungi la un mod pervers de

a citi, la exacerbarea lecturii. Fericiți sunt bibliomanii; ei nu sunt nevoiți să citească, plăcerea lor fiind colecționarea de cărți. Dacă ai nefericirea să te întrebi la ce îți folosește să citești atâtea cărți, ai două posibilități, la fel de nefavorabile: fie îți spui că lectura nu ți-a folosit la nimic, fie îți spui că puteai reuși în viață și citind mai puțin. Sclav al propriilor preferințe, pasionatul de lectură e un om fericit; nu trebuie să stea la cheremul nici unui „mogul al presei", „baron", „mafiot", „băiat șmecher" sau „întreprinzător". E sclavul propriilor sale capricii. Gândirea lui devine confortabilă, numai că, dacă se întreabă ce carte ar lua cu el într-un spațiu virtual, trebuie întâi să vadă ce îi este de prisos.

— Scriitorul rămâne cel mai priceput și consecvent cititor.

— Da, dar nu putem avea decât declarativ milioane de autori, spuse Sebastian. La tânărul care ajunge scriitor, își bătă-

torește drumul la o revistă, umblă mult și se întoarce ca din deșert sau se plombează la redacția unei edituri de succes, nu e valabil ce spui. De acolo, ne dă lecții, scrie și publică ce vrea, când vrea. Denigratorii au tot timpul dreptate; sunt singurii care se exprimă. Scriitorii citesc foarte mult; păcat că au obiceiul de a citi în public.

— Dacă nu are talent, nu-i cere nimeni să sfințească locul, ci numai să-1 încălzească.

— Dacă are inspirație, aceasta nu trebuie să-i vină în momente nepotrivite.

— Dacă văd că nu mai pot să producă, scriitorii încep să se reproducă, spuse astronauta.

— Timpul dă dreptate celor puțini și putere celor multi; puterea de a citi.

— Pierdem timpul, spuse Ian.

— Ce-ai vrea să facem?

— Nu știu. Să nu stăm pe loc.

— Nu avem de ales, spuse Bian. Așteptăm ceva.

- Ce?

— Nu știu. Tu nu simți?
— Ba da, spuse Ian.
— Fiecare stă și se gândește ce era dacă nu era așa?
— Așa cum fiecare scriitor stă și se gândește: dacă nu era el, ce era? reluă Sebastian provocarea. Multi nu mai scriu de frică să nu fie imitați.
— Știe cineva ce așteptăm? întrebă Ian.
Se lăsă liniștea, lucru care dovedea faptul că nu știa nimeni ce așteptau și cât timp.
— Pentru a progresa și pentru a nu mai fi considerați locuitori de mâna doua, primate inferioare sau orice altceva, acești oameni trebuie să învețe, să aibă multe cunoștințe, să progreseze tehnic, se întoarse Angela către colegul de zbor. Trebuie

să-și creeze elite formate din intelectuali de excepție, care să-i conducă.
— Am vrea noi, dar, genetic, nu ne putem depăși condiția, spuse Sebastian. E ca o boală. Cu cât încercăm să facem mai mult, pe calea progresului, reușim mai puțin. E un fel de "desființarea prin supraînființare", cum spunea un filozof. Inginerul nu este un intelectual. Nici scriitorul nu este un intelectual. Nici filozoful, nici profesorul, nici pictorul, nici criticul literar, nici strungarul. Până la un punct. Acest punct este depășirea condiției de inginer, scriitor, filozof etc. Este sărirea peste propria condiție meschină și saltul în intelectualitate, dar nespecific nouă. Intelectual ești pur și simplu. Sau nu ești. Noi nu suntem. Intelectualitatea este o formă superioară de autopercepție și percepție externă, în același timp. întâi trebuie să-ți depășești condiția primară de inginer, istoric, filozof sau poet și trecerea la condiția secundară, superioară, de intelectual. Dacă ai ajuns la aceasta condiție, e de la sine înțeles că ai capacitatea de a-ți conștientiza condiția. Nu mai rămâne decât să poți demonstra și altora că ești intelectual. Dacă reușești să activezi și percepția externă asupra ta, ești un intelectual recunoscut. Nu cunoscut, ci recunoscut. Avem doar intelectuali de fațadă foarte cunoscuti, dar nu recunoscuti. Numai intelectualul

recunoscut se poate bucura de un succes real. Cunoscuți sunt și cântăreții, și politicienii, dar aceștia nu sunt intelectuali. Numai intelectualul recunoscut este unul adevărat și nu presupus intelectual. Să te crezi intelectual sau să te recunoască lumea ca intelectual nu este de-ajuns. Cele două componente, externă și internă, publicul și conștientientizarea proprie, trebuie să acționeze simultan. Nu mai vorbim de cea de-a treia componentă: cel care recunoaște și certifică calitatea de intelectual a cuiva. Dacă am face-o, ar trebui să analizăm un lucru de la sine înțeles. Dacă un intelectual recunoaște calitatea de

intelectual a cuiva, iar el este recunoscut de un altul, care este recunoscut de un altul și așa mai departe, dăm, în acest lanț teoretic, peste un intelectual ambiguu și tot eșafodajul se dărâmă. Lucrul e imposibil deoarece doar un intelectual adevărat poate înțelege și recunoaște alt intelectual. La nivel primar, de inginer, doctor, matematician, cercetător sau scriitor, poți afirma că nu poți înțelege ceva. Nu te faci de rușine. Pui mâna pe carte, citești, socotești, cercetezi, perfecționezi, inventezi, ajungi la o concluzie. Ei, și?! Cititul nu ne e specific. Avem profesioniști, dar aceștia nu-și pot depăși condiția. Profesionalismul lucrează cu adevăruri relative, intelectualitatea cu adevăruri absolute. Trecerea de la profesionalism la intelectualitate e drumul de la dialectică la dogmatism. Dacă ai ajuns intelectual, nu mai ai voie să afirmi că nu înțelegi ceva. Pentru intelectual nu există lucru de neînțeles; toate lucrurile sunt de la sine înțelese, dogmatice. Intelectualul trebuie să înțeleagă orice, chiar și la nivel intuitiv, dacă nu e posibil altfel. O inteligență superioară, cum este cea a intelectualului, nu are voie să se dea bătută în fața enigmelor existențiale sau de alt fel. De la inteligență, se așteaptă mai mult decât punerea în practică a unei idei: se așteaptă ideea. Condiția de intelectual este o condiție ingrată. Oamenii conștienți de acest lucru se feresc să afirme că sunt intelectuali. Ca intelectual, se cere prea mult de la tine. E ca un fel de

„lene genetică", ceva independent de voința noastră. Sună frumos să fii considerat intelectual și numai proștii pot cădea în capcana de a se considera așa, fără a avea vreun merit. La starea de intelectual ajungi doar dacă îți vezi de treabă, în condiția ta primară de scriitor, inginer sau orice altceva. Nu ne putem vedea de treabă. Suntem haituiți tot timpul. Dacă nu-ți stă capul la faptul că ar fi bine să fii considerat intelectual, ești mult mai liber să te perfecționezi, să inventezi, să șlefuiești ce-ai făcut, dar nouă nu ne să capul la nimic. Nu căutăm această

stare de excepție, intelectualitatea, ca pe o emblemă, dar nici ea nu planează asupra capetelor noastre. Teoretic, duhul acesta trebuie să te atingă cât mai târziu posibil, să te lase să-ți trăiești viața și să-ți vezi de meseria de inginer, cercetător, filozof, scriitor sau orice altceva. Pe noi, nu ne atinge nicicând. Uneori, starea de grație e o iluzie. Dacă vrei să distrugi un profesionist, dă-i iluzia că e intelectual! începi să-l lauzi, să-l premiezi, să-l minți că e peste măsură de frumos, talentat și inteligent. „Desființarea prin supraînființare" e o metodă cunoscută de veacuri, mai ales de cei vicleni. Se știe că nu ți-e prieten cel ce te laudă, ci acela care te critică, numai că puțini au predispoziție să recepteze critica în mod pozitiv. Cei mai mulți au predispoziție să fie lingușiți, lăudați, premiați sau retribuiți fără merit și văd intelectualitatea ca pe un scop în sine. între intelectualism și intelectualitate e mare diferență; atât de mare, încât foarte puțini o văd. Problema nu e dacă un inginer, filozof sau poet e un intelectual, ci faptul că, dacă vrea să fie un intelectual adevărat, de marcă, trebuie să sară de pe treapta de meseriaș pe aceea de intelectual. Știu, nu trebuie să ajungi la destinație, uitând stația de plecare, dar nu avem nici o destinație. Intelectualul forțat, imaginar, cel care urmărește succesul facil, nu are viitor. Fără trecut, nu există nici un viitor, dar nouă ne lipsește viitorul. Condiția de intelectual nu e legată neapărat de cognitiv, de diplome, premii sau medalii. Și un muncitor poate fi intelectual, cum, tot atât

de bine, un academician poate să nu fie. Umbra planează asupra multora, dar e un zbor steril. Pseu- dointelectualii, cei care se denumesc singuri intelectuali, de un mic grup de prieteni sau de un mic grup de interese, dețin, pe moment, pârghiile puterii: reviste, televiziuni, rubrici permanente în ziare de mare tiraj sau funcții bine plătite. Lor le convine să afirme că avem democrație, dar aceasta nu e decât o pseudodemocrație, o putere a poporului influențat de ei. Pu-

terea mârlanului nu poate susține decât puterea pseudointe- lectualului, cel autoimpus și fără nici un fundament profesional. Un profesionist de excepție poate deveni intelectual. Poate nu devine. Invers, drumul e și mai imposibil. Intelectualul nu se denumește și nu se autodenumește, intelectualitatea fiind mai mult sau mai puțin inefabilă. Din păcate, avem prea mulți intelectuali fabricați, doar așa, să nu zicem că nu avem și noi intelectuali. Până la o pătură de intelectuali adevărați, drumul e înfundat. Aceștia nu se formează doar printr-o simplă schimbare de regim, schimbare de regim care nu se produce, la rân- du-i. Avem tranziție continuă către nimic, către niciunde. Orice tranziție creează psudointelectualitate. De aceștia, se scapă greu. Cei ce se autointitulează azi intelectuali au de mâncat niște cercuri de sticlă. Metaforic vorbind, deoarece noi, primitivii, nu folosim discurile alea decât pentru schimb. Nu le in- gurgităm, pur și simplu, ca silicioșii. Dacă ar fi posibilă o intelectualitate adevărată, ar fi nevoită să plătească oalele sparte de intelectualitatea actualei tranziții. Tragic e faptul că adulatorii, sinceri sau falși, te pot face intelectual pentru mai nimic, un sejur pe partea cealaltă a planetei sau, mai rău, pentru ceva de mâncare. Epoca pe care o trăim e asemănătoare anilor de civilizație. Pseudointelectualii primitivilor au făcut experimente de împrumut, pe care le plătim noi azi. Există tendința de a-i considera intelectuali pe filologi, pentru că stau mai mult între cărți. Nu timpul pierdut în bibliotecă te face

intelectual, ci puterea de percepție a ceea ce citești. Pot exista intelectuali care n-au citit decât o carte în viața lor. Depinde care este acea carte și, mai ales, dacă au înțeles-o bine, foarte bine chiar, altfel decât cel cu inteligență limitată. Din păcate, ceva ne limitează inteligența. Dacă ar exista mari teoreticieni, s-ar revoluționa totul, dar noi, primitivii, nu avem puterea de a fundamenta concepte. Degeaba stai în bibliotecă; numărul cărților citite nu-ți

folosește decât dacă ai înzestrarea naturală de a te ridica deasupra lor. Nu este intelectual cel ce a citit mult, ci acela care a citit cu folos. Nimeni nu poate citi cât ar vrea; totdeauna rămâne ceva de citit, dar, mult, puțin, totul trebuie să fie inteligibil. Totul e să ajungi în punctul în care nu te mai mulțumește nimic, dar cu o condiție primordială, să nu te mulțumească ceva; să ajungi la inteligența superioară de a scrie ceea ce ți-ar plăcea să citești, cu condiția de a putea stăpâni scrisul cu geniu. Asta, în două cuvinte. Se pot spune multe despre relația noastră cu cartea.

— Asta, în puține cuvinte! pufni Ian.

— E interesant ce spune, interveni Angela.

— Sigur că e interesant, spuse Sebastian. Dacă se întâmplă să-i placă și cititorului acest lucru, se poate sări de la nivelul de scriitor la acela de intelectual, dar nu e cazul nostru. Doar unii filologi ajung scriitori. Scriitorii nu ajung deloc intelectuali. Nu se cunoaște cauza. Dacă ești un inginer deprofesio- nalizat de sistem și îți găsești un refugiu, de exemplu, ca redactor la o editură, nu prea înțelegi ce e cu tine acolo; editezi cărți după ureche. Nefiind tu însuți talentat, nu poți descoperi talentul. Editurile n-ar trebui să angajeze redactori „pârâți", adică redactori care n-au ajuns la puterea de a înțelege mai mult; pot da faliment. Când nu înțelegi ce e cu tine într-o funcție, e normal să nu înțelegi ce faci. Dacă are vocație, profesionistul caută să sară la condiția de intelectual și să participe la formarea gustului public pentru ceea ce face el, să educe o masă de cititori. Mă tem că, în cazul nostru,

cititorul e condamnat să rămână needucat. Dacă nu, rămâne ca-n piață. De fapt, editurile noastre funcționează ca magazinele; dau faliment și se înființează într-un ritm amețitor. Un bun profesionist ia masa de cititori ca atare, lansând cartea și urmărind ce se întâmplă. Cartea nu e, totuși, varză, să o supui unei bune politici

de piață și atât. Neprofesionistul procedează la fel, duce o bună politică de piață, dar lansează chiar varză pe post de carte. în ambele cazuri, de-o fi bine, de-o fi rău, profesionistul și neprofesionistul coexistă. Cine mai stă să-i identifice și să-i separe? O planetă ca asta nu e în stare să dea intelectuali veritabili; aceștia rămân doar în cadrul virtual de idee. Datorită bunului simț, cei mai mulți profesioniști nu se exhibă, de cele mai multe ori rămânând simpli anonimi. Nu vorbesc de profesioniștii ratați, care, în paranoia lor, chiar se cred intelectuali. Nu e greu să deosebești un pseudointelectual, deoarece nu există nici un intelectual. E preferabil să avem profesioniști veritabili, îndreptățiți să aspire la o nouă calitate. De multe ori, aspirația e preferabilă ajungerii la o ipotetică țintă. Drumul e mai important decât destinația, cu condiția să fie infinit. Dintre profesioniști, unii își văd de treaba lor, alții fac saltul în gol către intelectualitate. Dacă au destule discuri de sticlă, se auto- susțin. Dacă nu au, devin slugi, cum e majoritatea populației noastre de maimuțe. Din cauza asta, discuția diferenței dintre intelectualii virtuali și profesioniști nici nu trebuie pornită.

— Și la noi, pe Pământ, se face distincția între inginer și intelectual, spuse Ian.

— Cum adică „la noi, pe Pământ"?! se miră Speranța.

— Nu suntem de pe Pământul ăsta.

— Am auzit chestia cu mările și țările, dar am crezut că e o glumă.

— Nu e nici o glumă, spuse Angela. Suntem de pe o planetă locuită doar de oameni.

— Și planeta asta e locuită doar de oameni.

— Știu că ființele cu structură bazată pe siliciu își spun tot oameni, dar nu e vorba de asta. Pe Pământul nostru, nu

locuiesc decât oameni ca noi, ca voi sau ca aceia duși în grădinile zoologice.

218

Monede de Victor Martin

— Nu se poate! exclamă Bian.

— Ba se poate.

— Privind întrebarea dacă inginerul este sau nu intelectual, cred că problema e pusă fals, reluă Sebastian. Orice meserie, nu numai cea de inginer, trebuie să se raporteze la intelectua- lizare, dar atât. E bine să fii intelectual, dar acest lucru nu trebuie să fie un scop în sine, ci o tendință firească a profesionistului veritabil de a-și depăși condiția, un drum. Mulți depro- fesionalizați și-au făcut o meserie din a se crede. Fluturând intelectualitatea ca pe un steag, ei au devenit: activiști culturali, redactori după ureche, vorbitori de meserie, comentatori universali, secretari la filiale de partid sau de organizații internaționale. La urmă, judecătorul suprem este timpul, intelectualul inefabil care trebuie să cearnă totul. Oamenii se mai pot înșela sau pot fi cumpărați; timpul, nu.

— Apoteotic! râse Ian. Omenirea nu avansează; doar calculatoarele.

— Silicioșii sunt la fel de proști ca noi. Pe ei nu-i amenință nimeni. Semidocții se uită de sus la sfertodocți.

— Mare minune! O civilizație care extermină altă civilizație!

— Nu în totalitate. Cei mai mulți dintre noi sunt vânați și duși în spațiile virtuale destinate deșertificării. Silicioșii depind de munca noastră. Fără terenuri nisipoase, ar muri de foame, spuse Speranța.

— Așa că, decât să moară ei, mai bine muriți voi de foame.

— Nici ei nu mai au mult. Când pădurea metalizată se va întinde peste tot, vor dispărea.

— Tristă consolare, conchise Ian.

— Lasă, spuse Angela, că nici noi nu stăm prea bine. Când se va stinge soarele Pământului nostru, vom pieri.

— Asta dacă nu plecăm în spațiu.

— Asta dacă nu nimerim pe un alt Pământ, cum e ăsta.

Fraţii loric şi femeia care îi însoţea rămăseseră cu gura căscată. Nu le venea să creadă că astronauţii erau ca ei şi, totuşi, altfel. Preferau să ia totul ca pe o poveste frumoasă, zămislită de două minţi înfierbântate. Ultimele evenimente erau propice înfiripării de legende eroice.

— Dacă vă consolează cu ceva, aflaţi că şi noi, oamenii, acolo, departe, pe planeta noastră, suntem vânaţi. Politicienii ne vânează să ne ia votul, portăreii ne vânează să ne ia banii, râse Ian.

— Politicienii noştii nu vânează pe nimeni, spuse Sebastian. Ce sunt aceia "portăreii"?

Angela le explică sistemul financiar greoi de la ei de acasă şi modul cum erau oamenii "executaţi" financiar, pe baza unor hotărâri judecătoreşti, de cele mai multe ori luate în mod arbitrar şi abuziv.

— Cu excepţia portăreilor inventaţi de voi, acesta e sistemul financiar de aici, bazat pe consumul sau schimbul de bucăţi de sticlă, spuse Bian.

— Nici silicioşii n-au idee cum au apărut pe planeta asta? întrebă Ian.

— Nici.

— Mare minune. Două civilizaţii care conviеţuiesc pe aceeaşi planetă, care au oraşe, televiziuni, sisteme informatice, cinematografie, cărţi, biblioteci, dar nu-şi cunosc originile.

— Noi, oamenii primitivi, nu suntem o civilizaţie. Nu avem un nivel înalt de dezvoltare a societăţii, explică fratele loric. Să nu uitaţi că trăim în societatea altora.

— Nu uităm, spuse Angela. De multe ori, chiar dacă te găseşti în societatea ta, te simţi ca şi cum ai fi un străin. Fiecare are dreptul să viseze o societate mai bună.

— Mă gândeam că, fiind liberi să facă ce vor, măcar ăştia, androizii, cei care controlează societatea, să aibă habar de originea lor. Nu-şi caută originile? întrebă astronautul.

— Nu-i interesează. Trăiesc sub spectrul fricii că, mai devreme sau mai târziu, Pământul va fi acoperit în totalitate de o junglă de metal, care se extinde cu repeziciune. Există legende privind originea uneia sau alteia dintre populațiile planetei, dar sunt luate ca simple povești.

— Mai bine ne-ați spune voi de unde veniți, interveni Speranța. Noi suntem din oraș. Voi nu păreți a fi locuitori ai capitalei; puneți prea multe întrebări.

— Asta-i culmea! se enervă Angela. Ăștia nu vor să creadă că nu suntem nici măcar de pe Pământul ăsta și venim de pe alt Pământ.

— Dați-ne voie să nu credem, interveni Sebastian. Povestea asta am înțeles-o, dar vrem să știm realitatea. Dacă n-ați fi oameni ca noi, de natură hidrocarbonată, aș spune că sunteți an- droizi puțin deranjați psihic și veniți din ținuturile protejate.

— Ce sunt alea?

— Terenuri pe care locuiesc silicioși cu mare putere psihică, folosiți de conducere pentru transmisiuni naturale. E o măsură de economisire a energiei.

— Câmpul sterp de lângă pădure, cu vile asemănătoare, una aici, una acolo? întrebă Angela.

- Da.

— Cred că pe acolo am venit.

— Să zicem că sunteți de pe un alt Pământ, cum afirmați, interveni Bian. Cum ați ajuns aici?

Ian le povesti celor trei cum căzuseră cu aerodina, o navă mică, cu rol dublu, să zboare în hăul cosmic și, totodată, să poată pătrunde în atmosfera unei planete. Le povesti cum reușiseră să supraviețuiască și cum străbătuseră pădurea de metal până în grădina unei femei autohtone cu numele de Ema Standvic. Le povesti întâmplările și incidentele neprevăzute prin care trecuseră până la întâlnirea cu Augusto Lish și grupul lui de

terraformatori de asalt, apoi le descrise modul cum se treziseră într-un spațiu virtual populat cu roboți utilitari și oameni-cân- tec cu o existență de doar câteva minute. Internați într-un spital, nu se știe prin ce accident spațio-temporal, se treziseră, apoi, într-o bază militară, la marginea capitalei, construită după cartea unuia, Herbert Indesir, spațiu care era mai mult o poartă de trecere, unde el, personal, începuse să se dedubleze.

— Nici nu știu dacă sunt cel adevărat și nu dispar dintr-un moment în altul, conchise astronautul.

— Nimic nu este neadevărat, îl liniști Sebastian. Totul e adevărat. Chiar și minciuna este adevărată.

— Vorbești prostii. Minciuna e minciună, iar adevărul e adevăr, spuse Speranța. Adevărul trebuie ocrotit, să nu devină minciună.

— Totul e adevărat, o ținu fratele loric pe a lui. Se mai minte și acum, dar nu tot timpul sau, oricum, nu la fel tot timpul.

— Fiecare cu adevărul lui, spuse Ian.

în câteva fraze, primitivii autohtoni aflară cum, la ieșirea din spațiul strâmt al camerei, astronauții luaseră un taxi și ajunseseră acolo, în Piața Primăriei. în rest, vânătoarea de primate, întâlnirea dintre ei, luptele de stradă și celelalte erau știute de toți.

— Ați cunoscut-o pe mătușa Ema?! se miră Sebastian.

— Sigur, spuse Angela. E prima ființă întâlnită pe Pământul ăsta.

— Mare noroc ați avut.

— Ce noroc, care noroc?! Bine că am scăpat de acolo. Voia să ne dea pe mâna terraformatorilor de opinie.

— Nu știi ce vorbești, spuse Sebastian. Eu aș da orice s-o pot întâlni, să stau măcar la doi metri de ea. Se spune că are o mare putere de inducție psihică, electromagnetic și electrostatic, că poate transmite celor din jur din puterea ei telepatică.

222

Monede de Victor Martin

— Ziceai că, în ținuturile protejate, locuiesc silicioși „deranjați psihic".

— Prea întregi la cap nu sunt, dar nu fac rău nimănui. Sunt folositori societății.

— Un consilier spunea că au dispărut trenurile, căile ferate, aeroportul și avioanele. Există așa ceva? întrebă Ian.

- Nu.

— Cum nu există? Am auzit cu urechile mele.

— N-ai auzit bine, spuse fratele loric. Nu există avioane și trenuri. Au fost, dar în trecutul îndepărtat. Acum nu mai avem decât dealuri pietroase, vegetație uscată și porțiuni nisipoase de teren. Despre trecut, nu știu prea multe. Circulă tot felul de legende, care mai de care mai stranie sau mai incredibilă.

— Dacă nu știi cum să-ți mistifici trecutul, nu ai nici un viitor, spuse Bian.

— Nu e așa, îl contrazise fratele său. Dacă nu știi să-ți construiești trecutul, atunci nu ai nici un viitor.

— Nu e nici așa, îi contrazise Speranța. Dacă nu știi să respecți trecutul, nu ai nici un viitor.

— De unde vine zgomotul ăsta? întrebă Angela.

— De acolo, spuse Bian.

Un automobil de teren, abia vizibil în ceața lăptoasă, ieșise de pe o stradă laterală și se îndrepta spre ei, cu viteză foarte mare.

Când își dădură seama că acesta nu are de gând să încetinească, se speriară și se aruncară pe jos, într-o parte și în cealaltă față de direcția de mers, trântindu-se pe asfalt.

XII

— Ce faci, bă, dai peste noi?! strigă Ian, apropiindu-se de mașina care frânase brusc.

— Cu toate că nu am avut o vizibilitate prea bună, am oprit la timp, spuse conducătorul autovehiculului.

Coborâse geamul și zâmbea. De undeva, de sub bordul mașinii, dată la maxim, bubuia melodia „înghețați, în calea mea" de Leon Grimsky.

— Ce glumă a asta? Dacă nu te țineau frânele?

— Mă țineau, spuse conducătorul auto. Nu te uita că arată așa rău. Hârbul ăsta prinde și 300 la oră. Prin deșert, e spaimă. Puțini se încumetă să meargă pe acolo.

Se ridicaseră și frații loric în picioare. Sebastian își freca zonele dureroase, pline de vânătăi, iar Bian, care nu se lovise decât la umăr, își scutura hainele ca și cum s-ar fi umplut de praf.

— M-am lovit rău de tot la genunchi, spuse Speranța, ridi- cându-se s-o ajute pe Angela.

— Trece, spuse șoferul. Urcați! Urcați-vă repede! îți dau o alifie după ce părăsim piața.

— Nu suntem deloc grăbiți, spuse Ian. Unde am putea merge?

— Ieșim din oraș. La margine, e mai sigur. Vin kikindele.

— Ce sunt alea?

— Cum adică „ce sunt alea"?! se miră șoferul. Nu știți ce sunt kikindele?

- Nu.

— Pe ce lume trăiți?

224

Monede de Victor Martin

— Eu și colega mea nu știm prea bine în ce lume am nimerit, dar ceilalți sunt oameni primitivi de aici. Tu ce ești? întrebă astronautul.

— Cum adică ce sunt?

— Adică dacă ești om primitiv sau om din siliciu?

Șoferul se uita la ei, căutând să-și dea seama dacă interlocutorul lui vorbea serios sau îl lua peste picior.

— Sunt un om normal, spuse într-un târziu. Ca toți oamenii. N-am auzit de oamenii tăi din siliciu.

— Om cu o mare cantitate de apă în corp, care se hrănește cu hidrocarbonate, lipide și protide?

— Din câte știu eu, acestea sunt substanțele de bază ale alimentelor cu care ne hrănim cu toții. Care e treaba cu oamenii de siliciu?

Ian îi povesti despre rasa dominantă de androizi, care foloseau niște monede de sticlă ca hrană directă, și despre oamenii primitivi, vânați pentru distracție sau folosiți ca sclavi la terra- formare.

— Straniu, spuse omul, hotărât să scurteze discuția cu nebunii.

— Straniu e faptul că te prefaci că n-ai auzit despre silicioși, spuse Speranța. Poate ești și tu de pe altă planetă, cum susțin ăștia doi că sunt.

— Nu sunt deloc de pe altă planetă, spuse conducătorul auto. Sunt de aici, din capitală. V-am detectat din timp și mi-am zis să vă salvez. Indiferent de unde veniți și în ce parte mergeți, am nevoie de oameni. Poveștile voastre nu mă interesează.

Le deschise portierele, iar cei cinci, spre surprinderea lui, rămaseră pe loc.

— Nu mergeți?! îi întrebă.

— Nu mergem, spuse Bian.

— Ce vă reține?

225

Monede de Victor Martin

— Nu știm ce ne reține, dar ne reține. Nu știm ce așteptăm, dar așteptăm.

— Cred că pe mine mă așteptați. Mă numesc Kenzo Herzon și sunt de la o agenție de binefacere. Sunt unul dintre căutătorii agenției unde lucrez. Pe voi vă caut.

— Are dreptate, spuse Speranța. Nu mai simt nici o reținere.

— Nici eu, spuse Sebastian. Să mergem!

— Eu, da, spuse Ian. Oprește, dracului, muzica aia!

Cum nimeni nu mai era presat de forța misterioasă care îi ținuse pe loc, se urcară în mașină, Ian pe scaunul din față, iar ceilalți patru, pe banchetele din spate.

Șoferul porni în trombă, pe strada din stânga Primăriei, apoi frână brusc.

— Ce-i?! se întoarse către Angela.

— Vreau să recuperez niște alimente. Emoțiile mi-au

făcut o foame înfiorătoare.

— Magazinele sunt deschise, spuse Kenzo.

— Nu e vorba de magazine. Noi ne-am lăsat sacul cu mâncare în gangul dintre clădirile alea două.

— Nu înțeleg. Ți-ai lăsat sacul într-un gang?

— Exact, spuse astronauta. E greu. Nu l-am putut duce. Nici timp n-am avut. S-au dus lupte de gherilă pe aici.

— în mai multe locuri, am văzut tonete cu băuturi răcoritoare, slab alcoolice, băuturi spirtoase, produse de patiserie, crenvurști sau hamburgeri. Trebuie să mai fie cineva.

— Nu cred că mai funcționează. A fost ceva temporar, cu ocazia „zilelor orașului" și a genocidului organizat de primar.

— N-am auzit să se organizeze așa ceva, nici de luptele de hărțuire pomenite de voi n-am auzit, dar sunt de acord că orașul are o conducere foarte proastă, spuse șoferul. Edilii orașului sunt niște dobitoci; de trei luni de zile reclamăm faptul că nu avem apă minerală la robinet.

226

Monede de Victor Martin

Angela și Ian aduseseră pătura cu hrană, iar cei trei primitivi îi ajutară să o urce în spațiul rămas gol dintre scaune și portiera din spate.

— Noi ne luptăm cu modul dictatorial de conducere al orașului, iar ție îți arde de faptul că nu ai apă minerală la robinet! gesticula Sebastian. Apă normală nu bei tu?

— Apa minerală nu e normală?! se miră șoferul. Oricât de jos ai cădea, e necesar să te menții la același nivel.

— Ce nivel?

— Nivel de civilizație.

— Nu înțeleg, spuse Sebastian.

— E simplu. Am ajuns la un nivel de civilizație, bun sau rău, și ne-am învățat cu el. Trebuie să rămânem la nivelul asta cât mai mult timp. Orice trecere, pe o treaptă inferioară sau superioară, trebuie să se facă lent. Nu avem nevoie de frustrați. De exemplu, nu știu cum am putea trăi fără să avem în casă instalații de aer recondiționat.

— Condiționat.

— Cum adică?! se miră șoferul.

— Adică sistem de ventilație a aerului din încăperi în scopul păstrării proprietăților fizice normale ale acestuia.

— Pentru a aduce aerul la parametri normali, trebuie recondiționat. Aerul pe care îl respirăm ne scurtează viața.

— Aerul oamenilor-melodie nu-ți scurtează viața, interveni Angela în discuție. Ți-o întrerupe de-a dreptul..

— Ai fost în spațiul unde timpul trece foarte repede?! se miră conducătorul auto.

- Sigur.

— Nu-mi vine a crede. Nu s-a mai întors nimeni de acolo.

— Dacă nu s-a mai întors nimeni, de unde știi despre lumea oamenilor-cântec?! se miră astronauta.

— Din cărți.

— Și cărțile trebuie să le fi scris cineva.

— Vreun android, spuse Kenzo. Aceștia nu sunt afectați de trecerea timpului.

— Spuneai că nu ai auzit de oameni cu metabolism bazat pe siliciu, androizi, chestii de-astea.

— N-am auzit. Am auzit de niște hârburi de roboți care se ocupă cu scrisul. N-o să ne ocupăm noi, oamenii normali, de prostii.

Maniac al vitezei, Kenzo Herzon pomi din nou la drum, cu viteză, pe străduțe știute doar de el.

— Nu ți-e teamă că poate veni vreun tâmpit din față? întrebă Bian.

— Nu. Au rămas prea puțini în oraș.

— Am văzut și noi, spuse Angela, înfulecând un sandviș, îndemnându-i și pe ceilalți.

Luă fiecare câte ceva, dar, în afară de cei doi astronauți, toți ceilalți aruncară mâncarea pe fereastră. Bian desfăcuse o sticlă cu suc și, însetat, o bău până la fund. După un timp, se îngălbeni la față, transpiră brusc, iar ochii începură să-i sticlească. Sări din mașina oprită între timp și, cuprins de tremurături, vomită tot ce mâncase.

— Ce are?! se miră Angela.

— E o băutură sintetică, spuse Sebastian.
— Cum ați vrea să fie?
— Naturală.
— Natural sau sintetic, alcoolul se bea încet, nu așa, dintr-o dată.
— Nu era alcool, spuse Kenzo, luând o sticlă. Nu v-ați uitat pe etichetă?
— Nu cunoaștem limba asta.
— E o răcoritoare care gândește.

228

Monede de Victor Martin

— E o glumă, spuse Angela. Gândurile sunt specifice materiei superior organizate.
— Informația e specifică oricărui suport. Asta e o băutură foarte scumpă. N-o asimilează oricine. Dacă a vomitat-o, înseamnă că omul se găsește pe una dintre primele trepte ale civilizației.
— Nu ți-am spus. Sunt oameni primitivi. Nici noi, cei veniți de pe celălalt Pământ nu suntem prea evoluați.
— Să nu puneți gura pe sucurile astea! spuse șoferul.
— Răcoritoarea înmagazinează sau produce unități de informație?
— Amândouă. Sunt fabricate pentru oameni inteligenți care n-au idei.
— E o supă informațională, un fel de „apa vie", spuse astronauta.
— Nu e apă. E în stare lichidă, dar nu e apă. Sucurile sunt fabricate pentru cei care nu suportă injecțiile informaționale. Se adaugă eteri, esteri, coloranți sintetici, amelioratori de gust și gata. Ideatica trebuie să fie de bun gust, nu?
— Așa e, spuse Ian. Am gustat și eu o porcărie din asta și am murit de durere de stomac. Credeam că e de la alcoolul consumat înainte.
Bian se zvârcolea pe jos de durere și începuse să se dedubleze.
— Săriți! strigă Sebastian. Fratele meu nu se simte bine.
— Crezi că noi ne simțim bine când îl vedem cum suferă? întrebă Speranța.

— Și eu m-am dedublat, dar înainte de a bea spălătura de vase, spuse Ian.

— Murim de sete, strigară într-un glas cei doi Bian nou formați.

229

Monede de Victor Martin

— In climatul ăsta, tuturor ne e sete, spuse Angela. Magazinele sunt închise. Și dacă ar fi deschise, nu văd de unde am putea lua monede de sticlă.

— Nu știu ce e cu monedele astea pe care le tot invocați, dar nu e nevoie să aveți bani, spuse șoferul. Dacă au fugit toți co- mercianții, magazinele sunt părăsite și putem lua tot ce vrem.

— Ce-i al nostru, e al nostru, spuse Ian și îi îndemnă să urce.

Kenzo porni mașina și, după câteva minute, opri în fața unui magazin, aflat pe o stradă lăturalnică.

Frații loric, deveniți trei prin dedublarea lui Bian, sparseră un geam și intrară înăuntru.

— Să veniți repede, le strigă șoferul, pot să apară kikindele!

— Ai un fix cu kikindele, spuse Ian. Ce sunt astea?

— Niște animale carnivore foarte periculoase și vorace. Sunt albe, îmblănite și, când se deplasează prin rostogolire, se fac ghem. Au șase perechi de membre scurte, dar foarte puternice, cu gheare ascuțite.

— Se rostogolesc repede și nu putem să le nimerim?

— Nu. Au un câmp de forță care le apără de gloanțe.

-A!

într-un târziu, Bianii și Sebastian se întoarseră încărcați cu de toate.

Mâncară în tăcere, deranjați de zgâltâiturile mașinii, băură multă apă și priviră pe geam. Drumul pe străduțele înguste li se părea fără sfârșit.

— Unde vrem să ajungem? întrebă Sebastian. Deși sunt locuitor al orașului, nu recunosc nici o stradă. Asta nu e capitala. E un oraș mult mai mare. Nici urmă de efectele dezastruoase ale alterării fenomenului de terraformare.

— Nu știu despre ce fel de terraformare tot vorbiți, dar un lucru e sigur, asta e capitala, spuse Kenzo. E capitala în

sărbătoare.

230

— Ce sărbătoare?

— Unii sărbătoresc 50 de ani de viață, cum sărbătoresc eu, dar marea majoritate sărbătorește 50 de ani de dictatură.

— La mulți ani! îi ură Angela.

— Mulțumesc. Nu mă interesează ce sărbătorește unul și altul. Nu mi-a făcut nimeni nici un bine, nu am de ce să mă vait. Sunt la lucru, lucrez. Am avut noroc să vă găsesc.

— Ce vrei de la noi? întrebă Speranța.

— Agenția noastră vrea să deschidă ușa oamenilor cinstiți, care vor să lucreze.

— Ce te face să crezi că am vrea să lucrăm ceva? întrebară Bianii.

— Nu vreți?

- Nu.

— în timp ce unii sărbătoresc una sau alta, aici mor oameni și nimeni nu le spune că acest lucru e rău, spuse Sebastian. Atunci când atmosfera devine morbidă, ne amintim că suntem oameni.

— Când răul e acceptat cu seninătate de cei agresați, e o parodie a răului, spuse Angela.

— Nu există o parodie a răului. Răul nu poate fi cuantificat. Doar binele.

— Nu e capitala noastră, conchise Speranța.

— Ce știți să faceți? întrebă Kenzo.

— Nimic, spuse Bian.

— Dar voi, cei de pe celălalt Pământ?

— Noi am făcut parte din personalul tehnic de pe o navă cosmică eșuată în pădurea de metal, spuse Angela.

— Nu am auzit de nici o pădure de metal.

— Cum nici noi nu am auzit de agențiile voastre de binefacere, cu căutătorii lor, cu tot.

231

— Sunt de la o agenție de binefacere, repetă șoferul. Sunt unul dintre căutătorii acestei agenții. Prezentul, tot mai continuu, transformă viitorul într-o ninsoare de intimități. Periferia orașului, în loc să se umple de turnuri de fildeș, s-a umplut de rulote, garaje sau locuințe insalubre.

-Și?

— Cum și?!

— Ce vrei de la noi? întrebă Ian.

— Agenția noastră vrea să deschidă ușa oamenilor cinstiți, care vor să lucreze.

— Să lucreze ca proștii, strigară Bianii. Am auzit de voi. Nu știți să faceți nimic. Căutând, nu puteți deveni decât căutători.

— Exact. Iată! Căutând, v-am găsit pe voi, spuse Kenzo. Ziceți că ați participat la un război de stradă?

Da.

— înseamnă că știți să trageți cu pușca.

— Da, dar eu m-am săturat să omor oameni, de siliciu sau nu, spuse Ian.

— Nu se pune problema să omorâți pe cineva. Tragem cu proiectile tranchilizante. Faptul că populația orașului, debu- solată, părăsește orașul, fugind de kikinde, ne netezește calea.

— Bine, bine, dar noi în cine trebuie să tragem cu tranchilizante și de ce?

— Alegem exemplarele mai închise la culoare, spuse șoferul. în general, dintre cei care locuiesc la periferia orașului, în locuințe de carton sau prin canalizări. Ăștia nu simt înregistrați niciunde, așa că nu comitem nici o ilegalitate dacă îi adormim și îi încărcăm în camioane. Dacă vă comportați cum trebuie, deveniți și voi căutători și vă puteți alătura cauzei noastre.

— Dacă nu vrem?

— Atunci vă puteți continua drumul împreună cu restul populației și puteți fi mâncați de kikinde. Trenurile și autobu-

zele sunt supraaglomerate, iar camioanele, elicopterele,

avioanele și navele cosmice le-am cumpărat noi, agențiile de binefacere.

— Vorbește prostii, spuse Sebastian. Capitala noastră n-a avut niciodată așa ceva. Ne aflăm în mijlocul unui pustiu stâncos.

— Nu e capitala noastră, spuse Speranța.

— Când am intrat în capitala voastră, cu trupele lui Augusto Lish, nici noi n-am văzut trenuri, aparate de zbor și alte semne ale civilizației. Am venit din pustiu într-un oraș ros de război, spuse Ian.

— Ce-a fost, a fost, spuse Angela. Problema e alta: nu ne atacă animalele alea?

— Nu ne atacă, spuse Kenzo. Avem mantii protectoare pentru căutători, în caz că vreți să deveniți căutători. Dar, ce mai vorbesc. Acum ajungem și vedeți singuri.

Ocoli câteva camioane și se opri lângă un altul, aflat mai departe de marginea orașului, în deșert.

— Cum ne pot apăra niște mantii? întrebă Ian.

— Ne fac invizibili.

— Oamenii ăia cu pelerine argintii sunt foarte vizibili.

— Kikindele nu-i percep, îl lămuri șoferul.

— Așa?!

- Da.

Kenzo coborî din mașină, ridică prelata camionului și coborî oblonul. Le împărți arme cu lunetă, cutii cu proiectile tranchilizante, combinezoane metalizate, rucsacuri, cartușiere, mantii protectoare, pliante cu instrucțiuni și programul social al agenției de binefacere.

— Aici, drumurile noastre se despart, spuse căutătorul.

— Cum adică?

— Adică, în grup sau individual, va trebui să porniți în căutare de exemplare umane mai închise la culoare, să trageți în ele cu arma și să le lăsați pe loc, adormite. Bronzații sunt adunați de echipa de intervenție.

— Nu se poate să ne lași așa, spuse Sebastian. Nici măcar nu știm cât de negricioși trebuie să fie cei adormiți.

— Consultați instrucțiunile! Sunt acolo câteva modele color.

— Atât?
— Ce vrei să spui?! se întoarse șoferul.
— Adică pornim, așa, la vânătoare de oameni nevinovați, îi tranchilizăm și trecem mai departe. Cu ce ne alegem? întrebă Angela.
— Faceți un tur al orașului și vă întoarceți aici. Arma are un dispozitiv de filmare, pe baza căruia veți primi o cartelă valorică.
— îi conduc eu! se auzi o voce din spate.
— O, să trăiți, domnule colonel!
— Benjamin Bora. Vă rog să-mi spuneți Ben!

XIII

— Sunteți norocoși că m-ați întâlnit, spuse Ben. Mă plictiseam să vânez singur. Am să vă arăt cum se face.

Văzând că Angela nu are pe ea decât o rochie improvizată din cearceafuri, legată cu cordonul vreunei draperii, îi dădu o uniformă militară de vară și o pereche de pantofi ușori, apoi, după ce se îmbrăcară cu toții, îi controlă să fie corect echipați și înarmați, cu mantia bine prinsă, și le făcu semn să-l urmeze.

Merseră un kilometru, timp în care întâlniră mai multe

grupuri de fugari, care îi priviră temători și trecură mai departe.

Când ajunseră lângă o îngrămădire de case improvizate, construite din tot felul de resturi celulozice sau metalice, rulote dezafectate și containere abandonate, colonelul le făcu semn să se adăpostească și să-l urmărească de departe.

Se apropie de o gură de canal și aruncă o grenadă lacrimogenă. După câteva minute de așteptare încordată, ființele umane, de toate vârstele, îmbrăcate în haine zdrențăroase, începură să dea buzna afară, tușind violent și luând-o la fugă, spre marginea orașului, printre colinele sterpe.

Liniștit, în numai o oră, Ben vână peste o mie de exemplare, apoi, văzând că nu mai iese nici unul din pământ, se întoarse și făcu semn celor șase însoțitori să se apropie.

— Ați văzut?

— Impresionant, spuse Ian, dar tot nu înțeleg. La ce folosește vânătoarea asta?

235

Monede de Victor Martin

— Sunt adunați, puși în avioane și duși dincolo de ocean, într-o pușcărie federală. Ultimul transport ilegal de prizonieri din ăștia mi-a adus o importantă sumă de bani. M-am îmbogățit. Sunt proprietar de astroport. Am câștigat destul. E momentul să mă retrag. Mi-am îndeplinit misiunea conform contractului și urmează să ridic cartela valorică de la biroul financiar. Sunt curios să aflu la ce preț îmi vor aprecia munca.

— Trăiesc în mizerie, dar nici în pușcărie nu e mai bine. Nu văd sensul.

— Nici eu nu știu, dar am tras cu urechea și am ajuns să cred că guvernul duce războaie păguboase în diferite colțuri ale planetei și are nevoie de o justificare pentru noi fonduri. Pușcăriile pline cu prizonieri fictivi ar putea fi justificarea, spuse Ben.

— Acum înțeleg de ce le trebuie o anumită tipologie și nu alta. Ăștia seamănă cu ăilalți.

— Te-ai prins.

împărți filmul vânării celor o mie de trențăroși în șase unități, apoi scoase discul minuscul și le descărcă în memoria armelor celorlalți.

— Asta înseamnă că am tranchilizat fiecare aproape 200 de negricioși? râse Ian.

— Exact. Veți câștiga ceva bani. De acum, misiunea noastră se transformă în excursie de plăcere. Mai adormim câte unul, câte o duzină, la noroc, înconjurăm orașul și ne întoarcem de unde am plecat.

După un kilometru, pentru că se lăsa seara, ridicară tabăra și se așezară la masă. împărțită în rucsacuri, mâncarea din pătura astronautului sau cea furată din magazin, drămuită cu zgârcenie, le putea ajunge și o lună.

Ben adormi tun, iar ceilalți, de frica kikindelor, nu putură nici măcar să ațipească. Când îi fura somnul, animalele miraculoase le apăreau în vis și se trezeau speriați.

236

Monede de Victor Martin

Când se făcu ziuă, colonelul se ridică și dădu semnalul de plecare.

— N-ați prea dormit, le spuse.

— Ne bântuie kichindele lui Kenzo Herzon.

— Nu vă bântuie. Au trecut și ele pe aici. Aveți mantii protectoare.

— Ai văzut vreun animal din ăsta? întrebă Ian.

— Nu, dar le simt.

— E posibil să nici nu existe.

— E posibil, dar multe lucruri nu există, până dai peste ele, spuse colonelul.

— Până acum, n-am văzut nici o noapte adevărată, spuse astronautul. Numai ceață, ca o noapte mai luminoasă sau o zi veșnică întunecoasă. Aici, avem noapte înstelată și zi luminoasă, aproape ca acasă.

— Zilele sunt foarte asemănătoare cu cele din lumea oame- nilor-cântec, precum și cele văzute pe ferestrele camerei din lumea virtuală a lui Indesir, care s-au dovedit simple holograme, spuse Angela.

Vânând ziua și dormind noaptea, înconjurară aproape jumătate din oraș. Tot mai obosiți, începură să facă

popasuri tot mai dese, chiar și în mijlocul zilei, nu numai seara, înainte de culcare.

— M-am săturat, spuse Speranța.

— Da, dar am făcut treabă bună, spuse Ben, arătându-le câmpul plin de zdrențăroși tranchilizați.

— S-o scurtăm!

— Ce rost are? Cîteva zile în plus nu contează. Aveați vreo treabă?

— Nu avem nici o treabă, recunoscu Sebastian.

— Vedeți? Sunt mulți bani la mijloc. Dacă mai rezistați, terminăm, ne ridicăm cartelele și plecăm pe Marte.

237

Monede de Victor Martin

— Unde?! aproape că strigă Ian.

— Pe Marte. E un satelit al Pământului.

— Pământul ăsta are sateliți?! se miră unul dintre cei doi Biani.

— Sigur. Marte și Luna.

— Asta nu e Pământul nostru înconjurat de o pâclă permanentă de ceață, spuse Sebastian.

— Nici al nostru, spuse Angela. Până la un punct, există o asemănare cu planeta de pe care venim noi, care are doar un satelit. Cu ce vrei să mergi?

— V-am spus. Sunt proprietar de astroport. Am și o navă cosmică.

— Te dai mare.

— Sigur că mă dau mare, spuse colonelul. Pentru ce crezi că am strâns atâția bani? Vreau să epatez.

— Bogătașii sunt enervanți. Ca antropolog, am cules și publicat o grămadă de snoave despre ei.

— Snoave?

— Da, spuse astronauta. Mici povestiri populare cu caracter anecdotic, care satirizează diferite metehne. Una dintre metehne e și parvenitismul.

— Dacă aveți de gând să spuneți povești, ar fi bine să facem un popas, spuse Speranța. Mi se taie picioarele.

Găsiră un loc ferit între mormanele de fiare vechi de la periferia orașului, aprinseră focul și se așezară pe niște motoare ruginite, parțial îngropate, sau direct pe sol.

— Eu nu consider că sunt un parvenit, spuse Ben. Am

muncit pentru banii mei.

— Ai băgat oameni nevinovați în pușcării, spuse Angela.

— Lucrul ăsta îl fac și judecătorii.

— Cine îți permite acest lucru?

— Am un contract cu guvernul, se enervă colonelul. Voi?

238

Monede de Victor Martin

— Pe noi ne-a adus un șofer nebun. Ne-a luat din piață.

— Știu. Aveți vreo înțelegere scrisă cu o agenție de binefacere?

— Nu, recunoscu astronauta.

— Vedeți? Zi, mai bine, ce crede poporul despre bogătași.

— E o snoavă culeasă dintr-un sat ca oricare altul, așezat pe niște dealuri, la poalele unor munți, nu mai știu cum le zicea, la noi, pe Pământ. Cred că morala poveștii poate fi extrapolată la nivelul întregului univers cunoscut. Metehnele sunt aceleași peste tot...

— Ne amețești cu introduceri, spuse unul dintre cei doi Bieni.

— Ai vreo treabă?

- Nu.

— Vezi? spuse Angela. în satul ăsta, erau și oameni bogați, și săraci, dar numai unul era poreclit Săracul. Oricât de mult muncea, omul denumit astfel nu reușea deloc să dea înainte. Enervat de faptul că toți se îmbogățeau în jur, iar el nu, dar, mai ales, de faptul că numai el era poreclit Săracul, omul i-a invitat la masă, într-o duminică, pe toți bogătașii așezării. Mai de silă, mai de milă, bogății satului s-au dus la Săracul la masă. Fasolea fierbea într-un cazan, friptura se prăjea la cuptor, vinul și țuica făceau cu ochiul din sticlele de pe masă.

— Friptura e ceva cunoscut, spuse un Bian, se face din animale tratate termic. Ce e "fasolea"?

— O mâncare preparată din semințele proteice ale unei plante.

— "Țuica" și "vinul" ce sunt?

— Băuturi cu un procent mai mare sau mai mic de alcool, spuse astronauta.

— Am înțeles.

— Dacă ai înțeles, lasă-mă să povestesc! Bogătașii au strâmbat cât au strâmbat din nas, au mai discutat de una, de alta,

afaceri de-ale lor, până când mirosul bucatelor le-a rupt nasul, iar tăria țuicii a început să-i roadă la stomac. Au lăsat la o parte rușinea de a face chef pe banii unui om sărac și s-au năpustit pe mâncare și băutură, băgând în ei ca sparții. După un timp, unul câte unul, au luat-o către privata din fundul curții, semn că fasolea cu cârnați își cam făcea efectul. Primul ajuns a văzut că ușa privatei era închisă cu lacătul și, pentru că nu mai putea să se țină, a sărit gardul în grădină. Pe la garduri, prin grădinile vecinilor, babe și fete sau îndrăgostiți prin șure sau căpițe de fân, se zgâiau la el ca la un extraterestru. Lovit de pântecariță, pe fond nervos, sărind garduri, prin grădini, fugind spre casă, primul bogătan s-a scapat în pantaloni. La fel au pățit și următorii, odată ajunși în fața closetului ferecat. Mai nesimțiți, unii dintre invitați, și-au dat drumul lângă primul gard, în ochii lumii, făcându-se de râs. După câteva zile, unul dintre bogătani l-a întâlnit pe Săracul în drum. "Păi, bine, măi dragă, ne inviți la tine, la masă, și închizi privata cu lacătul? Ce-a fost în capul tău sec?!", l-a luat la rost. "Am vrut să vă arăt că puteți face pe voi cu toți banii voștri, cu tot", a răspuns Săracul. Morala? Poate să aibă parvenitul trenuri cu bani și palate, puse unele peste altele, tot sărac rămâne.

— în fața indiferenței, orice om bogat poate fi considerat sărac, spuse Ben.

— De cine?

— De ignorant.

— Nu cred că e țăranul atât de subtil, spuse femeia. Mai degrabă, cred că se referă la sărăcia morală, aia tratată prin cultură.

— „Căpiță", „pântecariță", ce reprezintă?! se miră Sebastian.

— Termeni populari.

— Acceptați invitația mea? întrebă colonelul.

— Acceptăm, spuse Ian.

240

— Dacă ne scoți din afacerea asta, adăugă Angela.

— Mergem și noi, autohtonii, spuse Sebastian. Nu avem unde ne duce. Ăsta nu e Pământul nostru.

— Perfect, spuse Ben. Am luat hotărârea de a nu mă mai băga niciodată în afaceri murdare. M-am săturat să alerg cu pușca prin cartierele mizere ale periferiei, să vânez indivizi mai închiși la culoare, pe care să-i livrez pe post de teroriști. într-o bună zi, putem fi descoperiți și se duce de râpă afacerea. în pușcăriile federale de maximă siguranță nu e tocmai bine, după părerea optimistului, și e de-a dreptul groaznic, după cum poate opina pesimistul. E momentul să mă retrag. Am câștigat destul. Trebuie să mă mai și distrez.

— Nu e prea legală afacerea, spuse Ian.

— Nu prea.

După alte câteva zile și nopți, umplute cu hăituieli ale perifericilor fără identitate sau lungi popasuri, în care mâncau, se odihneau sau stăteau la povești, ajunseră din nou în tabăra militară de camioane, de unde plecaseră.

Colonelul anunță numărul de trupuri înșirate pe câmp și se formă un convoi de camioane care pomi să le adune.

Predară armamentul și echipamentul, apoi se suiră într-un camion arhiplin, care, cum înțeleseră de la colonel, mergea la comandament. Acolo se găsea biroul financiar de unde urma să ridice cărțile valorice.

Norocul lor era că înregistrarea se făcuse pe baza unei amprente vizuale, specifică retinei fiecăruia; în afară de colonel, nu avea nici unul acte de identitate.

Pe culoarul lung și întunecos, care pornea de la intrarea în bază, se formase o coadă interminabilă.

După două ore de așteptare sâcâitoare, își ridicară cartelele, iar Ben îi urcă într-un camion și plăti șoferului, să-i ducă până la cea mai apropiată bancă funcțională, ocazie cu care văzură cu toții că, pe acolo, nu se foloseau monede de sticlă.

241

Oficianta, o femeie îmbătrânită înainte de vreme, cu fața colțuroasă și stafidită, aflată, probabil, aproape de pensionare, introduse în scaner, pe rând, fiecare cartelă, le activă, astfel încât să fie valabile pe tot Pământul și le deschise conturi.

— Slabă activitate, spuse când ajunse la Ian.

— Ce vreți să spuneți?

— Ai adormit puțini negricioși. Ai mai puțini bani decât ceilalți.

— Ciudat! se miră Ian. Cu excepția colonelului Benjamin Bora, om experimentat, care știe cum stă treaba, aflat aici, în spatele meu, eu am doborât cei mai mulți.

— Nu cred. Ai bani puțini.

— De unde știe asta de vânătoarea noastră?! se răsti Angela.

— Toată lumea știe, dar nu spune nimeni nimic.

— Cum să știe toată lumea dacă e o acțiune ilegală?!

— Acțiunile legale nu prezintă nici un interes pentru opinia publică, spuse oficianta. Sunt plicticoase.

— Până la urmă, ce-i tot dăm înainte cu banii ăștia?

— Fac parte din ABC-ul speranței.

— Dumneata vorbești ca o salariată de bancă ce ești, se enervă Angela. Dă-i încolo de bani! Dacă avem cheltuieli, pun cartela mea la mijloc.

— Are dreptate colegul meu, interveni Ben. Le-am băgat peste 200 de împușcături valabile la fiecare. In plus, domnul Ian Nicer a doborât cât ceilalți la un loc. Trebuie să aibă multi » » bani.

— Nu știu, spuse bătrâna, arătându-i pe ecran. E posibil să-i fi mâncat kikindele.

— Tocmai lui?!

— Da. Depinde și de noroc. Or fi mâncat și de Ia ceilalți, dar nu așa mulți. Știi că orice dihanie cu rațiune, cum e și kikinda, se învață repede cu seria gloanțelor unei singure arme?

— Nu, nu știu, spuse Ben. Acum aud.

— Bine, spuse salariata. Următorul!

— Următorul sunt eu.

Flutură cartela pe la nasul oficiantei și i-o întinse.

— Benjamin Bora?!

- Da.

Văzură cu toții cum, pentru o clipă, bătrâna înțepenește cu ochii la monitor, înverzindu-se.

Smulse îngrozită suportul magnetic, se ridică precipitat de pe scaun și se apropie de colega de alături, o femeie mult mai tânără, blondă, cu părul scurt, apucându-se să discute în șoaptă.

— Alo! Aici sunt! le strigă Ben, ridicând un braț. Eu sunt clientul.

— Un moment, spuse tânăra, reintroducând cartela în aparat, zgâindu-se la ecran. în cazuri din astea, suntem obligate să aplicăm procedura standard.

— Standard-nestandard, am ceva pe cartelă sau nu?

— Nu aveți bani, spuse zgripțuroaica bătrână.

— Nu am bani?!

-Nu.

— în cazul ăsta, trebuie să merg să le spun să-mi bage banii, spuse Ben. Oricâte exemplare mi-ar mânca mie kikindele, tot îmi mai rămâne ceva.

— Nu e nevoie să mergeți niciunde.

— Asta spui dumneata, dar eu mi-am invitat prietenii în excursie. După părerea mea, trebuie să fie o sumă frumușică acolo. Am muncit, trebuie să-mi primesc banii.

— Nu e nevoie, repetă femeia.

— Mă faci să folosesc altfel de cuvinte. Dă-mi cartela!

— Când am afirmat că „nu e nevoie", dumneata ai înțeles ce ai dorit. Eu vreau să spun că nu e nevoie să mergi niciunde.

243

Monede de Victor Martin

Ai mai mult decât o mare sumă de bani. Ai credit nelimitat, ca președinții celor mai mari concerne industriale.

— Zău?! Și ce pot face eu cu un astfel de credit? întrebă colonelul.

— Poți face absolut orice dorești.

— Nici până acum n-am făcut ce au vrut alții, ci tot ce am dorit eu.

— Iar te faci că nu înțelegi, spuse bătrâna. Creditul nelimitat îți permite să cumperi tot ce-ți poftește inima. Poți să-ți cumperi chiar și o navă cosmică.

— Am navă cosmică.

- Zău?!

— Sigur. Sunt astronaut și am propria mea navă de transport, la propria mea firma de transport. O aerodină, navetă spațială biconvexă, rezistentă la frecările atmosferice, un supersonic și câteva jeguri subsonice îmi sunt mai mult decât necesare.

— Ești bogat, domnule, spuse bătrâna cu admirație.

— în cazul ăsta, nu cred că mai trebuie să aplicăm „procedura standard", interveni tânăra. Această procedură se referă la sume extraordinar de mari de bani, când suntem obligate să anunțăm conducerea. Cum nu e vorba de o cifră, ci de un „credit nelimitat'', ce vi se acordă, consider că nu trebuie să mai anunțăm pe nimeni. Vă urăm succes și un călduros „drum bun"!

Scoase cartela și i-o înmână, zâmbind fermecător.

— Unde credeți că aș putea merge?

— Puteți merge chiar și pe Marte. Fiind un satelit cu iarnă veșnică, presupun că e mult mai multă curățenie și civilizație. Acolo își dorește orice pământean să ajungă.

— Asta și voiam să fac, spuse Ben. Nu mergi cu mine?

— Ca ce chestie?

— Ești blondă și mie îmi plac blondele.

244

Monede de Victor Martin

— îmi pare rău că vorbiți așa; în afară de culoarea părului, am și calități reale. Aș fi mers cu dumneata până la capătul lumii, dar nu pot, spuse tânăra.

— De ce? Nu vrei să ne bucurăm împreună de creditul ăsta nelimitat?

— Ba da, dar am contract cu banca.

— Păcat, spuse colonelul.

— Nu e nici un păcat. E plină lumea civilizată de blonde, în plus, văd că vi se fac semne din hol. Cei șase vă așteaptă pe dumneavoastră?

— Mda, mormăi Ben.

Luă cartela, o introduse într-un buzunar secret, zâmbi

fermecător, salută reverențios și părăsi banca.

Hotărât lucru, îl încânta gândul de a pleca pe Marte.

Pentru a verifica valabilitatea cartelei, trecură pe la mai multe bănci, apoi luară un taxi până la astrodromul orașului, unde, se știa că au cele mai bune nave spațiale de închiriat sau de vânzare.

— Nu mergem cu astronava ta? întrebă Ian.

— Nu. Astrodromul meu e dincolo de ocean. Pierdem timpul.

Spre surprinderea lor, directorul locației îi servi cu o cafea, înapoie cartela lui Ben și îi conduse personal până la scara celei mai mari și mai moderne nave de transport de acolo, indi- cându-le să urce.

— Stai așa, spuse Ben contrariat. Nu putem pleca, așa, pur și simplu. Sunt eu însumi un astronaut cu experiență, dar un minim instructaj tot trebuie să mi se facă.

— Nu e nevoie, spuse directorul. Nava e alimentată și dotată cu tot ce este necesar pentru un zbor între astre. V-am vândut ce am avut mai bun, tehnică de ultimă generație, și v-am pus la dispoziție cel mai bun echipaj.

— Mi-ați vândut-o?

— Da. La creditul nelimitat de pe cartelă, că închinați nava, că o cumpărați, tot una e.

— Nu-mi trebuie nici un echipaj. Vreau o navetă mică, de câteva zeci de locuri, pe care s-o pilotez singur sau însoțit de prietenii mei. Cei doi, Ian Nicer și Angela Noistec, au făcut parte din personalul tehnic al unei nave spațiale eșuate, care venea de foarte departe.

— încântat să vă cunosc, se înclină directorul, necrezând o iotă. Nu am mai văzut extratereștri.

- E?!

— Nu se poate. La creditul nelimitat pe care îl dețineți, nu-mi dă voie regulamentul să vă asigur condiții minimale de transport. Cu banii de pe cartelă, puteți cumpăra un oraș de câteva milioane de locuitori.

— Dacă dețin un credit nelimitat, înseamnă că am și posibilități nelimitate, spuse Ben. De ce să cumpăr un oraș?! De ce nu două sau trei?

— Ce vreți să faceți cu atâtea orașe?!

— I-auzi, domne! Ai dreptate. Și cu echipajul ce fac?

— Nu faceți nimic, spuse directorul. Odată ajuns pe Marte, puteți să vă îndepliniți orice dorință. Puteți practica sporturi de iarnă, puteți merge la femei, să mă scuze doamnele, sau la vânătoare. Orice distracție vă este accesibilă. Nava, cu tot echipajul ei, va stă la dispoziție; unde o lăsați, acolo o găsiți.

— Trebuie să le plătesc și întreținerea?

— Nu văd de ce n-ați face-o. Costurile cu echipajul sunt infime în comparație cu prețul navei.

— Te pomenești că pot cumpăra și planeta Marte, cu totul, spuse Ben.

— Puteți. Lucrurile foarte scumpe nu costă nimic; în anumite condiții. Totuși, n-aș merge cu gândul atât de departe. Din câte știu, satelitul natural Marte nu este de vânzare. Per-

soana care a câștigat licitația, a avut destui bani de terrafor- mare și de construire a unui paradis hotelier, cu toate utilitățile aferente. A transformat astrul într-o imensă stațiune înghețată, unde se pot duce iubitorii sporturilor de iarnă mai bogați, su- părați că încălzirea globală de pe Pământ le strică plăcerea.

— O fi vreun magnat?

— Nu știu și nu mă interesează, spuse directorul.

— E mai bine așa.

Râseră cu toții, își luară la revedere și se urcară în nava de transport, unde fură luați în primire de o tânără, îmbrăcată într-un taior foarte sobru din piele neagră.

— Ești stewardesă? o luă Ben în primire.

— Nu, nu avem personal de serviciu și de îndrumare. Eu sunt conducătoarea echipajului.

— Dacă nu pilotez, eu ce trebuie să fac?

— Faceți absolut orice doriți, spuse femeia. Puteți să vă odihniți, să vă plimbați, puteți să veniți în cabina de comandă sau puteți lua masa cu noi, la cantină. Dacă vreți, putem să vă servim în cușetă. Tot acolo, aveți baze electronice de date, din orice domeniu de activitate,

acumulate în ultimele zeci de mii de ani.

îi plimbă pe mai multe culoare și le arătă tot ceea ce era necesar să vadă.

într-un târziu, se opriră în cel mai de jos hol circular și le înmână cartelele de acces în cușete.

— Ciudat, spuse unul dintre cei doi Biani, nu întreb de unde ați știut numele noastre, să le scrieți pe cartele și pe uși. întreb de ce eu și dublura mea avem nume diferite, când, prin dedublare, suntem identici?

— Chiar, spuse cel de-al doilea, pe mine mă cheamă Rebian loric, iar pe tine Bian.

— Așa mi s-au transmis datele, spuse comandanta, arătân- du-le drumul.

247

Monede de Victor Martin

Cabinele, foarte spațioase, dotate cu tot ce era necesar unui confort sporit, se aflau la baza navei, pe culoarul circular unde se opriseră, spre dreapta, nu departe de trapa și holul intrării principale.

— Ne-ai plimbat peste tot și am ajuns tot la intrare, spuse Ben.

— Era un circuit obligatoriu.

— Pentru cine?

— în primul rând, pentru mine, spuse femeia, deschizându-i trapa de la intrarea primei cabine. Am primit ordin să fac un tur complet al aerodinei, să vă arăt tot ce e necesar să știți.

— Asta e cușeta mea?

- Da.

— Atunci, ai putea să mai stai, spuse colonelul. Patul pare destul de confortabil.

— Agățatul clienților nu intră în atribuțiunile de serviciu ale conducătorului unei nave spațiale.

— Bine, dar, dacă te răzgândești, știi unde mă găsești.

— Prea bine, i-o reteză comandanta.

Văzură cum se îndepărtează și dispare, spre dreapta, în spatele peretelui curb al culoarului.

Intră fiecare în cușeta cu numele lui și închise trapa, întin- zându-se pe pat sau inspectând accesoriile.

Cum nimeni nu avea somn, începură să se fâțâie de la o cu- șetă la alta pentru a întreba cum se deschide calculatorul, cum functioneză instalația de aer condiționat sau cea de comandat băuturi.

Cel mai interesant lucru era istoria astrului de destinație. Satelitul natural Marte, cum arătau și pliantele electronice, completate cu mici clipuri documentare, era complet acoperit de zăpadă, iar pentru culoare locală fuseseră aduși eschimoși, de pe Pământ, cu igluuri, cu familii, cu sănii trase de câini, cu tot. Fusese plantată vegetație arctică, fuseseră construite stați-

uni pentru toate sporturile de iarnă, cu clădiri săpate în gheață și sisteme electronice care mențineau peste tot o lumină cenușie veșnică, zilele însorite de iarnă sau nopțile adânci fiind abandonate definitiv.

Suprafața astrului era concepută ca decor, adevărata civilizație găsindu-se în străfundurile planetei. In subsol, sub un strat de gheață gros de un kilometru, fuseseră construite mai multe nivele, ca într-un buncăr antiatomic, comunicând între ele prin scări multiple, pante înclinate și ascensoare.

Se mai găseau, nu se știe cât de multe, niște animale misterioase, uriașe, îmblănite. La apropierea omului, se volatilizau, brusc, în sensul că urmele de 40 de centimetri lungime se în- trerupeau în locul unde avea loc dispariția. N-o luau în față sau lateral, ci în sus, ceea ce a dus la concluzia că erau animale zburătoare. Totul putea fi o legendă sau un mijloc holografic de întreținere a stării de mister, în slujba turismului, mai ales că era menționată și teoria mai multor cercetători, potrivit căreia viețuitoarele uriașe dispăreau în curbe temporale pe care numai ele le puteau percepe.

într-un târziu, cu capul plin de povești absurde, împănate cu termeni pseudoștiințifici, Benjamin Bora și invitații săi, obosiți, adormiră pe rând, cu capul pe consolă, pe scaune, pe jos sau în paturi.

După mai multe ore de somn, turiștii fură treziți forțat,

iar comandanta îi conduse în cabina de comandă, pentru a urmări intrarea pe orbită și amartizarea.

în lumina reflectoarelor, se așezară pe o platformă circulară, care, împreună cu ei, se înșurubă în stratul de ghiață, apoi în sol, până într-un hangar imens, puternic luminat, aflat la 10 kilometri adâncime față de suprafața satelitului.

La coborâre, cel care le scană cartelele valorice, îl identifică pe Ben ca posesor al unui cont special și proprietar al astrona-

vei. îi spuse să lase vehiculul spațial în seama lui și indică o ușă laterală. Avea el grijă de tot, de eventuale reparații, de alimentare, de reglaje, de tot ce era necesar bunei funcționări.

— Pe aici, pe aici! spuse, zâmbind larg.

Le deschise mai multe uși metalice, trecură printr-un hol supraaglomerat și intrară într-un lift.

— Urcăm sau coborâm? întrebă Ben.

— Am coborât destul. Urcăm în hotel. Mă gândesc că doriți să vă odihniți.

— N-am venit la odihnă. Vrem să ne distrăm.

— Atunci, vă las la bar, spuse cel ce preluase rolul de gazdă. Dacă vă îmbătați, veți fi duși în camere. Băieții știu că sunteți un personaj solvabil. Creditul nelimitat de pe cartelă vă permite să stați la noi, împreună cu invitații, o sută de ani, să vă distrați, să vă odihniți, să mergeți cu schiurile, să vânați, să faceți orice doriți.

— Femei sunt?

— Câte vreți! Am avut grijă să împrăștii vestea că vine un bogătaș. în felul ăsta, vă va fi mult mai ușor să agățați orice femeie doriți. Pentru doamne, avem bărbați bine.

îi duse la bar, făcu semn barmanului să prepare băutura casei și, după numeroase temenele, se retrase.

Sorbiră băuturile, iar Ben, Ian și unul dintre dublurile loric mai cerură un rând.

Atmosfera se destinse și începură să discute sau să-și po- vestească viața, rotindu-și privirile prin incintă.

Pe la mese, câte doi, trei sau mai multi oamenii beau, mâncau și discutau mai mult sau mai puțin animat.

— Nici o țipă singură, spuse Ben.

Ochi două femei tinere, așezate la o masă, într-un colț mai întunecat al încăperii, și se uită lung spre ele. Erau ca ziua și noaptea; una avea părul lung și vopsit în galben, fiind îmbră-

cată într-o haină de blană, probabil de urs alb, cealaltă avea părul vopsit în negru și blană de panteră neagră pe ea. Se miră că nu-și lăsaseră hainele la garderobă sau în camera de hotel și își spuse că, mai mult ca sigur, erau de-ale casei, se închiriau cu ora și nu aveau nimic pe sub hainele din blană.

Uitându-și musafirii, își luă paharul, se înființă la masa fetelor, afișă un zâmbet larg și făcu o plecăciune.

— Sunt Benjamin Bora și am venit pe Marte să mă distrez.

— Știm, spuse bruneta. Vă așteptam. Vă rog să luați loc!

— Serios?! se miră colonelul.

— Cât se poate de serios.

— Dacă nu veneam eu la voi, veneati voi la mine?

— Nu puteați să nu veniți, spuse blonda. Două ciori mai viu colorate ca noi nu se găsesc în tot barul.

— Așa-i. Degajați cel mai pur aer de dame de consumație.

— Asta și dorim. In realitate, meseria noastră e de manechine.

— Prezentați moda? întrebă Ben.

- Sigur.

— Și vă grăbiți să ajungeți la vreo prezentare de modă?

— Nu ne grăbim niciunde, spuse bruneta.

— Atunci, de ce stați îmbrăcate?

— Nu stăm deloc îmbrăcate?

— Cum adică?! se miră bărbatul. Nu sunteți îmbrăcate în cojoace?

— Ce cojoace?!

— Hainele de blană de pe voi. Nu sunt în concordanță

cu ambianța intimă a barului. E prea cald.

— Astea sunt produsele prezentate de noi, spuse blonda. Fiecare top-model prezintă câte un produs.

— Și una prezintă haina albă, iar cealaltă haina neagră?

— V-ați prins. Dacă nu eram anunțate că vine un bogătaș de pe Pământ, stăteam aici încă multe ore, să vadă turiștii ce se mai poartă. Ofertele noastre sunt însoțite de noi.

251

Monede de Victor Martin

— Deși sunteți vopsite și îmbrăcate diferit, semănați foarte mult. Sunteți gemene? întrebă Ben.

— Nu. Suntem clone.

— Ce sunteți?

— Clone. Am fost create special pe produs, spuse bruneta. Eu prezint haina neagră, iar ea prezintă haina albă. Am fost create împreună cu hainele. Nu le putem scoate de pe noi. Avem o termoreglare care ne permite acest lucru. îmbrăcatul și dezbrăcatul hainelor se face cu un consum inutil de energie și, în plus, suprasolicită funcționarea sistemelor electronice.

— Sunteți clone bio-electronice?

- Sigur.

— Dacă mergem în camera mea, presupun că dați blănurile jos, spuse Ben.

— Presupuneți prost. Nu le dăm jos.

— Atunci, cum facem?

— Găsim noi o metodă de a satisface clientul, spuse blonda. Avem stilul nostru propriu, marțian, de adormire a simțurilor unui pământean.

— Dacă reușiți să mă satisfaceți, plătesc bine. Am câștigat ceva bani și vreau să-i cheltui.

— Știm. Aveți credit nelimitat. Creditul nelimitat permite mai multe scenarii.

— Sau un scenariu foarte lung, spuse bruneta.

— Scenariile lungi plictisesc, spuse bărbatul.

— Doar dacă se repeta la infinit, interveni blonda.

— Știți cam multe lucruri.

— Totul.

Fetele se ridicară, îl luară fiecare de câte un braț și îl orientară spre scara ce ducea la lift. Se uită lung spre grupul invita- ților și nu putu să le atragă atenția că pleacă. Ii venea să strige, dar nu putea.

— Nu am nici o putere să intervin?! se miră Ben. Unde mergem?

— La dumneavoastră. Vi s-a rezervat o cameră specială.

Urcară două etaje, ieșiră din lift, străbătură un culoar lung și se opriră în fața ultimei uși din dreapta, deasupra căreia se găsea numele colonelului.

Bruneta scoase o cheie, deschise și îl invită pe bărbat să intre. în loc să găsească un pat larg și fastuos, niște gustări, șampanie și un duș cald, în mijlocul camerei, într-un fotoliu, trona un individ îmbrăcat într-un costum negru, cu pălărie pe cap și ochelari de soare, așezat cu fața spre intrare, ca și cum l-ar fi așteptat.

în spatele acestui ciudat individ, se găseau însoțitorii lui, Ian, Angela, Speranța și cei trei frați loric.

— Am greșit camera, spuse Ben.

— Deloc, spuse omul din fotoliu. Ai nimerit bine. îți urez un călduros „Bine ai venit pe Marte!".

Sorbi cu paiul dintr-un pahar înalt și îl puse pe măsuța de alături.

— Ești și tu vreo clonă care prezintă moda la haine de seară?

— Nu. Eu sunt un om al locului, spuse arătarea.

— Marțian?

— Exact.

— Ochelarii de soare sunt pentru „zilele însorite de iarnă"? întrebă colonelul..

— Nu sunt ochelari. Sunt ochii mei. Știe toată lumea că se menține o lumină cenușie, veșnică, pe întreaga suprafață a planetei.

— Ce model urât.

— Nu auzi că sunt ochi și nu ochelari?! se enervă marțianul.

— Ba da, dar voiam să spun că imită un model străvechi de ochelari, care îți fac ochii bulbucați, ieșiți din orbite.

— Nu-ți plac ochii mei?

— Știu eu ce să spun? întrebă omul. Nu prea.

— La generațiile dinainte de venirea oamenilor erau altfel. Am evoluat.

— Nu scrie niciunde că planeta asta a fost locuită înainte de venirea omului.

— Sunt lucruri care nu interesează pe nimeni, spuse băștinașul.

— Ai vreo treabă cu mine?

— Sigur. Altfel nu ne-am fi întâlnit. Am o treabă cu tine și cu invitații tăi..

— Ciudat. I-am lăsat la bar. Cum au ajuns aici?

— Printr-o simplă teleportare.

— Trebuia să mă gândesc la faptul că am câștigat prea ușor dreptul de a cheltui nelimitat. Era prea frumos să fie adevărat. Dacă nu sunt cu voi, sunt împotriva voastră, îmi tăiați subvenția și adio vacanță pe Marte. Fără bani, nu am nici o putere, concluzionă Ben.

— Mă bucur că te-ai prins, dar ești, totuși, puternic. Ți-am acordat credit nelimitat pentru că avem nevoie de serviciile tale. în interiorul unei planete înghețate, banul nu contează. Puterea ta constă în faptul că ești cu noi. Ți-am acordat creditul pentru că avem nevoie de tine. Acesta rămâne „nelimitat" în măsura în care știi să asculți și să înțelegi.

— E o înscenare.

— Partial. Dacă nu vrei să colaborezi cu noi, îți dăm o sumă de bani și dreptul de a te întoarce pe Pământ, împreună cu invitații tăi, spuse marțianul.

— Știi prea bine că nu sunt omul care dă înapoi în fața pericolului.

— Știu. Pe asta mizez. Mi-a plăcut cum ai vânat oamenii pe care i-ai dus în pușcăriile federale pe post de teroriști. Organi-

zația guvernamentală care te-a angajat nu ți-ar fi dat cât îți oferim noi. De fapt, am fost nevoiți să lichidăm toate legăturile tale cu guvernul.

— Mari criminali sunteți! râse colonelul.

— Ca fiecare. Rațiuni de stat. Dacă nu ești în baza lor de date, nu mai exişti.

— Să zicem că accept să colaborez cu voi. Ce vreți?

— Pentru început, vreau să vă arăt ceva. Priviți!

Uimiți, urmăriră cum se rearanjează camera de hotel, se lărgește și se transformă într-un laborator, cu toată tehnica ce ține de o astfel de locație. Savanți îmbrăcați în halate albe, oameni devotați ingineriei genetice, se foiau de colo-colo, concentrați asupra cine știe căror concepte de biologie moleculară, manipulând o gamă variată de aparate sofisticate, de la pipete microscopice autoreglabile până la computere menite să țină afacerea sub control electronic.

— E o sală de donare, spuse Ben.

— Sigur, spuse omul în costum de seară, lansându-se într-o serie de presupuneri privind ideea de donare, ca metodă tehnică și materializare eficientă a unei aventuri umane, cu care ne străduim să marcăm esențial viitorul.

Le prezentă dona, ca o entitate artificială, rezultată din organisme perfect naturale, prin migăloase tehnici de laborator, aceasta presupunând fecundarea unui ovul cu un nucleu din- tr-o celulă oarecare a corpului, fie chiar și din păr sau piele, totul presupunând o aparatură penetrantă adecvată, cuplată cu cele mai fine aparate optice de mărit și cea mai performantă tehnică de calcul electronic.

— Nu vreau să fiu suspectat de ignoranță, spuse Ben, dar cred că orice lecție serioasă are un moment de sinteză, plasat mai spre final.

— Termin imediat, mârâi băștinașul. Orice final dezvoltă înțelesurile dobândite, în sensul unei noi perspective.

— Care ar fi aia?

— Am prelevat o celulă de la tine, să vedem ce obținem.

— Și?! fu colonelul curios să știe.

— Să așteptăm! Procesul de multiplicare celulară rapidă se apropie de sfârșit. Chiar din momentul în care ai ajuns pe planeta noastră, specialiștii mei au lucrat intens până au pus totul la punct.

Strâns uniți în jurul cuvei în care se desfășura experimentul, așteaptau înfrigurați rezultatul, cu privirile ațintite asupra lichidului maroniu, aburos.

— Nu mergem mai aproape de cuvă? întrebă Sebastian.

— Nu. E mai prudent să urmărim de aici.

Văzură o siluetă gelatinoasă, apoi, sub ochii lor, se formă scheletul, creierul, musculatura, diversele țesuturi interstițiale, organele interne și externe. Totul era îmbrăcat în piele, zbârcită la început, apoi tot mai netedă.

În timp ce clona se ridica în picioare, i se formau trăsăturile feței și era îmbrăcată într-un costum de firmă, dar de prost gust. Șapca muncitorească și cravata cu blacheuri întregeau un aspect grotesc.

— Pe undeva, s-a strecurat o eroare, spuse un specialist.

— Nu e nici o eroare. Asta e materialul genetic, cu el am lucrat, spuse un altul.

Văzând ce-au făcut, biologii, inginerii, geneticienii, laboran- ții și personalul tehnic auxiliar începură să se bulucească spre cele cinci ieșiri ale vastului laborator, călcându-se în picioare.

— Ce-au pățit?! se miră Ben.

— Nu știu, spuse omul în costum de seară.

— Draci toa'și și pretini! striga arătarea. Având în vedere relațiili noast're de colaborarie și aj'tor reciproc, toa'și...

— E dereglat, spuse bruneta.

— Și nici nu seamănă cu mine, spuse colonelul.

256

Monede de Victor Martin

— Trebuie să facem ceva, spuse blonda. înainte de a ieși afară, să facă totul, cum spune, ăsta e în stare s-o țină așa, cu discursul lui, încă 25 de ani.

— De ce tocmai 25 ?! se miră Ian.

— Nu știu. Am spus și eu o cifra, așa, la nimereală.

— Cred că ar trebui să mergem și noi, spuse marțianul, cuprins de panică.

își scoase pălăria și își șterse cu batista picăturile de sudoare de pe frunte și ochii-ochelari.

Uimit, Ben văzu cum băștinașul în costum de seară și cele două clone electronice încep să se topească și cum tot ce era în jur, mobilier, tehnică de calcul, cuve, cabluri sau birotică, începe să se întrepătrundă și să devină lichid, dându-i senzația că se găsește în mijlocul unor valuri divers colorate.

XIV

— Cred că trebuie să vă treziți, auziră vocea conducătoarei echipajului. Cineva se bagă în gândurile voastre.

— Cum?! întrebă Ben.

— Cineva v-a indus un vis cu marțieni subpamânteni și clone.

- Cui?

— Ție și prietenilor tăi.

Nu fură deloc mirați să vadă că Angela, Ian, loricii și Speranța dăduseră buzna în cușeta colonelului, buimăciți de somn.

— Dacă tot suntem aici, vă anunț pe toți odată că vom ajunge în curând, spuse comandanta. Deși nu e cine știe ce spectacol, mă gândeam că vreți să prindeți amartizarea.

— Păi, n-am ajuns?! se miră Ian.

- Nu.

— Am avut cu toții același coșmar, spuse colonelul.

— Se vede. Sunteți cam trași la față și fleașcă de transpirație, spuse șefa echipajului împărțind calmante.

— Nu. Nu e nevoie. Ce caut aici?! întrebă Rebian.

— Cum adică? întrebă femeia.

— Ne găseam într-o sală de clonare, un laborator, cu toată tehnica ce ține de o astfel de locație, împreună cu două femei, clone electronice, și un om în costum de seară, cu pălărie pe cap și ochi bulbucați, negri, sticloși, băștinaș, marțian, nu știu, care s-a lansat într-o serie de presupuneri privind ideea de clonare, ca metodă tehnică și materializare eficientă a aventurii umane cu care ne străduim să marcăm esențial viitorul, unde

clona, ca un organism artificial, provenind din substraturi perfect naturale, prin migăloase tehnici de laborator, e rezultatul fecundării unui ovul cu un nucleu dintr-o celulă oarecare a corpului, fie chiar și din păr sau piele, totul presupunând o aparatură penetrantă adecvată, cuplată cu cele mai fine aparate optice de mărit și cea mai performantă tehnică de calcul electronic. Am și acum în fața ochilor savanții îmbrăcați în halate albe, oameni devotați ingineriei genetice, ce se foiau de colo-colo, concentrați asupra cine știe căror concepte de biologie moleculară, manipulând o gamă variată de aparate sofisticate, de la pipete microscopice autoreglabile până la computere menite să țină afacerea sub control electronic, spuse pe nerăsuflate. Totul a fost acum cinci minute.

Ben reluă povestea lui Rebian și le spuse cum se

urcaseră pe navă, cum călătoriseră de la Pământ la Marte, cum coborâseră în subsolul planetei, cum cunoscuse două clone bio-elec- tronice, top-modele unicat, și urcase cu ele într-o cameră de hotel, unde îi aștepta un individ îmbrăcat în costum de seară, cu pălărie în cap și ochi sub formă de ochelari de soare, împreună cu toți invitații săi.

— Camera s-a metamorfozat într-un laborator imens, destinat donărilor, încheie contrariat.

— Ai visat. Cu toții ați visat, spuse comandanta.

— Se poate. E prea absurd să fie adevărat. Au donat un monstru pe tiparul meu genetic. E imposibil. La urmă, băștinașul în costum de seară și cele două clone electronice au început să se topească și tot ce era în jur, mobilier, tehnică de calcul, cuve, cabluri sau birotică, a început să se întrepătrundă și să devină lichid, dându-mi senzația că mă găsesc în mijlocul Unor valuri divers colorate și mă înec.

Văzu că se găsea în cușeta foarte spațioasă, ce se afla la baza navei, pe culoarul drcular, cușetă dotată cu tot ce era necesar

unui confort sporit, ce-i fusese distribuită la venirea spre Marte. Era dezbrăcat și băgat în sacul de dormit atașat patului, înconjurat de invitații săi și nu-i venea să creadă.

Așezată pe un scaun, îl privea tânăra conducătoare a echipajului, îmbrăcată, așa cum o știa de la urcare, într-un taior din piele neagră.

— Tu ești șefa.

— Afirmi sau întrebi acest lucru?

— Afirm.

— Și mie mi se pare ciudat. Să picați de somn cu toții, încă de la plecare, și să dormiți tot drumul?! Nu e lucru curat.

— Nu e adevărat, spuse Ben. înainte de culcare, ne-am plimbat împreună pe toate culoarele.

— Visul e o minciună. Bucură-te de partea vizibilă a lucrurilor!

— Nu ne-ai plimbat peste tot, spunând că circuitul e obligatoriu?

— Nu. Acum vreau să facem turul complet al navei bicon- vexe, răspunse șefa echipajului.

— Zău?! Ori nu mai știu ce fac, ori visez în continuare. Cum am ajuns în cabină? Cine m-a dezbrăcat?

— Eu. Când ați urcat pe navă, ați spus că sunteți obosiți și vreți să vă odihniți. Cum cabina care v-a fost rezervată se găsește pe primul culoar circular, spre dreapta, aproape de intrarea principală, v-am condus. Te-ai dat la mine, iar eu am răspuns avansurilor. A fost plăcut.

— Cine s-a dat la tine?! întrebă colonelul.

— Tu. N-ai vrut să iei nici măcar o gustare înainte.

— îmi aduc aminte că m-ai refuzat.

— Nu mi-aș fi permis să refuz, spuse femeia. Satisfacerea pretențiilor sexuale ale clienților face parte din fișa postului. Nu ne permitem să angajăm personal suplimentar.

260

Monede de Victor Martin

— Așa o fi, dar nu-mi amintesc.

— E posibil. Majoritatea bogătașilor se droghează. E posibil să fi fost și tu drogat.

— Poate fi adevărat, spuse Ben. Prea ești familiară cu mine.

— Facem un tur complet al navei, apoi, până la amartizare, îți stau din nou la dispoziție. E timp destul. Poți să te odihnești, să te plimbi, poți să vii în cabina mea sau la pupitrul de comandă, să vezi cum funcționează aerodina noastră. Ai o bază electronică de date, acumulate în ultimele zeci de mii de ani, din ce domeniu de activitate vrei. Dacă te plictisești la calculator, poți lua masa cu noi, la cantină. Putem să-ți servim masa și aici. Ai credit nelimitat.

— Deși nu-mi amintesc nimic, mi-ar face plăcere să reeditâm ce s-a întâmplat între noi înainte a adormi, orice s-ar fi întâmplat.

— Perfect. Acum, pari mult mai treaz, dar, mai întâi, facem turul complet al aerodinei, spuse comandanta.

Invită musafirii să aștepte afară, îl ajută pe colonel să se îmbrace și porniră.

îi plimbă pe mai multe culoare, le arătă tot ceea ce era necesar să vadă și le făcu cunoștință cu restul membrilor echipajului.

își dădură seama că drumul de la Pământ la Marte nu era așa de scurt cum sugerase femeia, iar „amartizarea" nu era doar un pretext pentru a-i trezi dintr-un somn indus de cine știe cine, care le putea fi fatal, ci unul de integrare în propriul ei program de activitate.

Intr-un târziu, se opriră din colindat și se întoarseră în cușete.

In cabina lui, Ben trecu la programul erotic. Pe tot parcursul drumului, se rupse de grup. Profitând din plin de pauzele de activitate ale conducătorului de echipaj, se conformă unui program de vis.

261

Monede de Victor Martin

Femeia venea, își făcea datoria de gazdă, extrăgea o sumă consistentă din cartela de credit nelimitat a bărbatului și pleca. Cu ceilalți membri ai grupului de călători, se vedea foarte rar. îi întâlnea în cabina de comandă, unde se ducea din când în când, să vadă dacă mai era mult până la destinație, la cantină, unde schimba câteva fraze convenționale, sau îi saluta pe culoare. Petrecea mult timp în cabină, sporovăind cu Ben, care, atunci când nu era sub influența alcoolului, dormind cât putea de mult, se juca pe calculator.

Când văpaia iubirii începu să se stingă, întâlnirile devenită tot mai rare. în așteptarea sosirii pe Marte, între două întâlniri cu conducătoarea echipajului, urmate de cine festive, colonelul începu să citească și să comenteze cu invitații săi istoria recentă a satelitului natural Marte.

Spre mirarea lui, căută mult, dar nu găsi nimic privitor la vreo civilizație subpământeană.

Totul se găsea la suprafață. Pe astrul veșnic înghețat, transformat în stațiune de iarnă, în afară de turiști, cazați în mici orașe de gheață, se găsea o mână de oameni ai patronatului, care conduceau planeta, preocupați mai mult de organizare și finanțe. Printre clădirile destinate sporturilor de iarnă, fusese plantată vegetație arctică și se

instalaseră sisteme electronice care menținеau peste tot o lumină cenușie veșnică, zilele însorite de iarnă sau nopțile adânci fiind abandonate definitiv. Utilitățile erau asigurate de o specie de mutanți, ceva între om și urs, rezistenți la frig și la efort. Citi mult despre acestea și trase concluzia că nu aveau nimic în comun cu kikindele pământene.

în rest, numai pliante electronice, completate cu mici clipuri documentare, care prezentau o planetă complet acoperită de zăpadă, unde, pentru culoare locală, fuseseră aduși eschimoși de pe Pământ, cu igluuri, familii, sănii trase de câini, cu tot.

262

Monede de Victor Martin

Intrarea pe orbita planetei Marte îi prinse pe excursioniști împrăștiați peste tot, la toate nivelele aerodinei, iar pe Ben dormind cu capul pe consola calculatorului.

într-un târziu, se dezmetici cu greu, trase pe el costumul termoizolator cu care trebuia să coboare pe suprafața înghețată, ieși din cușetă și o luă pe culoare, spre sala de control a zborului, singura care avea hublou de urmărire a asolizării, unde presupuse că se găseau și ceilalți.

Cum nu se prea deplasase singur prin navă, se rătăci și nimeri într-o magazie.

încercă zadarnic să deschidă ușa care se închisese în urma lui și, nereușind, începu să bată cu pumnii în ea. Cum ușa era capitonată, iar la lumina becurilor de control nu se vedea mare lucru, se resemnă și se așeză pe un colet.

Auzi un bâzâit și sări, speriat, în picioare.

— Hei! Unde mă aflu? Bubui o voce din cutia de aluminiu al cărei capac se deschisese între timp.

— Pe o navă spațială, spuse colonelul.

Atât cât putea distinge, văzu că arătarea din colet se ridicase în capul oaselor și se uita împrejur. Ochii acestuia luminau ca două faruri fosforescente, încolo și încoace.

— Tu cine ești?!

— Sunt Benjamin Bora, comandor de categoria a patra

în flotila spațială a federației pământene, colonel și proprietar de astroport.

— Aaaa! Vânătorul și vânatul față în față!

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că noi suntem duși pe Marte, să ne împuște unii ca tine, oamenii cu bani, se auzi dinspre arătarea uriașă. Distracția voastră înseamnă moartea noastră.

— Să nu-mi spui! Te pomenești că voi sunteți animalele misterioase, uriașe, îmblănite, care, la apropierea omului, dis-

par, lăsând urme de o jumătate de metru. Am citit despre voi; sunteți ființe ciudate. Urmele voastre se întrerup în locul unde are loc dispariția. în baza de date a navei scrie că atunci când vă volatilizați, n-o luați spre observator, în față, sau lateral, ci în sus, ceea ce a dus la concluzia că sunteți animale zburătoare. Totul poate fi o falsă legendă sau un mijloc holografic de întreținere a stării de mister, în slujba turismului.

— E o falsă legendă, fără nici un suport istoric real. Orice comunitate de indivizi civilizați cunoaște un sistem de disimulare.

— Deveniți invizibili? întrebă Ben.

— Nu dispărem. Tehnica noastră se bazează pe inducerea unor curburi în unitatea timp-spațiu.

— Deci e adevărat că există curbe temporale?

— De ce n-ar exista? Vorbim de satelitul Marte, spuse uriașul alb.

— Ce are satelitul Marte?

— Acolo e posibil orice.

— Ce căutați aici? fu curios astronautul să afle.

— Am fost luați prizonieri. Suntem folosiți la vânătoare, pentru distracția turiștilor.

Monstrul îmblănit ieșise din colet și deschidea cutiile din jur, dând la iveală semeni de-ai lui. într-un târziu, Ben văzu că toate lăzile metalice din magazie conțineau doar animale ca acela eliberat de el din greșeală, hibrizi între om și ursul alb uriaș, mult mai mari decât mutanții utilitari

folosiți la curățenie sau diferite servicii.

— Te pomenești că voi sunteți ceea ce numim pe Pământ „oamenii zăpezii"?

— De ce ți-am spune? Dacă ești acel Bora căutat în teritoriile estice pentru răpiri de persoane nevinovate și predarea acestora către conducerea federală, ești deosebit de periculos pen-

tru noi. Oameni ca tine ne-au vânat și ne-au răpit din casele noastre pentru a ne vinde ca pe animale.

— Eu nu am fost niciodată în vreun stat estic. Așa-zișii „teroriști" i-am adunat de la periferia unui oraș fără importanță. Când nu se găsesc morți de beți prin parcuri sau prin guri de canal, sunt foarte ușor de vânat cu arma cu lunetă și gloanțe tranchilizante, în mahalale, unde caută prin gunoaie. Oameni- Yeti n-am văzut până acum. Nici n-am crezut că existați. Semă- nați cu kikindele.

— Ce sunt alea?

— Niște animale carnivore foarte periculoase și vorace. Sunt albe, îmblănite și, când se deplasează prin rostogolire, se fac ghem. Au șase perechi de membre scurte, dar foarte puternice, cu gheare ascuțite. Se rostogolesc foarte repede și nu pot fi nimerite. De altfel, chiar dacă le-ar lovi glonțul, au un câmp de forță care le apără de orice agresiune.

— Ai dreptate, spuse monstrul, mutându-și privirea fosforescentă. Seamănă cu noi.

— O fi, dar nimeni n-a reușit să prindă vreo kikindă. Pe voi, au reușit ăștia să vă închidă în cutii de aluminiu.

— Ar trebui să te omorâm, se enervă arătarea.

— De ce n-o faceți?

— Pentru că, din întâmplare sau din prostie, ești eliberatorul nostru. în plus, costumul tău termoprotector conține o mie de mijloace de detectare, inclusiv o cameră minusculă de luat vederi. Dacă vreun membru al echipajului vede că lipsești, dă alarma și suntem luați ca din oală. Se pare că n-au observat că ai părăsit cabina.

— Mă vor căuta, spuse Ben.

— Cred că te vor căuta atunci când vom fi foarte

aproape de satelit.
-Și?

— Și nimic, spuse animalul îmblănit. Ne ascundem în cabinele de lângă ieșire. Când vor deschide trapa principală, vom coborî, firesc, ca un grup de turiști. în prezența autorităților masate să te întâmpine, în frunte cu directorul stațiunilor, nu-și va permite nimeni să afirme că a adus un grup de sclavi.

— Cu mine, cum rămâne?

— Te eliberăm.

Dădu ordin semenilor să spargă ușa, iar când aceștia executară ordinul, îl împinseră afară.

— Dacă vă dau în vileag? întrebă Ben.

— îți forțezi norocul, spuse un om al zăpezii.

— Poți să ne divulgi prezența, spuse un al doilea și îi dădu un șut în fund. E prea târziu. în curând, ajungem pe Marte.

Uimit și speriat, colonelul o luă la sănătoasa pe culoarele farfuriei aburătoare, până când dădu nas în nas cu un membru al echipajului.

— Du-mă în cabina de comandă!

— Acolo mergeam și eu, spuse omul. Pe aici.

Când ajunseră, iar Ben le povesti ce pățise, izbucniră cu toții în râs.

— Ți-am spus să bei mai puțin, spuse conducătoarea echipajului. Dacă aveam prizonieri la bord, nu-i țineam în cutii. Avem cabine securizate.

— Să mergem acolo!

— De ce?

— Să vă arăt cutiile goale în care au fost închiși oamenii zăpezilor, spuse colonelul.

— Cum vrei, spuse femeia.

Luă doi membri ai echipajului și pe cei doi Biani, aflați prin preajmă, și pomi cu Bora spre magazii.

— Aici e, spuse Ben.

— Ești sigur?

— De ce întrebi?

— Deoarece sunt 20 de magazii, spuse șefa echipajului. întregul nivel e destinat aprovizionării.

— Aici e. Sunt sigur. Ușa a fost spartă de uriașii păroși.

— N-a fost spartă nici o ușă. Nu pot fi deschise decât de mine sau de căpitanul secund.

Trecu palma prin fața senzorilor, ușa se deschise și lumina se aprinse automat.

— N-ar fi trebuit să-ți arăt, spuse femeia, dar nu vreau să crezi că avem ceva de ascuns și ne folosim de numele tău pentru a face transport ilegal.

— Ce vrei să spui?

— Transportăm armament.

Deschise o cutie și îi arătă puștile automate cu lunetă și aparate minuscule de filmat sau armele-laser.

— Puteam să jur că găsim cutii goale, spuse Ben, privind stupefiat. Poate am greșit magazia.

Femeia deschise mai multe hale de marfă și îi arătă.

— E un transport perfect legal. Armele sunt folosite la vânătoare.

— 20 de magazii pline cu armament?

— Nu avem numai armament. Transportăm de toate, de la fructe până la aparatură mecanică sau electronică.

— Ce se poate vâna pe Marte? întrebă colonelul.

— Nu știu.

— E posibil ca oamenii zăpezilor să aibă dreptate. Sunt duși pe Marte și împușcați.

— Prostii, spuse femeia. Fantezia celor care promovează turismul nu are limite. Nu există nici un yeti, cum nu există nici un pegas și nici un inorog. Se folosesc de imaginarul colectiv, care inventează legende.

Comandanta navei, împreună cu un grup numeros de membri ai echipajului, îl conduse pe Benjamin Bora și pe invitații lui până în holul intrării principale, unde se opriră,

așteptând derularea ultimelor manevre de amartizare.

In lumina reflectoarelor, se așezară pe o platformă circulară, care, împreună cu aerodina, se roti 30 de grade și se opri. Trapa intrării principale se deschise, creând condiții mai multor zeci de animale uriașe îmblănite să coboare. Venind din toate părțile, strecurându-se printre însoțitorii lui Ben, se îndreptau către ieșire, trăgând după ei cufere grele, cărând în spinare rucsacuri supradimensionate și ducând în mâini valize sau sacoșe.

Pentru că nu aveau rampă de coborâre, se lansară de la 20 de metri, fără să pară a suferi vreun traumatism, la impactul cu solul. în ciuda atracției gravitaționale, indusă de terrafor- mare, coborârea lor era lină.

Sărind unul câte unul din navă, se îndepărtară liniștiți, ca niște turiști veniți la odihnă, formând un șir care se pierdu în ceața lăptoasă a planetei.

— Ați văzut?! întrebă colonelul entuziasmat.

— Ce să vedem? întrebă conducătoarea echipajului.

— Oamenii zăpezilor.

— N-am văzut nimic, îi tăie femeia pofta de discuții.

Deși pentru călători rotirea aerodinei încetase după 30 de grade, în realitate, înainte de a se opri, aceasta mai făcu 20 de grade, între timp, trapa intrării principale rămăsese tot timpul închisă.

Nava glisă pe două șine de gheață, până într-un hangar imens, puternic luminat, rupt de mediul ostil de afară și abia acum fu deblocată cu adevărat ușa de evacuare.

Fură întâmpinați de o delegație numeroasă, formată din directorul general, directorii stațiunilor și patronii hotelurilor de gheață, care strânseră pe rând mâna comandorului și rostiră uzuale formule de bun venit.

268

Monede de Victor Martin

— Ați văzut oamenii zăpezilor? îi întrebă.

— Sigur că i-am văzut, spuse directorul tuturor stațiunilor, dar au dispărut într-o buclă temporală.

— Serios?! De unde știți?

— Pe Marte, spre deosebire de Pământ, curburile timpului sunt un fenomen natural obișnuit. Nu vreau să anticipez discuția pe care o vom avea între patru ochi, dar

venirea voastră aici e strâns legată de acest fenomen.

— Nu e un fenomen natural, spuse Ben.

— Cum adică?

— E un fenomen indus de arătările în blană de urs. Dețin tehnica necesară, în acest sens.

— De unde știi?

Colonelul le povesti cum ajunsese într-una dintre magaziile aerodinei și cum eliberase, fără să vrea, mai multe zeci de yeti, ținuți prizonieri în cutii de aluminiu, apoi le detalie discuția pe care o avusese cu unul dintre exemplare.

Cei prezenți schimbau între ei priviri neîncrezătoare și semnificative.

— Bine. Să lăsăm asta! spuse directorul stațiunilor și îi înar- mă pe toți cu câte o pușcă-laser, ultimul tip, cu lunetă și reglare electronică a sistemului de ochire, aduse între timp de un subaltern. Nu avem timp de pierdut. Poate din cauza ta, poate din altă cauză, noi, cei de aici, am văzut oamenii zăpezilor fugind de pe navă, într-un moment de neatenție.

— Ce vrei să fac cu arma?

— Mergem la vânătoare.

— Ia stai! se enervă Ben. Nu ar fi fost bine să ne întrebați dacă vrem să mergem la vânătoare? Poate nu vrem. Poate dorim să ne odihnim, să luăm masa sau să bem ceva.

— Nu e timp de odihnă. Atâția oameni ai zăpezilor la un loc nu mai prindem. Sunt periculoși. Nu cunosc obiceiurile lo-

culuí și pot face mari prostii. Pot perturba buna desfășurare a activității stațiunilor din jur. Cu idei subversive, aduse de pe Pământ, pot influența în rău vânatul autohton.

— Duceți-vă fără mine! Am venit pe Marte ca turist și fac ce vreau. Nu am nici un chef să merg la vânătoare de ființe înzestrate cu rațiune.

— Și cei vânați de tine în jurul orașelor erau tot ființe înzestrate cu rațiune, spuse directorul.

— N-am omorât pe nimeni.

— Da, dar i-ai vânat. I-ai neutralizat cu tranchilizante și i-ai vândut ca pe sclavi.

— Nu se poate dovedi nimic, spuse Ben. Nu aveau acte. Nu sunt înregistrați niciunde.

— Asta e adevărat, dar tot atât de adevărat e faptul că, odată duși în închisorile federale, au dispărut, așa cum se volatilizează animalele uriașe de la noi. Ai vândut umbre. Asta i-a făcut pe șefii noștri să tragă concluzia că ai proprietatea de a vedea lucruri sau ființe dispărute în curburi spațio-temporale, paralele cu realitatea.

— Faptul că mi se limitează controlul asupra propriilor mele mișcări, înseamnă că nu am nici un ban pe cartela „cu credit nelimitat". Fără bani, nu am nici o putere.

— Mă bucur că te-ai prins, dar ești, totuși, puternic. Banul nu contează pe o planetă înghețată. Puterea ta constă în faptul că ești cu noi. Ți-am acordat creditul pentru că avem nevoie de serviciile tale. Acesta rămâne „nelimitat" în măsura în care știi să asculți și să înțelegi, spuse directorul.

— Așa mi-a spus și individul cu ochii bulbucați, negri, asemănători ochelarilor, când am amartizat prima dată și am ajuns în străfundurile satelitului.

— Nu e posibil să fi ajuns în străfundurile nici unui satelit. Asta e o legendă.

— Ca legenda cu animalele misterioase, râse Ben.

— Nu chiar.

— Vrei să spui că pliantele lansate de voi mint când scrie clar că suprafața astrului e concepută ca decor, adevărata civilizație găsindu-se în străfunduri, în subsol, sub un strat de gheață gros de un kilometru, fiind construite mai multe nivele, ca într-un buncăr antiatomic, comunicând între ele prin scări multiple și ascensoare?

— Nu, nu suntem o civilizație subpământeană. Suntem o civilizație de suprafață, spuse directorul. Nu știu ce pliante ai citit tu.

— Pliantele electronice de pe navă.

Văzând că nimeni nu mai spune nimic, că luminile aerodi- nei se sting și trapa intrării principale se închide, fără nici un chef, Ben își încheie costumul termoizolator, își puse casca de protecție și se urcă într-una dintre cele trei mașini pregătite pentru expediție, alături de directorul general, câțiva conducători de stațiuni turistice și invitații săi, echipați ca și el, cu haine termoizolatoare.

Afară, ziua veșnică, cenușie și cețoasă, concepută de cei ce înființaseră stațiunile, părea o noapte ceva mai luminoasă.

Parcurseră în liniște mai multe zeci de kilometri, apoi se opriră. în lumina farurilor mașinii din față, li se făceau semne să coboare.

La fel de bine echipați împotriva frigului ca și Ben, directorul general și doi subalterni coborâră din mașină și se apropiară.

- Ce-i?

— Am descoperit niște urme, spuse omul. Priviți talpa! E enormă. Animalul are piciorul exact ca noi, cu cinci degete, dar foarte mare.

— Nu e talpa omului ghețurilor, spuse un cunoscător, manevrând un aparat, ca un contor pentru radiații. Cineva a folosit un mulaj din cauciuc, să ne deruteze.

271

Monede de Victor Martin

— Cine?

— Poate chiar vreun yeti.

— Priviți! strigă Ben.

— Nu se vede nimic, spuse mânuitorul contorului. Doar o întindere de gheață.

în apropierea lor, se vedeau doi oameni ai zăpezilor, enormi, albi, îmblăniți, mult mai înalți ca mutanții utilitari, așa cum apăreau și în cărți. Unul dintre ei le făcea semn că drumul pe care mergeau mașinile era greșit și ar fi fost mai bine s-o ia la stânga.

— Eu spun următorul lucru, rosti unul dintre animale și se rostogoli prin zăpadă 10 kilometri dus și 10 kilometri întors, în direcția indicată.

— Ba următorul lucru îl spun eu, se auzi cel de-al doilea animal.

Execută aceeași rostogolire, un balet absurd, greoi, apoi dispăru, împreună cu primul.

— Ce-a fost asta?! întrebă colonelul.

— Ce să fie? întrebă directorul general.

— Am văzut doi oameni ai ghețurilor.

— Știa conducerea ce știa. Ai proprietatea de a-i depista.

— Mi-au făcut semn s-o luăm la stânga, spuse Ben.

— Nu știu dacă e bine să ne luăm după ei, spuse cel cu contorul. Poate fi o capcană.

— Dacă fugim de primul pericol, unde ajungem? se enervă directorul.

— Acasă, spuse un subaltern, enervându-1 și mai mult pe directorul tuturor stațiunilor. în față, e una dintre stațiunile noastre. Când ajungem, dau de băut.

— Nu ne putem întoarce de la vânătoare, așa, cu coada între picioare, spuse șeful stațiunilor. Mergem spre stânga!

— Dacă fugim de primul pericol, putem ajunge la al doilea, mormăi unul dintre directorii stațiunilor, urcându-se în ma- șină.

— Ce-ai spus?! sări directorul general ca ars.

— A, nimic.

După un drum monoton de trei ore prin pustiul înzăpezit, zăriră în depărtare o construcție semisferică din gheață, un iglu imens, cu diametrul de 50 de metri și multe ferestre.

— Vedeți ce văd eu? întrebă Ben.

— Vedem, spuse directorul general.

— Clădirea asta nu există, spuse un patron de hotel.

— Ba există.

— E posibil să fi fost atrași într-o curbă temporală, spuse directorul de stațiune ce cârtise mai înainte.

— Suntem oameni serioși, spuse șeful tuturor stațiunilor. Să lăsăm poveștile!

își pregătiră armele, își puseră ranițele cu muniție, se înși- ruiră în jurul clădirii și, târâș, se apropiară de ferestre. înăuntru, oamenii ghețurilor se distrau. Dansau,

beau sau conversau fără nici o grijă. Bubuitoare, muzica se auzea de afară.

La semnalul directorului, vânătorii sparseră geamurile și deschiseră focul. Câțiva deschiseseră ușile și pătrunseseră în incintă, trăgând la nimereală, în toate părțile.

în scurt timp, nici un om al zăpezilor nu mai era în picioare. Totul era o baie de sânge.

Mândru de reușita vânătorii, directorul tuturor stațiunilor intră în sală, cu pieptul scos, ca și cum ar fi vrut să țină un discurs.

— Am făcut treabă bună, spuse. Televiziunile mai lipsesc.

Stupefiați, vânătorii îi arătară ce făcuseră. în cădere, unuia dintre uriașele animale i se desprinsese masca și se rostogolise la câțiva metri depărtare. Fiecare yeti nu era altceva decât un

om, înălțat pe picioroange, îmbrăcat într-o blană de urs, fabricată din plastic matlasat, închisă cu fermoarul.

— înainte de a fi deștept, suntem un popor de războinici, spuse un director.

— Nu avem popoare inteligente; doar indivizi inteligenți, spuse un altul. Se știu ei, nu se cred.

Benjamin Bora tresări. Uimit, văzu cum directorul tuturor stațiunilor de pe Marte, subalternii acestuia, directorii de stațiuni, patronii de hoteluri, precum și cadavrele oamenilor deghizați în yeti, din motive știute doar de ei, încep să se topească și cum tot ce era în jur, mobilier, mese, ringul de dans, instrumentele muzicale, difuzoarele și aparatura electronică, începe să se întrepătrundă și să devină lichid, dându-i senzația că se găsește în mijlocul unor valuri divers colorate, ca într-un acvariu.

Se uită după invitații săi și nu zări pe nimeni. Ian, Angela, clonele loric, Sebastian și Speranța nu erau printre cei ce se topeau.

Cu un suprem efort, reuși să se trezească din visare și să iasă afară, în pustiul de gheață.

— Hei, domnu'! se trezi strigat de baba slabă, cu față colțuroasă și stafidită, de la banca pământeană unde aflase că are credit nelimitat. Ați adormit?

— Cum să adorm?! De ce să adorm? Ce măcel. Nu poate fi adevărat.

— Ce nu poate fi adevărat? Faptul că te crezi la hotel? Ai adormit și ai visat urât.

— Nu cred, spuse Ben. Poate abia acum am adormit și visez tâmpenii. Dumneata ești un coșmar.

— Nu trebuie să vorbești așa cu oamenii de aceeași vârstă cu tine. De două ore mă chinui să obțin legătura cu biroul financiar al Asociației Veteranilor Independenți.

274

Monede de Victor Martin

— Ce mai e și ăla?

— Asociația unde ai cotizat dumneata pe parcursul vieții, spuse oficianta. Ești adormit? Norocul tău e că ai fost pilot și ai avut venituri mai mari decât celelalte categorii de cadre militare. Altfel, nu ți-ai prea plătit contribuția pe ultimele șase luni. Ți s-a oprit datoria. Uite aici! Scrie în extrasul de cont, pentru eventuale reclamații.

Numără încă o dată banii, apoi, ca să fie sigură, îi introduse în cititorul de bancnote.

— Uite suma solicitată în cerere și să ne vedem cu bine!

— Ce sumă, care sumă?! strigă Ben Bora. Am credit nelimitat. Ce să fac eu cu mărunțișul ăsta?

— Cum ce să faci? Ceea ce ai specificat. înmormântarea.

— înmormântarea cui?!

— A dumitale, spuse funcționara. Nu asta ai solicitat? Scrie negru pe alb.

— Să solicit bani pentru înmormântarea mea? Ce, simt nebun?

— Se poate spune și așa. La bătrânețe, omul se mai și sclerozează.

— Mai e mult până atunci, spuse Ben.

— Deloc. în nebunia dumitale, e posibil să te crezi la 50 de ani.

— Nu am nici 40.

— Ai peste 80. Scrie aici. Uite copia după certificatul de naștere! spuse femeia.

— Nu se poate.

— Ba se poate. la-ți banii!

— Dacă e adevărat ce spui, măcar să mă fi servit domnișoara de alături, încercă Ben să glumească.

— Bătrân pervers! se enervă oficianta. Curg bășinile după tine, iar tu, cu ochii după fete. Vezi că e o oglindă în hol. Tre- zește-te din visare și du-te acasă de te culcă!

275

Monede de Victor Martin

Amețit, Benjamin Bora părăsi sala ghișeelor micii sucursale de bancă și se opri în fața oglinzii din hol. II privea un bătrân decrepit, cocoșat, cu părul alb, rar și năclăit de transpirație, și cu obraji scofâlciți.

Simți ace în ceafă și i se întunecă privirea. Ca să nu cadă din picioare, se aplecă în față și își sprijini palmele scheletice pe genunchii osoși.

Furios, scutură din cap și deschise ochii. Spre surprinderea lui, mâinile nu-i mai erau așa descărnate, ci musculoase și puternice.

își luă avânt și privi în oglindă. Nu era același bătrân de o clipă, cotizant la Asociația Veteranilor Independenți, un om îmbrăcat ca un cerșetor, ci Benjamin Bora, bărbatul dur, neîndurător și arogant dintotdeauna, comandor de categoria a patra în flotila spațială a Federației Pământului și proprietar de astroport. Ochii lăcrimoși, înfundați în orbite, redeveniseră vii și zeflemitori.

— Ai pățit ceva? auzi din spate.

îngrijorată, colega babei, blonda cu părul scurt de la ghișeu, îi pusese o mână pe umăr.

— Nu am pățit nimic, zâmbi Ben. O ușoară amețeală.

— M-am hotărât să vin cu tine, spuse tânăra. O excursie pe Marte este exact ce îmi trebuie. M-am săturat de monotonia
muncii la un banal ghișeu de bancă. Ne așteaptă prietenii tăi. îi arătă ușa de la intrare, îl apucă de mână și îl trase după ea.

Ian, Angela, Sebastian, Bian, Rebian și Speranța îi așteptau afară.

Când Ben și blonda de la ghișeu ajunseră lângă ei, se treziră cu toții; în cu totul altă parte.

— Unde e Rebian?! se sperie Bian.

— Unde e Benjamin Bora? întrebă Ian.

— Unde suntem?! întrebă Speranța.

— Nu suntem la intrarea băncii, spuse Angela. Suntem în Piața Primăriei, acolo de unde am plecat. N-am văzut în viața mea așa ceva. Așa ceva nu poate exista.

— De ce, mă rog?! se miră Ian. Am trecut prin altele și mai și.

— Cred că sunt plăsmuiri ale minților noastre înnebunite de frică, niște aiureli, niște incertitudini, niște halouri.

— Nici urmă de dublură a fratelui meu sau de colonel, spuse Sebastian.

— Am plecat obosiți la drum și am făcut numai prostii, spuse Ian. Ca astronaut, am învățat că nu pot încăpea două săbii în aceeași teacă.

— Ce sunt alea?! se miră Speranța.

— E o expresie. Vreau să spun că nu încap două entități identice, cum au fost Bian și Rebian în același spațiu. Sau timp.

— Bine. Să mergem! spuse Sebastian.

— Nu pleci nemâncat la nuntă sau obosit la drum, spuse Ian.

— Așa-i, interveni Angela. Luăm o pauză.

— N-a fost un drum, spuse Bian. Cred că a fost mai mult o călătorie inițiatică, un coșmar comun.

— Care o ia de la capăt, spuse Ian.
— Ce vrei să spui?
— Vine căutătorul acela de la o agenție de binefacere.
— Kenzo Herzon?
- Da.
— Iarăși?! strigă Angela.
— Cred că da.
— Ce facem?
— Nu știu, spuse Ian. Mă dezmeticesc cu greu.

Un automobil de teren ieșise de pe o stradă laterală și se îndrepta spre ei cu viteză foarte mare.

Când văzură că acesta nu are de gând să încetinească, se speriară și se aruncară pe jos, într-o parte și în cealaltă față de direcția de mers, trântindu-se pe asfalt.

— Am mai trăit faza asta, dar nu credeam să se repete întocmai, spuse Angela.

— Ce faci, bă, dai peste noi?! strigă Ian, apropiindu-se de mașina care frânase brusc.

— Am oprit la timp, spuse conducătorul autovehiculului.

Coborâse geamul și zâmbea. De undeva, de sub bordul automobilului de teren, dată la maxim, bubuia melodia „înghețați, în calea mea" de Leon Grimsky.

— Ce glumă a asta? Dacă nu te țineau frânele?

— Mă țineau, spuse conducătorul auto. Nu te uita că arată așa rău. Hârbul ăsta prinde și 300 la oră. Prin deșert, e spaimă. Puțini se încumetă să meargă pe acolo.

Se ridicaseră și frații loric în picioare. Sebastian își freca zonele dureroase, pline de vânătăi, iar Bian, care nu se lovise decât la umăr, își scutura hainele ca și cum s-ar fi umplut de praf.

— M-am lovit rău de tot la genunchi, exact în același loc ca data trecută, spuse Speranța, ridicându-se s-o ajute pe Angela.

— Trece, spuse șoferul. Urcați! Urcați-vă repede! îți dau o alifie după ce părăsim piața.

— Nu suntem deloc grăbiți, spuse Ian. Unde am putea

merge?

— Ieșim din oraș. La margine, e mai sigur.

— Știm, râse Angela. Vin kikindele.

— Ce sunt alea?! se miră șoferul.

— Asta ar fi urmat să te întrebăm noi pe tine. La prima întâlnire, tu ne-ai spus să ne grăbim, să ne urcăm în mașină, că vin kikindele.

— Nu v-am văzut în viața mea, spuse șoferul. Nici de kikinde n-am auzit.

— Cum, n-ai auzit de kikinde?! se miră Ian.

— Nu. Ce sunt alea?

— Niște animale carnivore foarte periculoase și vorace. Sunt albe, îmblănite și, când se deplasează prin rostogolire, se fac ghem. Au șase perechi de membre scurte, dar foarte puternice, cu gheare ascuțite. Se rostogolesc foarte repede și nu pot fi împușcate. în plus, au un câmp de forță care le apără de gloanțe.

— N-am văzut așa ceva, spuse șoferul.

— Nici noi.

— Atunci?

— Tu ne-ai povestit despre ele, spuse Ian.

— E o glumă?

— Deloc.

îi povestiră cum el, Kenzo Herzon, căutător la o agenție de binefacere, îi condusese în ținutul de vânătoare de la periferia orașului, cum îi dăduse în primire colonelului Benjamin Bora, cu care ajunseseră pe Marte sau, cel puțin, așa credeau.

— Văd că îmi știți numele, dar nu am habar ce e acela un "căutător". Nici vreo agenție de binefacere nu știu. Cine ar avea interes să facă vreun bine?

— Pe ce lume trăiești?! întrebă Ian. Nu ești tu acel Herzon întâlnit ne noi, căutător al nu știu cărei agenții de binefacere?

— Eu sunt, dar sunt avocat. Ați avut vreun proces?

— De ce întrebi?

— Văd că mă cunoașteți, spuse șoferul.

— Te cunoaștem destul de bine, spuse Bian frecându-și

umărul. Din cauza maniei tale de a conduce ca nebunii, s-ar putea să nu mai pot mișca brațul.

— Și apoi, tu ești cel care ne-a condus în tabăra militară, unde ne-am echipat și am plecat la vânătoare de indivizi mai închiși la culoare, spuse Angela.

— Nu v-am condus niciunde, pentru simplul motiv că acum vă văd prima dată în viață.

— Nu putem nega realitatea.

— Așa o fi, dar, din punctual meu de vedere, totul e adevărat. Sunt îmbrăcată cu uniforma militară dăruită de Benjamin Bora.

— Ciudat! le răspunse șoferul. E vorba de realitatea voastră, dar realitatea e alta: eu conduc foarte prudent. Nu cred că știți pe ce lume trăiți. Cred că nu sunteți întregi la minte. V-ați construit o lume a ficțiunii ideale.

— Eu și colega mea, Angela Noistec, nu știm prea bine în ce lume am nimerit, spuse Ian, dar nu cred că e o lume imaginată. Ideală, nici atât. Ceilalți sunt oameni primitivi de aici. Tu ce ești?

— Cum adică ce sunt?

— Adică dacă ești om primitiv sau om din siliciu, spuse Angela.

Kenzo se uita la ei, căutând să-și dea seama dacă interlocutorii lui vorbeau serios sau îl luau peste picior.

— Sunt un om normal, spuse într-un târziu. Ca toți oamenii. N-am auzit de ființele tale din siliciu.

280

Monede de Victor Martin

— Om cu o mare cantitate de apă în corp, care se hrănește cu hidrocarbonate, lipide și protide?

— Din câte știu eu, acestea sunt substanțele de bază ale alimentelor cu care ne hrănim cu toții. Care e treaba cu oamenii de siliciu?

Ian îi povesti, încă o dată, despre rasa dominantă de pe acel Pământ, androizii de siliciu, care foloseau niște monede de sticlă ca hrană directă, și despre oamenii primitivi, vânați pentru distracție sau folosiți ca sclavi la terraformare.

— Straniu, spuse omul, hotărât să scurteze discuția cu

nebunii.

— Straniu e faptul că te prefaci că n-ai auzit despre silicioși, spuse Speranța. Poate ești și tu de pe altă planetă, cum susțin ăștia doi că sunt.

— Nu sunt deloc de pe altă planetă, spuse conducătorul auto. Sunt de aici, din capitală. V-am văzut de departe și mi-am zis că nu e rău să vă iau cu mine, indiferent de unde veniți și în ce parte mergeți; păreți a nu ști încotro s-o luați. Mi-am zis că e posibil să mergeți undeva. Am loc destul în mașină. Poveștile voastre nu mă interesează.

— Ce te face să crezi că vrem să mergem undeva? întrebă Ian.

— Faptul că stăteați aici, în mijlocul Pieței, fără nici o treabă.

— Nu mai avem voie să stăm în Piață?

— Ba da, dar dacă nu sunteți la serviciu, ca toți oamenii, înseamnă că vreți să mergeți undeva, spuse șoferul.

— Unde să mergem?

— în afara orașului, de exemplu.

— Ce să facem în afara orașului?! se miră Angela.

— Știu eu, poate vreți să participați la deșertificare.

— Ca primitivii din grădinile zoologice?

— Nu știu cât de primitivi sunt țăranii, dar eu într-o grădină din asta merg, spuse Kenzo.

— Cu ce ocazie?
— Am un caz de rezolvat.
— Și noi, noi ce putem face acolo? întrebă Ian.
— Dați o mână de ajutor la deșertificare.
— Văd că terraformarea, la voi, e un proces de transformare a grădinii în deșert, nu invers.
— Din cauză că se folosește principiul dezorganizării, nu cel al organizării, spuse Kenzo.
— Cum adică?
— într-un editorial, un ziarist a abordat, de curând, tema mafiei piețelor. Dintr-un punct de vedere unilateral, patetic, emoțional, ca și cum nu am ști cu toții că orice mafie e un sistem bine organizat de dezorganizare a economiei. Articolul era menit să stoarcă lacrimi gospodinelor, gospodinii fiind plecați, între timp, la crâșmă. Ca să nu inoportuneze, editorialistul îi numește pe samsari „grănicerii comerțului", iar pe monopo- liști „greii comerțului". Dă exemplul unui producător de fructe de samptist, care nu reușea să-și vândă recolta la hipermarket, nici nu avea posibilitatea să facă dulceață, nici nimic. Nu se vorbește despre viziunea economică foarte îngustă a fermierului nostru de ocazie; nu înființezi o monocultură când, după ani de chin și investiții incerte, rămâi cu 15 tone de samptiste pe an pagubă. Chiar și egalitariștii neșcoliți cunosc principiul diversității; azi merge brânza vacii de savană, mâine merg pe- rivele roșii, poimâine vreo cereală sau rădăcinoasă. Banii se plimbă de la un sector la altul. Dacă nu se fură mai mult decât se produce, e posibil să apară prosperitatea, dar, până la di-versificarea producției și munca bine salarizată mai avem drum lung și azi. Nu sădești zeci de arbori de samptist fără precontract sau posibilitate de prelucrare previzionată. Guvernele au lăsat liberă piața, iar legile nescrise ale acesteia, autoreglarea prețurilor, libera circulație a mărfurilor, privatizarea,

diversificarea, libera concurență, libera asociere etc.,

acționează voit haotic. Fermierii sunt lăsați să moară de foame. Subvenționarea producției și statalizarea pieței de gros pot transforma grădinile zoologice în superputeri agricole, lucru care contravine deșertificării. La noi, și dacă s-ar pricepe țăranii să absoarbă fondurile guvernamentale, nu ar ști să le folosească eficient. Din păcate, și „samsarii" finanțelor au la îndemână o legislație înadins încâlcită.

— Un ziarist începe prin a fi plătit să spună anumite lucruri și sfârșește prin a fi plătit să nu spună aceleași lucruri, spuse Ian.

— Există o lege a presei.

— Oriunde există o lege a presei.

— Da, dar aici au simplificat-o cât s-a putut de mult, spuse Kenzo.

— Zău?! Cum sună?

— Legea presei spune că nu trebuie să știi prea multe.

— Unii au simțul umorului prin simplul fapt că există, spuse Ian.

— Umorul involuntar poate avea consecințe grave.

— Chiar. De ce să te legi la cap dacă n-ai?

— E mai prudent ca presa să deranjeze doar oameni deja deranjați, spuse Kenzo.

— Văd că se aplică. Noi știm că primitivii, cum suntem noi, sunt duși în niște spații virtuale numite grădini zoologice și puși să deșertifice solul, prin epuizarea rapidă a resurselor de hrană, iar nisipul obținut e folosit de o parte a populației, care are un metabolism bazat pe siliciu, să toarne monede de sticlă, care sunt folosite, în principal, ca hrană directă sau pentru diverse schimburi comerciale. Presa tace.

— Nu știu să existe astfel de oameni de siliciu, dar grădinile zoologice sunt o realitate, nu spații virtuale.

283

Monede de Victor Martin

— Dacă nu vrem să ieșim din oraș? întrebă Ian.

— Atunci, vă pot lăsa oriunde, în drumul spre marginea capitalei.

Le deschise portierele, iar cei cinci, spre surprinderea lui, rămaseră pe loc.

— Nu mergeți?! îi întrebă.
— Nu mergem, spuse Bian.
— Ce vă reține?
— Nu știm ce ne reține, dar ne reține. Nu știm ce așteptăm, dar așteptăm.
— Eu cred că știu de ce am avut o reținere, spuse Speranța, urcându-se în mașină. Simțeam că acest scenariu se va repeta. Acum, acest simțământ e o certitudine. Nu mai am nici o reținere. întâmplă-se ce s-o întâmpla!
— Așa e, spuse Sebastian. Să mergem! Drumul poate fi mai interesant decât orice destinație.
— Am putea merge, dar oprește dracului melodia aia obsedantă! strigă Ian.
Cum nimeni nu mai era presat de forța misterioasă care îi ținuse pe loc, se urcară în mașină, Ian pe scaunul din față, iar ceilalți patru, pe banchetele din spate.
Șoferul porni pe strada din stânga Primăriei, dar nu în trombă, ca primul Kenzo, ci timid, ca un șofer începător, cu viteză mică.
Bătut pe umăr de Angela, tresări și frână brusc.
— Ce-i?! se întoarse.
Ca mai înainte, lovită de o foame înfiorătoare, femeia voia să-și recupereze pătura cu alimente.
Cu mici diferențe, scenariul era același: recuperară sacul cu mâncare din gangul blocurilor, îl urcară în spațiul rămas gol dintre scaune și portiera din spate, mâncată sandvișuri, și nimeni nu mai aruncă mâncarea pe fereastră. Bian desfăcu o sti-

clă cu suc, dar nu se mai dedubla din cauza lui, lichidul nemaifiind o răcoritoare care gândește, plină de unități de informație.
Dacă tot ce se găsea în pătura Angelei era comestibil, nu mai era nevoie să fure mâncare din vreun magazin.
— Ne târâm pe pământ, spuse Ian într-un târziu. Era periculos, dar era mai bine cu celălalt.
— Dacă mergi așa prudent, cum se face că era să dai peste noi în Piață? întrebă Angela.

— Nu știu, răspunse Kenzo. Vreun moment de rătăcire.

— Putem schimba scenariul, spuse Sebastian. Trec eu la volan.

— Nu știi drumul. Străduțele sunt foarte întortocheate.

La marginea orașului, nu era nici o tabără militară. Nu se mai găseau camioane cu echipament, nu era nici urmă de soldat sau echipă de intervenție, nu mai apăru nici un colonel Benjamin Bora. în depărtare, nu se vedeau barăcile de carton ale scursurilor societății, închise sau nu la culoare, nici vreo îngrămădire de case improvizate, construite din tot felul de resturi celulozice sau metalice, rulote dezafectate și containere abandonate.

Dincolo de ultimele clădiri, nu se întindea un ținut deșertic și stâncos, ci coline înverzite, acoperite, ici și colo, cu pâlcuri de arbori stufoși. Din loc în loc, se vedeau șosele corect asfaltate sau sate cu clădiri înalte și strălucitoare.

— Ce frumusețe! exclamă Speranța.

— Toată lumea vorbește despre frumusețe, dar nimeni nu știe ce e aia, spuse Sebastian.

— Frumusețea e o stare de bine, dar nici cu prostia nu ne e rușine.

— Așa-i, e o prostie să fii frumos într-o lume ca asta. M-am saturat, spuse Angela.

285

Monede de Victor Martin

— Din cauza muzicii ambientale a unuia Grimsky, din cauza unor fântâni arteziene muzicale sau cine știe cărui alt motiv, la un moment dat, am înțeles că procesul de deșertificare se apropia vertiginos de oraș, spuse Ian. Nu e nici un deșert.

— Ba e, dar dincolo de coline, la peste 500 de kilometri, spuse Kenzo. N-a ajuns încă aici.

Merseră o bună bucată de timp, printr-o pădure formată din arbori răzleți, și urcară un deal, spre o porțiune de teren unde copacii erau mai deși. Căutară un loc de unde puteau vedea peisajul din vale și opriră mașina pe șosea, la umbra unor tufișuri înalte, înflorite, tulburător mirositoare.

Văzând că, de uimire, nici unul nu mai avea chef de discuții, se cufundară cu toții în tăcere. Se gândeau că totul e prea frumos ca să nu fie artificial. Existența unei

lumi virtuale, invizibile, inexistente, îi făcea să se simtă ca niște insecte sub un pahar întors cu fundul în sus.

Faptul că sătenii din vale nu observaseră automobilul de teren și nu se îndreptau spre ei, văzându-și de agricultura lor, le dădea o stare de siguranță.

Sunetele de fond ale unei grădini, ciripiturile păsărilor, mirosurile vegetale, iarba crudă, frunzele îmbibate cu umezeala unei veri târzii, lăstărișul înflorit sau abia înmugurit, erau elemente care compuneau o ambianță de vis.

Rămăseseră cu toții înțepeniți într-o ciudată stare de maximă beatitudine. Nu-și puneau problema cum se simțea omul de alături, dar niciunul dintre ei nu îndrăznea să întrebe.

— Pe aici, vine noaptea? se trezi Angela că întreabă.

— Cum adică?!

— Adică e noapte și zi, ca acolo, la marginea capitalei, unde am vânat negricioși, sub comanda colonelului Bora?

— Ce-ai vrea să fie?! se miră avocatul.

— O zi veșnică, cețoasă, lăptos-cenușie, cam ca peste tot.

286

Monede de Victor Martin

— Am trecut dintr-un peisaj cețos și arid într-unul verde, luminos și înflorit. Ce facem? întrebă Ian. Avem chiar și mai multi sori. Uite, pomul de colo are niște fructe care seamănă foarte mult cu piersicile.

— Parcă am fi sub clopotul de sticlă invizibilă de lângă casa omului de siliciu Arnold Octavian, spuse Angela și se ridică, brusc, în picioare, declamând, cu gesturi largi. Priviți! Lumina urcă în noi. Ucidem poteci, cu capete ce cad ca niște duminici, întorși în tenebre. Ne scoatem mustăți și peruci, sprâncenele, barba. Iar devenim stâlpi poticniți în iarba-nserăriii. Lumina urcă în noi din pământ, ca o otravă, putred mocnind. Gardul copilăriei, totdeauna prea-nalt, crește cu vârsta. Și urcăm, strigând în sus, ca niște pini. Mișcare absurdă, întinderea mâinii. Fericirea vine târziu, când toți oamenii dorm. Timpul e-atunci jumătate de frunză întru amurg. Urme adânci prin zăpada căzută în trepte...

— Iar începe.

- Ce?

— A mai căzut o dată într-o transă din asta, poetică. Credeam că moare, spuse Ian.

Le povesti episodul în care Angela, ajunsă într-un decor halucinant, luminos și înflorit, cu pomi, frunze și fructe din sticlă, a leșinat. Intr-un scenariu virtual, lume inoculată psihic, pe scenariu prestabilit sau ce-o fi fost, a căzut în iarbă, într-un fel de catalepsie reversibilă, inconștientă, cu pupilele nemișcate și mâinile încleștate.

— Atunci, am crezut că rigiditatea vine de la mâncare, de la vreun tehnovirus sau de la faptul că i-am pansat rănile cu frunzele vreunei plante otrăvitoare, halucinogene, încheie Ian povestea. Acum, ce mai are?

— Se duce, spuse Speranța, dându-se la o parte pentru ca bărbații s-o poată ridica pe Angela, pentru a o duce pe brațe și

a o întinde pe bancheta din spate a mașinii. Nu mai are puls. O fi de la mâncarea adusă de voi. Alimentele din pătură nu mai conțin unități de informație, dar cine știe ce alte prostii au.

— N-a mâncat doar ea.

— Ah, hrana, drogul nostru de fiecare zi! spuse Bian. Parcă am fi într-un film. E ireal.

— Nu e nimic ireal, spuse Kenzo. Totul e cât se poate de real.

— Cât se poate, râse Ian.

Avocatul pomi mașina și începu să coboare dealul, conducând prudent, către sat.

— Nu oprim în satul ăsta? întrebă Sebastian, văzând că depășiseră majoritatea caselor înșiruite pe marginea drumului.

- Nu.

— De ce, mă rog?!

— Eu n-am venit aici să mă distrez. Am mult de lucru, spuse Kenzo. Acest prim sat, cum vedeți pe sistemul de poziționare geografică al mașinii, se numește Liman. Nu aici am treabă, ci în următorul sat, Asidorul de Sus.

Lăsând în urmă ultimele case, conduse autoturismul de teren cu prudență, în jos, pe serpentină, apoi, printre dealuri joase și înverzite, mai departe.

— De-ale voastre, avocățești?

— Sigur. Reprezint interesele unui ziarist oprimat de sistem, povesti Kenzo, urcând panta. Calvarul a început când omul, speriat, lăsând baltă conferințele de presă la care era invitat, a dat fuga la mine. Și eu am fost enervat de ultima dezbatere televizată privind „lezarea autorității publice", o găselniță propusă de executiv legislativului. I-am spus să lase ziaristica și, cu banii câștigați până atunci, să supraviețuiască până la venirea la putere a unor forțe politice cu adevărat democratice. Putea să stea acasă, să scrie cărți sau să citească, să se joace pe

calculator sau să bea și să viseze. Putea să se bucure de libertatea celui închis în casă de frica păienjenișului autoritarist, care se întinde peste tot. N-a vrut să asculte. Desele procese de calomnie l-au epuizat psihic. Acum, au venit și ăștia cu „lezarea autorității publice", o capcană foarte periculoasă. Ca și șmecheria cu „responsabilitatea colectivă", „autoritatea" asta oferă unelte insidioase procurorilor și judecătorilor, pentru care „separarea puterilor în stat" conferă deja puteri sporite și imunitate foarte curioasă. Când nici un sistem democratic nu mai oferă adăpost persecutaților, amendamentele astea stranii la niște legi și așa prost concepute, sunt un pericol real pentru oamenii presei. într-o zi, închizând la loc cutia poștală, a început să învârtă între degete citația primită și, într-un târziu, învins de curiozitate, a deschis plicul, a citit, și i-a pierit tot cheful. Neînțelegând prea bine, a reluat textul, uimit, descumpănit, vag neliniștit. Oricât ai fi de călit în procesele anterioare, de fiecare dată, când apare un proces nou, ai o senzație neplăcută. Textul era ciudat și ambiguu. Nu cred că vor să acuze de insultă sau calomnie; cred că vor să distrugă.

— Ce ne interesează pe noi toate astea?! se enervă Ian. Povești de acest tip puteam să ascult și dacă rămâneam acasă, pe Pământul nostru. Angela e aproape moartă și ție îți arde de cazurile tale.

— N-o pot ajuta cu nimic. Sunt doctor în drept penal.
— Lasă-1, domnule, să povestească! interveni Sebastian. Ai vreo întâlnire?
— Nu, dar mergem, așa, fără nici o țintă.
— Cum ai vrea să mergem?! Nu avem nici o treabă.
— Ajungem imediat, spuse avocatul.
- Unde?
— Vei vedea.
— Povestește mai departe! îl îndemnă Sebastian. Mai trece timpul.

— Unde rămăsesem?

— Atunci când clientul dumitale a primit o citație care l-a lăsat mască.

— Aha! Bun, spuse Kenzo. Ziaristul trebuia să meargă neapărat la Judecătorie, să vadă despre ce e vorba, dar știi cum e omul, delăsător. S-a dus în concediu și, la întoarcere, s-a gândit și la procesul care se derula deja. A avut loc o primă înfățișare, dar n-a primit citație; ori a fost greșită adresa și a ajuns la altul, ori au greșit numele, ori cine știe ce. A ajuns la o a doua, cea cu text ambiguu. Grefierele, cele care redactează citații, sunt neveste de polițiști sau rude ale judecătorilor.

— Bine, dar ce conține citația misterioasă?

— Sătenii dintr-o localitate de pe aici l-au dat în judecată pentru, citez, „lezarea autorității lor publice". Sunt vreo douăzeci de semnatari ai unei petiții, câțiva fiind consilieri locali. Afirmă că țăranul dintr-un articol nu este "hot cu antecedente penale", ci „om cinstit, onest, tată a patru copii, bun familist".

— Și, care-i necazul? întrebă Ian.

— Necazul e că ziaristul a venit pe aici, pe unde mergem noi și a constatat că nu există satul petiționarilor.

— Deci, petiția e o farsă a unor smintiți.

— Exact, dar ziaristul a fost arestat, spuse avocatul.

— Pe ce bază?

— Pe baza articolului 478 din fantomatica Lege a autorității publice despre care eu n-am auzit, fiind încă în fază de dezbatere. Când clientul meu a plecat în concediu, era abia în faza de propunere către legislativ. Inițial, a fost luat ca amendament la un preconizat nou cod penal, dar cum un cod penal se schimbă extrem de greu, aud că s-a transformat în articol al unei legi ipotetice. Nici o lege nu se poate adopta așa repede; se știe ce sistem greoi avem. Asta, ca să nu mai spun că, atunci când a votat legea, legislativul era în vacanță.

— înțeleg că e vorba de un hoț, nu de lezarea vreunei

autorități, spuse Ian.

— Sătenii și consilierii comunali consideră altceva.

— Care consilieri?! Spui că ziaristul a venit aici, în afara orașului, și a constatat că nu există localitatea petiționarilor care apără hoțul.

— De-asta am venit și eu, să filmez, spuse Kenzo.

— Cum să filmezi ceva inexistent?

— M-am gândit că ziaristul poate fi nebun și localitatea există. M-am gândit să discut cu țăranii.

— Dacă nu există? Cum dovedești? întrebă Ian.

— Dacă nu vreți să participați la procesul de deșertificare, vă iau pe voi ca martori. Nu am nevoie decât de doi. E posibil să mai cadă câte unul în transă poetică, dar tot mai rămân doi în picioare.

— împotriva cui?

— în apărarea clientului meu, spuse avocatul.

— De niște farsori?

— La prima înfățișare, s-au prezentat toți petiționarii cu re- clamația. La cea de-a doua, când a fost și ziaristul, nu s-a prezentat decât unul și ăla surd.

— Miroase a conspirație, spuse Ian.

— Pe lumea asta, totul e conspirație. I-au pus și apărător din oficiu. De-asta m-a angajat pe mine, să fie sigur.

— Nu poți aresta pe cineva pentru că a spus despre un hoț că e hoț. Trebuia să aibă datele de la Poliție, nu din altă parte, spuse Bian.

— Ce Poliție?! râse Ian. Pe planeta de unde vin eu, dacă mănânci bătaie de la niște țărani, vine Poliția și te amendează tot pe tine, care ai fost nevoit să te aperi, cum altfel dacă nu cu pumnii. Nici femeile nu au un tratament mai bun; când sunt violate, poliția le amendează că nu sunt la zi cu vaccinul contra

cancerului de col uterin sau cu testul privind cine știe ce sindrom imuno-deficitar.

— Nu credeți că urmărirea penală a unui ziarist e tot o lezare a autorității publice? întrebă Sebastian.

— Din partea cui? întrebă Kenzo.

— Din partea țăranilor care apără hoțul?

— Da, dar ziaristul meu a cedat nervos și s-a apucat să ia judecătoarea peste picior, spunându-i că toate articolele de câte o jumătate de pagină apărute într-o publicație săptămânală sunt simple invenții, plăsmuiri ale minții, și, în consecință, pot fi considerate pamflete, datorită unui pregnant fir umoristic, iar satul hoțului nici nu există. Judecătoarea l-a ironizat, spu- nându-i că ziariștii sunt niște stegari ai dreptății și nu ar trebui sa facă glume din astea. Amicul s-a enervat și mai rău, spunând că jurnalistul nu mai e deloc „stegar al dreptății", ci mercenar al informației, iar el, pentru că avea de-a face cu o publicație de divertisment, n-a vândut decât născociri. Când avea mai mult timp, se relaxa scriind aforisme politice sau imaginând povestioare pentru un public mai puțin evoluat. Neexistând satul, nu există nici un hoț. Neexistând hoțul, nimeni nu poate face vreo petiție împotriva lui, indiferant dacă Legea autorității publice, cu celebrul articol 478, a fost votată sau nu. Ședința s-a încheiat cu promisiunea acuzatului că va studia dosarul și va face o întâmpinare, care să demonstreze inexistența și absurditatea unui astfel de proces. Acum, întâmpinarea trebuie s-o fac eu. Enervată de insolența inculpatului, judecătoarea a mârâit un abia perceptibil „mai vedem noi", iar avocatul acuzării l-a apucat de mânecă, spunându-i să nu lipsească la înfățișarea următoare deoarece vine cu principalii acuzatori. Ziaristul a consultat dosarul și a văzut că țăranii cereau sume deloc neglijabile ca daune morale. Pușcăria e de la 8 luni la 7 ani, după cum consideră judecătorul, în cazul în care nu se plă-

tesc sumele cerute pentru mânjirea autorității publice. Nu mă enervează faptul că procesul e absurd, ci faptul că, dacă există articolul 478, și se pare că există, e un instrument malefic în mâna judecătorilor corupți; pot s-o întoarcă pe toate fețele, doar în folosul lor. Cum judecătorii, procurorii și poliția au multe de împărțit cu ziariștii, legea e cea mai bună metodă de desființare a

libertății presei și de exterminare a incomozilor.

— Ce are hoția cu subminarea autorității publice?! interveni Sebastian.

— Are. Judecătorii pot lua minciuna ziaristului, chiar recunoscută de acesta, ca lezare a autorității publice.

— Care autoritate?!

— Poliția, Procuratura, Judecătoria..., spuse avocatul.

— Deci, dacă ai debitat tâmpenii sau dacă ai spus adevăruri recunoscute, tot lezezi o autoritate publică.

— Din păcate, ăsta e adevărul. Am, acolo, în torpedou, colecția de săptămânale ale clientului meu, cu toate sublinierile făcute.

Ian deschise cutia, luă teancul de reviste, îl puse pe genunchi și răsfoi exemplarul de deasupra.

— „în noaptea de 24 spre 25 iulie, polițistul Valdemar Aine l-a prins pe Saran lovestec la furat de pricode, în curtea țăranului Altan Haramit din satul Asidorul de Sus, aflat în zona proximă a celei mai apropiate grădini zoologice din sudul capitalei", citi Ian, cu glas tare, primele fraze ale unui articol încadrat cu cerneală roșie și cu multe sublinieri. Ce sunt pricodele?

— Păsări domestice, spuse Kenzo.

— „Țăranul uitase deschisă ușa cotețului, iar hoțul, după ce a indus o stare de apatie psihică cadan-ului, s-a târât până la adăpostul pricodelor și a început să le îndese într-un sac, fără nici un discernământ". Ce e ăla „cadan"?

— Animal de pază.

— Ziaristul spune ceva de „discernământ", spuse Ian. Avea hoțul discernământ sau nu?

— Nu știu. Cine stă să controleze dacă un hoț de pricode e nebun sau nu? N-a comis o crimă.

— Da, dar poate să se considere jignit, „om cinstit, onest, tată a patru copii, bun familist", nu „hoț cu antecedente penale".

— într-o societate ca a noastră, oricine se simte atins în onoarea și demnitatea lui, spuse avocatul. Totul e să demonstrez că nu e așa.

— „Țăranul n-a vrut să se coboare la mintea hoțului. La

mintea acestuia, s-a coborât polițistul Valdemar Aine, care trecea pe drum, ca din întâmplare. între polițist și hoț s-a încins o trântă interactivatoare, polițistul uitând că e singur, motiv pentru care a cerut întăriri". Ce e aia „trântă interactivatoare"?

— O trântă în care nu se respectă nici o regulă.

— O trântă în care se găsește în afara oricăror reguli ale sportivității? întrebă Ian.

— Ce legătură poate exista între un polițist sau un hoț și sportivitate? E un simplu termen de specialitate.

— Aha! Un fel de care pe care. „Hoțul era înarmat cu o armă alba cu care a tras asupra polițistului". Armele albe trag?!

— Sigur, armele trag indiferent de culoare, spuse Kenzo.

— Specifică faptul că hoțul a tras asupra polițistului, dar nu spune ce s-a întâmplat mai departe, l-a ucis, nu l-a ucis. „L-a împușcat fără să gândească pentru a-și crea circumstanțe atenuante, după cum se specifică în rechizitoriu", mai scrie.

— Dacă l-a omorât sau nu, prea puțin contează.

Principalul e că hoțul a tras în polițist pentru că avea armă. Acum, toți oligofrenii au arme. Ar trebui să se ia măsuri drastice împotriva celor care poartă armă.

— „Intr-un târziu, ignorând forțele de ordine care au înconjurat zona, criminalul s-a predat presei", citi Ian. Aha, „poli-

tistul Valdemar Aine a fost dus, cu viteză excesivă, la Urgență". Ziaristul ăsta își bate joc. Articolul nu specifică dacă omul a fost dus la spital de mașina Politiei sau a venit, la timp, cea a Salvării. De asemenea, nu se specifică dacă, „în urma plăgilor împușcate", a decedat, a rămas handicapat pe viață sau a supraviețuit.

— S-a dus vremea când se dădea cititorului informația de-a gata. Acum, presa are un rol mai mult educativ. Trebuie să-l facă pe cititor să mai și gândească, să-și mai imagineze și singur. Polițistul a ajuns la serviciu, a doua zi,

viu și nevătămat; șeful lui nu îi dă voie să depună plângere.

— Ce înseamnă „criminalul s-a predat presei"? întrebă Speranța. Nu a murit nimeni.

— De ce să se predea presei?! se miră Bian. Nu era polițistul acolo?

— Ba da, dar polițistul era ocupat să se lupte cu moartea, spuse avocatul. A fost împușcat.

— Eu am înțeles că s-a luptat cu hoțul, nu cu moartea.

— S-a luptat și cu moartea, spuse Kenzo.

— Nu lași un polițist singur, spuse Sebastian. Pui să patruleze câte doi.

— Părerea mea e că polițistul Aine e un incompetent, spuse Bian. A uitat până și faptul că era singur.

— Asta e o constatare agravantă introdusă de judecătoare, spuse Kenzo. Nu vii tu, ziaristul, să denigrezi polițistul, tehnica lui de luptă și una dintre cele mai iubite instituții ale statului, doar pentru umor și tehnică stilistică.

Sebastian se aplecă și luă câteva reviste de la Ian, dădu câte un exemplar lui Bian și Sperației și bătu cu dosul palmei în exemplarul oprit pentru sine.

— Prin fraza asta, „hoțul l-a împușcat pe polițistul Aine fără să gândească", cred că ziaristul susține varianta nebuniei.

Spontaneitatea gestului o susținea prin formularea „fără să se gândească prea mult".

— E tot o ironie, spuse avocatul. Prin faptul că unii infractori comit fapte reprobabile sub influența alcoolului, drogurilor sau cine știe ce alte substanțe clorotice, instanțelor li se face milă și le mai taie din pedeapsă. Presupun că ăsta n-a fost băut și, pentru a putea să-și creeze circumstanțe atenuante, și-a golit creierul de gânduri. Dacă o fi având așa ceva.

— Așa ceva, ce? Creier sau gânduri?

— Creier, evident. Gândurile sunt o consecință.

— Dacă a reușit să inducă „o stare de apatie psihică cadanu- lui", putea să și gândească, spuse Sebastian. Hoții sunt foarte isteti.

— Mai ales că țăranul Altan Haramit a uitat deschisă ușa cotețului pricodelor, spuse Ian.

— Nu înțeleg ce e cu asta.

— Cu cât citești mai mult, cu atât înțelegi mai puțin.

— Cu cât te gândești mai mult..., spuse avocatul. Eu mă gândesc și nu reușesc să înțeleg ce a fost în capul directorului publicației când a sărit în ajutorul clientului meu, care e, cum a spus, unul dintre cei mai buni ziariști de investigație ai lui. A încercat să bage pile pe la cei mai cunoscuți magistrați, iar aceștia, curve, i-au îndrugat verzi și uscate despre separarea puterilor în stat. Directorul a început să înjure, spunându-le că tranziția e diluată într-un procent de anarhie, acest lucru putând produce mici dictaturi, nu separări reale de puteri, ca într-o democrație adevărată. Magistrații au ținut-o pe-a lor; i-au îndrugat texte despre moralitate, inamovibilitatea judecătorului, independența justiției, obrăznicia presei și altele.

Ian mai citi câteva scurte articole, amuzându-se, împreună cu ascultătorii. Ziaristul avea o îndemânare surprinzătoare în a crea personaje comice veridice, demne de teatrul suprarealist.

296

Monede de Victor Martin

— N-am mai auzit așa ceva, spuse Speranța. Ce a vrut să spună prin: „ignorând orice lege, hoțul s-a predat presei"?! Că ziariștii sunt grozavi și instituțiile „de drept" nu mai prezintă încredere nici măcar printre pungași? Sau că presa face legea?

— Care lege?! se miră Ian.

— Atâta timp cât hoții ignoră orice lege, nu se știe despre ce lege e vorba.

— Ca să ignori ceva, trebuie să cunoști. Dacă toți hoții ar cunoaște legile, ar fi avocați.

— Până nu e condamnat, cel numit Saran lovestec nu poate fi făcut hoț, tocmai din cauză că nu cunoaște legile, spuse Speranța. Au dreptate cei douăzeci, cu petiția lor. Atâta timp cât unul dintre ei, pe care îl mai și consideră „cinstit, onest", e făcut hoț, toți pot fi considerați hoți. E, într-un fel, o „lezare a autorității lor publice".

— Da, într-un fel, dar am mai comentat chestia asta cu predarea hoțului către presă.

— Să terminăm cu speculațiile! Cine suntem noi, să comentăm o chestie sau alta?

— Niște trecători spre nu știu ce sat dintr-o grădină zoologică, interveni Bian.

— Sat care poate să nici nu existe.

— Nici noi nu existăm, spuse Ian. Nu putem depune nici un fel de mărturie. Nu avem acte de identitate.

— Se pot fabrica, spuse Kenzo. Aici, nu te întreabă nimeni dacă actele sunt false sau reale. Nici dacă ești martor onest sau mincinos.

— Vom vedea.

— Mai ales că existența sau inexistența acestui sat poate determina libertatea unui om, spuse Sebastian.

— Așa-i. După ce trecem dealul, trebuie să ajungem în satul petiționarilor, Asidorul de Sus, la marginea unei păduri secu-

lare, de-o parte și de alta a acestui pârâu, arătă avocatul spre sistemul de poziționare geografică de pe bordul mașinii.

— Nu e nici un sat. Uite pârâul!

— Iar până la următorul sat, Imeru, mai sunt 100 de kilometri.

— Ciudat, cei care au făcut harta nu aveau cum să greșească, spuse Sebastian.

— Dacă ei n-au greșit, ziaristul are dreptate. Nu există nici un Asidorul de Sus și povestea cu hoțul la pricode nu e decât fantezie. Mie îmi ajunge să constat acest lucru. Ne întoarcem în oraș, spuse Kenzo.

— Am ajuns până aici și vrei să ne întoarcem?! se miră Ian. Măcar să ajungem în Imeru. Tot timpul am vrut să ajung în grădinile zoologice, iar tu vrei să plec. Am auzit că aici fructele nu sunt din sticlă.

— Așa-i, întări Speranța. Dacă tot am venit până aici, nu are rost să ne întoarcem așa repede. Tu ești cel care voia să ne ducă în afara orașului.

— Ciudat, spuse Ian. Satul trebuia să se găsească pe cele două pante ale dealurilor, de o parte și de alta a albiei

râului.

- Și?!

— Nu se găsesc nici urme. E doar o întindere de teren nisipos, de aici, până în depărtare. Nu e nici o pădure seculară. Poate n-am ajuns.

— Ba da. Am unul dintre cele mai bune sisteme electronice de poziționare geografică din lume, spuse avocatul. Dacă vreți să mergem mai departe, foarte bine, am timp destul.

Coborî pe câteva serpentine, apoi începu să urce pe un deal pietros, mult mai înalt decât cel pe care trebuia să fie Asidorul de Sus. Străbătu alte câteva zeci de kilometri, în linie dreaptă, pe coama dealului, printre culturi, și, brusc, puse frâna. Drumul era barat cu trunchiuri de copaci și mai multe mașini trăseseră pe dreapta sau, pur și simplu, parcaseră în mijlocul drumului.

XVI

— Până aici ne-a fost, spuse Sebastian.

— Stai să vedem! spuse Kenzo, coborând din autovehicul.

Mai multe primate inferioare, hirsute și îmbrăcate sumar, înarmate până în dinți, îi înconjuraseră.

— Stai pe loc! spuse unul dintre săteni într-o limbă necunoscută.

— Ce-ai spus?

— Am spus să stai pe loc.

— Vorbiți și limba noastră? întrebă avocatul.

— Vorbim și în limba voastră. Ce faceți pe aici?

— Căutăm Asidorul de Sus.

— Ati trecut, decretă țăranul.

— Poate nu l-am observat.

— Poate ar fi mai bine să ne întoarcem, spuse Sebastian.

— De ce ne-ați barat drumul? întrebă Bian.

— Nu l-am barat pentru voi, în mod special. L-am barat, pur și simplu. Au scăpat două râuri gânditoare din matcă. E pericol. Auziți vuietul apelor?

— Parcă. E ca un vâjâit.

— Vreți să vedeți? întrebă țăranul.
- Ce?
— Desfășurarea de forțe.
— Avem o femeie leșinată în mașină, spuse Ian.
— Nu are ce păți. Lăsați-o acolo!

Primul hirsut făcu semn unui al doilea să-i conducă pe noii veniți într-un turn construit din bârne; de voie, de nevoie, aceștia urmară drumul indicat, fără să opună rezistență.

Urcară scările turnului din lemn, câteva zeci de metri, pășind cu prudență pe scândurile scârțâitoare ale unei platforme. Așezați pe câteva rânduri de scaune, se găseau câteva zeci de țărani, îmbrăcați la fel de sumar ca și primii, neclintiți, ținându-se cu putere de mânere, parcă speriați să nu-i ia vântul. Printre ei, se găseau câțiva, mai bine îmbrăcați, nu atât de păroși, cu fețe aspre și grosolane, ca sătenii, probabil posesorii automobilelor puse aiurea pe stradă, în drumul lor. Cu toții purtau pe cap niște căști și ochelari ciudați, imenși, sistem atașat la niște glugi din piele, trase pe cap, care le acopereau toată fața.

Noii veniți fură invitați să ocupe șase dintre scaunele libere, iar câțiva țărani le montară și lor sisteme audio-vizuale.

— Dacă voiați să ne puneți ochelari, ca al jocurile virtuale de la Linsbare, puteați s-o faceți jos, într-o poiană, spuse Ian. Nu era nevoie să ne urcați în turn. Nu se vede nimic.

— Aveți răbdare, auzi o voce. Le reglăm imediat. De aici, imaginea se prinde mai bine.

— De ce să-i contrazicem? întrebă Speranța. Or fi știind ei ceva.

Remarcară că, într-adevăr, de acolo se vedea mult mai bine desfășurarea de forțe ale râurilor gânditoare dintr-o vale.

— Nu-mi dau seama la ce distanță se găsește ceea ce vedem.

— Nici eu, spuse Speranța. Parcă ar fi aici. Privește!

— Ce facem? Mergem mai departe sau rămânem aici,

tună un rău.
— Nu știu, îl auziră pe al doilea.
— Eu m-am plictisit de atâta umblat.
— Atunci, rămânem.

300

Monede de Victor Martin

Râul 1 se cuibări între două stânci, ștergând cu grijă praful din jur. Apele se revărsară, ducând cu ele bucăți de gresie spongioasă și pietre prismatice.

— Potolește-te! clipoci Râul 2. Hai, mai bine, să formăm un lac! Văd acolo, jos, o concavitate parcă făcută pentru așa ceva.

Cele două râuri se îmbrățișară, iar apele roșiatice spumegară, aruncând în jur un vuiet năpraznic. Un izvor fără minte se desprinsese din Râul 1, strecurându-se în crăpăturile stâncilor.

— Nu are nici o ieșire, spumegă Râul 2, tăindu-i calea.

Apele se liniștiră, strângând ca într-o menghină stâncile lipsite de vegetație. Peștii, treziți din amorțeala călătoriei, își căutau forma, lăsându-se în voia valurilor. Deoarece Râul 1 adormise, Râul 2 îl înghionti stâmindu-i furtuni groaznice:

— Ia privește, ce piatră ciudată!

Râul 2 întinse o mână de ape și apucă de mijloc ființa imprudentă, îmbrăcată în costum de cosmonaut, ridicându-o din locul unde își pierduse cunoștința.

Făcând un ochi de ape, strânse cu putere cosmonautul, să nu-1 scape.

— Nu e piatră. S-ar putea să fie pește.

— îți arde de glume? întrebă Râul 2, vuind cât era valea de largă. Las-o baltă!

— Nu e peștele meu.

Râurile se traseră mai aproape, mirate, cu valuri uriașe, stârnite involuntar.

— Cum, nu e peștele tău?! Atunci, al cui este?

— Mde, știu eu?!

— Eu credeam că e piatră. N-am văzut de când sunt asemenea pește. Nici nu mișcă. Nu e pește!

— Ba mișcă.

Râul 2 îl așeză cu grijă pe o stâncă mai înaltă, tulburat

de mirare.

— Ai dreptate. O fi pește-mutant. în acest caz, trebuie ucis imediat!

— Crezi că peștii-mutanți apar din senin? Eu îmi cunosc fiecare algă, fiecare ființă sau structură cristalină... Nu face parte din mine.

— Mda, spuse Râul 2. Nu cred să fie de pe-aici. Cu toate că astăzi formăm un lac, fiecare își are apele sale. Asta nu se poate confunda. Fiecare își are personalitatea lui distinctă. Ar fi râsul tuturor apelor să nu îți cunoști structura.

— Ascultă! se învolbură Râul 1... Auzi? Scoate sunete. Ciudate, dar sunete, spuse împingând omul spre mijlocul stâncii. Un pește nu vorbește astfel. Ce sunete nearticulate! Oare, ce o fi?!

— Orice ar fi, retrage apele de pe el! Nu vezi că, dacă îl atingi, nu mai mișcă?

— Chiar, așa este. O fi un pește-imobil, pierdut de vreun alt râu.

— Nu, nu cred. Cum să reziste fără apă?

— Și eu știu că, tot ce e viu, tot ce mișcă, trăiește în apă.

— Dihania asta face excepție.

— Poate e mai bine să-1 ducem în Oceanul-Sintetizor pentru analiză.

— Nu e nevoie să recurgem la această măsură extremă. Privește cine vine!

— Aaa, dar nici nu-mi vine să cred! strigă Râul 1. E chiar Râul 22. Nu l-am văzut de când eram pârâuri. Am auzit că a ajuns mare.

— Nu e mare, dar a fost propus pentru această funcție. Deține o serie de cunoștințe pe care noi nu le avem. El este singurul care ne poate spune cu precizie ce este ființa asta oribilă.

Râul 22 se apropiase, cu valuri mari, tunând de o bucurie sălbatică, la ciocnirea cu fiecare stâncă.

— Vă salut, prieteni! strigă el din depărtare.

Celelalte două râuri îi răspunseră la fel de entuziast și se îmbrățișară făcând un zgomot asurzitor.

— îmi permiteți să mă alătur vouă pentru a forma un lac și mai mare? întrebă noul venit.

— Vai, cu cea mai mare plăcere, spumegă Râul 1.

Cele trei râuri se uniră formând un lac de 900 de kilometri pătrați. Făcură schimb de pești și recifuri de cari tori, cu toate că acest lucru era interzis prin lege, apoi se liniștiră.

— Privește ce am găsit! arătă Râul 1.

Râul 22 vru să apuce astronautul, dar Râul 2 îl opri la timp.

— Lasă-1! Nu-i prieste apa.

Râul 22 se retrase și scoase la suprafață un con.

— Ce mai e și ăsta? îl întrebară.

— Nu știu. A căzut în apele mele, de undeva, de sus, când mă odihneam între stâncile din vest. Vedeți ce formă curioasă are?

— Seamănă cu un fruct de cuim.

— Ceea ce, sigur, nu este, interveni Râul 2. E din metal și prezintă niște orificii laterale transparente. Ce-o fi?

Nimeni nu putea să răspundă. Conul trecu din val în val, fu întors pe toate fețele, pipăit cu atenție de cele trei râuri. Nu se mai săturau să-i admire finețea și strălucirea.

— Orice ar fi, conchise Râul 22, pare complet inofensiv. Nu mișcă, nu emite radiații, nu taie, nu ucide.

Luă conul și îl așeză pe stâncă, în apropiere de locul unde se găsea, leșinată, ființa îmbrăcată în costumul autonom de zbor.

— După cum vezi, noi am găsit ceva mișcător, care emite sunete, spuse Râul 1, făcând vârtejuri și bulboane.

— Vorbești de peștele de pe stâncă?

— Nu e pește, interveni Râul 2. Cum am spus, scoate sunete ciudate, nemaiauzite, și nu suportă apa. Știi, cumva, ce poate fi?

— Nu știu, clipoci Râul 22. Am și eu câteva chestii din astea la fund, dar nu mișcă.

Spunând asta, scoase la suprafață câteva cadavre și le aruncă pe o bucată de teren nisipos, lângă scafandrul care își revenise total din leșin și își scosese casca.

Frecându-se la ochi, omul privea împrejur, speriat, ridicân- du-se cu greutate. Trase după el piciorul fracturat și așteptă ca valurile amenințătoare să se retragă. Se apropie de malul apei, cercetă morții și căzu în genunchi, obosit și dezamăgit, lângă trupurile inerte.

— Oh! V-a fost dat să muriți la mii de ani-lumină depărtare de casă, înecați în apele unei planete străine.

— Trebuie să-i ajutăm! se trezi Ian strigând și își smulse masca. Ăștia nu sunt de aici. Sunt veniți, ca și noi, din spațiu. Conul acela e o navetă spațială, iar ăla, care a revenit la viață, nu e scafandru local. E astronaut.

— Nu avem cum să intervenim, spuse cel care supraveghea instalațiile optico-acustice. Ne găsim la mai mult de 3000 de kilometri distanță de locul faptelor. Dacă desfășurarea de forțe era mai aproape, credeți că ne mai ardea nouă de vizionări? Părăseam satul într-o jumătate de oră.

— Aveți aparatură ieșită din comun. E mai mult de o săptămână de mers cu mașina până la râuri.

— Desigur. In plus, atmosfera planetei noastre funcționează ca o imensă antenă.

— Și, apoi, chiar dacă am fi acolo și am putea să intervenim, nu o facem, spuse un al doilea sătean. Nu vrem să stârnim mânia apelor.

îl ajutară pe Ian să-și repună masca și îi refăcură legăturile.

în continuare, puteau vedea cum omul în costum autonom de zbor privea spre cer; orbit de lumina stranie din jur, își acoperise fața cu palmele.

304

Monede de Victor Martin

— Spune ceva? auziră Râul 2 cum rupe liniștea, arătând spre astronaut.

— Folosește un limbaj, dar nu-mi pot da seama cum e compus, spuse Râul 1.

— Cu toate că am serioase cunoștințe de lingvistică astrală, nu înțeleg nimic, spuse Râul 22. Sunetele emise sunt asemănătoare cu foșnetul plantelor de uscat, dar se încheagă în cuvinte de neînțeles. Pariez pe zece pești-umbră că această ființă gândește ca noi...

— Poate ar fi mai bine să cerem sprijinul Oceanului-Sinte- tizor, interveni Râul 2.

— Stt! Atenție! Să vedem ce face! Uite, se îndreaptă spre fructul de cuim.

Cu mare greutate, cosmonautul se târâse până la navă și, fă- cându-se că nu observă valurile care îl urmăreau, deschisese trapa, pătrunzând în sala motoarelor.

Văzând că se deplasează dintr-o incintă în alta, până la nivelul superior al sălii de comandă, apa se apropie și mai mult de hublouri, vrând să vadă ce se petrece.

Omul stătea aplecat asupra altei ființe, asemenea lui. După câteva minute, văzând că semenul său își revine, îl trase afară.

— Unde suntem? întrebă cel de-al doilea astronaut.

— Nu știu. E o planetă netrecută pe hărți, acoperită de ape. Aparatele de bord au amuțit... Mai bine m-ai întreba dacă mă bucur că trăiești.

— Mă doare capul. în cădere, m-am lovit de o bară. Am și un umăr zdrobit. Atâta tot...Unde sunt ceilalți?

— Morți.

— Și Sue?... și Ana?

Cosmonautul se încruntă și își feri privirea.

— Toți, absolut toți. Marea asta roșiatică i-a aruncat pe plajă... Avem norocul că se poate respira, dacă, bineînțeles, ăsta se

poate numi noroc. Nu știu de ce, dar am o senzație ciudată, parcă m-ar urmări cineva. O fi din cauză că ne aflăm într-o lume necunoscută, o fi din cauza acestei mări stranii ce ne înconjoară. în ciuda faptului că îți amintește de sânge, datorită culorii, apa nu e sărată; e bună de băut.

Râurile se retraseră puțin, simțind că omul se teme de ele.

— Ce facem? întrebă Râul 2, în limbajul învolburat

specific apelor tulburi. îi aruncăm în Ocean sau nu?

— Stai puțin! răspunse Râul 22. încep să înțeleg... Cred că sunt ființe venite de pe altă planetă. Ați văzut cum se uită întruna spre cer? Foșnetul ăsta e o discuție. Cred că vorbesc, așa cum vorbim noi acum, dar în limba lor.

— Oare, ei ne simt prezența sau ne privesc ca pe ceva nedeslușit? întrebă Râul 2.

— Sigur că ne simt. N-ai văzut cum se întoarce primul cu una din fețele plate spre noi, apoi către cealaltă ființă, și cum îndreaptă una dintre cele patru excrescențe încolo și încoace? Ce dovadă mai bună vreți?!... Ce mi se pare mie ciudat este faptul că au tot timpul aceeași formă...

— Să ascultăm! propuse Râul 1. Poate reușim să le deprindem limba. Ar fi o experiență interesantă să-i studiem pentru a vedea dacă putem să sintetizăm câțiva.

Apele se liniștiseră. Nu se putea vedea nici o mișcare pe luciul de oglindă. Valurile înțepeniseră.

— Privește! strigă, uimit, un astronaut. Marea a înghețat. Valurile au încremenit. Mi-e frică... Parcă visez.

— Straniu, foarte straniu! spuse celălalt. Am observat că nu e ceva în regulă. E foarte cald. La temperatura asta, îngheț numai eu; de frică.

Se apropie de mal și introduse mâna în apă.

— E lichid.

își udă și cel de-al doilea cosmonaut mâinile, apoi se retrase electrizat.

306

Monede de Victor Martin

— Nu-i a bună, spuse primul astronaut și se retrase spre navă, făcând semn celuilalt să-l urmeze.

— De ce te sperii? îl întrebă când ajunse în dreptul său. Monștrii de pe Inn nu au reușit să te îngrozească.

— Aceia erau un pericol direct.

— Poți să știi ce este periculos și ce nu? întrebă cel de-al doilea astronaut.

— Nu știu, spuse primul, dar trebuie să ne ferim.

— Să ne ferim?! într-o lume ca asta, chiar tu însuți îți poți fi dușman. De unde știi că nu suntem hipnotizați, iar toate astea nu sunt decât simple iluzii?

— Poate ai dreptate, dar eu nu risc. Cât combustibil mai

avem?

— Combustibil e destul, dar nu putem ști care din stelele de pe cer este soarele nostru, spuse cel de-al doilea. Pilotul- robot e distrus, iar aparatele de orientare au încetat să funcționeze. Putem nimeri pe aștri mai ostili. Cel mai bun lucru e să așteptăm; toate navele noastre trec pe aici.

— Să stau degeaba când pot să mă mișc? Nu, asta n-o fac... Mergi?

- Nu.

Primul astronaut se așeză în fața tabloului de comandă și porni motoarele, apoi se cuplă la sistemul de siguranță.

Se îmbrățișară, își strânseră mâinile, iar cel de-al doilea își cără afară sacii cu lucruri strict necesare și alimente. Luă o lopată și părăsi nava, împingând trapa.

Din nou, privirile îi fură atrase de mare. Aceasta se pusese în mișcare, făcându-1 să fie cuprins de un presentiment funest.

— Ce se aude?! tună Râul 1. Ce-i cu zgomotul ăsta?

— E zgomotul pe care l-am auzit când obiectul necunoscut a venit din cer, răspunse Râul 22.

— Și care e produs chiar de acest obiect, completă Râul 2.

Văzură cum conul se ridică în aer pe otraiectorie tangentă la planetă, încercând să iasă pe orbită.

307

Monede de Victor Martin

— Unde se duce? întrebă, uimit, Râul 22.

— Să-l prindem! strigă Râul 1, făcând bulboane de supărare.

Râul 2 se înălță în spirală de ape și acoperi conul, trăgându-1 spre sine.

— îl vom arunca în Oceanul - Sintetizor! strigă, tulburat de mânie, și aruncă nava, cu putere, spre Râul 22.

Cel de-al doilea astronaut, țăranii din turn, precum și noii veniți, văzură coloana gigantică de valuri, mai înaltă decât cel mai fantastic lucru imaginat de ei, și înțeleseră totul.

Cu ochii umeziți de lacrimi, cel de-al doilea astronaut înfipsese cu ură lopata în nisip, cu gândurile parcă lipite de ultima imagine a navei, cuprinsă de ape.

— Prostul! murmură el și acest cuvânt i se derulă pe scoarța cerebrală încă mult timp.

— Ce tâmpit! spuse un sătean. Nu te pui cu forța apelor.

Valurile se retraseră de lângă stâncă, iar cele trei râuri își luară rămas bun. Făcură ochiuri de ape și mai cercetară odată ființa supraviețuitoare. Ajungând la concluzia că fructul de cuim era mai important decât astronautul de pe stâncă, se depărtară. își săpară câte o matcă și se revărsară cu zgomot. Ducând cu ele pești, alge, rădăcini și roci cubice, culese pe drum, nelăsând nimic în urmă.

Astronautul privi această revărsare de forțe, îngrozit, și se trase involuntar înapoi. în fața lui se desfășura acum un ținut sterp, lipsit de orice fel de vegetație, pământ ale cărui margini, oricât încerca, nu reușea să le simtă cu privirea.

— Nu există pericolul ca râurile să se îndrepte încoace? întrebă Sebastian.

— Le-am estimat traiectoria, spuse un supraveghetor. Nu cred că se apropie mai mult de 500 de kilometri. După aia, o iau spre sud și gata; se termină totul.

Văzând că transmisia se încheiase, singuri sau ajutați de oamenii locului, vizitatorii începură să-și scoată glugile.

308

Monede de Victor Martin

— Am estimat pe dracu', sări un al doilea țăran, întinzându-i primului ochelarii săi de proiecție. Unul dintre râuri vine direct încoace.

— Hura! Hura! începură să strige și să țopăie primatele, făcând să se zguduie periculos de mult platforma pe care se aflau. Binecuvântate să fie aceste râuri!

— Ce-au pățit?! se miră Ian.

— Se bucură când forțele naturii le ușurează munca, spuse primul supraveghetor. Procesul de deșertificare a unei văi stâncoase, la care suntem angrenați, poate dura mai multe zeci de ani. Vin râurile și curăță locul într-o singură zi.

— Așa o fi dispărut Asidorul de Sus, ras de ape, spuse Bian. Nu am văzut nici o casă și nici urmă de om între dealuri. A dispărut și pădurea. Nu mai e decât teren nisipos.

— Mai mult ca sigur, spuse un supraveghetor.

— Și locuitorii Asidorului?

— Cred că au fugit în munți, ceea ce suntem și noi nevoiți să facem.

— Unde sunt munții ăștia? întrebă Ian.

— Spre nord.

— Acolo e orașul de unde am venit noi.

— Nu știu din ce oraș ați venit voi. în spațiul nostru virtual, există un oraș în munți, unde râurile gânditoare nu ajung. Acolo fugim cu toții. Acolo se găsesc structurile noastre de conducere, spuse țăranul.

— Cu ce fugim?

— Fuge fiecare cu ce poate.

— Ați barat drumul spre sat cu trunchiuri de copaci, spuse Ian.

— Dacă vreți să ajungeți în munți, întoarceți mașina și, după 4 kilometri, faceți la stânga și o țineți drept înainte pe acest drum secundar.

— Dacă e barat drumul, primatele din Imeru cum ajung acolo?

— Nu deținem mijloace de transport mecanizate, spuse supraveghetorul. Noi o luăm pe jos, direct peste câmpuri și dealuri.

— Nu mergi cu noi, întrebă Kenzo. Avem două locuri libere.

— Nu. Am familie numeroasă și trebuie să mergem împreună, dar vă trimit un nepot care să vă însoțească. în felul asta, duce vestea că venim și noi.

— Știe care e mașina?

— Da. E automobilul acela de teren. Se vede de aici, spuse supraveghetorul.

— Cu astronautul acela scăpat ca prin minune din ghearele apelor, ce se va întâmpla?

— Nu știu. Nu știu nici măcar ce se va întâmpla cu noi și dacă vom reuși să ajungem cu bine în munți.

— Așa îi tratați voi pe cei veniți din spațiul cosmic?! se miră Ian.

— Multă lume vine din spațiul cosmic. La început,

extrate- reștri au prezentat o curiozitate, dar, treptat, ne-am plictisit de ei. Fac numai prostii. I-ați văzut pe ăia doi? Nu se știe dacă au nimerit din greșeală în vâltoare sau au provocat chiar ei furia apelor. Dacă a enervat râurile, l-au luat cu ele. îl vor duce la analiză. Mulți dintre cei scăpați de furia apelor se vor înscrie în trupele antidesertificare. N-au altceva de făcut.

Deoarece, din cauza tropăiturilor de bucurie, turnul din lemn se înclinase cu zece grade, iar pe scări circulația era greoaie, și se întrevedea pericolul prăbușirii, sătenii începuseră să coboare pe marginea platformei, ținându-se de bârnele transversale. Același lucru făcu și Bian, crezând că va fi urmat de ceilalți, dar aceștia, împreună cu supraveghetorul, așteptară răbdători să coboare toată lumea și să meargă pe scări.

310

Monede de Victor Martin

Ajunși la mașină, văzură că Angela se trezise din leșin și coborâse. Buimacă și speriată, se uita în toate părțile, neștiind ce se întâmplă.

— Am pierdut ceva? îi întrebă.

— Nu mare lucru, spuse Ian. Cum te simți?

— Mai bine. M-am trezit și am dat drumul la radio. Am găsit un post care transmite muzică. îmi face foarte bine.

— Dacă ar fi dată mai încet, cred că n-ar fi o muzică prea rea. Melodia asta e, totuși, enervantă. Nu știu unde am mai auzit-o, dar nu-mi place.

De undeva, de sub bord, dată la maxim, bubuia melodia „înghețați, în calea mea" de Leon Grimsky.

XVII

— Nu poți găsi alt post de radio? întrebă Bian.

Kenzo plimbă indicatorul scalei, în dreapta sau în stânga, pe mai multe frecvențe, și nu găsi nimic altceva; pe toate posturile, nu se transmitea decât melodia lui Grimsky.

— Nu prinde nimic altceva.

— Mă îngheață linia asta melodică. Parcă îmi umblă cuțite pe șira spinării, spuse Speranța.

— Și o ține una-ntr-una, și aici, și la căutătorul agenției de binefacere în mașină, spuse Bian.

— Pe mine mă plictisește, spuse Ian. Mi-ar plăcea să ascult melodia „Cu caviarul după tine", o melodie mai puțin elaborată.

— Ce e „caviarul"?

— Un fel de mâncare foarte scump, preparat din icre de pește.

— Ce scabros! spuse Sebastian, când află ce erau acelea „icre de pește". Mai bine ai opri radioul, să putem pleca.

In ultimul moment, când se hotărâră să nu-1 mai aștepte, apăru și nepotul supraveghetorului din tumul de lemn ce servea ca suport al vizionărilor desfășurării forțelor unor râuri gânditoare din zonă, scăpate din matcă. Era un tânăr sfrijit, îmbrăcat într-un costum cafeniu, prea larg pentru el, parcă de împrumut, tipul provincialului care merge la oraș fără nici o convingere, doar, așa, pentru că trebuie sau pentru că l-a trimis cineva. Nu purta plete și barbă, cum aveau consătenii lui; ras la sânge,

tuns foarte scurt și cu haine parcă date de pomană, părea proaspăt eliberat dintr-o pușcărie.

— Sunt Lucian Pedan, spuse.

— Ai cam întârziat.

— Când aștepți pe cineva, merită să întârzie.

— Glumești? întrebă Bian.

— Desigur. M-au întârziat niște silicioși. Au trecut cu mașina. Cred că erau soț și soție. Rătăciseră drumul. Voiau să ajungă în partea de vest a continentului, prin nordul grădinii zoologice, și au luat-o greșit, spre sud, nimerind aici. Au oprit mașina și, puțin stingheriți, mi-au arătat o hartă, făcând tot felul de semne bizare. Când le-am spus pe unde s-o ia, au rămas muți. „Vorbește!" s-a minunat femeia, arătându-mă soțului ei. „Cum adică?!", am rămas eu interzis. „Noi știm că animalele din ținutul asta nu cunosc limbajul articulat, s-a scuzat bărbatul. Scrie asta în toate enciclopediile". „Prostii!", m-am enervat. „Prostii sau nu, așa scrie. Rezervația nu e trecută pe hartă și ni se indică, dacă ajungem cumva pe aici din greșeală, cum am ajuns noi acum, să fim bine înarmați, locul fiind extrem de periculos", a spus femeia. Niște îngâmfați. Nouă ne place să spunem „celălalt tărâm" acestui ținut, ei îi spun „grădină zoologică". Ne consideră animale înzestrate cu rațiune, dar animale.

— Animale cu drept de vot.

— Așa e, spuse Lucian. Când se apropie alegerile, își aduc aminte de noi.

— Vin aici, pentru campanie electorală?!

- Sigur.

— Și cum pleacă? întrebă Bian. Am înțeles că se trece destul de greu din teritoriile androizilor aici sau invers.

— Ei dețin secretul. De-aia sunt numiți „cei aleși". Sunt aleși de noi. Sunt aleșii noștri. Deși pare ciudat, de-a dreptul para-

doxal, faptul că aceia care ne-au adus aici, în rezervație, cei care nu se consideră doar oameni civilizați, ci de-a dreptul supraoameni, nu ne urăsc.

— Cât timp ești sărac, nu te urăște nimeni. Nimeni nu-și face iluzii că ăia, dacă v-au băgat într-o grădină zoologică, vă consideră oameni, egali cu ei, și vă iubesc.

— Nu trebuie să ne iubească. Nu se iubesc nici ei între ei. E de-ajuns să ne considere oameni.

— Vă consideră oameni, spuse Ian. Oameni primitivi. Aveți un comportament specific uman. Numai oamenilor le place să creadă doar ce vor ei.

— De acord, spuse Lucian.

Dădu mâna cu toată lumea, se sui în mașină și se ghemui pe ultimul loc din spate, de pe roata din stânga, cu valiza pe genunchi și cu coatele pe ea, cufundându-se în tăcere.

Până la drumul lateral indicat, nu avură probleme, dar, după ce merseră un kilometru spre nord, li se înfundă; cei care părăsiseră satul, preferau să meargă pe mijlocul străzii, trăgând după ei cărucioare pline cu bagaje grele.

Claxonând continuu, înaintau cu greu printre șirurile de re- fugiați, iar când întâlneau o mașină care venea din sens opus, pierdeau câte zece minute să iasă din carambol.

— Urâtă mașină, se trezi Lucian spunând.

— Ce spui?! tresări Kenzo.

— Dacă aveai o mașină mai frumoasă, se dădea toată lumea la o parte. Țăranii din rezervații au un deosebit respect pentru mașinile frumoase. Nu ai putut să-ți iei ceva la modă, cu un design modem.

— Ba da, dar sunt orgolios din fire, râse avocatul. N-am vrut să-mi iau un automobil de teren mai frumos decât mine.

— Ești nepotul trimis de supraveghetorul din turn? întrebă Speranța.

— Sigur, spuse Lucian.

— Ai venit să ne ajuți să ajungem în munți?

- Sigur.

— Și, ne ajuți? insistă femeia.

- Sigur.

— Nu știi să spui decât „sigur"?

— Sigur, spuse tânărul.

— Vrei să mă enervezi.

- Sigur.

— Te strâng de gât! urlă Speranța.

— Nu are rost să vă supărați. Drumul până în munți,

unde se găsește centrul nostru de comandă, e destul de ușor, dovadă că era să plecați fără mine. în afară de faptul că veți fi feriți de pericolul ce îl reprezintă râurile gânditoare, poate mai vreți și altceva. Rolul meu e să vă pun în legătură cu factorii de decizie de acolo. Unchiul meu mi-a spus să nu vă las să rătăciți fără nici o țintă prin oraș.

— Ce crezi tu că am putea vrea noi de la conducerea voastră?

— Știu eu? Poate domnul Ian Nicer și doamna Angela Nois- tec, astronauți de pe un alt Pământ, vor să ajungă acasă. Poate domnii Sebastian și Bian loric, împreună cu doamna Speranța Tual, vor și ei să ajungă acasă, în capitala teritoriilor lor, unde locuiesc.

— Eu ce aș putea dori de la voi?! se miră Kenzo Herzon.

— Dumneata, ca avocat, te poți întâlni cu sătenii care au scăpat după distrugerea satului Asidorul de Sus. Astfel, poți stabili detaliile apărării în procesul ziaristului acuzat de lezarea autorității publice. Poți pune capăt prostului obicei al sistemului de a aplica amendamente la legi cu mult înainte de votarea lor. Abaterea atenției, de la o hoție evidentă spre lezarea autorității, trebuie să înceteze. Poți face întâmpinare în cunoștință de cauză. Articolul 478 e un instrument malefic în mâna jude-

cătorilor corupți; pot s-o întoarcă pe toate fețele, doar în folosul lor. Cum judecătorii, procurorii și poliția au multe de împărțit cu ziariștii, legea e cea mai bună metodă de desființare a libertății presei și de exterminare a incomozilor.

— De unde știi tu toate astea?

— De la unchiul meu, supraveghetorul. Când a văzut că domnul Ian Nicer se trezește strigând că astronauții luați de ape nu sunt de pe aici, ci din spațiul cosmic, și trebuie ajutați, s-a prins că nu e ceva în regulă și a dat ordin să fie înregistrate gândurile tuturor. Avem aparatură ultramodernă, cum singuri ați remarcat, spuse Lucian.

— La ce vă pot folosi informațiile din memoria noastră?

— E bine să știi cu cine ai de-a face.

— Dacă eram niște răufăcători? întrebă Bian.

— Dacă erați răufăcători, unchiul meu nu vă mai ajuta, iar eu nu mai mergeam cu voi. Așa, aveți cinstea să intrați în istoria noastră nescrisă. Povestea lui Aine și lovestec deja e pe buzele tuturor.

— Ce poveste?

— Povestea polițistului Valdemar Aine, care l-a prins pe Saran lovestec la furat de pricode, în curtea țăranului Altan Haramit din satul Asidorul de Sus, sat aflat în zona proximă a celei mai apropiate grădini zoologice din sudul capitalei. Vă amintiți?

— Cum să nu ne amintim? întrebă avocatul. E cazul la care lucrez eu, nu povestea voastră.

— Rămâne cazul dumitale, nu ți-1 ia nimeni, dar totul devine de poveste. Se poate adăuga la patrimoniul nostru de cultură nescrisă. Ia, ascultă! „Țăranul a uitat deschisă ușa cotețului, iar hoțul, după ce a indus o stare de apatie psihică cadanu- lui, s-a târât până la adăpostul pricodelor și a început să le îndese într-un sac, fără nidun discernământ". Nu ți se pare minunat?

316

Monede de Victor Martin

- Nu.

— Mie mi se pare minunat, spuse Lucian. Poveștile mai alină suferința exodului unei mase de oameni primitivi, provocat de furia apelor. „Țăranul n-a vrut să se coboare la mintea hoțului. La mintea acestuia, s-a coborât polițistul Valdemar Aine, care trecea pe drum, ca din întâmplare. între polițist și hoț s-a încins o trântă interactivatoare, polițistul uitând că e singur, motiv pentru care a cerut întăriri".

— De unde ai citat asta?

— Din memorie.

— Nu din memoria ta, spuse Kenzo.

— Nu știu în memoria cui era.

— Cred că a luat citatele din memoria mea, spuse Ian. Am citit lucrurile astea din revista unde lucrează clientul tău și e posibil să se fi imprimat mai bine în scoarța cerebrală. „Hoțul era înarmat cu o armă alba cu care a tras asupra polițistului", „L-a împușcat fără să gândească

pentru a-și crea circumstanțe atenuante, după cum se specifică în rechizitoriu", „Intr-un târziu, ignorând forțele de ordine care au înconjurat zona, criminalul s-a predat presei", „Polițistul Valdemar Aine a fost dus, cu viteză excesivă, la Urgență", sunt doar câteva citate, demne de cel mai prost roman polițist posibil.

— Dacă lor le place...Orice comunitate izolată are nevoie de povești, spuse avocatul.

— în funcție de modul cum rezolvi cazul, se sfârșește și povestea, spuse Lucian.

— Mă cam plictisește drumul ăsta, se enervă Kenzo. Stau atâta timp în loc până își mută consătenii tăi calabalâcul în afara carosabilului. Am atâta treabă acasă. Asta nu e singurul dosar la care lucrez.

După mai multe zeci ce kilometri, văzură că, așa cum spunea și nepotul supraveghetorului, primatele încep să se ră-

rească, iar drumul să devină mai liber. Plecați pe jos, locuitorii grădinii zoologice nu avuseseră timp să străbată decât o mica parte din drum.

Scăpat de necazul de a se opri din cinci în cinci kilometri, cu șoseaua aproape goală în față, conducătorul mașinii mări viteza.

După mai multe zile și nopți, în care dormiră pe rând, se hrăniră din proviziile lui Ian sau sporovăiră vrute și nevrute, văzură, în sfârșit, munții.

— Ajungem, se bucură Speranța.

— Ajungen, dar nu așa curând, spuse Lucian. Munții se văd, dar mai avem până acolo.

— Ne-ai spus ce putem spera noi de la conducerea voastră, dar nu și ce cauți tu în orașul din munți? întrebă Angela. Nu-mi vine să cred că ai plecat dintre ai tăi pentru că te-a îndemnat unchiul tău să faci pe ghidul turistic pentru niște străini.

— Ai intuit bine. Merg la oraș pentru că vreau să devin supraveghetor. Unchiul meu susține că am talent nativ pentru asta. Mi-a dat și o recomandare, către foștii lui profesori, dacă or mai fi în viață. După mai mulți ani de

studiu, mă întorc la mine în sat, iar dacă acesta a fost ras de râurile gânditoare, mă duc în alt sat. Să fii supraveghetor nu e deloc ușor; e o meserie căutată.

— în ce constă?

— Au apărut multe secte care se opun procesului firesc de deșertificare pentru care am fost aduși în acest spațiu, spuse tânărul. Cineva trebuie să vegheze, să nu se infiltreze membri acestor secte printre noi. Supraveghetorii fac asta.

— Nu mai vor să muncească și să secătuiască pământul prin culturi irațională succesive.

— Asta n-ar fi decât una dintre probleme. Nici mie nu-mi place să muncesc. Necazul cel mare e că acești sectanți care se

opun cursului firesc al lucrurilor au început să se organizeze și să-și infiltreze oameni și în conducere.

— Și, ce fac? Cultivă pământul în scopul de a obține produse agricole pe care să le vândă la oraș?

— Nici gând. S-au retras pe văile râurilor de munte, care au o gândire amorțită, și au început să se organizeze, nu să muncească.

— Așa se pun bazele oricărei religii.

— Nu știu dacă pun bazele a ceea ce spui dumneata, dar un lucru e sigur: calcă legea.

— Ce lege calcă?

— Legea care interzice ridicarea de locuințe în apropierea albiei râurilor sau în lunca acestora.

— Nu se expun?

— Ba da, dar râurile gânditoare de munte se revarsă mai rar. Sunt entități de sine stătătoare, mai primitive, fiindcă nu au un spațiu vast de desfășurare a forțelor și sunt foarte departe de Oceanul-Sintetizor.

— Există așa ceva?

— Sigur, dar poate fi o legendă. Nimeni nu se poate lăuda că l-a văzut. Poate fi chiar în afara spațiului nostru de deșerti- ficare.

— Nu ar fi mai bine să ignorați acești sectanți? Tot ce

bagi în seamă începe să-și dea importanță.

— Nu putem, că s-au obrăznicit de tot. De curând, au avut loc inundații de proporții. S-au umflat nu numai râurile din munți, dar au ieșit din matcă și apele râurilor dintre dealuri sau de pe câmpii.

— Unde e obrăznicia?

— Vor să fie despăgubiți pentru că s-au așezat ei unde nu trebuie și le-a măturat apa gospodăriile. Ca urmare a unor simple solicitări „pentru asistență umanitară de urgență", cum

spun ei, în urma inundațiilor care i-au afectat, au primit de la conducere importante sume de bani, sume pe care nu le primim nici noi, cei ce trudim la deșertificare. Nu înțeleg de ce trebuie să primească pomeni, fără a mișca un deget, cei ce încalcă legea. In loc să preîntâmpine o eventuală nenorocire, aceștia fac înadins. Te uiți cu uimire cum le vin bani din toate părțile și, în plus, mai dau vina și pe slaba organizare a comunităților locale și centrale, argumentând că lucrurile bune sunt rău făcute, iar cele rele sunt bine făcute. Ce poate fi mai rău decât călcarea legii?

— Punerea ei în practică, râse Bian.

— Râzi dumneata, dar acești sectanți se întorc bucuroși în corturi. Uneori, își fac chiar și pantaloni din acestea. Când au loc inundații, paginile ziarelor și ecranele televizoarelor se umplu de apă de ploaie. Apă de ploaie sunt și comentariile infinite ale celor acceptați să practice datul cu părerea, obicei din ce în ce mai popular pe aici, ridicat la grad de știință. De mii de ani, albiile și luncile râurilor se umplu cu apă, mai ales atunci când nu te aștepți. Ei nu se așteaptă niciodată. Nu învață nimic de la tenacitatea noastră de a părăsi ținuturi întregi, de a fugi din apropierea influenței nefaste a mărilor și lacurilor sau din calea râurilor informaționale. La munte, poți îndigui tot ce curge. Sectanții aceștia s-au învățat să aștepte totul de la o conducere mai mult sau mai puțin trecătoare. Ți se dă, dar nu trebuie să ți se bage și în gură. Se confundă starea de necesitate cu situația de necesitate. Viiturile sunt mai mult sau mai puțin distrugătoare; doar atunci când au ce

distruge. Nu te poți pune decât ostentativ în calea lor. E benefic pentru individ să-și improvizeze, fără nici o aprobare, o cabană pe malul râului și, dacă nimeni nu-l întreabă de vorbă, să-și trântească și-un viloi. E feeric să trăiești la malul râului, dar, dacă faci asta, ar trebui să-ți aduci aminte, în fiecare clipă, faptul că te-ai așezat unde

nu trebuie, călcând legea. Tu calci legea, apoi țipi cât te țin plămânii, să te ajute ceilalți, să-ți refacă o vilă construită ilegal. Cei care sunt inundați sistematic, și-o fac cu bună știință, cu acordul tacit al celor de la conducerea locală, în care s-au infiltrat și ei. Invocă motivul că nu au unde se duce, dar mai sunt și alții care nu au unde se duce. Nu ar trebui să se așeze acolo, în luncile râurilor, dar nici autoritățile n-ar trebui să-i lase. Cu ce să se ocupe conducerea mai întâi, cu depistarea și pedepsirea neregulilor, cu o reconstrucție de gura Presei sau cu școlarizarea noastră, a supraveghetorilor bunului mers al societății deșertificării?! La noi, cei ce calcă legea sunt și milogi. Dacă nu e și pomanagiu, hoțul parcă nu e hoț destul. Cei ce fac apel la oamenii mai înstăriți, să contribuie cu bani la reconstrucția unor case puse unde nu trebuie, sunt înduioșați de nenorocirea sinistraților și nu se gândesc nici o secundă că aceștia nu aveau ce căuta în lunca râului, darămite în apropierea albiei acestuia. De ce ar construi bogătașii case pentru sinistrați? Răspunsul e unul sigur: din demagogie. Interesează pe cineva modul cum rezistă locuitorii cinstiți presiunii tot mai multor taxe și impozite? Interesează pe cineva că aceștia sunt nevoiți să facă reduceri masive de personal agricol calificat pentru a putea rezista în fața unei fiscalități înrobitoare? Cei concediați nu sunt și ei tot sinistrați? De ce nu vorbește nimeni despre aceștia și se lasă cu toții impresionați de imaginile repetate obsesiv de toate televiziunile?

— Aveți televiziune?! se miră Angela.

— Cum să nu avem?! se miră Lucian. Cum ați văzut, avem presă scrisă și audio-vizuală la cele mai înalte standarde planetare.

— N-am prea văzut.

— O să vedeți. Nu știu în alte părți cum e, dar în

grădinile noastre zoologice, în afara fluxurilor informaționale haotice, avem un sistem de comunicare foarte bine pus la punct.

321

Monede de Victor Martin

— Dacă aveți o bună comunicare, puteai da un telefon, nu trebuia să te mai deplasezi cu tot felul de scrisori de recomandare, spuse astronauta.

— M-am hotărât cu mare greutate. M-a ajutat și exodul ăsta involuntar. E greu să pleci de acasă, dar trebuia s-o fac. Unchiul meu spunea că e bine să vadă și cei de la oraș dacă am chemare pentru munca de supraveghetor.

— S-ar putea să ai, spuse Ian. E multă ură în ceea ce spui.

— Când îl deschid, mie nu-mi mai merge nici radioul mașinii, spuse Kenzo. Nu prind decât un post, unde se transmite, obsedant și continuu, o singură melodie.

— Nu știu ce poate fi, spuse Lucian. Să nu fie vreo transmisie subliminală. Eu mă feresc să ascult. Nici la televizor nu mă prea uit. Mai nou, cum v-am spus, se transmit numai spectacole penibile, unde vedetele vor să se vadă. Se strâng sume impresionante la tele-donații de prost gust, fonduri care se varsă în tot mai multe conturi și fonduri, în bănci. Știe cineva unde merg acești bani sau dacă sunt bine gestionați? Banii vin "a recupera viața de dinainte de inundații", cum se spune. Viața de dinainte de inundații poate fi recuperată, mai ușor sau mai în chinuri, mai devreme sau mai târziu, dar nu asta e problema, ci faptul că, prin construcția sau neconstrucția unor diguri puternice, totul e ca mai înainte; mai mult sau mai puțin ilegal, satele stau prost în zona inundabilă. Munca sisifică e o muncă în van; nu trebuie reconstruit nimic. Existenta, în astfel de condiții, e la fel de inutilă. Bine că nu se dau acești bani celor sinistrați! Și dacă s-ar da, nu e nici un pericol; nu ar ști cum să-i folosească. Contribuția cu 30 de arbori, donarea salariului pe o lună sau cumpărarea de materiale, necesare construirii casei unei bătrâne, sunt gesturi demagogice necesare, menite să stoarcă lacrimi, nu să schimbe situația, în ansamblu. Ipocrizia oamenilor

bogați poate fi scuzabilă, dar nu atunci când aceștia sunt fac-

tori de decizie economică. E ilegal să faci diguri și reîmpăduriri în condițiile în care societatea luptă să deșertifice. Când vin apele, noi avem bunul simț să plecăm de acasă, iar sectanții cer refacerea zonelor afectate de viituri. Sub orice slogan, popularizată sau nu la televizor, reconstrucția e o crimă. Norocul nostru e că totul e vorbă goală și mai există și demagogi buni, care s-au îmbogățit prin defrișări și vânzări de material lemnos. Te- leviziunile transmit mesaje emoționante la prima vedere, rupte din context, asta fiind menirea lor, să impresioneze, dar există o limită peste care escrocheria sentimentală poate provoca mult rău. Emisiunile de vorbe nu se ocupă de cei ce au tăiat pădurile și de cei ce au deturnat fonduri, ci de consecințele acestor fapte, răstumând, cu perfidie, scara de valori. Nu se ocupă de aceia care au pus umărul la declanșarea inundațiilor, ci de faptul că a intrat mâlul în case ce nu-și aveau locul în albia râului sau de faptul că li s-au udat hainele locuitorilor satelor și or să răcească în toiul verii. Nu se ocupă de cei care își înțeleg menirea și fug din fața furiei apelor, ci de cei care nu vor să fugă, pentru impresie artistică. Televiziunile fac un populism ieftin. Nu transmit și imagini emblematic-apocaliptice, cum a fost aceea de la inundațiile de anul trecut, când sectanții au întins o masă imensă lângă cort și au pus de un chiolhan, în loc să plece de acolo, în timp ce oamenii trimiși de conducere săpau și lucrau la îndiguiri. Ca și cum asta n-ar fi fost de-ajuns, sectanții au început să le arunce oase și să-i facă sclavi. Mili- tanții antideșertizare stau în crâșmă, în timp ce alții muncesc pentru ei. Nu ies din birt decât dacă apare vreun conducător, să dea mâna cu acesta și să apară și ei la televizor. Și nu sunt niciodată mulțumiți. Dacă nu vin conducătorii la ei, de ce nu vin? Dacă vin conducătorii la ei, de ce vin? O democrație prost înțeleasă e mai rea decât o dictatură. Și trăim o dictatură a mârlăniei, chiar și în vreme de restriște. Problema nu e că

stau și se uită, nepăsători, la televizor, fură energie electrică sau se laudă cât sunt de amârâți, pe cât se laudă, ci faptul că nu ar trebui să fie acolo. Intr-o așa anarhie, tot omul primitiv are idei, chiar și proaste. Duși de sentimente de-acasă, mulți conducători de administrații locale de la noi, impresionați de emisiunile jalnice, au vrut să trimită în zonele sinistrate mai multe zeci de case improvizate; lemn avem destul și nu ne folosește la nimic. Li s-a explicat că transportul e mai scump decât obiectul transportat, că sunt păduri destule în zona montană și că sunt ateliere destule în jur N-au vrut să înțeleagă, au chemat televiziunile în pană de subiecte și au ridicat banalul cotidian la nivel de scandal. Ca și în cazul cutremurelor, acțiunile inundațiilor trebuie să fie mai mult de prevenție, să nu se așeze fiecare unde vrea. Degeaba; sectanții fac înadins. Pomenile nu sunt folosite să dezvolte altă infrastructură, în altă parte. Nu-i interesează pe ei stimularea activității de producție a firmelor, scăderea ratei inflației și a șomajului. Ajutoarele sunt paleative la care, de sute de ani, conducătorii spațiului nostru de deșertizare apelează, ca rezolvare a crizelor. Crizele, dacă nu se sting, se aprind, după un timp, și mai puternic. Și nici nu avem crize de sistem, ci crize de comunicare; dacă nu se poate altfel, grădinile zoologice pot fi conduse și de presa estivală. Tot omul primitiv vrea să dea un semnal luminos spre conducere și nimeni nu mai ascultă. De muncit, nici atât. Dacă poate primi de-a gata, de ce să muncească? Și dacă ar trăi bine, primatele inferioare nu știu la ce să raporteze acest bine, neajungând niciodată destul de rău. E mult mai bine să nu faci rău, decât să faci bine cu forța, mai ales când răul vine tocmai din iluzia binelui. E mai ieftin să nu faci un lucru inutil. Re-construind, nu vom construi, niciodată, nimic. Fără exercițiu democratic, fără tradiție în exercitarea puterii, e greu să discerni între bine și rău. Nu e moral să strămuți satele, dar e util.

Ce se face acum e ca și cum ai construi hoteluri pentru turiști iluzorii sau fântâni arteziene în deșert. Satele pot fi strămutate, dar oamenii nu. Mentalitatea acestora, nici atât. De construit diguri, nici nu se pune problema. Nu e de-ajuns să ai mulți bani, ci destui bani; asta tine de eficientă. Dacă toată lumea cere, în același timp, de dat, cine mai dă?

— Ai luat-o razna, spuse Sebastian.

— Bine că s-a oprit la timp, spuse Speranța. O fi efectul nopții care tocmai se termină.

— Am intrat într-o vale stâncoasă. Drumul are mult prea multe serpentine.

— Și întuneric, și frig.

— Se văd lumini, acolo, sus, spuse Kenzo, oprind mașina. Nu putem ajunge decât dacă părăsim strada principală și o luăm la stânga, pe un drum pietruit. Ce facem?

— Avem de ales?

— Nu prea. Să ne spună domnul Pedan ce să facem. El e ghidul.

— Nu avem ce pierde, spuse Lucian.

— Are dreptate. Acolo, unde se văd lumini, e o așezare omenească. Dacă nu e marginea orașului, măcar se găsește cineva să ne spună unde este acesta, spuse avocatul și pomi, traversând un podeț dărăpănat, luînd panta în piept.

Ajunși la capătul drumului, coborâră și avură surpriza neplăcută de a fi înconjurați și luați prizonieri de un grup înarmat de primate hirsute, asemănătoare celor întâlnite în sat.

Escortați până în fața unui cort militar, fură luați în primire de o doctoriță sfrijită, înaltă de trei metri, înfășurată într-un halat alb, larg. Fără un cuvânt, aceasta se aplecă asupra prizonierilor, ca asupra unui grup de copii, îi dezbrăcă, îi cântări pe rând, îi măsură și îi scană cu un aparat special, care afișa ceva pe un ecran.

— Ciudat, deși sunteți perfect sănătoși, sunteți sănătoși într-un mod foarte ciudat. Aveți o stare generală foarte bună, dar nu puteți aspira la o viață veșnică.

— Nu aspirăm la nici o viață veșnică.

— Atunci, ce v-a adus aici?!

— Am fost aduși cu mașina de avocatul Henzo Kerzon, spuse Ian.

— în ce scop ați venit, nu cum v-ați deplasat.

— Am fugit din calea unui râu viu, gânditor, care se aude că s-ar îndrepta spre Imeru. E și un om al locului cu noi, Lucian Pedan, nepotul unui supraveghetor din sat.

— Ei, atunci se schimbă socoteala, spuse doctorița. Tu ești Pedan?

— Nu. Eu sunt Ian Nicer. El e Lucian Pedan.

Nepotul supraveghetorului făcu o plecăciune, lăsă valiza jos, o deschise și scoase o scrisoare pe care o înmână doctoriței, care o citi de mai multe ori, cu mare atentie.

— Ești sigur că vrei să devii supraveghetor, cum e unchiul tău? îl întrebă.

— Mai mult ca sigur.

— Bine. Așează-te pe scaunul acela și așteaptă!

— Noi ce facem? întrebă Ian.

— Luați-vă hainele și poftiți afară!

— Nu e cam frig?

- Nu.

— Căutăm un oraș al conducerii primatelor din acest spațiu virtual, spuse Speranța.

— Foarte bine, spuse doctorița, întorcându-se către un gardian. Du-i acolo unde vor!

— Dacă e vreun android printre ei? întrebă gardianul.

— Nu e nici un android; sunt oameni cu toții, decretă femeia într-un târziu și întinse localnicului teancul ce conținea epicrizele scoase de o imprimantă.

Se aplecă asupra grupului și îl împinse, ușor, spre ieșirea din cort, sub privirile nedumerite ale țăranilor,

uitându-se, la rândul lor, împrejur, speriați și la fel de nedumeriți.

— Cei cu ăștia? întrebă un țăran.

— Doctorița a spus că sunt oameni.

— Da, spuse Ian. Ce ați fi vrut să fim?!

— Primate inferioare, cum suntem noi.

— Păreți destul de evoluați, spuse Angela. Nici cu tehnica nu stați rău. Pe Pământul de pe care venim noi, niște analize banale durează și o săptămână.

— Nu avem cum să nu evoluăm. Din timp în timp, trece pe aici câte un flux informațional, spuse țăranul.

— Râuri de informație, știți? completă un la doilea.

— Nu știm.

— V-ați exprimat dorința să mergeți în oraș, spuse gardianul.

— Sigur, spuse Kenzo. Mașina mea e acolo, mai la vale.

— Nu mergeți cu mașina.

— Putem ști de ce?

— E periculos, spuse gardianul. Mergeți cu trenul.

— Care e pericolul?

— Nu știm. Nu e drumul nostru.

— N-o să las mașina aici, spuse avocatul.

— O găsești la întoarcere. Și îmbrăcați-vă odată! Jenați intimitatea publică.

— Intimitatea poate fi și publică?! se miră Angela.

— în anumite condiții, da.

— Care ar fi acelea?

— Condițiile în care ne găsim noi acum, spuse gardianul. Nu altele.

— Tu hotărăști?

— Da. Și eu hotărăsc. La noi, în grădinile zoologice, hotărârile sunt luate de toată lumea, deci și de mine.

— Asta e anarhie, spuse Sebastian.

— Sigur ca da. Anarhie bine organizată. Când nu se mai face nimic, face fiecare ce vrea, apoi lucrurile se așează, firesc, în dictatura uneia sau alteia dintre părțile aflate în conflict.

— Despre ce conflict vorbești?

— Despre orice conflict, spuse gardianul. Se produc dese neînțelegeri între noi, uneori fără nici un motiv. De ce credeți că avem arme?

— Vorbește prostii, spuse un al doilea gardian. Se laudă. Nu hotărăște el nimic. Există un contract la doctoriță, făcut între autoritățile noastre și o firmă de construcții. Lucrările au fost întrerupte de războiul pe care îl ducem cu cei afectați de inundații, care nu vor să părăsească valea de bună voie. Deoarece nu credem că va fi dată vreodată în folosință, am numit această cale de acces „autostrada fără sfârșit" și am dat-o încolo; n-o mai terminăm. Calea ferată a rămas intactă.

— Bun, scurtă Ian discuția, de unde luăm trenul?

— Din gară.

— Există o gară?

— Sigur, spuse gardianul. De-a lungul căii ferate, se găsesc sute de gări.

— De unde vine trenul?

— Dinspre sud, de pe câmpie.

— Nu puteam să-l luăm de acolo? întrebă Ian.

— Ba da, dar erați cu mașina.

— Chiar. Nici nu m-am gândit. Acum, mergem cu trenul pentru că nu e bună șoseaua?

— Exact.

La lumina lanternelor, se înșiruiră pe potecă și porniră să urce povârnișul. Când tocmai începea să le încolțească în cap ideea că nu vor ajunge niciunde și totul nu era decât o glumă proastă, văzură o lumină.

328

Monede de Victor Martin

— Acolo e gara, spuse un gardian.

Pe o platformă din beton, se găsea o casă din lemn, cu o singură cameră, cu ferestre largi, puternic luminată.

— Am ajuns.

— Ce fel de gară mai e și asta?! se miră Angela.

— O gară ca toate gările.

— Cu o singură cameră goală?

— Da, spuse gardianul. Cei care au construit gările, au făcut în așa fel încât, în cazul unor inundații, pierderile să fie minime.

— Și au construit gara cu o singură cameră goală?
— Exact.
— Ala ce face acolo? întrebă astronauta.
— Cine?
— Omul de alături.

Lângă clădirea gării, așezat într-un șezlong, un bătrân, cu pușca așezată pe genunchi, citea dintr-o carte.

La vederea grupului, se sperie, lăsă cartea deoparte, se ridică în picioare și puse pușca la ochi.

— Stai! strigă.
— Ba tu să stai! râse un gardian.

Se pare că bătrânului nu-i prea conveni să primească ordine. Trase și îl împușcă drept în piept pe cel ce răsese de el, omorându-1 pe loc.

— Ce faci, bă! strigă cel de-al doilea gardian. Tragi în noi?
— Care noi?
— Noi, slujbașii conducerii.
— N-am știut că sunteți voi. în carte scrie că trebuiau să se apropie niște oameni ai sectanților, care se opun procesului firesc de deșertificare pentru care am fost aduși în acest spațiu, spuse bătrânul. Cineva trebuie să vegheze, să nu se infiltreze membri acestor secte printre noi. Supraveghetorii fac asta, iar

eu sunt unul dintre cei mai bătrâni în branșă. La începutul carierei, mi s-a spus să trag în oricine se opune deșertificării planetei.

— De unde știi cine se opune deșertificării și cine nu? întrebă Sebastian.

— Citesc în carte. Când ajung la pasajul care descrie apro- piarea unui intrus, mă ridic și mă pregătesc de tragere. Se pare că scriitorul care a anticipat ceea ce ni se întâmplă nouă e cam sclerozat. Tocmai am ajuns la paragraful cu pricina, dar n-am fost prevenit. Am fost luat ca din oală de voi și am tras sub impulsul fricii. îmi trebuiau măcar cinci minute să mă duc să-mi iau muniție de rezervă și să mă ascund.

— Citești în carte ceea ce se va întâmpla?!

— Sigur. în felul ăsta, sunt la zi cu ultimele informații din grădinile zoologice, cu stadiul deșertificărilor, mai ales, și sunt prevenit de apropierea răufăcătorilor.

— De unde ai cărțile astea? întrebă Ian.

— Mi le aduce șeful de tren, când trece pe aici, împreună cu proviziile. în fiecare gară se găsește câte un supraveghetor. în felul ăsta, mănâncă și scriitorul o pâine. Are tirajul vândut dinainte.

— Puteai să tragi și tu la picioare, spuse cel de-al doilea gardian, arătând spre mort.

— Am mai îmbătrânit, se scuză supraveghetorul. Mi-a mai slăbit vederea. Nu mai am nici reflexe așa bune. Dânșii sunt tot gardieni?

— Nu. Sunt un grup de străini, care vor să ajungă în orașul unde se găsește conducerea noastră. Am primit ordin să-i urcăm în tren și să-i escortăm până acolo.

— Nu sunt primate inferioare ca noi?

— Nu.

— Atunci trebuie să li se întocmească câte un dosar. Abia apoi vă pot vinde bilete de acces în tren. Stai să vedem ce scrie!

330

Monede de Victor Martin

Luă de jos cartea pe care tocmai o citea, o deschise acolo unde rămăsese, o întoarse cu fața către gară, de unde venea lumina, o apropie foarte mult de ochi, căută paragraful și citi cu atenție.

— E așa cum am presupus. Scriitorul a avut o scăpare de câteva pagini, lucru care a dus la confuzia și tragedia de mai înainte, dar și-a revenit. în continuare, povestește despre venirea unor străini, care vor să se urce în tren, cum spui tu. Se înșiră o serie de documente, necesare întocmirii dosarului ce le-ar permite să se suie în tren, cum am spus eu.

— Ce fel de imaginație poate avea un scriitor astfel încât să poată descrie fapte viitoare?! se miră Angela.

— O imaginație extremă. Când ajungi la limita imaginației, fi sigură că vrei să treci de ea, spuse bătrânul.

— Nu sari tu câteva pagini să vezi dacă vine trenul și dacă acești oameni îl iau? întrebă gardianul. E posibil ca

acolo să scrie că nu au nevoie de nici un dosar.

— Nu pot face așa ceva. Stric toată plăcerea lecturii. Aduceți voi dosarele completate, iar eu vă las să vă urcați. După aia, mă așez în șezlong și citesc ce veți mai face și ce veți mai drege. Vreți să știți ce acte vă sunt necesare pentru întocmirea dosarului?

— Nu vrem să știm nimic, se enervă Kenzo, auzind că un nebun introduce birocrația în pustietatea munților.

— Foarte rău. Eu îmi fac datoria să vă informez. Dacă nu vreți să vă conformați, treaba voastră. Veți suferi rigorile legii, în primul rând, vă sunt necesare originalele și copii după certificatul de naștere și actul de identitate, copie după adeverința de căsătorie, un aviz psihologic de la doctorița comunității noastre, cerere tip pentru eliberarea unui bilet de tren, sentința de divorț ramasă definitivă și irevocabilă, dacă este cazul, certificatul de deces al soțului, soției, dacă este cazul, actul cu care

se face dovada spațiului de locuit, copie după actul de identitate al unuia dintre părinți, al tutorelui sau reprezentantului legal, cu care se face dovada domiciliului.

— De unde crezi că putem procura astfel de acte, când noi suntem veniți din spațiul cosmic și avem domiciliul la mii de ani lumină de aici, pe un alt Pământ? întrebă Ian.

— în cazul în care solicitantul nu poate prezenta certificatele de stare civila originale sau actului locativ cu care face dovada spațiului de locuit asigurat, sunt necesare patru fotografii tip act de identitate (30 x 40 mm, cu banda alba de 7 mm în partea stângă).

— Interesant. Numai atât.

— Nu. In cazul domiciliului rural provizoriu în spațiul virtual al grădinilor noastre zoologice, cum e cazul vostru, se prezintă adeverință de luare în evidență în registrul agricol, eliberată de primăria de la locul de domiciliu și, ceea ce e cel mai important, vă trebuie o notă informativă detaliată despre scopul vizitei și doleanțele pe care le aveți de făcut conducerii.

— Asta e tot? întrebă gardianul.

- Da.

— Prea bine.

Armă automatul și trase tot încărcătorul asupra bătrânului, care, sfârtecat de gloanțe, se prăbuși într-o baltă de sânge.

— Era chiar necesar să faci asta? întrebă Angela.

— Cred că da. Nu știu ce scrie în cartea aia a lui, dar un lucru e cert. Din greșeală sau nu, l-a împușcat pe prietenul meu.

— Nu trebuia să-l ucideți! îl auziră strigând pe Lucian Pedan, nepotul supraveghetorului din satul Imeru.

Gâfâind, cu transpirația curgându-i pe față, acesta urcă panta și se apropie de grup, fluturând o hârtie.

— Ce e aia?

— O aprobare de la doctoriță, să vă puteți sui în tren. Știa că nu aveți acte și a luat legătura cu orașul. Am aici și o înre-

gistrare holografică a celui mai cunoscut și influent dintre conducători.

— Până aici i-a fost norocul, spuse gardianul. Dacă veneai mai repede, era posibil să-i cruț viața.

— A fost nevoie să mai stau, să mi se întocmească dosarul pentru școala de supraveghetori, spuse Lucian. Nu și-a imaginat nimeni că evenimentele vor lua o turnură tragică. Trenul abia acum vine, peste vreo cinci minute.

— Ca să treacă un tren spre nord, apoi altul, spre sud, fără să se ciocnească, e nevoie de o sincronizare perfectă. Nu există decât un rând de șine de cale ferată, spuse Angela.

— Nu merge nici un tren spre sud, spuse gardianul. Pe aici, trenurile nu trec decât dinspre câmpia supusă deșertificării și satele de pe dealuri spre orașul conducerii, aflat în nord, între înălțimi muntoase, la adăpost de râurile gânditoare.

— E absurd. Ce minte a mai născocit și asta, să treacă un lucru, de la sud la nod, apoi altul și altul. Trebuie să ai un număr infinit de trenuri la dispoziție și un spațiu imens de garare în oraș.

— Nu ai înțeles. Trenul trece spre nord, ajunge în oraș,

noi ne dăm jos, apoi se duce în treaba lui, nu ne mai interesează.

— Unde se duce? interveni Ian.

— Printre munți, în nordul îndepărtat, apoi spre vest, coboară prin defileul altor râuri și ajunge din nou în sud. Nu sunt decât câteva zeci de trenuri, cu încărcătura lor proprie și un șef de tren.

— Nu puteai să spui așa de la început?

— Nu puteam, răspunse gardianul.

XVIII

Fără locomotivă, un tren format din patru vagoane identice, feeric luminate, se opri în gară.

— Ce silențios! exclamă Bian. Atent la discuție, nici nu mi-am dat seama că vine.

— Și eu am avut senzația stranie că a apărut din nimic, spuse Speranța.

— De niciunde, corectă Sebastian.

— A apărut de după stânci. Noapte, ceață; era normal să nu vedeți nimic, spuse Angela.

— în ce vagon ne urcăm? întrebă Ian.

— în oricare, spuse gardianul. Toate sunt la fel.

— La fel de aglomerate.

— Absolut la fel. In fiecare vagon, se găsește același număr de călători. Fiecare călător, copil sau adult, tânăr sau bătrân, are câte o dublură în fiecare din celelalte trei vagoane. Stau pe aceleași locuri, fac aceleași gesturi și spun aceleași lucruri, toți, deodată. Fiecare vagon e un mic univers. Ne urcăm în primul. Avem un compartiment mai puțin aglomerat; e al treilea din stânga.

— Mai puțin aglomerat e și în vagonul 2, spuse Angela.

— Și 3, și 4, ce contează?

Se urcară în vagonul indicat, căutată compartimentul, iar Ian, curios, străbătu tot trenul, de la un capăt la altul,

și reveni.

— M-am lămurit, le spuse. Toată lumea are dubluri în celelalte vagoane, chiar și noi, cei nou veniți, dar nu trece nimeni

dintr-un vagon în altul. Nu e nici o șansă să-și întâlnească cineva dublura. Numai eu am avut curiozitatea asta. Cred că noi suntem singura excepție.

în compartimentul destul de larg, în afară de cei opt nou veniți, se găseau alte patru persoane. Una dintre acestea, un bătrân chel, ieși pe culoar și își aprinse o țigară. Făcându-se că se uită absent pe geam, trăgea cu urechea prin ușa întredeschisă a incintei. Celelalte trei persoane erau o femeie și doi adolescenți, se pare, gemeni.

— Ce fel de sistem de propulsie are trenul ăsta? împrăștie Angela liniștea penibilă ce se așternuse.

— Nu are sistem de propulsie, spuse gardianul. Merge singur.

Auzindu-i, bătrânul uită să mai dea fumul afară din plămâni, se înecă și începu să tușească violent.

— Nu merge deloc singur, interveni femeia din tren. Merge cu noi.

— înțelegem, spuse Bian. Merge cu voi, dar cu ce? Ce fel de combustibil?

— V-am spus. Noi suntem cei care îl punem în mișcare. Ne concentrăm cu toții în sensul ăsta.

— Da, dar la un moment dat trebuie să vă dați jos. Trenul rămâne gol.

— Nu ne dăm niciodată jos, spuse femeia.

— Cum adică?!

— Adică rămânem aici. Odată urcați, noi suntem oamenii din tren. Nu avem unde ne duce.

— Venit de undeva, omul merge undeva, spuse Ian. Se naște undeva și moare în altă parte. Trenul nu e decât un mijloc de transport între două puncte.

— Trenul e punctul nostru final, destinația. Uneori, tranziția e chiar un sfârșit continuu.

— Și nu e adevărat că suntem prezenți doar noi, oamenii din tren, interveni bătrânul. Mai sunt și alții, cum sunteți voi, călători pe distanțe scurte.

— El e tatăl meu, iar ei sunt cei doi fii ai mei, spuse femeia din tren, arătând spre ceilalți. Aflați aici, parcă dintotdeauna, călătorim în acest compartiment. Doar noi, călătorii perma- nenți, avem dubluri în celelalte vagoane.

— S-o crezi tu! spuse Ian. Și noi avem dubluri.

— E posibil, dar asta e percepția noastră.

— Cum se numesc băieții? întrebă Speranța.

— Nicicum, spuse femeia din tren. Nu le-am pus nici un nume.

— Cum îi distingi unul de altul?

— Foarte ușor. Nu sunt identici.

— Nu se prea bagă în vorbă, spuse Bian.

— Nici nu ar fi frumos să stea cu noi la discuții, dar nu acesta e motivul tăcerii lor. Majoritatea oamenilor din tren nu vă înțeleg. Limba voastră e ininteligibilă pentru fiecare dintre ei.

— Vorbiți o altă limbă?

— Vorbim mii de limbi, spuse femeia din tren. Fiecare familie are un limbaj propriu. Nu ne înțelegem cu cei din compartimentul de alături. Ne rugăm individual și nu ne convine să fim băgați la grămadă.

— Dar dumneata? întrebă Angela.

— Ce e cu mine?

— Cum te numești?

— Nicicum, spuse femeia. Nu am primit nici un nume de la părinți. Nici tatăl meu n-a primit vreun nume de la părinții lui. In tren, nu avem nevoie să ne distingă cineva. Numiți sau nu, călătorim tot timpul, ăsta e universul nostru.

— Cam îngust.

— Nu vorbi așa despre universul altuia! interveni bătrânul, revenind în compartiment. Nu ți-ar conveni să

vină un râu gânditor și să-ți șteargă satul de pe suprafața pământului. Aici ne simțim în siguranță. Nu ne dăm niciodată jos din tren. Suntem ca un gest nesfârșit. Nu vrem să transmitem nimic, nimănui; nu vrem să fim luați ca fluxuri sau torente de informații.

— Am înțeles că râurile gânditoare nu urcă mai departe de oraș, spuse Angela. Puteți înființa sate de munte.

— E periculos. Cei care și-au pierdut agoniseala de o viață în ultimele inundații, împreună cu activiștii antidesertizare, care îi înarmează, trag în orice le este străin.

— Puteți să vă dați jos în orașul conducătorilor.

— Putem, dar nu are nici un sens, spuse femeia din tren. Orașul e suprapopulat. Mâncarea se găsește din ce în ce mai greu.

— Numai țăranii merg la oraș?

— Da. Nu am auzit ca vreun orășean sau sinistrat, de prin locurile astea, să vrea să meargă înapoi, unde se practică agricultura, în exces, până la secătuirea totală a solului și transformarea lui în deșert. Se duce o politică de atragere a mâinii de lucru primitive la oraș și calificarea acesteia la locul de muncă. După câteva generații de muncitori, încep să se formeze primele generații de pensionari, care preferă să locuiască în blocuri insalubre, cu pensii de nimic. S-au învățat la oraș și nu mai vor să plece. Munca la câmp e grea.

— E posibil ca totul să fie regizat, să vă alunge de pe câmpie, spuse Ian.

— Asta e teoria conspiraționistă, se băgă bătrânul în vorbă. Nu cred decât câteva grupuri de descreierați în ea. — Mulțumesc.

— N-am avut intenția să te jignesc și nici n-aș fi avut cum; nu sunteți de-ai noștri. Nimeni nu poate regiza curgerea râurilor. Orice politică s-ar face, acestea nu se supun voinței omului.

337

Monede de Victor Martin

— Nu are nici un sens ce discutati voi, interveni Bian. Afirmați că se moare de foame pe aici.

— N-am spus că se moare de foame, replică femeia, ci

faptul că mâncarea se găsește greu. Oamenii orașului urăsc munca.

— Am văzut că nici cei de pe câmpie n-o prea iubesc. Se bucurau că le va face râul gânditor treaba.

— Da, dar aceia n-au ce să se facă. Dacă nu-i alungă vreun râu, muncesc până crapă. Doar cei pripășiți pe marginea râurilor de munte sau în oraș preferă să supraviețuiască din expediente. Mai primesc câte ceva și de la rude.

— Merge poșta în condițiile astea de conflict permanent?

— Nu. Alimentele sunt trimise cu trenul. Când acesta se oprește în gară, sătenii pun în el tot ce le prisosește.

— Serios? întrebă Sebastian uitându-se cu coada ochiului spre coșurile și pachetele așezate în plasele și pe stativele de deasupra capetelor lor. Nu le ia nimeni?

— Cine să le ia?

— De exemplu, voi, spuse Angela. Sau noi. Ni s-au cam terminat proviziile.

— Nimic nu vă împiedică, spuse bătrânul. Mâncarea pusă de unul sau altul constituie modul nostru de a supraviețui în tren. Luați ce doriți și cât doriți!

Dădu jos un coș, așezându-l pe banchetă.

— Ia te uită! Plăcintă de aban. Ce frumos miroase.

— Abanul e plantă sau animal? întrebă Bian.

— Nici una, nici alta. „Aban" înseamnă stradă.

— Plăcintă de stradă?

— Nu. E făcută dintr-o plantă care crește de-a lungul străzilor, interveni femeia.

— Când nu erau străzi, unde creștea?

— Nu știu unde creștea, că n-am trăit atunci când nu existau străzi. Probabil că nu se găsea niciunde. S-o fi format prin

mutație genetică. Urmărește linia străzilor și crește de-o parte și de alta a acestora.

— Ciudată genetică, spuse Ian.

— Deloc. Condițiile de mediu induc mutațiile genetice. De exemplu, un tâmpit a tăiat coada unei femele de cadan.

Din toți puii acesteia, doi s-au născut fără coadă. Speciile evoluează foarte repede. Există teorii care susțin că rasele silicoșilor de azi au ca strămoș comun omul primitiv, asemănător nouă, celor din grădinile zoologice. E posibil ca totul să fi plecat de la tot mai desele implanturi de cipuri autoreproductibile, cândva, la modă. Din oameni normali, hidrocarbonati, s-au format oameni de siliciu, adaptați la mediul de hrănire deșertic, bazat exclusiv pe cercuri din sticlă.

— Ei, cu monedele lor, noi, cu ale noastre, spuse Sebastian, căutând prin coș.

Consumară tot felul de mâncăruri cu gusturi, mirosuri și denumiri ciudate, apoi puseră coșul la loc și căutară prin pachete ceva de băut.

— Nu e nici o sticlă de alcool, spuse Ian.

— Nici n-ar avea cum, spuse bătrânul. Nu știu ce e acela alcool, dar presupun că te referi la o băutură euforizantă. O sticlă cu astfel de băutură e foarte scumpă și nu o poți procura decât folosind ca monedă de schimb discuri de sticlă folosite ca hrană de androizi. Găsiți, în schimb, multe băuturi răcoritoare.

Nu apucară să-și potolească setea, gustând din diverse sticle, pline cu cele mai neobișnuite sucuri, cu diverse culori, cu diferite mirosuri sau gusturi, și să atace câteva cutii cu prăjituri, deoarece, de afară, începu să se tragă. Gloanțele pătrundeau prin ferestre sau pereți ca printr-un tren de decor, fabricat din carton.

Străinii, împreună cu gardianul și Lucian Pedan, se aruncaseră pe podea, pe jumătate ascunși sub banchete, printre coșuri vărsate și pachete cu alimente, într-o neorânduială totală, în timp ce oamenii din tren nici nu se sinchiseau.

în timp ce femeia și cei doi băieți se uitau, curioși, pe geam, bătrânul trăgea indiferent din țigară.

— Ascundeți-vă! le spuse Angela.

— Nu are nici un sens, spuse bătrânul. Am trecut. Erau grupuri răslețe de insurgenți.

— Era cât pe-aci să vă omoare.

— Chiar ne-au omorât.

— Cum adică? întrebă Bian.

— Adică nu mai existăm ca sursă de informații. Din cauza asta, nici nu ne dăm jos din tren.

— Cum să vă omoare?! Și când?

— Foarte bine, dar nu acum, interveni femeia din tren. De când ne-au neutralizat, am mai trecut de două ori pe aici.

— Spuneați că vă e frică să vă coborâți din tren, că e plin de activiști antidesertizare și sinistrați, care trag în orice mișcă.

— Nu de aceștia ne e frică, ci de râurile montane de informație și de răceala de moarte a acestora.

— Am înțeles, spuse Ian, deși, ca toți ceilalți, nu înțelegea nimic.

Recuperară ce se mai putea recupera din alimentele și sticlele din plastic, împrăștiate pe jos, și puseră din nou masa.

Intre două îmbucături sau două înghițituri din vreo butelie, se uitau unii la alții, apoi pe fereastră, speriați, din ce în ce mai des.

— Ne apropiem de gara orașului conducerii noastre, spuse gardianul. Să mergem!

— Unde să mergem?! întrebă Ian. E bine în tren. Oamenii aștia spun că trenul se duce mai departe. Putem merge și noi mai departe, spre nord, și înapoi, către rezervațiile din sud.

— Nu puteți. Aici scrie că mergeți cu mine.

Gardianul scoase cartea supraveghetorului ucis în gară, își puse ochelarii și o răsfoi cu înfrigurare.

— Ce zice?! întrebă Angela.

— Zice că ne coborâm la prima, gara orașului conducerii noastre.

— Doar atât?

— Doar, minți gardianul, punând cartea la loc, într-un buzunar interior al mantalei.

— Mie mi-e lehamite să mai merg undeva, spuse Ian.

Avem mâncare, putem dormi cât vrem. Ce ne lipsește?

— Ție îți lipsește un glonte în cap, spuse gardianul, punân- du-i vârful țevii în frunte. Cu automatul ăsta, vă spulber în câteva secunde.

— Scrie în carte că te dedai la acte de violență? întrebă Kenzo.

- Sigur.

— Altceva, ce mai scrie?

— Nu e treaba voastră.

— în cazul asta, propun să ne dăm jos, spuse Ian, îndepărtând țeava puștii.

Odată oprit trenul în stație, văzură că se coborau mult mai mulți pasageri decât se așteptaseră. Pe culoar, se înțepenise o femeie cu două geamantane imense.

— Ai plecat cu bagaje mai mari decât tine, îi spuse Sebastian. Poți să le ridici?

— Sunt cu soțul meu. S-a apucat să bea cu oamenii din tren și nu se mai poate mișca.

— Și, ce faci, ai luat geamantanele și ai lăsat bărbatul în tren?!

— Sigur, spuse femeia. într-un geamantan am o cositoare portabilă robotizată și câteva unelte agricole, iar în celălalt am săculeți cu semințe din cele mai diferite soiuri de plante. Sunt agricultoare și sunt mândră de asta. Dacă își bea mințile, soțul meu poate să rămână cu bețivii lui.

— La ce îți folosesc uneltele agricole și semințele în oraș?

— Din asta trăim.

341

Monede de Victor Martin

— Puteți s-o pățiți, spuse gardianul, ajutând-o să coboare bagajele.Vă opuneți cursului firesc al transformării fiecărui metru pătrat de pământ în deșert.

— Deloc. Aici deșertificarea e nesemnificativă. Grădinile dintre case sunt tolerate. Cu industrializarea asta forțată nu ne împăcăm; am rămas atât de puțini. Suntem nevoiți să ne deplasăm de colo-colo, de la un oraș la altul, în căutare de lucru. Cine își imaginează că ne poate lega de pământ, scumpind biletul de tren, se înșeală. La spații

verzi, se plătește foarte bine și e mult de lucru. Uite, acolo, la capătul peronului! Ce vedeți?

— Un pătrat de iarbă și flori, în mijlocul căruia se găsește un paralelipiped de beton.

— Vedeți? spuse agricultoarea. Tot timpul se găsește câte un politician care își pregătește retragerea. Ăștia plătesc mai bine decât municipalitatea. Au de unde lua monede de largă circulație. Câteva floricele, în jurul soclului, nu strică. Dau bine la imagine.

— Spui că munca voastră de decorațiuni florale e bine plătită. Cu ce e plătită?! se miră Ian.

— Cu monede de sticlă. Cu ce altceva?

— Le mâncați?!

— Nu. Doar oamenii de siliciu le consumă, răspunse femeia. Nici măcar nu le denumesc monede. Noi am denumit așa aceste discuri.

— Ei cum le spun?

— Nu știu și nici nu mă interesează. Principalul lucru e că sunt recunoscute peste tot ca monede de largă circulație.

— Monedă unică? întrebă Angela.

— Nu. Mai sunt și alte feluri de monede, dar cu o rază de circulație limitată.

— E ilegal acest lucru, spuse gardianul.

— Știu că e ilegal, dar toată lumea practică această hoție, spuse agricultoarea. Silicioșii și-au înființat un comandament de supraveghere a circulației masei monetare, în centrul orașului, dar fără nici un folos. Toată lumea face trafic de monede de sticlă.

— Terraformatorii de opinie vin des pe aici, spuse gardianul. Ei au rolul ca hrana oamenilor de siliciu să nu ajungă pe mâna primitivilor.

— Nu mai fac față.

— Ca să vină aici oameni din afara trupelor de terraforma- tori, înseamnă că, în lumea lor, situația e gravă, spuse Angela. E posibil să se fi declanșat o criză financiară fără precedent.

— Ce lume încurcată?! spuse Ian. Ce legătură are blocul ăla de beton cu imaginea politicianului?

— Are, că ăsta nu e un bloc obișnuit, în scuarul unei gări, ci un soclu în construcție, unde, într-un anumit moment al sfârșitului carierei, politicianul vine și se suie, rămânând acolo, sus, pe veci.

— De unde ți-a venit ideea asta?! se miră Angela. Metaforic vorbind, figurile reprezentative se suie pe un soclu, soclu care, după un timp, e eliberat și se suie un altul.

— N-am vrut să spun asta. Am vrut să spun că acești politicieni chiar se suie, fiecare pe soclul său, în veacul vecilor. Sunt înmuiați într-o serie de mai multe lichide de împietrire, după care se pun pe socluri, iau poziția dorită, atent studiată în timpul vieții, și așa rămân, încremeniți ca niște statui. E plin orașul de politicieni pe postamente din beton. Ca să poată fi ușor de întreținut, în fiecare an, municipalitatea le aplică un strat de polistiren lichid cu uscare rapidă. Astfel, cu două găleți de apă, dai jos tot praful și mizeria de pe ei.

— Asta e sinucidere.

— Mulți oameni și-au dat seama că singurul lucru pe care trebuie să-1 faci pentru a schimba lumea e să o schimbi cu lu-

mea celor drepți, spuse agricultoarea. Cei buni nu vor fi uitați vreodată. Sunt aici, sub ochii noștri.

— De ce ar fi ăștia mai buni decât alții?

— Când suntem buni cu toții, se pare că nu e bun nici unul. Nu e deloc așa; realitatea ne contrazice.

În fața lor, coborând pe la celălalt capăt al vagonului, abia ținându-se pe picioare, apăruse și soțul agricultoarei.

Se aplecă în față, cercetă închizătorile geamantanelor și se declară mulțumit.

— Da. Astea sunt bagajele noastre.

— E soțul dumitale? întrebă Ian.

— Desigur, spuse femeia. Nu se vede?

— Eu sunt, decretă soțul agricultoarei, căzând în genunchi, începu să-și sărute mâinile, cu patimă, uitându-se în jur, ca și cum ar fi cerut tuturor, din priviri, să-i

urmeze exemplul.

Nu-l imită decât nevastă-sa, care se așeză în genunchi și începu să-și sărute și ea mâinile.

— Ce faceți?! întrebă Angela. Ați înnebunit?

— Deloc, spuse bețivul. Aducem osanale muncii efectuate de mâinile astea. Fără ele, nu știm ce ne-am face.

— Bine, dar mâinile sunt comandate de creier.

— Știu, spuse agricultorul. Seara, la culcare, ne uităm în oglindă și ne sărutăm chipurile.

— Cam narcisist.

— Nu știu ce e aia. La noi, agricultorii independenți, e respect arătat muncii.

— Nu vă merge treaba fără închinăciuni? întrebă astronauta.

— Nu știm și nici nu vrem să încercăm. Trăim într-o societate fără principii. Cineva mai trebuie să și muncească.

— Să muncești e una; să pierzi timpul sărutându-ți mâinile și aducând elogii actului muncii e alta.

— Nu e nimic anormal, spuse bețivul.

344

Monede de Victor Martin

Se ridică în picioare și, mândru, scoase pieptul în față.

— E bună și munca, dar nu trebuie să devină sursă de extremism, spuse Ian.

— Mai bine extremism decât bătaie de joc. Intr-o societate în care munca a devenit sursă de umor, cineva trebuie s-o respecte. De cel care muncește, azi, se râde. Deși e de plâns, nimeni nu plânge de milă celui care participă la procesul de producție. Munca este percepută ca o sursă de umor. Este rădăcina putredă a umorului.

își sărută, încă o dată dosul palmelor, în mod repetat, obsesiv, apoi își acoperi fața cu ele și izbucni în plâns.

— Nu trebuie să fii trist, îl bătu Ian pe umăr. Cât timp lenevesc alții, voi aveți de lucru.

— Ce știi dumneata? își șterse țăranul lacrimile. Cel ce râde la urmă, mai spre sfârșitul programului, nu râde mai bine sau mai rău; râde mai obosit, mai amar. Principiul de bază rămâne încă lipsa oricărui principiu. Nu s-a

recondiționat țărănimea ca o clasă distinctă, ci a fost aruncat și cel ce muncește în derizoriu. I s-au dat muncitorului salarii compensatorii, să se privatizeze, dar acesta, hoț, s-a adaptat repede la traiul din expediente. în acest fel, s-a deprofesionalizat. Până să ajungă să fie orb, destinul omului care muncește e implacabil. Mai nou, ca și pe frumoasele teritorii ale grădinilor noastre zoologice, aici, în oraș, munca este asociată cu sărăcia. Și cu umorul „hazului de necaz". Bogatul nu are timp de râs; e ocupat cu câștigatul fără rost. Se întoarce, seara, cu ochii roșii de oboseală, se dă jos din jeep și face puțin mișto de fostul său coleg de muncă, care, devenit șomer, stă cât e ziua de mare în fața casei și se joacă pe calculator. Săracul îi spune bogatului să nu-și mai forțeze diabetul, că nu-i ridică nimeni statuie în locul bătătorului de covoare și că lăcomia nu-i folosește la nimic; are grijă statul să-l jupoaie și pe el, de chiar mai multe piei. „Munca l-a creat pe

om; munca bine făcută". Oameni se consideră și maimuțele cu părinți bogați, care în loc să stea cuminți pe încrengătura lor, se leagănă cu liana, încolo și încoace, prin parcuri, baruri sau discoteci. Cei ce muncesc sunt considerați oameni; cei ce nu muncesc sunt considerați ironici. Se uită unii la alții și nu înțeleg cum se pot autodepăși, când sunt deja depășiți. Nu înțeleg cum ți se poate acri de o viață așa de amară. Dacă vrei, poți să vrei. Am încetat să mâncăm prin reprezentanți și am început să muncim prin reprezentanți. Teoretic, diferența dintre doi oameni care muncesc este egală cu diferența dintre doi oameni care nu muncesc, adică egală cu zero. Asta înseamnă că e același lucru, și cu unii, și cu alții. Nu văd de ce se râde numai de cei ce muncesc? Munca intelectuală e considerată chiar mai inefabilă decât munca brută și brutală. Citești o mie de cărți, pășești pe o mie de trepte spre cunoaștere și te trezești undeva, sus, pe o platformă, la o înălțime ametitoare. Privești în jur și nu vezi nimic notabil. Doar mârlănie, șmecherie, hoție, ipocrizie, minciună, mercantilism sau șacalism. Prea mulți cred că sunt deștepți pentru a-i scuti pe ceilalți de această povară. Omul primitiv crede prea mult în ceea ce face;

chiar și când nu face nimic. Am înlocuit „noi muncim, nu gândim" cu „noi gândim, nu muncim". Intelectualul nu vrea să dea de lucru muncitorului, iar muncitorul nu vrea să muncească pentru inițiatorul procesului de producție. Râd unii de alții. Acest cerc vicios poate fi rupt de cel mai deștept, dar cu toții se cred deștepți. Se mențin unii pe alții în viață doar atât cât este necesar. Conducerea face fapte bune pe ascuns; nimeni nu știe în ce constau acestea. Fiecare, la locul lui de muncă, face ce poate în beneficiul umanității lui personale. Dacă se acordă fiecăruia câte o șansă, ce mai rămâne din rezervația asta? O populație care nu vrea nimic, merită acest lucru. Când nu-i trebuie ceva, oricine afirmă răspicat acest lucru. Cheia succesului constă chiar în inutilitatea ei. Să nu râzi e o adevărată blasfemie.

346

Monede de Victor Martin

— Poți debita oricâte prostii vrei, râse Speranța. Atâta timp cât nu te înțelege nimeni, sunt geniale.

— Băutura te face filozof, spuse Ian.

— Băutura te face praf, spuse agricultoarea.

— Nu e bună băutura, spuse Bian.

— Nu e bună băutura proastă, spuse bețivul. Eu am dat o grămadă de monede de sticlă pe ea.

Mai trase o dușcă și pasă recipientul din plastic Speranței.

— Eu nu beau, spuse aceasta și dădu butelia nevestei țăranului.

— Sunteți niște tâmpiți, spuse bețivul. Nu știți ce e bun. Să mergem!

Pomi în pas vioi spre ieșirea din gară și se lovi de primul stâlp întâlnit în cale, atât de puternic încât căzu lat pe spate, rămânând nemișcat.

Agricultoarea deșurubă dopul buteliei și bău cu prudență.

— O băutură bună se bea de gust, nu să cazi lat prin gări.

Ii întinse recipientul lui Ian, iar acesta, prudent, îl duse la nas. Mirosul înțepător al conținutului îi provocă o durere de cap ascuțită.

— Asta nu e alcool, spuse.

— Nu știu ce e acela, dar, în mod sigur, nu e ce spui tu. E alcitrar clorotic. Și dă-l înapoi, să pun dopul, că se evaporă tot! E păcat de bani.

Bărbatul făcu gestul de a înapoia butelia, dar fu cuprins de amețeală și o scăpă pe jos; aceasta se rostogoli pe dalele din ciment ale peronului gării și tot alcitrarul se vărsă, producând un abur dens.

După Ian, primul care căzu din picioare fu Bian, apoi urmară și ceilalți.

— Hm! își spuse agricultoarea. N-am mai pomenit așa ceva. Să te îmbeți cu miros de alcitrar și să cazi din picioare?! Bețivi împuțiți! Ce să fac cu voi? Vă las aici.

347

Monede de Victor Martin

— Nu poți să-i lași aici, spuse un supraveghetor de cine știe unde.

— Atunci, cheamă un taxi! Nu sta ca parul!

— Cine plătește?

— Eu nu, spuse agricultoarea. Idiotul de soț al meu, ăla de colo, a dat ultimii bani pe băutură. Mai am și două valize grele.

— Trebuie să o ajute cineva, spuse un bătrân din mulțimea ce se adunase împrejur.

— Pe noi, cine ne ajută?! strigă o femeie. Cât timp nu mi-a făcut nimeni nici un bine, să mă scutiți!

— Nu pot fi lăsați, așa, întinși pe jos, spuse bătrânul. Sunt morți?

Cei care auziseră întrebarea, izbucniră într-un râs enorm, astfel încât, în scurt timp, cupola peronului gării fu zguduită.

Supraveghetorul se apropie de bătrân și îi strânse mâna.

— Bravo! Felicitări! Asta e gluma zilei. S-a mai vehiculat, dar în circumstanțe mai puțin potrivite. N-am văzut de când sunt atâția țărani în comă cauzată de alcitrar clorotic.

348

XIX

Când deschise ochii, Ian văzu că se găsea în camera aseptizată din baza militară invocată de șeful terraformatorilor de asalt, aflată lângă capitală, spațiu virtual creat după cartea unuia, Herbert Indesir, unde începuse să se dedubleze.

își aminti că era un fel de complex universitar, pentru cercetare științifică, îmbinare armonioasă dintre o parte de locuit și una de agrement, cuprinzând baze sportive, educative, so- cial-economice, administrative și chiar politice. Era un spațiu din cadrul unui experiment, unde se cerceta comportamentul primatelor în climat artificial.

Era singur, întins pe un pat, dezbrăcat, acoperit cu un cearceaf și mâinile împreunate pe piept.

De pe unul din degete, îl privea o miniatură umană vie, de numai câțiva centimetri, îmbrăcată în frac negru, pantaloni su- praelastici, cisme, joben pe cap și o lance într-o mână.

— Tu ce mai ești?

— Sunt moartea ta, spuse arătarea.

— Mă faci să râd și nu pot. Sunt înțepenit. Am toți mușchii rigizi. Ești o creatură infimă.

— Sunt doar o parte din moartea ta. Oamenii mor puțin câte puțin. Acum, ai murit puțin. Dacă bei...

— N-am băut nimic, spuse Ian. M-am intoxicat cu niște aburi. Nici gura nu pot s-o deschid. Ia, stai! Dacă nu pot deschide gura, cum vorbesc cu tine?

— Telepatic.

349

Monede de Victor Martin

— Visez?

— Nu visezi; sunt crunta realitate, spuse firimitura. Uneori, ești atât de aproape de moarte, încât ajungi să ai pretenția că moartea ești chiar tu. E o minciună; noi suntem aceasta.

— Oamenii au o altă percepție asupra morții. Nu o percep ca pe o piticanie caraghioasă.

— Ești om?

— Sigur, spuse astronautul. Ce altceva aș putea fi?!

— Android. Noi suntem moartea androizilor. Cu fiecare defecțiune tehnică, un scurtcircuit, ceva, apare câte unul, așa, ca mine, și îi induce o parte din moarte.

— Da, dar androizii de pe planeta asta, entități construite din siliciu, de cine știe cine, se cred tot oameni și încă superiori.

— Nu sunt deloc superiori, spuse stârpitura. Având o existență foarte lungă, nu percep acut trecerea timpului, cum fac ființele umanoide inferioare. Timpul e o noțiune abstractă, golită de conținut ideatic. Importantă e trecerea timpului. Noi nu facem altceva decât să producem o ruptură între timp și trecerea acestuia. în felul asta, timpul nu mai trece deloc. Acum, timpul tău ia o mică pauză. Viața e un sindrom ce ar putea fi definit ca fiind exacerbarea sensibilității în fața a ceea ce este rău împrejurul nostru. Eu sunt un rău dintre altele. E posibil ca roboții să nu fi conștientizat faptul că au semnele unui sindrom posedat și de alții; nu atât de total încât să pară a fi imaginea în oglinda lor zilnică. Mutarea într-un mediu civilizat a obiceiului primitiv de a crea un areal strict, format pentru un singur individ, și frica de a-1 mai părăsi vreodată e o explicație prea simplistă. A fi „apatrid" nu înseamnă să te găsești, împreună cu mansarda, parcul, cafeneaua și întreaga ta faună de prieteni pe cuprinsul unui teritoriu sau în mijlocul unui oraș. Cetățeanul nici unei planete poate fi cetățeanul planetei oricui, după cum i se arată. Nimeni nu dă, niciodată, detalii despre

un posibil autoexil. Din cauza asta, moartea te găsește cu greu. Am fost nevoiți să ne înmulțim și să acoperim un areal vast. Pentru mulți, să creezi mister în jurul tău, fără un scop anume, e un lucru greu de înțeles, dar, consideră ei, necesar. Au fost epoci când experimentele s-au făcut pe oameni, nu pe andro- izi; e posibil să fi prins o astfel de perioadă.

— Nu aveam cum. Nu sunt de aici. Când am plecat de pe adevăratul Pământ, nu m-am confesat niciodată cu

adevărat despre părăsirea totală a unei comune dintr-un vârf de munte, unde se poate trăi idilic și unde se poate face o vacanță de vis. Conștient sau nu, unii oameni simt acut faptul că nu s-au născut unde trebuie și se așează acolo unde cred ei că destinul ar fi făcut bine să le deschidă ochii. La cei loviți de sindromul amintit de tine, rădăcinile și nostalgiile nu există; nu există decât neorădăcini și neonostalgii, create chiar de ei înșiși. Nici Pământul nu mai e ce a fost; se poate trăi bine, iar legislația îți permite, dacă faci un mic efort, să ajungi chiar cineva. Exceptând negativiștii, pe planeta de unde vin, doar cine e prost sau leneș nu face ceva, numai că, pentru mine, nu acela e locul în care îmi place să trăiesc. Traiul bun reprezintă mult prea puțin pentru unii oameni. Din cauza asta, am muncit pentru alții, așa cum aș fi muncit pentru mine însumi; am fost apreciat, premiat și ales dintre mulți alții, poate, mai buni. Din păcate, știm cu toții, premiile se dau din cauza tradiției unei foarte bine organizate politici economice pământene. De curând, am putut auzi următoarea frază: „Dacă tot n-am avut șansa să trăiesc departe de casă, măcar să mor acolo". Am avut șansa să trăiesc departe de casă. Cum se vede, prea departe. Ce rost ar mai fi avut să mor pe Pământ? Sindromul amintit se manifestă acut abia azi. Fuga de mizerie, de prostie, de mitocănie, de demagogie, de hoție, de politicianism, de ingineria financiară, arată că acestea au învins. E adevărat, pe Pământ, poți fi arestat pen-

tru orice nimic, dar există neșansa mai mare ca, dacă mai stai mult pe acolo, să ajungi directorul închisorii. Directorul vastei pușcării numite Univers poți ajunge mai greu. La noi, unde se mănâncă prin reprezentanți, e greu să ai scaunul tău. Mult mai grav e faptul absurd că s-a ajuns și la munca prin reprezentanți. Oamenii se nasc tot mai egali, dar, ce păcat: tot mai egali cu zero. Dacă n-aveți de lucru, veniți la noi, pe Pământ! Acolo, e adevărat că factorii de decizie nu muncesc, dar, dacă fac asta, o fac pentru popor. Dacă aveți de lucru, nu-i mai sfidați pe cei

care n-au. Vă puteți pierde și voi locul de muncă și, așa cum țăranii, după ce își vând marfa, redevin oameni, puteți redeveni și voi oameni, după pierderea serviciului. Dacă privești în ansamblu, nu e prea rău pe planeta mea natală; dacă ai pielea groasă pe obraji. Doar scriitorii și filozofii nu au pielea groasă; ei percep micile înțepături zilnice ca pe un afront personal. Restul semenilor mei, cei care scuipă pe jos, iau sportul ca pe o religie, mănâncă semințe, sunt insolenți, urlă, și țipă, pun muzica la volum maxim, aruncă petarde, aduc hoția la rang de obicei mondial, sunt ingredientele ale unei societăți civile deloc în contradicție cu puterea. Tot mai mulți oameni simt că se îmbolnăvesc dacă nu pleacă. Se gândesc la faptul că, dacă un lucru bun n-ar fi făcut din mici imperfecțiuni, n-ar mai exista lucru bun, dar nu oricine se obișnuiește cu imperfecțiunile. Lasă traiul bun de acasă, preferând sărăcia, dar într-o ținut curat și civilizat. Marea masă de mârlani iau asta ca pe un moft. Cei care reușesc în altă parte se întorc, vrând să-i ajute pe cei lăsați acasă, dar se lovesc de aceeași lâncezeală, obiceiuri de lasă-mă să te las, bogăție de carton, miticism, lăsatul pe mâine, ședințomanie, impostură și o falsă intelectualitate. Se sperie și își fac bagajele. De ce nu s-ar speria intelectualii prigoniți și reîntorși?! Puțini pot înțelege de ce am fugit eu și către ce. Fuga de autorități totalitare aparține sindromului amintit, e o fugă

metafizică, filozofică. Nu e fuga de mizeria lăsată în urmă, ci fuga de sine. Când ești întrebat de ce fugi și răspunzi că nu știi și o faci, pur și simplu, pentru că așa simți, ți se pun simțurile la îndoială. Fuga e o lume, în ansamblu, a ceea ce simți; nu se referă la ceva anume, ci la tine, cel care fugi. Ești însăși fuga ta. E greu să înțeleagă cineva cât de artistic e lucrul ăsta, așa, fără un scop anume și fără nici un motiv. E la fel de greu să înțeleagă, așa cum e greu să înțeleagă de ce unii nu vor să se îmbogățească, dacă au posibilitatea, și de ce nu vor să fie cunoscuți. Publicul, chiar și educat în spiritul cultului personalității, nu poate

înțelege bucuria de a trăi, pur și simplu, pentru a te umple de bucurie. Greu mai înțeleg oamenii fuga doar prin plăcerea de a fugi, de a nu fi într-un loc, de a fi departe, cât mai departe de acel uriaș parc de distracții numit, demagogic, patrie. De la sine înțeles pe Pământ, sindromul amintit iradiază, azi, tot mai mult, ținând de un anumit fel de-a exista. Acesta trece din ce în ce mai neobservat; având, normal, un caracter irațional și metafizic, nu prinde în lumea misticilor. Dezgustul nu e decât apanajul oamenilor de bun gust. Numai optimiștii foarte bine disimulați pot mima pesimismul într-un așa artistic mod. Plictisul e pentru proști. Așa cum îi considerăm tot mai înțelepți pe cei tot mai plecați, tot așa, putem considera pe creatorul sindromului său tot mai înțelept, cu cât ne îndepărtăm de el. Nu știu în ce am fugit, poate am fugit în lumea imaginației mele, dar un lucru este cert: de orice am fugi noi, nu avem voie să fugim în teritoriul pârjolit al imaginației altuia, în cadrul acestui sindrom cvasi-generalizat, mai ales prin culturalizare forțată. Celui care, dacă îi dai să citească o carte, te întreabă ce-i iese la afacerea asta îi vine cel mai ușor să plece de dragul de a pleca; atâta timp cât a învățat să se închine din orice, nu are nevoie de credință. Putem, ca să nu ne alienăm, să fugim în lumea propriei noastre imaginații. Așa cum a exis-

tat un sindrom de luat înaintașii ca pe simbolul tuturor relelor și de fugă în imaginar, poate exista și un sindrom al vieții ca obiect de studiu psihanalitic, după terminarea studiului vieții conștiente și inconștiente a maselor. Până la urmă, stai și te gândești că elementele sindromului prezentat pot fi o consecință a unui prea plin sufletesc, ce dă pe afară și duce la clasica supărare omenească și nimic mai mult. Dacă ar fi așa, ar însemna ca bogăția și succesul să alieneze mai ușor decât sărăcia și insuccesul, mai ales atunci când sunt administrate în doze mari și pe timp scurt. Din păcate, nu e așa; cu orice otravă te obișnuiești; administrându-ți-se încet și în cantități mici, nu dai semnele evidente ale unei boli. Doar cauzele evidente, care

întrerup direcția gândului și dorinței, pot produce un sindrom al unei boli a psihicului. Nu poți trăi cu pasiune, dacă nu ai nici una, și nu poți păți nimic; te mulțumești cu mizeria și mediocritatea, oriunde ai fi. Părem optimiști chiar și prin simplul fapt că vrem să renunțăm ușor la o viață așa urâtă. Am asigurat alternativa la putere, de la „a nu ști ce vrem", la „a nu vrea nimic" și am plecat.

— Ești dus rău de tot de-acasă, spuse miniatura de moarte, fâlfâind nervoasă din mână. Filozofia ta este bazată pe paradox și, în același timp, paradoxală. Nu orice filozofie bazată pe paradox e paradoxală. Filozofia e paradoxală în mod existențial, ca viața însăși. Faptul că e o filozofie paradoxală, e mai greu de înțeles, dar, de multe ori, nu contează înțelegerea, ci tocmai neînțelegerea. O anumită formă de ascundere a raționalului, ascunderea în intuitiv, cristalizează priza la un public neinițiat. Plictisul tău e un fel de antiplictis; nu ai nimic a face cu decadentul. Mă faci să te înjur, tocmai pentru a-mi stârni curiozitatea. N-ai nici un chef să vorbești despre tine, ci despre filozofi mult mai mari sau interesanți, dar, totuși, o faci. E ca și cum ai prefera o mică insulă, în detrimentul marilor întinderi. Atomul

poate fi mai greu de disecat, mai paradoxal decât întregul Univers, dar e mai interesant să faci asta. Pentru a afirma incon- venienţa existenței, poți să te ascunzi în spatele paradoxului, poți chiar să-i sondezi profunzimile, acesta fiind un truc foarte reușit pentru a-ți vinde marfa, adică pe tine, ca om. Pentru a fi un bun gânditor, trebuie să intuiești ceva deosebit în interiorul tău, raportat la realitatea înconjurătoare, și îți trebuie și o inteligență nativă de excepție pentru a sonda acest ceva deosebit. Și, bineînțeles, îți trebuie sila de a fi chiar și filozof. Te percep ca pe un gânditor sub apă, paradoxal. Ca să mă adaptez la modul tău de abordare a realității, trebuie să mă scufund, alături de tine, în adâncurile lichide ale gândirii, fără costum de protecție. Revenirea la suprafață nu e grea, ci imposibilă. Filozofia ta e un veșnic continent, cu care, dacă

ai dispărut, nu mai exişti sau nu mai eşti tu, cel de mai înainte. Asta e filozofia, o scufundare fără întoarcere în cele ale gândului, până la înecul total. Paradoxul place pentru că duce filozofia spre poetic, în- depărtând-o de modul sistemic, ingineresc, de gândire. în mediul tău lichid de gândire, cel al inteligenţei, lenea şi plictisul sunt benefice, dar, în realitatea întâmplătoare, aerospaţială, nu se poate retrage fiecare în colţul lui de lume; nu avem atâtea colţuri de lume şi, chiar dacă am avea, nu există prea mulţi indivizi care să fugă de gălăgia turmei. Nu au mulţi inteligenţa asta. Renunţarea la cultură şi la ambiţii e un paradox în sine. Dacă un filozof ar renunţa la ambiţia de a spune ceea ce crede, ar dispărea, nu ar mai fi deloc filozof. Ce poate fi un filozof fără cultură? Un corp scufundat în apă; apa dezlocuită de el nu ar fi nici o filozofie. Aşezat pe culmile propriei sale disperări, omul se întreabă de ce trebuie să avem prieteni şi aspiraţii, speranţe şi visuri. Păi, dacă tot ne-am dat jos din copac... trebuie să trăim acest paradox filozofic al vieţii, semnalizarea către izolare şi agnosticism şi virarea către viaţă socială şi gân-

direa profundă. Ne întrebăm dacă nu vrem să fim nihilişti, ne propunem să fim nihilişti, ne spunem că e bine să adoptăm o astfel de atitudine, în timp ce el, gânditorul, se dă la fund şi îşi vede de cultura lui. Pentru noi, zgomotele şi complicaţiile existenţei mărunte nu sunt bune; ne trimit undeva, cine ştie unde, cu ambiţiile noastre, cu tot, să rămână numai el, filozoful, cu zgomotul şi complicaţiile vieţii, în eternă trecere. între singurătatea din mijlocul deşertului şi singurătatea din mijlocul bibliotecii, văd că alegi singurătatea, cu deşertul cerului de deasupra capului şi cărţile împrejur, asigurându-ţi posibilitatea de a scoate ideile din fugă şi de a le alimenta cu ideile înaintaşilor. Acumulezi biblioteci şi mergi în deşert, să le pui în ordine. Mergi, propovăduieşti nimănui şi ţie însuţi. Rămâi în deşertul social, să citeşti, să dialoghezi ca la crâşmă şi să se te convingi singur de ceea ce n-ai vrea să convingi pe

alții. Te înscrii pe linia singurătății, pe care singur ți-ai trasat-o și negi toate metodele de lucru cu gândul. în mijlocul lor, nu te simți în apele tale, dar, negându-le, le accepți pe alt plan, într-o altă stare de agregare. Ca să fii un mare nimeni, trebuie să conștientizezi acest lucru și să găsești mijloacele necesare pentru atingerea scopului propus. Unii își propun să fie cineva, alții își propun să fie niște nimeni. Autoeliminarea conștientă, filozofică, poate avea cauze diferite: fie nu poți ajunge cineva și îți propui să nu devii nimic, fie nu poți ajunge cineva și atunci îți propui să devii un altcineva, adică o negare a celui care puteai fi încărcat de succes. în ambele cazuri, te uiți cu orgoliu în oglinda apei, te încarci de narcisism și te cufunzi în tine însuți, în imaginea a ceea ce ai fi vrut să fii. Dacă nu reușești o imagine grandioasă, măcar încerci o imagine deformată, greu de înțeles, paradoxală. Pentru asta, cel mai sigur truc e să-ți arogi dreptul de a refuza ceea ce ți s-ar putea da și nu ți se dă, începând prin a refuza niște biete premieri nefolositoare. Cine acceptă tot tim-

pul, își formează o imagine banală de întreținut al realității și își strică imaginea de sub apă a posterității. Uneori, viitorul ți-e mai folositor în prezent decât prezentul. Prezentul nu se știe ce viitor creează, dar orice viitor posibil poate modela interesul pentru prezent și prezentul pentru interes. Ca să-i poți sfătui să se retragă în colțul lor, e bine să te închizi pentru alții, iar pentru a nu părea fals, trebuie întâi să te închizi pentru tine însuți. Cel mai ușor mod de a nu te chinui să citești în adâncurile sufletului cuiva e să spui că nu are nici un rost să faci acest lucru, că nu are nici un rost să-i luminezi destinul. Dacă interlocutorul e opac, cum se întâmplă de cele mai multe ori, invocarea e și mai plauzibilă și nu sună ca o scuză. E foarte comod să alegi singurătatea, să nu luminezi pe nimeni primprejur, dar nu e deloc practic. Singurătatea, romantică, filozofică, duce, automat, la singurătatea agonică. Unii au curajul să înfrunte agonia, alții nu. De fapt, nici nu se știe prea bine ce e curajul, înfruntarea

singurătății sau curmarea sa bruscă și brutală. Părerile sunt împărțite și le împarte fiecare după interes sau după cu i-e felul. Omul se întreabă dacă mai pot exista mângâieri în momentele din urmă, fiindu-i ușor să ia subiectul de la bază. Paradoxal, chiar dacă recunoaștem faptul că singurătatea din urmă nu poate fi consolată de nimeni și nimic, ne mai rămâne totuși să spunem că mai există câte o posibilitate; negarea totală dă și ea o speranță, afirmă și ea ceva, chiar și la nivel de posibil a fi. Să te stingi undeva, nevăzut de nimeni, e pudibon- derie existențialistă. Poți fi singur la un capăt de lume și, totodată, poți fi singur în mijlocul mulțimii. Din două motive: mulțimea poate fi atât de imensă, încât să nu mai contezi sau gradul de indiferență socială poate atinge un prag atât de critic încât individul să fie ca și inexistent. Te întrebi de ce omul nu are eroismul infinit de a se retrage undeva, în singurătate, unde să se stingă în liniște. Nu are această atitudine deoarece

eroismul este al inconștienței, iar stingerea e o luptă în care fiecare vrea să fie erou. Lupta cu viața e lupta cu timpul, iar curgerea timpului e esența fricii de viață. Frica de viață e chiar o continuă frică de moarte. Când te naști, viața e prima boală pe care o contractezi. Restul timpului nu e altceva decât o luptă continuă și oblojirea rănilor. Marii luptători sunt cei mai mari fricoși. Frica stă la baza tuturor actelor de eroism. Culmea e că și aceia care fug de lupta cu viața, cum ești tu, tot niște fricoși sunt. E ca paradoxul care spune că adevărul e o minciună. Să te lupți o viață întreagă să-ți creezi o imagine, pentru a o strica la final, paradoxal, nu înseamnă că ai fost conștient, ci, dimpotrivă, inconștient. Tocmai pentru că te lupți tot timpul să faci mari bravuri, viața conține un volum mare de inconștiență. Sunt puțini cei conștienți de acest lucru, pentru a adopta o stingere la fel de conștientă. Unul dintre aceștia ești tu, Ian Nicer; e opțiunea ta de a renunța la luptă, dar retragerea din zgomotul înconjurător, tot din eroism o faci. E plină filozofia de astfel de paradoxuri.

Suntem separați de tot ce ne înconjoară, indiferent dacă suntem între lucruri sau în afara lor, undeva, departe. Depinde de percepție. Distanțele se percep diferit. Tot ceea ce nu este, ca și tot ce este, poate fi, în același timp, accesibilul, ca și inaccesibilul; nu oamenii stabilesc criteriile, ci doar legile după care ar putea funcționa aceste criterii. Nu ne poate spune nimeni dacă frica este fuga de luptă sau lupta însăși. De frică, poți fugi sau poți sări în mijlocul bătăliei. Războiul e frica de luptă; planează tot timpul, deasupra noastră; tot timpul în care este pace. Nu poți ști dacă întreruperea existenței în singurătate e mai cruntă decât cea produsă între semeni din două motive: singurătatea e relativă și nu știm ce e viața; moartea, nici atât. Fiind parte dintr-o moarte globală, planetară, nici eu nu știu prea bine ce e cu mine pe aici. Concepem viața ca pe o succesiune de evenimente și ne-o facem cum vrem, după cum

ne e felul sau după cum ne pricepem. Oamenii se revoltă când alții vor să le facă viața sau se supun legilor lor. Cei mai revoltați fug în singurătate, în gând, și au impresia că au scăpat. Paradoxal, n-au scăpat; trăiesc evenimentele care ar fi putut să-i marcheze chiar mai acut decât dacă i-ar fi marcat direct. Singurătatea e ca o scufundare în apă; ești nevoit să respiri aerul respirat de ceilalți, dar din butelie. Fugi de neantul lumii, măsurat în kilometri cubi, pentru a-ți crea micuțul tău neant de câteva zeci de centimetri cubi, în care să filozofezi, mai mult sau mai puțin neștiut. Și te întrebi pentru ce suferă unii? Ai putea crede că unii suferă pentru că sunt mai aproape de conștiență, ca să simtă că trăiesc. Nu e adevărat; aceștia sunt mai aproape de inconștiență, mai mult sau mai puțin clinic. Mulți suferă pentru că nu au ce se face, li se impune durerea, și fug, dar fuga nu le rezolvă problema; singurătatea accentuează durerea. Excesul de rațiune, care e același lucru cu lipsa rațiunii, scoate din rândul lumii o categorie de aleși, pentru a-i obișnui cu fel de fel de torturi. Aceștia nu ispășesc pe nimeni de păcate, atâta

timp cât nu are nimeni treabă cu păcatele unora, altora sau tuturor. Aceștia pot, cel mult, ispăși păcatul de a fi, de a fi legați de o societate sau alta și de a se obișnui cu micile torturi ale tiparelor legilor, mai mult sau mai puțin aberante. Fiind știut că nevinovatul simte mai acut suferința, tortura de fiecare zi, religia e cea care și-a asumat rolul de a găsi inconștienți care să mențină suferința la cote acceptabile, dar mai înalte; ea dă o justificare de valoare în fenomenul suferinței, o fundamentare a suferinței pe o ierarhie de valori. Inchiziiile, pogromurile, războaiele, crimele monstruoase, bestialitatea, fac acceptabilă suferința zilnică. Pentru că suferința n-are nici o justificare rațională, cei conștienți nu o înțeleg, iar cei inconștienți n-o conștientizează. Susții, conștient sau nu, că nici existența n-are vreo justificare rațională. Dacă ne îndepărtăm puțin de exis-

tențialism și de individualism, putem spune că, totuși, existența are măcar justificarea de a te face să gândești la aceste lucruri, în context mai larg, de grup. Dacă gânditorul s-ar retrage măcar în singurătatea sinelui, despre ce filozofie am mai discuta noi acum? Existența, ca și suferința, o formă exacerbată a existenței, nu are nici o justificare, până îi găsește omul una; desprins de animal sau, dimpotrivă, pentru a-și afirma animalitatea, omul găsește cel mai repede justificări. în faptul de a fi, poate să nu existe nici o justificare, dar există o justificare în faptul de a gândi, care ne poate face să imaginăm orice origine a faptului că suntem, ceea ce dă o justificare tocmai faptului de a gândi. Există ceva mai presus de toate prin însuși faptul că există omul, care să-1 imagineze ca existență, pentru a găsi o justificare a faptului că există. Dacă n-ar exista un creator, nu ar exista nici obiectul creației sale, ființa umană, care să-l imagineze. Chiar dacă am relua cercul la nivelul negațiilor, adică omul nu există pentru că nu are cine să-l fi creat și, dacă nu există, nu poate afirma un creator, care neexistând, etc., nu facem altceva decât să schimbăm polul, de la materie la anti- materie, de la

gând la negând, de la pozitivism la nihilism. Omul e limitat; dacă nu-și fabrică o iluzie, cum este aceea a originii lui, înnebunește. Dedat iraționalului, devine capabil de o serie de acte de eroism, bineînțeles, inutile și ele, și ajunge exact acolo unde intuiesc toți, la neființă și la triumful ei final. Cu un mic amendament: neființa nu este singura realitate absolută. Realitate absolută nu există. Totul e relativ. Paradoxal, rezultă că este relativă chiar și relativitatea și am putea trage concluzia că, dacă relativitatea e relativă, afirmăm absolutul. Ei bine, nu-l afirmăm; afirmăm doar un grad inferior de relativitate. Nu ajungem la absolut; absolutul e doar o tendință, o speranță a ființei gânditoare. Paradoxul în care te-ai plasat e faptul că ideile îți vin când faci ceva cu mâinile, nu cu capul.

360

Monede de Victor Martin

Nu trebuie să ne gândim neapărat la sfărâmatul pietrelor cu barosul; putem să ne gândim doar la fumul unui foc. Focul, ca și cartea din hârtie, are o mare încărcătură ideatică. Când ai plecat de pe planeta ta, te-ai întrebat, poate, pentru cine să mai descoperi lumi noi, dacă pe Pământ, acolo, departe, nu mai e nimeni; nimeni demn de interes. Când ai ajuns aici, te-ai întrebat, poate, pentru cine să te zbați dacă însuși Universul începe să se golească de conținut. Și totuși, ai continuat. Poate din plictiseală, poate din dorința de a aștepta din timp moartea, liniștit, să nu ne deranjezi prea mult. Gândirea nu vindecă decât un suflet deja sănătos.

— A înnebunit moartea! vru să strige Ian și simți o durere în tot corpul. Nu văd ce ai cu mine. Ai spus că te ocupi de an- droizi. Ți-am spus, nici măcar nu sunt de pe aici. Sunt de pe alt Pământ.

— Experimentând pe un om primitiv, e ca și cum aș studia pe o machetă.

— Tocmai pe mine ți-ai găsit să faci experiențe?

— Sigur, spuse piticania. Nu mai e nimeni cu noi.

— Zău?! Unde au dispărut cu toții?

— Nu știu. Când am venit, erai singur în incintă.

— Ai dreptate, spuse Ian. Cred că ăsta e sfârșitul. Mi s-

au rigidizat și mușchii globilor oculari. Nu mai pot privi decât înainte, spre tine. Oricum, nu puteau să încapă toți aici. Cu toate că aceste două paturi simt niște piese din lemn din alte timpuri, foarte voluminoase, nu cred că puteau fi aduși opt oameni.

— Opt ați fost?

— Dacă o punem și pe nevasta agricultorului, nouă, dar nu cred că a leșinat și aceasta. Sunt învățați să reziste la acțiunea alcitrarului.

— Nu e ce crezi tu. E loc destul, pentru toată lumea. Ne găsim într-o cameră destul de spațioasă, luminoasă, cu ferestre

mari, baie și bucătărie. în plus, avem toate facilitățile specifice unui salon obișnuit de spital: dulapuri, noptiere, măsuțe, fotolii, etajere cu cărți, frigider, televizor și douăzeci de paturi, zece pe o parte, zece pe partea cealaltă.

Moartea îl înțepă cu lancea în mână, se produse o scânteie electrică și simți un frison în tot corpul.

După câteva minute de tremurături convulsive ritmice, însoțite de senzație puternică de frig, când se zvârcoli prin tot patul, astronautul se ridică brusc în picioare, își masă brațele și privi împrejur, uitând că nu avea nimic pe el.

XX

Cei prezenți rămăseseră cu ochii pironiți spre Ian, la fel de mirați și speriați, neîndrăznind să scoată o vorbă. Se găseau cu toții acolo, Angela, Speranța, frații loric, Kenzo Herzon, Lucian Pedan, gardianul și familia de agricultori. In plus, mai căzuseră, victime colaterale, un bătrân, o femeie între două vârste și un supraveghetor.

Asupra tuturor, arunca priviri circumspecte Amalia Standvic, mătușa Ema, prima ființă întâlnită de el și Angela la prăbușirea pe acest straniu Pământ.

Lucrul ăsta îi întări lui Ian convingerea că nu ieșise din comă și era posibil să apară și alte piticanii monstruoase, cu frac și joben.

— Ah, scuzați! spuse și se acoperi cu cearceaful. Unde e moartea?

— Ce moarte?! se miră un al doilea Ian, aflat în patul de alături.

— O moarte în miniatură. O creatură umanoidă de numai câțiva centimetri, îmbrăcată în frac negru, pantaloni supraelas- tici, cisme, joben pe cap și o lance într-o mână. Moartea mea sau a noastră, se răzgândi văzând că erau de față toți cei trei Ian Niceri dispăruți cu nu mult timp în urmă, în diferite împrejurări.

împreună cu el, erau 4 lani. își aminti că, la un moment dat, în lupta cu silicioșii, cel de-al treilea se contopise cu cel de-al patrulea; sau invers. Sau fuzionaseră simultan. Cert era că nu

putea ști dacă el era al treilea sau al patrulea. Cu primii doi, lucrurile erau clare; dispăruseră după contactul sexual cu astronauta și apăruseră acum.

— Mă simt foarte ciudat, spuse. Nu știu dacă sunt cel de-al treilea sau cel de-al patrulea Ian Nicer.

— Ești cel de-al treilea , spuse Angela. Cel de-al

patrulea are zgârieturi pe față. Cred că nu are amintiri erotice cu mine.

— Ai dreptate, spuse astronautul. Amintirile mele sunt încă proaspete și plăcute. Am încă în minte cum a încercat să sară pe tine și l-ai zgâriat pe față.

— Nu cred că are dreptate, interveni gardianul. Trenul produce dubluri. Vedeți voi că are vreunul zgârieturi pe față?

— Nu au, dar cum îți explici faptul că nu s-au dat jos din tren și dublurile noastre? întrebă Kenzo.

— Numai Ian Nicer s-a plimbat prin tot trenul. S-au luat dublurile după el. S-a stabilit o legătură psihică.

— E o simplă presupunere.

— Mai bine spuneți-mi, ce căutăm aici?! întrebă astronautul.

— La dezintoxicare, râse soțul agricultoarei. Dacă nu era doamna Ema, unii dintre noi, mai puțin rezistenți la băutură, erau deja morți.

— Eu cred că n-am ieșit din comă, spuse Ian. Tot ce se întâmplă mi se pare ireal.

— Ai ieșit din comă, spuse mătușă Ema, dar ai rămas cu imagini. Nu suntem decât noi doi. Eu și cu tine. Restul sunt terra- formatori de opinie deghizați în imagini. Terraformatorii se bagă peste tot, dar te scap eu de ei.

Pregăti o seringă, se apropie și îi injectă în braț câțiva centimetri cubi de lichid gălbui. Aduse dintr-un dulap un rând de haine curate, ciorapi și pantofi, lenjerie, un costum și cravată, și le așeză pe pat.

364

Monede de Victor Martin

— Era s-o încurc, spuse astronautul în timp ce se îmbrăca. A apărut o moarte în miniatură. Credea că sunt android. Era o frântură din moartea androizilor. Moartea devine oricum vrei s-o vezi. Imaginația aduce moartea. Imaginația e moartea noastră cea de toate zilele, o moarte în doze mici. Să ne imaginăm că moartea este administrată cu linguriță. O linguriță din ce în ce mai mică; cât un an, cât o lună, cât o zi, cât o oră, cât o secundă, până la a induce ideea absurdă că, de fapt, viața e o continuă moarte, că viața e moartea. E un mod foarte comod de a

vedea viața. Și puțin comic. E ilar să vezi o moarte înfricoșătoare de numai câțiva centimetri sau de numai câteva secunde. Duci viața în derizoriu? Sau moartea? Aceasta e ideea. îmbrăcată în uniformă mulată pe coapse, pe fese, pe labii, cu ochelari fumurii pe nas și chipiu, cu o țâță galben-roșcată în loc de insignă, moartea devine oricum vrei s-o vezi. Compusă din fragmente de iresponsabilitate, ne aduce numeroase viziuni asupra eternei întreruperi a vieții, către nu se știe ce, către nu se știe cum. E ca o casă-labirint în care ești nevoit să faci tot felul de treburi gospodărești, unde, muncind, te faci, cum ar veni, că mori. Moartea e și piatra cu care spargi capul aproapelui tău, provocându-i o înțelegere mai înaltă și mai profundă asupra veșniciei, încă din timpul vieții. Până în zilele noastre, când banalitatea vieții cotidiene te face să cazi din picioare în mijlocul străzii, indiferent dacă ești sau nu profesor de ceva, dacă ai nevastă blondă sau știi să tragi cu pușca. Viața plictisitoare, inutilă, cuprinsă de apatie și îndoieli înlăcrimate, e moarte curată; nu te salvezi nici dacă îi trimiți scrisori. Nici dacă scrii cărți. Fragment dintr-un ultim război, armură de ciocolată, plutire într-un cub cu latura infinită, seninătate tragică și infinită, manuscris uitat cu bună știință în mijlocul străzii, foc mocnit continuu, imposibil de întețit, dar și imposibil de stins, somn de după-amiază, moartea nu e a cuiva anume; nu

e a mea, nu e a ta. Nu e a nimănui. Sau e a nimănui? Cine știe? Moartea nu e un sfârșit, nu e un început, e un mijloc de timp încremenit într-un infinit temporal. în viață, ideile își schimbă mereu forma, uneori chiar fondul. în moarte, însă, ideile formează o armătură imuabilă. Oricum, moartea nu e o idee. Sau e, dar o idee proastă. Ideea morții nu te face mai bun; doar mai prudent și mai surâzător. La gândul că ești încă în viață și poți încă să meditezi la acest lucru. Cel ce trăiește numai cu gândul că va muri e deja mort; cel ce nu se gândește la moarte, la fel. Restul e poezie. Fiind o scurtă pauză în spațiul și timpul

infinite ale morții, viața pare că nici nu există. Și totuși, paradoxal, în materie de viață mai poți inventa câte ceva sau măcar inova; în materie de moarte, însă, nimic. Folosind chiar armele acesteia, oricine poate striga: Să luptăm hotărât împotriva morții!. Iubirea de viață e, oricum ai da-o, iubire de moarte. Politica de cârciumă e primul pas al trecerii de la "eul individual" la "eul colectiv". Cu fiecare om, infinitul devine din ce în ce mai mare, până la dispariția definitivă a acestuia. Prin moarte, nu mai rămânem nici măcar cu ideea de om; verbul "a voi" își pierde sensul. Când nu ai nimic de pierdut, ai de pierdut orice. Bogăția nu te face om. Dacă ești zgârcit, nu ai nimic de pierdut; doar viața. Nici prostul nu are prea multe de pierdut. Doar generosul își pierde și chiloții, bogatul bogăția, optimistul optimismul și scepticul scepticismul. Neștiind de unde vine, omul nu înțelege expresia „a reintra în moarte" și își creează tot felul de intrări și ieșiri, să aibă de unde ieși sau unde intra, tot timpul ce crede că i se cuvine. Cum a spus un celebru filozof: „Moartea ne excită apetitul cunoașterii". Corect, dar incomplet; majoritatea timpului ni-1 pierdem pentru a ajunge la o cunoaștere de bun gust. Nu de puține ori, nu ajungem. Deși lumea morții poate fi oricum, omul e un artist prin naștere; se pregătește toată viața pentru o moarte frumoasă; se pregătește pentru un

nonsens și, astfel, viața îi devine tot un nonsens. Dacă nu face asta, viața îi e un și mai mare nonsens. Murind, secundă de secundă, viața e ca moartea. în acest fel, fiecare speră ca și moartea să fie ca viața. Dacă tot e o cădere din ceva cunoscut în ceva necunoscut, respectând legile fizicii, ar trebui să păstreze și o oarecare entropie, îți zici. Nu te poți raporta la nimic. Omul nu poate trăi fără public. Lipsa publicului îl omoară. Viața nu durează o veșnicie. Moartea, da. Poate fi adevărat, dar, dacă te gândești că viața e cunoaștere, iar moartea nu, viața e veșnică și moartea nu. Viața e moarte curată; nu invers. Că în fața mor- ții toți suntem la fel de proști, spun proștii. Că

în fața morții suntem la fel de săraci, spun săracii. Că în fața morții toți suntem la fel de nevolnici, spun nevolnicii. Viața e pierderea din oglinda morții, cu toate ale ei, bune sau rele. Despre moarte nu se poate vorbi la prima vedere. Nici la a doua, nici la a treia; nu se tipăresc decât vederi cu peisaje estivale...

— Ce mai e și asta?! întrebă mătușa Ema.

— Vreun virus informațional. Nici eu nu știu ce vorbesc.

Ian începu să-i povestească dialogul pe care îl avusese cu fărâma de moarte, apoi se opri brusc, uimit.

— Eu nu puteam să emit asemenea filozofii, spuse Ian. Nici nu văd sensul unora dintre cuvinte.

— Ai avut un coșmar, spuse mătușa. Faptul că vezi încă imagini în jurul tău, e o consecință firească a faptului că nu te-ai obișnuit cu implantul cranian pe care ți l-am făcut, dar îți trece.

— Mi-ați băgat ceva în creier?

— Da, un implant electronic, care să te facă să vezi lumea așa cum e, spuse femeia. N-ai idee câte aprobări îți trebuie pentru asta. Avem un sistem sanitar foarte complicat, sufocat de tot felul de structuri parazitare, dar am reușit să-i păcălesc pe toți. Nu am reușit cu nici un chip să te internez într-un spital normal. Ministrul sănătății e un dobitoc și un bâlbâit. Are un ciudat

mod de a gândi. Atunci când spitalele depășesc valoarea cheltuielilor aprobate prin buget, e rău, în accepțiunea unui ministru cum este acesta, nimerit accidental în sistem. Vrea să taie din fondurile alocate sănătății, printr-o rectificare bugetară neapărat negativă și își închipuie că face un lucru bun, ca și cum sănătatea ar fi producție de șuruburi. Să stai și să măsori dacă un pacient e mai mult sau mai puțin bolnav de o anumită boală, e demență curată, ca și cum demența ar fi lucru curat. Sănătatea nu o cuntifici prin dările plătite de contribuabili, pe care, din obișnuință, le consideri ca fiind ale tale, ci prin importanța actului medical. Nu cuantifici bolnavul pentru faptul că s-a făcut mai mult sau mai puțin bine, cu mai multe sau mai

puține monede de sticlă. Nu cuantifici în plăți nici spitalul și celelalte structuri medicale, până jos, la bază, unde se găsește medicina primară. Medicina este valoare de cea mai înaltă ținută morală, nu civism fortat. Nu te uiți la medic să fie transpirat și fleșcăit după o zi de muncă. Aici e valabilă povestea cu primarul și medicul său. Medicul este bun când stă degeaba. Bolnavul e mulțumit când nu-i recidivează boala, să stea medicul toată ziua pe capul lui. Un medic care se preocupă, care plimbă hârtii, care face diagrame, care completează fișele în tren, cum vrea actualul ministru, care face cozi birocratice pe la casele de sănătate, e un medic prost. Este înadins adus la condiția de scriptolog, să poată fi denigrat în fața pacientului, numit "scriitor de rețete" și mai ușor de manipulat. Un medic care prestează servicii către pacient, fiind plătit cât se poate de prost de o casă de sănătate, e un medic manevrabil. Pentru simplul motiv că, din start, latura medic-casa de sănătate a triunghiului scârțâie. Pacientul strigă la medic că vrea marea cu sarea, medicul îi spune că nu-l plătește pe el, contractul fiind cu Casa, și să se adreseze acesteia. Casa de asigurări strigă la toți, la pacient că nu-și plătește contribuția, la medic că nu are perfor-

mantă halterofilă și cheltuie mai mult decât n-a primit încă. Medicul strigă la Casă că nu e plătit la timp, că i se fac reduceri mascate și i se mănâncă tot timpul cu birocrația. Ce relație poate fi între o casă de sănătate, care cere prestări de servicii prăpăstioase, și medicul care, angajat să presteze servicii la aceasta, îi mai plătește și contribuție individuală, ca simplu asigurat? în sănătate, prevenția contează. Mai bine cheltui mai multe monede decât este necesar, decât mai puține. Dacă cheltui mai puține discuri de sticlă, e fatal; poate veni orice fel de pandemie. Dacă nu cumva a venit și n-are nimeni chef s-o declare. Din zgârcenie, din interes obscur, de frică, din cine mai știe ce cauză. Fă, în sensul ăsta, un exercițiu de imaginație: un salariat al unei case de asigurări sau al

Ministerului Sănătății se întoarce dintr-o excursie în zona grădinilor zoologice și, tocmai când e la serviciu, cade din picioare și se constată că are un virus mutant, extrem de periculos. La noi, pe acest Pământ, fie în spațiile virtuale, fie în zona unde locuiesc oamenii normali, cu metabolism pe bază de siliciu, facerea de bine s-a transformat în afacere de bine. Nu se știe cu ce se luptă ministrul sănătății, cu cheltuielile lui sau cu cheltuielile spitalelor sau medicinei primare?! Dacă nu achiți cheltuielile unităților sanitare, înseamnă că le condamni la faliment, dar nu se prea văd spitale desființate; nici medici lăsați să se descurce singuri, într-o relație firească pacient-medic. Ministrul nu are nici curajul de a desființa spitale, nici de a le finanța corespunzător. Nu are curajul nici de a lăsa medicii să se descurce singuri; trebuie să-i încurce el, să se simtă șef. Fondurile către furnizorii de servicii medicale nici măcar nu trebuie să le dea Ministerul Sănătății, ci casele zonale de asigurări pentru sănătate. Faptul că acestea reușesc să plătească în unele teritorii, iar în altele nu, arată că Ministerul Finanțelor și cel al Sănătății se cam bagă unde nu le fierbe oala, neștiind prea bine care le sunt atribu-

țiile. Dacă în capitală s-au strâns bani și s-au făcut plăți, înseamnă că, pe undeva, în teritoriu, s-au produs hemoragii financiare sau deturnări de fonduri. Cum ministrul sănătății amestecă banii ministerului cu cei ai caselor, nu poate avea curajul să introducă sancțiuni. Poate doar să nu mai dea banii pe care se laudă că nu-i are. Cum casele de sănătate, din multiple cauze, nu mai reușesc să colecteze bani de la pacienți, principalii beneficiari ai serviciilor medicale, intră în imposibilitate de plată. Indiferent dacă banii se strâng la aceste entități sociale și administrative sau, autonom, la nivel zonal, atâta timp cât nu poți plăti furnizorii de servicii medicale sau îi plătești cum ai chef, intri în faliment. Așa cum omul, prin natura sa, nu prea are exercițiul demisiei, nici cu falimentul nu prea vrea să se obișnuiască. O structura care nu adună destule monede de

sticlă de la beneficiar, pacienții, și nu poate să plătească furnizorii de servicii medicale, medicii, este o structură parazitară între pacient și medic, printre zecile de structuri parazitare de la noi. Dacă nu există fonduri, ce vine ministrul sănătății să ne ia cu vaccinările lui gratuite și alte bazaconii? Scăderea populației, oriunde se petrece, are implicații mult mai profunde decât cele medicale și ține de factori demografici cum ar fi densitatea, ritmul de creștere, structura și mobilitatea populației, nu de mofturi scientiste la modă. O dovadă este că aceia care gândesc nu se mai înmulțesc. E mai electoral și demagogic să arunci câte o ciosvârtă financiară, ici și colo, mai ales clienților politici, decât să tai în came vie. Să te vaiți că nu ai cadre medicale și, în același timp, să le gonești pe cele existente, prin subfinanțare crasă, nu mai e incompetență, ci sadism. Sau sadismul neputinciosului, incompetentului. Nici să tot repeți că datoriile au fost acumulate în trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat, deci de alte guvernări, nu e scuzabil. Guvernanții noștri au un defect: se laudă prin omisiune. Prin omisiunea de a vorbi des-

pre realizările sau nerealizarile proprii, se inventează morți. Fiecare guvernare are morții ei și, în loc să și-i proceseze, face economie de fonduri. Datoriile au fost făcute în afara bugetului aprobat. Desigur că în afară; despre asta și discutăm. Da, dar în afara bugetului aprobat de ei, noii conducători, după chipul și asemănarea lor. Și după propriile interese, mai mult sau mai puțin electorale. Obrazul subțire cu chestii electorale se ține. Și cu pensii speciale, și cu deturnări de fonduri, și cu sporuri sau prime fantasmagorice. Actuala putere a pornit de la îndepărtarea unor excese financiare și a ajuns la cuantifiacrea firului de praf. E pervers să spui ca o guvernare anterioară a achitat arieratele acumulate în trecut, iar tu, mai deștept, te pui de-a doua și nu vrei să le plătești pe acelea de până la tine. Nimeni nu poate ști cât înghite un spital; starea de boală nu e lucru măsurabil. Cum poate o unitate sanitară să afișeze pe un portal toate cheltuielile publice, precum și

execuția bugetară, când acestea n-au fost efectuate, mai ales în condițiile în care programele de reformat sanătatea nu prea merg, sunt susținute de hard de la ajutoare sau sunt deservite de calculatoriști rămași pe loc?! Conducerea actualului minister al sănătății practică un abuz de putere prost organizat. în loc să reformeze sistemul sanitar, actuala conducere a introdus dictatura în sănătate. Această dictatură e reprezentată de abuzul de putere al celor care nu au nici o putere reală, al neputincioșilor, care doar se amăgesc când cred că dețin controlul. în aceste condiții, când ministrul sănătății unora și bolii altora amenință spitalele și medicii, tendința morbidă a omului de a se zgâi la expoziții itinerante de cadavre „plastinate", plimbate din loc în loc de terraformatori, pare aproape normală. Sănătatea intră complet în incapacitate de plată. Trebuie să ne obișnuim cu orice, dar nu oricum, ci prin circ devenit tradițional. Dacă nu vrem să ne vedem morții din propriul areal, sunt buni și cei "plastinați".

371

Monede de Victor Martin

— Te-ai aprins împotriva sistemului, râse Ian. Până acum, numele lor era în veci binecuvântat.

— Nu e ceva structural. Numai ministrul sănătății e de vină. El trebuie să dispară.

— Nu mă interesează chinurile sitemului vostru de sănătate.

— Pe nimeni nu interesează, până se îmbolnăvește, spuse mătușa Ema. Bine că am găsit locul ăsta. îți mai fac două injecții și efectele intoxicației cu alcitrar clorotic dispar.

— Cine vă permite să vă jucați cu simțurile oamenilor?!

— Mie îmi permit cei 120 de conducători, fie-le numele venerat în veci. Ei îmi recomandă o percepție pozitivă. Nu e vorba de simțurile oamenilor, ci de perceperea obiectivă a tot ce există într-o grădină zoologică.

— Oamenii aceștia nu mi se par deloc a fi imagini, spuse Ian. Uite! Chiar acum pun mâna pe umărul colegei mele Angela Noistec. Nu-i vezi?

- Nu.

— E aici un bătrân care spune că te cunoaște. A fost membru grupului celor 120 de conducători ai planetei, fie numele său în veci binecuvântat! Zice că ați stat de mai multe ori de vorbă. Se numește Aron Radesc.

— N-am auzit, spuse mătușa Ema. E posibil să fi vorbit, dar nu-mi amintesc. Cunosc doar 61 de actuali conducători. Și apoi, actuala conducere a Pământului e pe cale de a se dizolva, așa că, îi mai e sau nu numele binecuvântat, a încurcat-o. Din grupuri izolate de insurgenți, activiștii antideșertizare au format o adevărată armată. Au fost înarmați și sinistrații rezultați în urma distrugerii satelor, la trecerea râurilor de informații. E un haos care se va întinde până dincolo, în lumea oamenilor adevărați, construiți pe bază de siliciu, cum sunt eu.

— Credeam că deții controlul.

— Nu mai deținem nici un control. Terraformatorii noștri de opinie sunt pe cale de a fi anihilați. Am cerut ajutor consiliului celor 120 să mă ajute, dar nu mai au nici o putere telepatică sau telekinetică.

— Ce să te ajute?! se miră Ian.

— Să mă ajute să te teleportez pe nava ta.

— Pe cine?! Pe mine?

— Sigur, spuse mătușa Ema.

— De ce?

— Pentru că te iubesc. La început, orbită de idei preconcepute și de sentimente contradictorii, te-am văzut ca pe un om primitiv din spațiile virtuale. Am crezut că ești una dintre maimuțele care participă la deșertificare. Îți mai amintești de prima noastră întâlnire, la mine în grădină? Nici nu te-am atins, în- găimă Ema. Nici n-aș fi avut cum. Nu se încingeai deloc. M-ai lăsat să te dezbrac. Când te-am văzut, m-am speriat de moarte. Am făcut un efort supraomenesc, dar nu te încingeai. Cu toate că privirea mea are proprietăți hipertermiante normale, n-am reușit nimic. Erai un animal. Am văzut în cărți poze cu ființe din astea, primitive. Am crezut că au dispărut demult. Nu erai un bărbat în adevăratul sens al cuvântului;

erai un mascul al unei specii dispărute de hominide inferioare. Multi nici n-au citit despre acestea. Eu am studiat mai multe enciclopedii, într-un timp, am căzut în patima antropologiei și știu ce vorbesc. Nu am vrut să cred că ești din altă parte, un extraterestru.

— Extraterestru sunt, dar, cum ți-am povestit, nava spațială cu formă lenticulară și funcții de aerodină în atmosferă, pe care eram, a eșuat în încercarea de a asoliza, spuse Ian.

— Știu. Mi-ai povestit cum te-ai făcut astronaut, cum ai plecat în expediție, mi-ai descris zborul și minunatele peisaje interstelare, apoi mi-ai expus, cu lux de amănunte, căderea și drumul chinuitor prin junglă. La impactul cu solul, te-ai trezit

la infirmerie, unde, pentru o gripă banală, ai fost introdus într- o carcasă izolatoare. Pe navă, astfel de carcase funcționează ca niște medici totali, pun diagnosticul, administrează antibiotice, analgezice, antiinflamatoarele sau ce mai e nevoie, reglează programul de somn sau de veghe, mi-ai spus. Această carcasă cu proprietăți antișoc te-a salvat. Nu aveai nici o rană. Am luat cele auzite ca pe o poveste frumoasă. Nu am crezut că e posibil așa ceva. Am crezut, la început, că ești terraformator. Terraformatorii de opinie sunt recunoscuți pentru imaginația cu care țes povești uluitoare. Știm cu toții că oamenii superiori nu pot să zboare. Ar fi o rușine.

— Nu ți-am spus eu așa ceva. Poate Angela.

— Care Angela?! se miră mătușa.

— Angela Noistec, astronauta cu care am venit la tine. E aici, cu mine, împreună cu toți ceilalți.

— Ți-am spus, sunt imagini trecătoare.

— Am certitudinea că tu ești o imagine, spuse astronautul. Arnold Octavian spunea că nu pleci de acasă nici dacă se întinde pădurea metalică peste tine.

— Arnold are multe circuite arse la creierul pozitronic.

— Nu știi că a fost ucis?

— Nu, răspunse mătușa Ema. Să lăsăm gluma și să

mergem! Vreau să-ți arăt ceva?

II împinse ușor către perete.

— Ce faci? întrebă Ian.

— Ți-am spus, vreau să-ți arăt ceva. Timpul ne presează. Armata de activiști antidesertizare poate veni oricând în oraș.

— Vrei să trecem prin perete?

- Nu.

Femeia împinse o ușă abia vizibilă, disimulată în zid, iar bărbatul trecu dincolo. Imaginile fraților loric, Speranței, Kenzo, Lucian, împreună cu gardianul, agricultorii, supraveghetorul,

bătrânul și femeia între două vârste, încercară să-i urmeze, dar Ema scoase o armă și începu să tragă în ele, trântindu-le ușa în nas.

— Nu trebuia să faci asta, spuse Ian.

— Ba da.

Deoarece camera aseptizată, salonul unui spital de dezintoxicare sau ce o fi fost se afla la demisolul unei clădiri, urcară o scară, direct pe trotuar și o luară la dreapta.

— Ce voiai să-mi arăți?

— Un afiș, spuse femeia.

Ajunși într-o piațetă înțesată de lume, ocoliră și se apropiară de un avizier.

— Uitându-mă la afișele astea, îmi aduc aminte că am fost pe o planetă unde locuitorii ieșeau din cărți sau, după caz, se ascundeau între coper ți de cărți și reviste, povesti astronautul. Pândeau din spațiul tridimensional al afișelor în care se găseau și când ți-era lumea mai dragă, te prindea câte unul de mână și te trăgea înăuntru, încercând să te convertească la cine știe ce religie sau să te convingă să alegi cine știe ce mare conducător.

— Nu e cazul aici. Privește afișul ăsta!

— Da? Nu înțeleg limba. Ce spune?

— E un anunț, spuse mătușa Ema. Un profesor, David Hor- stik îl cheamă, își anunță cursul de socio-politică, aici, în apropiere, la Universitate. Cred că Universitatea e chiar

clădirea aia impunătoare, cu multe trepte și coloane la intrare, așezată acolo, în depărtare, pe o colină.

— Ce-ai făcut? încep să înțeleg ce scrie.

— Nu am puterea de a te teleporta, dar, de indus cunoștințe, îmi e foarte ușor. Profesorul își predă cursurile în limba lui. Va trebui să-l înțelegi.

— Nu cumva te gândești că m-ar interesa sociologia sau politica? întrebă Ian.

— Trebuie să te intereseze. Mergi cu mine. Cred că e un experiment benefic ceea ce vreau să fac.

— Bine, dar nu am nici un chef să frecventez vreun fel de cursuri, de orice fel ar fi. Nu vreau să fiu supus nici unui fel de experiment.

Se enervă și o luă la vale, pe o alee.

— Trebuie, spuse mătușa și îl aduse înapoi. Ce altă treabă ai?

— Chiar. Nu m-am gândit, se răzgândi. Tot nu am unde să mă duc. Poate că era mai bine să nu mă dau jos din tren.

Mătușa Ema îi cercetă pupilele.

- Ei?!

— Ei,ce? întrebă Ian.

— Te-ai calmat?

— Nu. De ce să mă calmez?

— Probabil că va trebui să te duc într-o mulțime mai mare de oameni de-ai tăi, spuse mătușa Ema. Microcipul nu funcționează la capacitate maximă.

— Ăștia nu sunt semenii mei.

— In cazul ăsta, experimentul s-ar putea să nu-mi reușească. Ai citit textul de pe afiș?

— Niște cursuri de socio-politică, spuse Ian. Mare scofală!

— Nu cursurile sunt importante, ci faptul că, de la ele, se dispare. Sunt informată că toți auditorii prelegerilor, ținute de profesorul David Horstik, au dispărut. Au mers la cursuri cât au mers, apoi, într-o secundă neștiută, au uitat drumul de întoarcere. Cred că ar fi cea mai simplă metodă să ajungi pe nava cosmică de pe care ai venit. Eu nu te pot

ajuta. Consiliul celor 120 de conducători nu mai are nici o putere să mă sprijine.

— Cred că nu reușesc să te fac să înțelegi că nava mea s-a prăbușit și s-a făcut praf.

— Nu reușești, spuse mătușa. Fiecare are adevărul lui.

— Dacă eu cred că nu mai există nici o navă pe orbită și, deci, nu am cum să ajung pe ea, în cazul că dispar de la cursurile acestui profesor, unde pot ajunge.

— Oriunde e mai bine decât aici. Vor pătrunde trupele activiștilor antidesertizare în oraș. E jale. E chestiune de zile. Să mergem.

Distanța până la Universitate nu era foarte mică, așa că se urcară pe o scară rulantă. Odată ajunși jos, intrară într-un vehicul subpământean și se așezară pe scaune, la un capăt de vagon mai puțin aglomerat.

— E straniu să ți se spună că ai putea muri, se înfioră Ian.

— E o simplă dispariție. Nu e nimic rău în asta.

— Dispariția cuiva e un eveniment cu nebănuite implicații politice și sociale. Profesorul știe?

— Cât timp ai fost în comă, te-am fixat la aparate și am venit până la Universitate, spuse femeia. L-am urmărit. Nu are proprietăți parapsihologice grozave. Nu e el de vină pentru dispariții.

— Poate e locul de vină.

— Nici sala unde predă nu generează dispariții.

— Atunci? întrebă astronautul.

— Nu știu. E un mister și pentru mine. Am vorbit cu mai mulți studenți. Cei care au dispărut au mai urmărit și alte prelegeri, dar, de dispărut, nu au dispărut decât de la cursul de socio-politică. Nu știu ce parametri se îmbină, sala unde predă acest straniu profesor, cursul, socio-politica, modul de predare, dar cert e un singur lucru: numai în acest punct se dispare. Supraveghetorii s-au ocupat de caz ani de-a rândul, dar David Horstik nu poseda ilegal vreo mașină de atomizare și nici sub catedră nu a ascuns pe cineva. Despre vreun fel de mașină de manipulare a timpului, nici vorbă. Mai dă câte o idee

colegilor de la alte discipline, dar, în general, e un tip antitehnic. A fost

interogat, spălat, tuns și frezat, cum se spune, apoi a intrat pe mâna presei și a unei comisii de anchetă; omul e curat. Colocviile nu-i sunt interzise, iar rudele celor dispăruți pot să plângă cât vor, să trimită memorii sau să-și imagineze că profesorul ar fi capul acestei răutăți. Dispariițiile nu sperie pe nimeni; dimpotrivă, numărul cursanților care vor să evadeze din această lume s-a dublat.

— Poate vor să se sinucidă și, în loc să se arunce de pe vreun pod sau în fața trenului, se duc la cursul de socio-politică al profesorului Horstik, de unde, au auzit ei, au dispărut și dispar oameni. Poate au șansa să treacă într-o lume paralelă, mai bună, să scape de lumea idioată în care trăiesc. în altă lume, cunosc altfel de oameni, din alte rase. Acesta e visul oricărei persoane sensibile, labilă psihic, îndopată cu romane de dragoste.

— Nu pot fi atâția sinucigași în oraș, spuse mătușa Ema.

— Sunt curios în ce ar putea consta misteriosul curs de socio-politică al domnului Horstik.

— Am auzit că nu e deloc plictisitor. Omul spune niște chestii de tot hazul, lucruri care, odată puse în practică, ar putea spulbera orice fel de putere, oricât ar fi ea de împâslită. Ar putea, spune profesorul în glumă, „să distrugă chiar și o dictatură a surâsului". Ideea, potrivit căreia oamenii dispar în momentul îndoctrinării totale, devenind posibili opozanți, nu stă deloc în picioare; e pură utopie. într-o societate ca a noastră, cei care nu au răbdare să stea în opoziție, sunt rugați să treacă de partea puterii. După cum vor, unii trec, alții așteaptă alegerile. Profesorul nu poate fi acuzat de nimic. Unii cursanți dispar după primele ore, alții după câteva zeci de prezențe.

— Nesiguranța mă sperie, spuse Ian.

— Un lucru e, totuși, sigur: profesorul nu are habar de nimic sau nu îl interesează ce se petrece în jurul lui.

— Absurd! Dispariția cuiva e un eveniment social cu nebănuite implicații politice. Nu se poate ca profesorul să nu fie interesat de subiect.

— Vom vedea, spuse mătușa Ema și îi făcu semn că ajunseseră.

După patru stații, coborâră din vehiculul subpământean și urcară la suprafață, unde constatară că se făcuse noapte. Cursul se sfârșise, iar porțile masive ale Universității se închiseseră, așa că fură nevoiți să facă drumul invers, până la camera aseptizată, salonul unui spital de dezintoxicare sau ce o fi fost.

XXI

Imaginile erau tot acolo. Fără să se sinchisească de faptul că Lucian Pedan, Speranța, Sebastian loric, unul dintre agricultori și bătrânul fost conducător, împușcați de Amalia Standvic, zăceau, căzuți pe jos, în câte o baltă de sânge, Angela, Bian, Kenzo, gardianul, soția agricultorului, supraveghetorul și femeia între două vârste se culcaseră.

Mătușa Ema îi mai făcu lui Ian o injecție, îl ajută să se dezbrace și să intre la duș, apoi îi prepară două sandvișuri, ron- țăind, la rândul ei, câteva cercuri de sticlă.

— Nu pot să mănânc, spuse bărbatul, deschizând una din ferestrele demisolului și privind adâncul cerului nopții, punctat de stele strălucitoare. E un miros groaznic. Poate că ar fi mai bine să plecăm. Mi-e silă să iau cadavrele de aici și să spăl pe jos.

— Mai bine te-ai culca. Te-au obosit gândurile. Concentrează-te! După un timp, imaginile dispar. Mirosul nu e decât în mintea ta.

— Nu mă pot concentra. Nu am stare.

Se așeză într-un fotoliu, spuse ceva și adormi pe loc. Spre dimineață, se trezi înghețat, se mută pe pat, trase o pătură peste el și mai dormi trei ore.

într-un târziu, se ridică, se îmbrăcă, se spălă pe față și înghiți un întăritor amar, preparat de mătușa Ema.

— Poate că ar fi mai bine să plecăm înainte ca imaginile rămase în viață să se trezească.

— Nu se trezesc așa ușor. Ți-am mărit doza. Dacă îți mai fac o injecție, pun pariu că dispar. Să mergem!

— Unde, la curs? întrebă astronautul.

- Sigur.

îl văzură pe Kenzo Herzon cum se trezește, se ridică în capul oaselor și caută ceva pe sub pernă.

— Cred că are o armă și intenționează să tragă, spuse mătușa Ema, împingându-1 pe Ian dincolo de ușa aparentă.

Când se auziră împușcăturile și zgomotul unui geam spart de proiectile, erau deja la câteva zeci de metri de casă.

Coborâră în subteran, luară vehiculul, merseră cele patru stații, ieșiră la suprafață și urcară treptele Universității.

Dacă la parter și la primul etaj culoarele erau împânzite de studenți și era o vânzoleală de nedescris, la etajul 3, studenții erau mai rari. La etajul 4, unde se găsea sala A17, în care preda profesorul David Horstik, pe labirintul de culoare nu era nimeni. Agitația era aproape nulă. Rar ieșea câte unul dintr-o sală de curs sau vreun birou pentru a intra în altă sală sau birou.

După mai mult timp, găsiră ușa pe care scria A 17. Doar lângă aceasta se găsea o gheretă din sticlă masivă.

— Ce risipă! exclamă mătușa Ema.

— Ce vrei să spui?

— Lumea moare de foame, iar profesorul ăsta își permite luxul deșănțat să aibă paznic în colivie de sticlă la ușă.

— E om important, concluzionă Ian.

— Poate fi important, dar să nu rănească bunul simț!

— Te referi la risipa de sticlă?

— Sigur, spuse mătușa. îți dai seama câte bucăți cilindrice plate, numite de voi monede, se pot face din atâta sticlă?

— îmi dau, dar aici suntem în spațiul virtual al grădinilor zoologice. Primatele inferioare au alte criterii de valori.

Ciocăni ușor în fereastra gheretei, apoi din ce în ce mai tare, până reuși să trezească portarul din somn.

— Cu ce vă pot servi?! întrebă acesta, blestemând în gând.

— Aici e seminarul de socio-politică al lui David Horstik? întrebă mătușa Ema.

— Desigur. De ce întrebi?

— Vrem să audiem și noi cursurile.

— Ați auzit că, de aici, se dispare și dați năvală, se răsti paznicul.

— Nu văd să dea cineva năvală.

— Nu mai e așa mare aglomerație pentru că s-a introdus o taxă de participare, le arătă micul afiș care anunța suma percepută. Oricum, sala e arhiplină. Seminarul a început de o jumătate de oră.

— Unde se plătește? întrebă femeia și scoase o pungă.

— Chiar aici, se învioră omul și puse pumnul de monede de sticlă, oferit de femeie, într-un sertar.

Le tăie chitanțe și le înmână câte un ecuson de plastic, ară- tându-le beculețul roșu unde se găsea scanerul.

— Nu dai rest?

— Nu. Aici nu suntem în lumea voastră electronică, a ființelor de siliciu.

— El nu e om superior organizat, spuse mătușa, arătând spre Ian.

— Prea puțin îmi pasă, spuse portarul.

După ce intrară și închiseră ușa înălță și greoaie, văzură că dincolo se găsea o femeie care croșeta, așezată pe un scaun. Când îi văzu, aceasta lăsă lucrul deoparte și le făcu semn să se apropie. îi arătară chitanțele și îi dădură patru monede de sticlă.

în imaginația lor, incinta ar fi trebuit să fie mai mult goală, așa cum erau și culoarele, dar se înșelau; amfiteatrul era aproape plin. Cei mai mulți se înghesuiseră spre catedră, preferând să stea pe scări, pentru a auzi mai bine.

382

Monede de Victor Martin

Slaba acustică a sălii era motivul pentru care ultimele rânduri de scaune erau goale.

Ocupară două din aceste locuri, spunându-și că, dacă tot au plătit, măcar să stea jos. Pentru că nu puteau

înțelege mare lucru, hotărâră ca, a doua zi, să vină devreme pentru a ocupa un loc în față.

întrebară un student de alături dacă profesorul răspunde la interpelări și fură atenționați să tacă, deoarece se auzea foarte prost.

Profesorul spunea ceva despre cecurile cu limită de vârstă, explicând faptul că, după un anumit număr de ani, o sumă de monede de sticlă nu mai avea aceeași valoare morală și socială. Monedele de schimb erau folositoare la tinerețe, atunci când prea puțini se pot bucura de sume importante.

Stocând masa monetară, nelăsând tineretul să câștige și să muncească mai bine, bătrânii își făceau mai mult rău, explica, dând exemple din diferite teritorii ale ținutului oamenilor superior organizați, din grădinile zoologice sau alte spații virtuale, prezentând cifre și procente de populație, pe categorii de vârstă.

Ian nu reușea să fie destul de atent. Lacunele din teoria matematicilor își făceau efectul de anestezic. Sloganurile de pe pereți i se păreau mult mai interesante și nu se mira deloc pentru faptul că, deși nu cunoștea limba vorbită pe acolo, le înțelegea sensul.

Politica era definită printr-un fragment, cules din discursurile unui conducător celebru. "Mă bucur că voi m-ați înțeles atât de bine, când, în realitate, eu nu am vrut să afirm nimic", suna citatul. "Un om care muncește, e bine să se gândească la asta", era exprimarea socială a științei predate.

După ce făcu apel la cursanți, pentru a nu știu câta oară, să se evoce istoria planetei, în fiecare zi, și să facă asta fără vio-

lentă, spunând în glumă că acel ce sapă groapa altuia face condiție fizică, nu și socială, profesorul anunță că va termina imediat.

Se lansă în considerații generale despre politica momentului, axându-se pe ideea că, dacă zonele mari de teren sunt mari puteri, nu e neapărat nevoie ca ținuturile mici să fie mari inteligențe. Teoria, potrivit căreia organele

de represiune, terrafor- matorii de opinie, gardienii, supraveghetorii și alte servicii ce asigurau securitatea astrului, ar trebui să se chinuie și ele puțin pentru a obține informațiile prin mijloace pașnice, se întindea la nesfârșit. Mulți căscau discret, își ascundeau picoteala în spatele ochelarilor sau desenau cercuțe și pătrate, prefă- cându-se că iau notițe.

Ultimele bancuri, potrivit cărora: un polițist a intrat într-o bibliotecă, în farmacii se vând medicamente, precum și povestea unui conducător răpit de teroriști, fie-i numele în veci lăudat, care voia să țină neapărat, chiar și în aceste condiții, o conferință de presă, reușiră să învioreze atmosfera.

„Conducătorii nu sunt oameni răi, dar sunt prea mulți și, cu cât sunt mai mulți, cu atât văd mai puțin truda maselor conduse de ei de a acumula datorii pentru generațiile ce vor urma", mai spuse Horstik, înainte de a reveni la obiectul cursului.

— în accidentul rutier de comunizare a maselor, mai multe milioane de oameni și-au pierdut viața de pomană, indiferent dacă erau superior organizați sau doar primate inferioare, reluă după ce râsetele încetară. Istoria veche a Pământului, atât de bogată în nuanțe, ne arată că orice amenințare a ținuturilor imaginare ale grădinilor zoologice la adresa marelui teritoriu al oamenilor siliciosi trece prin teritorii mai mici, dar adânci în resurse naturale. într-unul dintre aceste ținuturi, a fost simulat un accident nuclear, ocazie cu care au murit două milioane de persoane, alese cu grijă. în caz contrar, amenințarea

acestora ar fi trecut în cea mai apropiată zonă, dens populată de androizi, cu care și noi avem nestăpânite relații de prietenie.

Cuprins de un suflu antigravitațional, profesorul se ridică până la tavan, cuprinse cu privirea toată adunarea, se coborî, lin, cu picioarele pe catedră, de unde se dădu jos, întinse o hartă și arătă locurile respective.

Cursanții se uitau cu indiferență la o suprafață de teren

despre care știau doar că e o suprafață de teren.

— în urmă cu treizeci de ani, le spuse, când terraformatorii m-au recrutat, să spionez ce se întâmplă pe aici, chiar în acest punct de pe hartă, mi-au arătat mai multe femei goale și mi-au spus că e datoria mea să le umplu.

Spre surprinderea lui, ultimul joc de cuvinte nu prinse, auditorii uitându-se unii la alții, mirați, dar nici nu mai era nevoie; cursul se încheiase.

Pentru Ian Nicer și Amalia Standvic fu cu neputință să ajungă la profesor; cursanții tăbărâseră pe el cu întrebările.

Frecventară prelegerile până la sfârșitul săptămânii, dar nu reușiră nici un moment să ajungă în față; Ian nu era destul de obraznic și iute de picior, iar mătușa Ema era forte ușor de luat de val.

La capitolul trăncăneală, studentele erau primele. Cel puțin o duzină erau îndrăgostite până peste cap de domnul Horstik; se înroșeau, se bâlbâiau și le sticleau ochii când li se adresa. Fraze de genul "chiar și desenată, femeia e un lucru foarte frumos" sau versuri de genul "ascuns în cuvinte, nimeni nu se poate ridica la înălțimea iubirii", le dădeau gata.

In a doua săptămână, văzând că astronautul nu mai dispare odată, mătușa Ema îl sfătui să fie mai hotărât, să se concentreze mai mult asupra celor spuse și să asculte expunerile cu mai multă atentie.

385

Monede de Victor Martin

Profesorul nu spunea lucruri noi, dar le spunea astfel încât proaspătul student Ian Nicer începea să fie de acord că, uneori, imaginația distruge realitatea. își nota într-un caiet toate năzbâtiile ce-i intrau în urechi, fără să-și bată capul, hotărât să le analizeze altă dată.

începu o săptămână a invențiilor absurde, așa cum sunt toate invențiile, până li se dovedește utilitatea. Descrierea mașinii de cusut portabilă, pe bază de fotosinteză, ocupă trei cursuri a câte 4 ore fiecare, iar desenul grădiniței de copii cu comandă- program se întinse timp de patru cursuri. Grădinița prezenta avantajul că putea fi ușor condusă cu ajutorul unei telecomenzi; se știa că,

sociologic, managementul era lucru' dracu' într-o societate deschisă, iar copilăria formării oricărei populații nu trebuia neapărat să se preteze la ascultarea basmelor celor 120 de conducători, fie-le numele în veci venerat.

Tot o capodoperă a unei societăți deschise era considerată și Legea privind protecția muncii; prin aceasta, munca era protejată de toți neaveniții, deoarece frontul muncii trebuie apărat chiar și cu armele.

Drepturile internaționale ale omului trebuiau să cuprindă și un paragraf care să interzică închiderea W.C.-urilor așa devreme, obligând oamenii să se ducă acasă.

Prins în jocul profesorului, Ian își imagină indalul gonflabil, ca fiind un fel de cal, mai ieftin și avantajos, pentru că nu lovește cu picioarele din spate. își imagină statuia cu scară, avantajoasă deoarece te poți sui când vrei acolo, pe soclu, apoi își notă în caiet că, dacă nu te poți ridica la înălțimea cuiva, atunci poți măcar să-i sondezi profunzimea. Deoarece obținerea sili- ciului era tot mai scumpă, mutantul om-cușcă era considerat un om de tip nou, o nouă specie.

O invenție socio-politică de ultimă oră era pactul politic; acesta, spre deosebire de greva generală de divertisment, putea fi realizată prin împăcarea cu sine.

386

Monede de Victor Martin

Nu se dumirea la ce ar fi putut folosi cravata de unică folosință, monedele de sticlă numerotate, ceasul electronic cu limbi de lemn, soneria cu microunde, parfumul magnetic, prezervativele cu gust de mentă, mașina de ascuțit bile sau revista fără conținut, dar îi era clar că umbrela cu mânerul pe stânga e pentru stângaci, că mașina de spălat cu mâna e pentru un consum mic de energie electrică, iar automobilul cu hormoni, rentabil pentru sanguini, nu te mai poate face dependent de combustibilii convenționali.

Când profesorul prezentă cercelul-clopoțel, afirmând că îl ajută pe om să se afirme și, în ședințe, poate înlocui marele clopoțel manual al prezidentului, pe Ian îl pufni râsul. Nu se gândise că o năzbâtie poate să salveze ziua unui om, atunci când aceasta se anunța a fi destul de

mohorâtă neuro-psihic.

— Mai întâi și mai întâi, o tânără democrație trebuie să descopere cercetarea științifică, încheie David Horstik prelegerea din ziua respectivă.

Ian își notă cugetarea și trase concluzia că, deși aparent absurde, cursurile îl ajutau să gândească. "Incultura din jur l-a transformat pe om în filozof; uneori, l-a deghizat în intelectual", era un aforism care îi plăcea foarte mult.

Deși profesorul își propusese să termine cu invențiile și inovațiile ciudate într-o săptămână sau două, colocviile ținură, înainte de a reveni la lucruri foarte serioase, o lună încheiată.

Bucuros că imaginile provocate de beția cu alcitrar dispăruseră, Ian învăța noaptea pentru a nu fi luat prin surprindere, atunci când se puneau întrebări. începuse să i se pară o glumă faptul că se afla acolo pentru a putea să dispară.

Atunci când fu ridicat în picioare, pentru prima dată, încercă să aducă vorba despre dispariții, dar profesorul nu agrea subiectul; abil, sărea la altă întrebare, numind alt cursant la răspuns.

387

Monede de Victor Martin

Mătușa Ema era nervoasă că astronautul nu dispare. Și pe bărbat îl agasa subiectul.

Enervat că nu mai dispare odată, că totul se dovedește o farsă, un zvon, și că nu poate avea o discuție serioasă cu domnul Horstik, Ian începu să rețină numai chestiile de picanterie politică, cum ar fi faptul că trebuie să protejăm biosfera conducerii, că "a pune mâna pe muncă" e o expresie trivială, că omul se plictisește de bine, dar de rău, că unii s-au instalat în casele altora și tot ei îi dau în judecată pe proprietari, că degeaba se îndreaptă privirile bolnavilor spre cabinetul primarului, că e mare diferență între reforma sănătății unora și cea a sănătății altora, că degeaba se militează pentru construirea unui trecut sigur, că toți cei 120 de conducători, fie-le numele în veci pomenit, vor să se realizeze tot ce și-au promis și e normal să nu fie de acord, din cauza asta, niciodată, cu antivorbitorii lor, că e absurd să se afirme ajungerea în comitetul de

conducere numai a actorilor proști etc. "Noi nu vrem să polemizăm, azi, cu nimeni și, mai ales, cu dumneavoastră", a fost una dintre prostiile debitate de un ales al poporului.

Vii discuții stârniră și idei, cum ar fi aceea potrivit căreia, cu o minciună bună, trăiești o lună, dar nici după aia nu te omoară nimeni sau potrivit căreia cravata nu trebuie să se asorteze cu îmbrăcămintea, ci cu tapiseria fotoliului. Astfel de idei mai destindeau atmosfera sumbră a socio-politicii.

Toate chinurile de a-1 contacta pe profesor, pentru o discuție între patru ochi, se dovediră zadarnice; David Horstik avea, tot timpul, inițiativa.

Intr-o zi, îi spuse lui Ian să rămână după curs; luat prin surprindere și nepregătit sufletește pentru impact, acestuia îi cedară nervii și îl apucă pe profesor de guler.

— Puțină decență, tinere! spuse acesta, pufnind pe nas și aranjându-și haina.

388

Monede de Victor Martin

— Ce decență?! De luni de zile caut să vă vorbesc și mă evitați sistematic. E prea mult.

— E tipic, într-o societate ca a noastră. Ești bolnav?

— Nu. De ce întrebați?

— Majoritatea celor ce îmi audiază cursul au o boală incurabilă, spuse profesorul. Ministerul Sănătății alină suferința oamenilor cu tablete de siliciu sau ceva de acest gen. Suntem cu toții locuitorii acestui vast complex muzeal numit societate.

— Nu e cazul meu. Mie mi-a dispărut o colegă, pe aici, pe undeva. Am rămas doar cu imaginea ei, printre alte imagini. Angela Noistec se numește. Nu am crezut că mă va afecta așa mult dispariția ei. Mă gândeam că, dacă la seminarul ăsta se dispare, aș putea să o găsesc.

— Am auzit și eu năzdrăvănia asta dar, dacă nu ai dispărut până acum, s-ar putea să te coste. Există credința că sala A17 e ultima frontieră, dar nu cred că e incinta de vină. Am ținut cursul și în alte încăperi și se dispare de oriunde. De altfel, sunteți tot mai mulți; cred că am să măresc tariful. Am ajuns om în vârstă și nu am nici casă,

nici mașină, nici cont în monede de sticlă. Mai nou, voiau să-mi scoată și cursul; norocul a fost cu voi.

— Mă voi lupta cu socio-politica, spuse Ian. Trebuie să reușesc, dar ar fi bine să mă ajutați și dumneavoastră.

— Nu te pot ajuta cu nimic. Singurul lucru pe care îl pot face e să-ti deschid ochii, să-ti arăt că înainte nu era mai bine, ci acum e mai rău, să-ți arăt că simțul proprietății nu înseamnă trecerea de la prostia "la ea acasă" la prostia "la noi acasă".

— Știu, militați împotriva învățământului cooperatist, vreți ca automobilele să circule pe stradă și teroriștii să tragă focuri de armă doar în semn de "noapte bună".

— îmi plac oamenii cu umor, dar îl prefer pe al meu, spuse Horstik. Serios, unde vrei dumneata să dispari?!

— Păi, în lumea aia paralelă, unde dispar toți cei care vă au- diază cursul. Amalia Standvic spune că toate calculele arată că mă pot reîntoarce pe nava mea, care se găsește pe orbita acestui straniu Pământ. Eu știu că nu e adevărat; aerodina cu care am venit s-a făcut praf, iar eu și Angela Noistec am scăpat ca prin minune.

— Ah, o știi pe mătușa Ema? E o nebună.

— Mai încet, spuse Ian. S-ar putea să vă audă. A venit la toate cursurile cu mine. Mă așteaptă afară. N-ați văzut-o?

- Nu.

— Ei, cum facem?

— Cu privire la ce? întrebă profesorul.

— Privind dispariițiile.

— Nu știu nimic despre asta. Nu se poate ști de la ce semi- narii dispăreți. Pot fi coincidențe. Dacă aș fi convins că eu și cursurile mele suntem de vină, nu aș mai veni aici.

— Dacă faci așa ceva, te omor! se enervă Ian.

Speriat, David Horstik își duse mâinile, involuntar, la reverele hainei.

— Vorbești ca un om al puterii. Ești și tu în complot, dar, ca și ei, nu gândești. Dacă mă omori, colocviile se întrerup. Nu-ți convine. Nici mie nu-mi convine să fiu mort, nici să întrerup prelegerile. într-o lume modernă, ca aceea la care mă gândesc numai eu, pentru a fi cât de cât egali,

oamenii ar trebui să fie întâi egali cu sine. Tot ce fac, îmi asigură o existență decentă și, apoi, la altceva nici nu mă pricep.

— Ce mă sfătuiți? se calmă astronautul.

— Să fii egal cu dumneata însuți, să audiezi cursurile, să-ți iei diploma și să te apuci de muncă. Socio-politica e la modă, mai ales aici, în ținuturile subdezvoltate, grădini zoologice, spații virtuale sau cum le-o mai fi zicând. Ești băiat deștept; găsești dumneata ceva. Când un demnitar face pe el, lasă un scaun

cald. în lumea androizilor, mai mult ca aici, sunt multi conducători; sunt ținuturi de șefi. Când unul nu mai are ce să comande, își comandă sieși, în oglindă. Popoarele din grădinile zoologice au ieșit la încălzire, dar nu au reușit decât să reînvie tradiții demult apuse la oamenii superior organizați. Produsul național brut s-a depășit numai în sport. Aici e locul tău, într-o democrație embrionară...

— Discutăm degeaba.

— Nu discutăm deloc degeaba, spuse profesorul. Nimeni nu e mai presus de lege; mai prejos, da. Asta se poate aplica și legilor fizicii, legi ce duc la aceste dispariții misterioase. Din punctul meu de vedere, atunci când nu-ți convine ceva, când intri în contradicție cu societatea, intri în contradicție, în primul rând, cu legile sociale. Pacea socială, ca orice fel de pace, nu se menține evitând tot timpul războiul social. în acest caz, ieși, puțin câte puțin, din societate, fără a mai intra undeva. E un drum fără întoarcere, către nicăieri. Când nu ai unde să fugi, nu ai bani de tren sau nu ți se permite să pleci, începi să dispari.

— Eu de ce nu dispar?!

— Nu ești în contradicție cu societatea.

— Ba sunt și încă de foarte mult timp, dar mi-a fost frică să fug acolo unde, probabil, se trăiește mai bine, spuse Ian. M-am învățat cu răul de aici și colocviile astea.

— Absurd. Nimeni nu se poate învăța cu răul. Toți fug.

— într-un fel, când am locuit pe planeta mea, am încercat și eu să fug, în literatură, dar n-am făcut mare brânză; era locul plin de piloși. Pe Pământul ăsta, bâjbâi în

ceață.

— Ești un caz, spuse Horstik. N-ai nici o șansă. Poate nu vrei să pleci.

— Ba vreau, dar încep să mă enerveze aberațiile dumitale. Vreau să dispar de aici și să apar acolo unde se găsește Angela.

391

Monede de Victor Martin

— Va fi mai greu pentru tine. Nu urăști societatea sau pe cineva anume. Nu urăști nici chiar moartea.

— Așa e, spuse astronautul. Să urăști mi se pare un lux.

— Nu te enervează nimic?!

— Ba da, mă enervează așteptarea asta și faptul că nu știu ce aștept. Ce să fac?

— Cred că, în primul rând, trebuie să nu-ți mai faci iluzii, spuse profesorul. Asta creează dependență, e un drog. Ai văzut ce fac ținuturile dezvoltate cu cele sărace; le aruncă, din când în când, câte un os de ros, apoi le trimit prin fax tot sprijinul lor. Spațiile sărace au nevoie de sfaturi părintești și de aparatură, pentru a le recepționa. Se cumpără faxuri și licențe pe satelit, la prețuri ce le depășesc puterea. Tot așa procedează și conducerea noastră, fie-i numele în veci venerat, cu supușii. Din cauza asta, sunt pentru reintroducerea pedepsei la locul de muncă și primul pedepsit să fie chiar președintele celor 120 de conducători.

— Glumiti. ♦

— Nu glumesc deloc. Zilnic au loc catastrofe umanitare. Ai citit în presă? Țările civilizate au parașutat, undeva, în centrul grădinilor zoologice, 40 de tone de alimente, iar acestea au explodat. Au încurcat încărcăturile.

— A fost un accident, își dădu Ian cu părerea.

— Bineînțeles, dar depinde de ce arunci. Totul pornește de la aruncatul cu vorba. Pornind de la sintagma "avem demagogi buni", se încearcă acreditarea ideii că demagogia ar fi un lucru bun. La proști, prinde. Degeaba așteptăm din partea celor ce ne reprezintă, să ne reprezinte; ei nu sunt în stare să se reprezinte pe ei înșiși. Lucrul ăsta te face să urăști.

— Părerile sunt împărțite. Eu o duc destul de bine pentru că mă mulțumesc cu puțin.

— Da, medita socio-politicianul. Părerile sunt împărțite. Aici, eu le împart.

— Sunt de acord cu ideile dumneavoastră, dar vreau să dispar.

— E o contradicție. Dumneata ești tipul de om care iubește vinurile și femeile ușoare, femeile cu fund și paharele cu picior. Sau invers. Nu ești hotărât să cauți dragostea. Nu te interesează că serviciile de informații aleargă mai mult să descopere noile prețuri. Nu te interesează dezvoltarea agriculturii ca pre- miză a deșertificării, nici dacă funcția creează organul de partid sau nu, dacă în politica externă s-au înregistrat succese pe plan intern...Nu te interesează socio-politica...

Discuția se încheie la fel de abrupt cum începuse, făcând în jurul lui Ian, ca și în interiorul lui, un gol imens, golul sinucigașului. Se simțea ca un om ce a crezut mult timp că deține adevărul, pentru a vedea apoi că totul e minciună, ca bogatul învățat cu bogăția lui, pierdută deodată, ca scriitorul ce așteaptă zece ani să i se publice o carte, carte ce îi este dată înapoi fără explicații.

Profesorul ieșise.

Rămas mască, lui Ian i se derulau în fața ochilor tot felul de fraze cu tentă aforistică, de genul: oamenii cunoscători ai propriilor limite, nu sunt tot timpul limitați; la noi, se lucrează cu tehnologie avansată, avansată de alții...

Ieși glonț din sală, fără să răspundă salutului femei de la ușă, uitându-se urât la portar, hotărât să nu mai calce pe acolo, dar înghesuiala de pe stradă, așteptatul vehiculului subpă- mântean și o ceartă nejustificată cu mătușa Ema îl mai înmuiată.

Când ajunse în camera de la demisol, luă masa cu femeia și se apucă să citească ziarul cumpărat din chioșcul de la colț, ocupație ce îl ducea, fără intermediere, la prelegerile lui Horstik.

Monede de Victor Martin

Răsfoi cursurile toată noaptea, adormind între hârțoage.

Dimineața, capul îi vâjâia de frânturi de fraze, gen: "mai mult se spune ce se face, decât se face ce se spune", "împreună cu alți miniștri, ministrul sănătății vrea să întinerească populația micșorând media de vârstă", "pentru a nu fi uitate, legile trebuie rescrise", "neputând imita întocmai propriile-i erori, istoria face altele și mai mari" sau "pentru a fi prost, nu trebuie să fii neapărat frumos".

De durerea de cap își aminti abia în stația din subteran, unde, din megafoane, se lătra o emisiune de umor al gardienilor. îl scârbeau formulările tip "Stați acasă! Venim și noi săptămâna viitoare", "Noi propunem să fie băgați la răcoare și cei care fură" sau urările de tipul "Și azi, șeful gardienilor vă dorește să nu fiți prinși!".

în următoarele zile, profesorul trată tema demagogiei, exemplificând cu frânturi din ziare. Ministerul de exterior îi îndemna pe oamenii primitivi să nu iasă afară din grădinile zoologice, că e curent și pot răci, sau afirma că, în trecut, nu am putut ști cât se minte în ținuturile androizilor, dar, măcar acum, știm cât de mult se minte în ținuturile supuse deșertifi- cării. într-un ziar, conducătorii își exprimau opinia "fie în nume propriu, fie în numele lor". Ministrul sănătății era citat cu trei bizarerii: "Se nasc zilnic oameni deștepți, dar de valoare", "Pe cine nu lași să moară, nu te plătește" și „Nimic fără bani".

Repetând la infinit proverbul, potrivit căruia "capul descoperit, sabia nu-1 taie", bisericile propuneau "și mai multe investiții de suflet" în conturile ei.

Ministrul apărării, împreună cu toți terraformatorii săi, susținea că va aduce generalul la particular, apoi se va ocupa de particular și gradele inferioare, iar președintele celor 120, nemulțumit că, atunci când vorbește, toată lumea are dreptate și nu poate avea un dialog sincer, amenința că va dialoga singur.

Tot el se adresa publicului, spunând că săracii sunt electoratul lui și va face în așa fel, încât să fie tot mai multi, urându-le un An Nou plin, mai mult în semnificații, indicându-le să nu se mai îmbete cu apă rece, acum, când le-a dat apă caldă.

Ministrul finanțelor propunea ca discurile de sticlă, folosite pe post de monede de schimb, să fie mai mici, în sensul că averile să nu se mai împartă la săraci, ci cu toții să-și împartă averile la propria greutate, iar ministrul muncii, protecției sociale și deșertificării afirma că oamenii, neavând de niciunele, sunt nevoiți să-și cumpere, în fiecare zi, așa ceva. Un gazetar afirma că nu se prinde nimic de conducători, aceștia fiind imuni.

La sfârșit, sala fu în delir. Hohotele de râs se auzeau până în stradă.

Concluzia mai multor cursuri de acest fel era că politica nu se face așa, conducătorii discreditând mass-media, făcând publicul să nu mai înțeleagă nimic. Afirmații potrivit cărora se poate pune capăt criminalității omorându-i pe toți sau inepții despre proasta înțelegere a celor deștepți și buna înțelegere a proștilor nu își aveau locul.

"Să întindem o mână sărmanului popor, poate ne dă și nouă ceva!", era o ironie ce leza demnitatea tuturor, la fel ca afirmația potrivit căreia, atunci când și-a câștigat dreptul de a gândi la orice, poporul nu a înțeles că, de fapt, și-a câștigat dreptul de a nu se gândi la nimic.

Ian era nervos că nu dispare și era cuprins de lehamite să-i mai urmărească pe ceilalți.

Prelegerile își urmară curgerea, săptămâni de-a rândul, fără să se petreacă nimic, nici cu el, nici cu mătușa Ema, nici cu alții.

Trecură nouă luni încheiate, iar ziarele abordau tot mai des ideea unei invazii iminente a grupurilor de activiști antidesșer- tificare și sinistrați scăpați de trecerea râurilor de informații.

Când Ian începu să obosească și să se plictisească de cele mai năstrușnice zbenguieli ale minții profesorului, gândindu-se serios să abandoneze cursul ce nu se termina niciodată, se întâmplă un lucru surprinzător; printre ceilalți auditori, la sfârșitul unei zile, o zări pe Angela Noistec.

Se dezmetici repede, repezindu-se să-și facă loc cu coatele, prin mulțime, până la ea.

— Angela, te rog! o apucă el de mâneca rochiei. Stai!

Uimită, femeia rămase pe loc până se goli sala și s-a întoarse spre Ian și mătușa Ema.

Deși, în eventualitatea în care ar fi găsit-o pe colegă, astronautul își pregătise cu grijă tirada, până la cel mai mic amănunt, nu reuși să scoată nici un cuvânt; ceva îl strângea de gât.

— Da? întrebă Angela.

Ian începu să-i povestească, cu lux de amănunte, ce se întâmplase de când căzuseră pe peronul gării, intoxicați cu alci- trar clorotic, dar se opri brusc, înțelegând că, sub influența telepatică a mătușii, îi vorbea în limba oamenilor locului.

Fără să pună vreo întrebare, fără să ceară vreo lămurire, astronauta se întoarse, brusc, și se îndepărtă, dispărând într-un plan paralel, cu câțiva metri înainte de a ajunge la ușă.

Ian trecu și el prin acel loc, dar văzu că nu se întâmplă nimic.

— Ce-a fost asta?

— Despre ce vorbești? întrebă mătușa Ema.

— Angela. N-ai văzut-o?

— Nu.

— Trebuia să-mi închipui, spuse Ian. Pentru a audia cursul, trebuia să știe limba. A fost o iluzie.

Tot mai convins că dispariițiile erau vorbe goale, a doua zi se trezi și își făcu programul de dimineață, cuprins de o veselie nejustificată.

împreună cu Amalia Standvic, coborî în subteran, se urcă în vehicul, pentru a merge la sala de curs, dar nu mai

ajunse niciodată acolo. Dispăru, nimerind într-un părculeț al orașului, în mijlocul unui schimb de focuri de armă.

Când fu arestat și bătut bine cu picioarele și paturile pistoalelor automate, văzu că dispare din nou.

Mirat, speriat, cu fața șiroind de sânge, Ian se ridică de jos și privi în jur. Când privirea începțoșată i se mai limpezi, își dădu seama că se găsește în mijlocul unei câmpii vaste.

La o masă, încărcată cu mâncăruri nemaivăzute și sticle pline cu lichide viu colorate, erau așezați cei ce păreau a fi conducătorii locului. Alte zeci de militari, proțăpiți în picioare, îi păzeau pe primii.

Nu înțelegea de ce trebuia ca unii să fie păziți și la masă, dar nici nu-și bătu prea mult capul cu asta.

Cu toții se uitau la astronaut ca la o apariție de pe altă lume, ceea ce, într-un fel, chiar era.

XXII

— Eu sunt Cris Fontan, unul dintre conducătorii a tot ce a mai rămas dintr-o revoluție antidesertificare, spuse un mesean.

— Am auzit, spuse Ian, mirat că încă mai vorbea cea mai răspândită limbă din grădinile zoologice. Voi trebuia să invadați capitala.

— N-a mai fost nevoie. Am fost învinși. Niște tâmpiți s-au apucat să distrugă releele televiziunilor, tulburând ordinea spațio-temporală prestabilită. Un război nu poate fi câștigat decât informațional.

— Aici, în câmpie, v-ați găsit să luați masa? De acolo, dinspre munți, un obuz vă poate face praf. De dincolo, dinspre întinderea vastă de pământ, ce pare infinită, sau dinspre păduri, pot veni râuri gânditoare.

— Nu suntem pe Pământ, spuse Fontan. Ne găsim într-una dintre navele noastre cosmice. Aici, nu avem râuri gânditoare.

— E un spațiu virtual?

— Nu. Ne găsim într-un spațiu real, creat artificial. Nava noastră are formă de hiperboloid turtit, cu motoarele plasate în față, și poate duce aproape un milion de oameni. Aici e interiorul hiperboloidului, spațiu de deconectare, destindere și relaxare. Munții, pădurile și cerul, ce se întind la orizont, dincolo de câmpie, sunt simple holograme, o butaforie electronică foarte bine realizată.

— Am impresia că totul se află la mare distanță. Ce faceți aici?! se miră Ian.

398

Monede de Victor Martin

— Ne mai învârtim un timp în jurul planetei, să vedem cum decurg ostilitățile, dar oricare ar fi rezultatul finalului revoluției, suntem nevoiți să plecăm. Neavând nici un viitor, o rupem cu trecutul. îți vine să-ți iei lumea-n cap. Ce, asta-i lume?! Pădurea metalică se întinde tot mai repede.

— Asta înseamnă că a avut dreptate mătușa Ema când a spus că voi ajunge pe o navă cosmică.

— Venind de unde? întrebă Cris.

— Din capitala spațiilor virtuale, numite și grădini zoologice.

— Te-au ajutat cei 120 de conducători ai androizilor?

— Nu. Eu am dispărut de la seminarul unui profesor de socio-politică, unul David Horstik.

Ian povesti, cât putu de succint, cum ieșise dintr-o comă produsă de alcitrar clorotic, cum scăpase de terraformatorii disimulați în imagini, cum se înscrisese la cursuri, cum le frecventase și cum, la un moment dat, dispăruse, apărând acolo.

Auzindu-1, ce prezenți se prăpădeau de râs.

Cris Fontan îl lovi cu dosul palmei, peste față, pe cel ce se afla în spatele lui, aruncându-1 cât colo, făcându-i și pe ceilalți să-și înghită veselia.

— Are dreptate, spuse când se făcu liniște, profesorul Horstik există și se dispare de la seminariile lui. în tinerețe, le-am frecventat și eu. Sunt un fel de seminarii mai mult inițiatice decât socio-politice. Am fost dus acolo de un șef al trupelor antideșertificare. Nu se dispare așa ușor. Nu am reușit să dispar. Nici nu am vrut. Cred că asta s-a datorat și crizei, venită între timp.

— Ce criză? întrebă Ian.

— Pe vremea aceea, când eram mai tânăr și frecventam cursuri din astea, pe toată suprafața Pământului, s-a declarat criză. Criză economică, socială, politică, nu știu, o criză globală, ori-

cum. Norocul meu a fost că mi s-a emis o diplomă de sociolog. Asta m-a ajutat să reușesc pe drumul literaturii, să devin un fel de poet al națiunii. Fiind foarte cunoscut, într-o bună zi, am reușit să mă angajez scriptolog la primărie. Vorba vine „angajat"; am lucrat fără bani. M-a chemat primarul la el, la palat, și mi-a spus că are nevoie de un tânăr talentat, de nădejde, care să demareze scrierea unei serii de cronici. M-am declarat de acord. "Știi, mi-a spus primarul, mai cârpesc colo, mai iau de colo, mai pun colo, bugetul e aproape zero. Ne împrumutăm ca să trăim bine și, în concluzie, nu pot să-ți ofer decât o masă pe zi. Când pleci în documentare, ți-o dau sub formă de bonuri de masă neimpozitabile." "Bine, l-am întrebat, dar cu băutura cum rămâne?" „Știi, mi-a răspuns, e criză unanim recunoscută, iar sticla cu alcitrar va trebui să ți-o cumperi. Mâncarea e necesitate, iar

băutura o plăcere la care va trebui să renunți sau s-o înlocuiesti cu plăcerea mult mai înaltă de a scrie cronici și osnale la adresa-mi. Nu pot să-ți plătesc și obișnuita sticlă cu băutură." „Nu merge așa. Uiți că vorbești cu una dintre celebritățile orașului. Consiliul tău local nu știe că, pentru a face economie, trebuie să ai foarte mulți bani? Mai bine renunț la masa zilnică, decât la butelia zilnică de alcitrar clorotic. Când lumea e în criză, omul mai repede renunță la necesități decât la plăceri. Acestea îi mai rămân. Când sărăcesc, popoarele înalță catedrale, nu cultivă cereale. Oricând, oriunde, mâncarea e fudulie, băutura-i temelie. Mai ales atunci când te poți îmbolnăvi de ficat, la fel de bine, din cauza băuturii sau a alimentelor cu o deosebită încărcătură și combinație de E-uri. Când a reușit să legifereze o «taxă pe viciu», un ministru al sănătății, medicinei, familiei sau cum i-o mai fi spunând, a jubilat. Acum, actuala alianță de guvernare de stânga și mai puțin stânga jubilează la rându-i; specularea viciului altuia și accizarea la bău-

tură și tutun e deosebit de benefică și poate aduce bani pentru diverse alegeri. Cei cu taxa de viciu pot să mai stea și pe margine. Dacă vor să introducă măsuri discriminatorii, cum sunt compensările cu 90% a rețetelor celor cu pensii mici, să bine- voiască să bage mâna în banii medicilor, concretizați în fondul de sănătate, care numai de solidaritate nu e. Prostia a fost eradicată și au rămas în viață adepții prostiei. începi să prețuiești viața abia când se scumpește. Fie viața cât de rea, e mai bună-n țara mea. Bogăția nu te face om; doar ideea de bogăție. Nea- vând nici un viitor, s-o rupem cu trecutul!", m-am încins. "Bine, scrie toate astea ca și cum eu le-aș fi spus! a mormăit el."

-Și?

— M-am angajat, spuse conducătorul.

— Fără salariu?

— Fără. In cazul unui refuz, nu se iese viu din palatul primarului. M-au scăpat cei din forțele antideșertificare de el.

— Cred că individul e spion, spuse un alt subaltern, arătând spre Ian. Vă face să-i povestiți lucruri intime, care nu se spun. Nu se dispare așa ușor, iar dacă se dispare, nu se apare pe nava noastră.

— Asta hotărăști tu? se supără Fontan. Ce să spioneze aici? Nici mutră de terorist n-are. Unde să-l băgăm?

— Să-l băgăm la arest, sugeră subalternul.

— De ce?!

— Să ne lăudăm la conducere că am prins un spion.

Palma peste ochi, primită de la comandant, îl făcu pe cel de-al doilea subaltern să sară de pe scaun și să amuțească în poziție de drepți.

— Noi suntem conducerea, spuse Cris Fontan. E rău atunci când un conducător începe să se creadă centrul Pământului, dar, când și ultimul pârlit începe să se creadă așa, e catastrofal.

401

Monede de Victor Martin

— Nu-ți prea iubești subalternii, spuse Ian.

— Nici ei pe mine. Nu sunt de-al lor. Sunt unul dintre călătorii spațiali eșuați pe acest Pământ și scăpați cu greu din ghearele râurilor gânditoare. Am fost aproape un milion. Nu știu ce s-a întâmplat cu ceilalți; planeta asta e imensă. Am coborât cu sute de navete spațiale, dar nu ne-a reușit colonizarea. Cine s-ar fi gândit că vom da peste râuri gânditoare?

-Și?

— Și am rămas pe planeta asta, spuse Fontan. Am hoinărit un timp, apoi, de nevoie, m-am băgat, cum am povestit, în trupele locale de luptă antideșertificare. întâi m-am făcut sociolog, apoi am devenit poet de curte, cum am spus, la primar. N-am prea avut vocație. Insurgenții m-au salvat și m-au făcut comandant, iar eu, drept mulțumire, le-am promis că îi ajut să pună mâna pe nava mea, aflată în afara atmosferei terestre, de unde am venit cu naveta. Mi-au spus că nu prea au ei ce face cu o navă cosmică așa mare, că nu au personal calificat să o deservească, că au navele lor proprii de luptă, mai mici și mai eficiente, că au probleme mult mai grave pe Pământ. M-au trimis la cursurile lui Horstik cu gândul să mă

infiltreze ca spion în Primărie.

— Am vizionat și eu un episod asemănător, undeva, la marginea satului Imeru dintr-o grădină zoologică, spuse Ian. în final, astronautul venit cu naveta, a fost luat de râuri și dus la Oceanul-Sintetizor, spre a fi descompus și analizat. Numele Sue, Ana, îți spun ceva?

— E imposibil să ții minte două nume dintr-un milion. Nici nu cred că erau ai noștri, dar așa am pățit și noi; ne-au adunat râurile gânditoare. Ne-am lovit de lucruri pe care nu le înțelegem.

— Nu ai căutat să te întânești cu ceilalți? întrebă Ian.

— Ba da, dar nu am găsit pe nimeni.

402

Monede de Victor Martin

— Nava putea să plece între timp.

— Putea, că majoritatea echipajului a rămas la posturi, dar au primit ordin să aștepte, spuse comandantul. Când am obținut aprobare pentru o masivă teleportare psihică din partea celor 120 de conducători, fie-le numele în veci slăvit, am venit aici cu trupele de luptători antidesertizare. Mai bătrâni, ca și mine, cei din echipaj sunt, cu toții, aici. Mai facem două tele- portări masive, apoi plecăm.

— Ce interes ar avea cei 120 să dea aprobări dușmanilor?

— Ca peste tot, interese materiale. Dacă le duci o cantitate de nisip prelucrat, obții orice vrei.

— Unde vreți să plecați? întrebă astronautul.

— Unde vedem cu ochii. Poate găsim o planetă ca asta.

— Planeta de unde vin eu este foarte asemănătoare.

— De unde vii?! se miră Fontan.

— De pe un alt Pământ, foarte asemănător cu acesta, aflat în extincție, dar din cu totul alte motive. Dacă mă iei și pe mine, îți dau coordonatele. Nava lenticulară cu care am venit a eșuat în pădurile metalice.

— Deși semănăm, simt că există multe deosebiri între noi. De exemplu, dacă mă concentrez, aud la tine un sigur fel de bătăi ale inimii, ceea ce denotă faptul că aveți un sistem circulator sanguin mult simplificat, cu o singură pompă. Nu ești de-al nostru.

— Și a nimerit greșit, se băgă în vorbă subalternul care

luase palma peste ochi, riscând să mai ia una.

Cris Fondan se întoarse și se mulțumi să arunce priviri urâte. Speriat, Ian își mută privirile de la unul la altul, neînțe- legând comportamentul aberant, și le aținti asupra unei farfurii. Fără să mai ceară voie, se așeză pe un scaun, luă o bucată de came și o înfulecă pe loc. Cu aceeași repeziciune, mai înghiți trei bucăți, apoi se șterse de grăsime pe mâini și pe la gură, bând direct dintr-o sticlă un lichid albastru și cam leșios.

403

— Să mă scuzi că nu te-am invitat la masă, spuse comandantul.

— Tu să mă scuzi că m-am băgat neinvitat în mâncarea voastră.

— E greșeala mea. Pe moment, s-a umflat militarul din mine. Dacă ostilitățile n-ar fi fost pe sfârșite, ai fi fost deja mort. De acum încolo, va trebui să reclădim încrederea.

— Da, dar asta nu se reclădește pe ruinele neîncrederii, spuse Ian.

— Așa-i. Uitasem că ai frecventat cursurile lui Horstik. încrederea e o investiție de suflet. într-o societate bazată pe capital, orice investiție e salutară, dar trebuie să existe și o contrapondere; fără comuniști, capitaliștii se plictisesc.

— Da, dar se plictisesc concurând între ei, spuse Ian, înghițind încă o bucată de came.

— Da, dar concurența pornește de la o minimă egalitate de șanse, ceea ce, aid, pe acest Pământ, nu prea e valabil, spuse Cris.

— Deși nu ai reușit să dispari, se cunoaște și la tine faptul că ai frecventat cursurile socio-politice ale lui David Horstik. Totuși, nu înțeleg, ați fost învinși din cauza unor tulburențe spațio-temporale sau ați fugit pentru că pădurea metalică tinde să se întindă pe toată suprafața Pământului?!

— Cauza imediată a pierderii războiului este perturbarea continuumului spațiu-timp. Fluctuațiile sunt foarte greu de controlat. Oamenii noștri de știință mai

lucrează la stabilizarea trecerii timpului. Necazul e că savanții sunt interesați doar de ceea ce fac, iar eu sunt interesat doar de ceea ce fac ei. Se mișcă foarte greu. Nu cu mult timp în urmă, am trimis o echipă în trecut, să fure im dispozitiv energetic. Ce crezi că s-a întâmplat?

— Ce? întrebă Ian.

— Echipa a rămas blocată în trecut.

- Și?!

404

— Și nimic, spuse Fontan. Au trecut cele cateva mii de ani până la apariția noastră, iar arheologii unei grădini zoologice au găsit o casetă realizată în acele timpuri cu membri echipei trimise de mine. Amenințați de cine știe ce pericole sau prinși în ghearele timpului, cei patru membri ai echipei s-au filmat între ei, să lase ceva în urmă, peste milenii. în condițiile în care viitorul este perturbat, avem alte condiții de mediu, iar evoluția celor patru, trei bărbați și o femeie, e mai mult sau mai puțin aproximativă. Femeia, un ilustru fizician, ajunge, în noile condiții spațio-temporale, asistenta depersonalizată a unui profesor egocentric. Un colonel de aviație, inteligent și bun strateg, a ajuns un indolent cadru militar în retragere, locuind într-o barcă, andocată într-un port. Un istoric și ilustru paleontolog, bun cunoscător al multor limbi străvechi, s-a regăsit în prezent ca un mărunt profesor de engleză la emigranți. Nesuferind perturbații spațio-temporale majore, ultimul membru al echipei, un foarte bun executant, devine ce a fost, un militar depersonalizat. Niște ratați. Ideea e că trecerea timpului ideal, cel livresc, când e creat de scenarist, produce eroi. Trecerea timpului real, rareori face asta; tendința acesteia e mai mult de a crea nulități, o masă omogenă din care valorile ies în două moduri: adevărate, adică cele care au reușit să se înalțe deasupra propriei condiții, și false, adică cele care au fost minți te că și-au depășit condiția.

— Așa merg lucrurile, implacabil. Dintr-o parte în alta, timpul curge inexorabil. Cum curge timpul, ne consolăm cu gândul că nu ar putea fi nicicum altfel. Uneori, ne trezim cu speranța într-un viitor mai bun. Cu toții simțim,

chiar și pentru o secundă, mirosul libertății. Fiecare face ce vrea. Se formează și se destramă asociații. Se coagulează și se diluează grupuri de interese. Unii se găsesc în anumite organizații, alții în altele; totul e atomizat. Unii se găsesc în anumite dicționare, alții în

altele. Totul e pe simpatii și interese. Fiecare vrea să impună celuilalt punctul sau imuabil de vedere. Așa cum destinul membrilor echipei tale a luat-o în altă direcție decât cea așteptată, destinul omenirii o ia și el, la întâmplare, fără țintă, pe câmp. în condițiile date, cei care încă mai dictează, o fac cum se pricep ei mai bine. Unii gândesc trecerea timpului într-o limbă, alții în alta. E trendy așa, dar le iese un fâs. Unii o aduc la densitatea plumbului și ne rănesc, dând cu ea după noi, alții se inspiră din literatura cine știe căror popoare, îmbrăcând-o la second-hand. Cert este că, dacă te aștepți ca existența noastră să fie de un onirism organizat, de perspectivă, acesta nu e decât amalgam delirant. Timpul trece oricum. Noi, nu. Atunci, stai în cumpănă și gândești, ce rost mai are să mobilizezi atâția savanți și să trimiți echipe în călătorii temporale? Răspunsul ține de facilitatea demersului. Ce rost are să te chinui? Mergi cu ce ai, în timpul meschin ce ți s-a dat! Noi am inventat sintagme de tipul "merge și-așa", "merge oricum", "merge cu orice preț" sau "merge cu oricine". Merge și-așa, adică prost. Merge oricum, adică în orice condiții. Merge cu orice preț, adică doar să meargă. Merge cu oricine, adică și cu oameni de știință pe care i-a ocolit harul și i-a tamponat ambiția și obrăznicia. Mai ales că, în ultimul timp, aceștia, atâția câți mai sunt, s-au îndepărtat destul de mult de știință. N-au știut de la început ce e aceasta sau i-a părăsit imaginația? Cine știe? Cert este că peisajul cercetării științifice a scăpat de sub control și a luat-o după cei care și-au propus să strige mai tare. Acest strigăt disperat s-a concretizat într-un haos de nedescris: weblog- uri și reviste pe hârtie sau on-line foarte repede trecătoare, cluburi pe Internet, create pe criteriul simplei prezențe,

coterii de o clipă, premii fără nici o valoare morală etc. De frica rachetelor și călătoriilor în timp, novatorii cu orice preț au dat în partea cealaltă, a mimetismului. S-a mers pe schimbarea temâ-

ticii, nicidecum pe îmbunătățirea stilului sau îmbinarea ideilor vechi în idei noi. Prezența elementului tehnico-științific nu este suficientă, dar este necesară. Nu poți face lucrurile doar cu zâne, spiriduși sau gnomi. îți sunt necesare și câteva elemente științifice, măcar de formă. Aici intervine imaginația; elementele de știință trebuie să fie fantastice; originale și fantastice, negândite de altcineva. în rest, totul e text; sau ar trebui să fie. Din păcate, am întâlnit teoreticieni de ocazie, care încurajează forma ca fond. Puțin îi doare pe ei dacă tot ce promovează e știință sau nu. Are cercetarea formele imaginarului? Atunci merge. Nu are rost să-și bată ei capul. Ambalajul contează. După mai mulți ani, se constată că pleiada de "neică nimeni" îngroașă rândurile inginerilor, medicilor, profesorilor sau ci- bemeticienilor fără vocație, iar noi începem să ne întoarcem la valorile clasicizate de trecerea timpului. Fenomenul e ciclic; avem medici, ingineri, redactori sau profesori, care se cred cercetători. Toți vor să fie oameni de știință doar ca să câștige mai bine. Nimeni nu întreabă, de ce? Sclavii prezentului și ai încurajărilor de circumstanță, toți se întreabă "Cum facem?". Pe nici unul nu îl interesează evoluția lui ulterioară. Mințindu-se că sunt buni, nu le vine deloc comod când le spui că se autoa- măgesc. Vor să fie înainte de a deveni. Și ce frumos îi mint mentorii lor! Și cât de interesat! Privită din orice fel de viitor, cercetarea actuală este într-o continuă antichitate. Antichitatea în care a eșuat, în timp, echipa ta. Prin ceea ce a făcut, aceasta a schimbat continuum-ul spațio-temporal al lucrurilor, iar o eventuală altă evoluție reală va da o pleiadă de profesori, de emigranți, secretare tarate, agricultori la poliție, colonei în bărci, vânzători de vopsele, redactori la rubrica diverse, chirurgi sau vânzători de tehnică de calcul. Ăsta e un alt

fel de Pământ; o structură paralelă.

— E ceva în ceea ce spui și sunt complet de acord. Orice eli-

mini din organism, prostia rămâne.

— Da, dar, pentru a deveni celebru, trebuie să fii consecvent, spuse Ian. Consecvent în a nu face nimic în sensul ăsta. Cred că e prea multă invidie. Invidia este drogul care nu costă nimic, dar care te poate costa viața.

— Ai idee ce cauți pe aici?

— Inițial, am căutat colega cu care am eșuat pe acest Pământ, dar am încetat să cred că o voi mai găsi.

— Orice e posibil până se întâmplă, spuse Cris Fontan. Până atunci, va trebui să te adaptezi la lumea noastră. Nu ai de ales; trebuie să trăiești aici. Nu m-am mai distrat așa de la începutul Revoluției. Simt că mă îngraș. Nu-mi trebuie salariu mărit, nu-mi trebuie salam ieftin, nu-mi trebuie nimic. Ești dulce, domnule! Vino să te pup!

îl prinse pe Ian în brațe și îl sărută pe amândoi obrajii, bă- tându-1 frățește pe spate.

Izbit de mirosul dezagrabil de alcool, emanat de comandant, Ian ținea capul într-o parte, privindu-i pe cei dimprejur, pe rând, contrariat și speriat totodată, nemaiînțelegând nimic.

Se lăsă o liniște de mormânt, iar când explodă bomba, toți cei prezenți se împrăștiară, bucăți însângerate, amestecate cu pământ, pe toată câmpia.

Doar Ian Nicer se adună din fragmente disparate, într-un nou întreg, și o luă la fugă, nici el neștiind încotro.

Câțiva organizatori ai atentatului îl alergară până îl obosiră, îl prinseră, îl dezbrăcară și îl introduseră într-una dintre capsulele de menținere a parametrilor fiziologici în limite normale. Urcară capsula într-un autovehicul și o duseră la nivelul 4 al navei, care funcționa ca spital de urgență.

îi introduseră un program la întâmplare și părăsiră incinta.

XXIII

Programul începu din momentul în care, cuprins de o veselie nejustificată, Ian Nicer coborî în subteran, împreună cu Amalia Standvic, pentru a se urca în vehicul și a merge la sala de curs a profesorului David Horstik, unde nu mai avea să ajungă vreodată.

Dispăru din nou, nimerind, singur, într-un părculeț al orașului, dar nu în mijlocul unui schimb de focuri, așa cum știa că i se întâmplase prima dată.

O luă la întâmplare pe alei, iar când fu arestat, nu mai fu bătut cu bestialitate, cu picioarele și paturile armelor, de niște insurgenți nebuni.

Mirat, speriat, văzu că nu dispare din nou, ci este condus spre o clădire impunătoare. Fu plimbat de escortă pe culoarele întortocheate ale acesteia și, în final, fu împins într-o încăpere imensă.

în spatele unui birou, la mai multe zeci de metri de ușă, se găsea un individ șters, îmbrăcat într-o uniformă ciudată, cu multe zorzoane.

— Vă rog să-mi prezentați actele! spuse birocratul.

Instinctiv, Ian duse mâna la buzunarul din spate al hainei și scoase un portofel. Nu știa că se află așa ceva, exact acolo. Scoase o carte de identitate, o întoarse pe toate fețele, dar nu apucă să o cerceteze mai bine; birocratul îi făcea semn să i-o dea.

Străbătu cele câteva zeci de metri și, la un semn al individului de la birou, se întoarse înapoi, lângă ușă. închise portofelul și îl puse la loc, în același buzunar.

— Acest act de identitate nu e valabil, spuse salariatul, învârtind dreptunghiul de plastic pe degete și cercetându-l pe ambele fețe, în mod repetat. Orașul Heriks, unde v-ați născut, nu există încă.

— Cum adică?! Sugerați că vin din viitor, că orașul nașterii mele n-a fost încă edificat?

— Nu sugerez nimic. Nu intră în fișa postului să sugerez eu ceva. Afirm.

— Afirmați degeaba, se enervă Ian. Nu aveți cum ști ce se va întâmpla în viitor.

— Ba avem. Planul de sistematizare e întocmit pentru câteva mii de ani, de acum încolo.

— Nu vorbim de planul de sistematizare al unuia sau altuia dintre orașe, ci de firul temporal.

— Nu mă înveți dumneata ce să vorbesc, se enervă birocratul.

— Nu cred că acea carte de identitate cuprinde datele mele. Nu am avut timp să mă uit. Haina asta, în care se găsea portofelul, mi-e străină. Am primit costumul de la Ema Standvic, care era infirmieră, cu rol de a-mi face injecții de dezintoxicare, după ce am inhalat, involuntar, alcitrar clorotic. A încercat să mă ajute să dispar și să ajung pe nava mea. Eu știu că aceasta s-a făcut praf. Nu puteam să ajung decât pe o altă navă, a unor trupe antidesertizare. Cine știe? E posibil ca totul să nu fie decât un vis, iar eu să fiu, în continuare, într-o capsulă de menținere a funcțiilor vitale în valori normale ale parametrilor medicali. Injecțiile mătușii Ema aveau, poate, rolul și de a mă scăpa de percepția unor imagini foarte veridice, menite să-mi sugereze o altă realitate. înainte de a ajunge în această încăpere, am fost bătut crunt de niște insurgenți. Am nimerit drept în mijlocul unui schimb de focuri. Activiștii antidesertizare au format o adevărată armată. Au fost înarmați și sinistrații re-

zultați în urma distrugerii satelor, la trecerea râurilor de informații. E un haos care se va întinde până dincolo, în lumea oamenilor adevărați, construiți pe bază de siliciu. Nimeni nu mai deține controlul.

— Liniștește-te! Nu te bate nimeni. Deținem controlul absolut. Terraformatorii noștri de opinie, cei care te-au adus aici, au grijă de tot.

— Mă bucur că nu sunt tratat cu ostilitate, spuse Ian. La început, orbită de idei preconcepute și de sentimente contradictorii, și Amalia Standvic m-a perceput ca pe un

om primitiv din spațiile virtuale. A crezut că sunt una dintre maimuțele care participă la deșertificare. îmi amintesc de prima noastră întâlnire, la ea, în grădină. Nici nu am atins-o. Nici n-aș fi avut cum. Nu mă încingeam deloc. Am lăsat-o să mă dezbrace. Când m-a văzut, s-a speriat de moarte. A făcut un efort supraomenesc, dar nu mă încingeam. Cu toate că privirea ei are proprietăți hipertermiante normale, n-a reușit nimic. A crezut că sunt un animal, cum se văd în cărți poze de ființe, din astea, primitive. A crezut că nu sunt un bărbat în adevăratul sens al cuvântului, ci un mascul al unei specii dispărute de hominide inferioare. Mulți nici n-au citit despre acestea. Eu am răsfoit mai multe enciclopedii. Nimeni nu vrea să creadă că sunt din altă parte, un extraterestru, că nava mea a eșuat în încercarea de a asoliza aici. Am povestit, oricui a vrut să mă asculte, cum m-am făcut astronaut, cum am plecat în expediție, descriind zborul și minunatele peisaje interstelare. Și mătușii Ema i-am expus, cu lux de amănunte, căderea și drumul chinuitor prin jungla metalică. La impactul cu solul, m-am trezit la infirmerie, unde, pentru o gripă banală, am fost introdus într-o carcasă izolatoare. Pe navă, astfel de carcase funcționează ca niște medici totali, pun diagnosticul, administrează antibiotice, analgezice, antiinflamatoarele sau ce mai e nevoie, reglează programul

de somn sau de veghe. Această carcasă, cu proprietăți antișoc, m-a salvat. Nu am avut nici o rană. Am luat cele auzite ca pe o poveste frumoasă.

— Nu cred că e posibil așa ceva. Cred că ești terraformator scos la pensie. Terraformatorii de opinie sunt recunoscuți pentru imaginația cu care țes povești uluitoare. Știm cu toții că oamenii superiori nu pot să zboare.

— Nu sunteți plătit să aveți păreri proprii.

— Nu e părerea mea, spuse funcționarul. Scrie aici.

— S-or fi purtat frumos cu mine din cauză că m-au luat drept terraformator.

— Nu. E felul lor de-a fi.

— Atunci, le mulțumesc, spuse astronautul. Sper ca imaginile să devină trecătoare. De când mi-au băgat în cap un dispozitiv electonic miniatural sau mi-au indus vreun virus informațional, nici eu nu mai știu ce vorbesc. Am ajuns să port dialoguri cu tot felul de fărâme de moarte. Spun cuvinte al căror sens nu-l cunosc. Am coșmaruri. Faptul că văd încă imagini în jurul meu e o consecință firească a faptului că nu m-am obișnuit cu implantul cranian. Cineva se distrează pe seama simțurilor mele. Mătușa Ema spunea că dispozitivul mă ajută să văd lumea așa cum e, să am o percepție pozitivă, obiectivă, asupra a tot ce se întâmplă într-o grădină zoologică sau un oraș, cum este acesta, iar eu văd lumea distorsionat.

— E înfiorător ce îmi povestiți. Nu se poate întâmpla așa ceva în orașul nostru. Terraformatorii nu se ocupă cu implanturile craniene.

— Atunci cine?!

Ian se apropie cu pași repezi de birou, să vadă cu ochi lui, iar funcționarul, speriat, se ridică în picioare, îi făcu semn cu palma să se oprească și îi spuse să se întoarcă la loc, lângă ușă, lucru pe care astronautul, resemnat, îl făcu.

412

Monede de Victor Martin

— Ce aveți?

— Circulă o gripă urâtă prin oraș, spuse birocratul. Chiar dumneavoastră spuneați ceva în acest sens, că ați fost băgat într-o capsulă de supraviețuire pentru o gripă banală. Mă ia cu frig. Nici o gripă nu este banală. După ce pun mâna pe actele cuiva, mă spăl cu un dezinfectat puternic.

- A?!

— Deci, domnule Aceran...

— Pardon?! crezu Ian că nu aude bine.

- Ce?

— Ați zis Aceran?

— Da, întări funcționarul, Boris Aceran. Scrie pe cartela de identitate. Aveți și poza. Sunteți ametit de tot. Nu știți nici cum vă cheamă.

— Mă cheamă Ian Nicer.

— Serios? înseamnă că s-a comis o confuzie.
— Mai mult ca sigur, spuse astronautul.
— Dati-mi actul de identitate adevărat! ceru birocratul.
— Nu am.
— Ia stați!
Salariatul căută într-un catastif și se opri cu degetul pe unul din numele trecute acolo.
— Ați făcut o școală de socio-politică la profesorul David Horstik?
- Da.
— Asta spune multe.
— Oare?! se miră Ian. De ce?
— Pentru că au fost abrogate toate legile vechiului regim, nefiind votate altele, vi s-au întocmit documente de bun cetățean și vi s-a dat un spațiu, să puteți începe o activitate comercială. Se pare că e adevărat ce spuneți; sunteți extraterestru. S-a ținut cont de faptul că trăim pentru a munci, noi nu muncim pentru a trăi. Ce ați vrea să faceți?

— Dacă s-ar putea, aș vrea să mă întorc acasă, pe planeta mea.
— Nu se poate, spuse salariatul.
— Așa mă gândeam și eu.
— Ce afacere ați vrea să porniți?
— Mă gândesc să mă apuc de pictat, spuse Ian.
— Asta nu e afacere. E distracție.
— Pot să deschid o galerie de artă și să mă apuc eu însumi de pictat. Cu puțin efort, pot deveni un pictor celebru. Nu va fi greu de observat că, trecând drept artist străin, adică extraterestru, tablourile mi se pot vinde foarte bine. Dau interviuri plătite la televiziuni și, dacă am puțin noroc, sunt primit chiar și de președintele celor 120 de conducători ai planetei. Voi exersa mai multe limbi autohtone și mă voi înțelege bine cu toată lumea. Dacă voi câștiga destul de mult, mă voi implica în activități din ce în ce mai diverse. Poate chiar și în industria ecologică. Ia, gândiți-vă la sloganul: „Cetățeni, să construim o industrie

mare, dar frumoasă, industria aerului curat!"

— S-a perimat acest îndemn, spuse birocratul. Ușor deformată de urechea șefului Pământului, conducătorul celor 120, fraza e totuși adevărată; nu știe nimeni cât de populată e sau, mă rog, va fi planeta. Tot ce știm posedă încărcătura semantică a vorbelor profesorului David Horstik. Potrivit acestora: e mai ușor să veghezi pentru a nu se întâmpla nimic rău, decât să faci în așa fel încât să se întâmple ceva bun, spuse birocratul, arătând spre portretul președintelui celor 120, aflat pe peretele din spatele său.

— Zâmbetul președintelui îmi aduce aminte de Angela. Acesta zâmbește la fel. Surâsul său enigmatic a început să mă obsedeze încă de la intrarea în această încăpere. Parcă visează cu ochii deschiși. Dacă voi reuși să devin perfect integrat în această altă societate, pictor cu renume, om cu familie, mustăți

și mulți copii, e posibil să înțeleg și umorul proliferat de locuitorii acestei planete.

— Ce e așa greu de înțeles?

— Nu înțeleg de ce este luat peste picior un tip atât de simpatic, cu fraze de tipul: "un conducător, fie că poate, fie că nu poate să-și înghită poporul, tot la gastroenterologie ajunge", se aprinse Ian. Nu înțeleg de ce, după o operație de colecist, șeful celor 120 trebuie băgat într-un vehicul blindat, să nu se strice. Nu înțeleg de ce a trebuit să se afirme chirurgii, când l-au închis, prin a uita în el un glonte, o foarfecă, o pensă, ceva. Cum vine aia "după operație, șeful celor 120 și-a reluat alimentația, dar poporul, nu."? Nu înțeleg de ce se afirmă prin gazete că, orice ai spune și oricui, toată lumea de aici se simte jignită și, ca ripostă la armata asta de ziariști, trebuie să se înființeze mai multe grade de ziariști în armată. Nu înțeleg de ce e nevoie să se înființeze un post de ministru al apărării poporului de el însuși.

— Ca absolvent al cursurilor lui Horstik, ar trebui să fii familiarizat cu chestiile astea.

— Știu, dar acolo era puțin altfel. Acum, după tot ce s-a întâmplat cu mine, dispariţiile astea misterioase și celelalte, nimic nu mi se pare a mai avea vreo anvergură cosmică, ci, mai degrabă, comică. Nereușind să răspund la un număr așa mare de întrebări, încep s-o iau razna. încep să uit că am făcut cursuri de socio-politică la Universitate.

— Poți renunța la ideea unei vieți tihnite, la pictură, mustăți, nevastă și mulți copii pentru a te înscrie într-un serviciu secret, spuse funcționarul. Am auzit că, în serviciile astea, se dispare.

— M-am săturat de dispariții.

— Orice apariție implică o dispariție. Ca să fii undeva, într-un anumit moment, trebuie neapărat să nu fii în altă parte. îți pot emite o legitimație în cadrul F.O.T.

— Ce e asta? întrebă Ian.

415

Monede de Victor Martin

— Forțele de orientare turistică. Vei putea să-ți faci relații la niveluri înalte ale Puterii. Vei putea preda cunoștințele socio- politice acumulate. Totul îți va fi favorabil. Uite, ai aici regulamentul și codul de funcționare ale acestor „forțe"! Nu va trebui să te chinui, plimbându-te prin pădure, cu șevaletul sub braț, sau căutând să prinzi pe pânză vreun zâmbet obsedant. Vino mai aproape!

Ian făcu mai mulți pași, până dincolo de mijlocul încăperii, când fu oprit.

— Ajunge. Nu te apropia prea mult!

Meticulos, birocratul scoase un aparat de fotografiat, îi regla distanța, luminozitatea și ceilalți parametri. Poza făcută astronautului extraterestru o lipi pe o legitimație, completă datele și o puse într-o cutie, alături de o insignă, broșura regulamentului și codul de funcționare a „forțelor de orientare turistică". Agăță cutia de vârful unei prăjini telescopice, din fibre de sticlă, și o întinse spre astronaut. Acesta luă cutia și o întoarse pe toate fețele; nu avea nici un chef s-o deschidă.

— Și acum? Acum ce fac? întrebă Ian.

— Faci ce vrei. Ești liber. Am terminat cu tine. Ți-am făcut de lucru. Poți pleca.

Birocratul se cufundă în actele sale, iar astronautul, văzând că nu mai e băgat în seamă, se întoarse, părăsi incinta și o luă, la întâmplare, pe coridoare, blestemându-i pe terraformatorii care îl aduseseră până acolo și îl lăsaseră singur.

Se opri, deschise cutia, cercetă cu atenție actele ce îi fuseseră emise și le puse în buzunar.

— Faptul că la acest serviciu secret se dispare nu-mi mai creează o așa accentuată stare de beatitudine, își spuse cu glas tare.

— Nu e vorba de nici o dispariție aici, auzi vocea unei femei.

416

Monede de Victor Martin

Venind din spate, aceasta îl apucă de mână și îl trase spre o ușă, intrând într-un hol imens, circular.

Uimit, Ian se întoarse și o văzu pe Angela Noistec, îmbrăcată în uniforma temoizolatoare a navei, cu ghete ușoare în picioare și armă laser pe umăr.

— De unde ai apărut? întrebă Ian.

— N-am apărut de niciunde. Am fost tot timpul aici.

— Aici, unde?!

— Aici, pe nava noastră, răspunse Angela. Te urmăresc de ceva vreme. Dintr-un motiv sau altul, n-am putut să te contactez. Ăștia au impresia că ne-am țăcănit.

— E posibil. Eu nu mă găsesc pe nici o navă, ci pe culoarele capitalei spațiilor virtuale ale oamenilor primitivi.

— Uită-te mai bine!

— Da, ai dreptate, spuse Ian. Nu am intrat aici.

— Ba da. Ăsta e holul circular al cabinelor echipajului. Privește hublourile! Vezi stelele?

— Chiar. Ce chestie!. Ne aflăm în hăul cosmic. Mă bucur că ne-am reîntâlnit. Te pierdusem. M-am intoxicat cu vapori de alcitrar clorotic și am început să te percep ca pe o simplă imagine.

— Asta e din cauză că ai fost scos din capsula de supraviețuire la opt ore după ce m-au scos pe mine. Nu ai avut timp să-ți revii, spuse femeia.

— Nici acum nu sunt sigur că mi-am revenit. Poate că

am făcut doar un pas într-o nouă realitate.

— în principiu, cam asta afirmă și psihiatri navei cosmice. Nu vor să accepte faptul că noi doi am trăit o experiență comună, că avem aceleași amintiri. Până la un punct.

— Până în punctul în care Ema Standvic s-a apucat să-mi facă injecții într-o cameră aseptizată, salonul unui spital de dezintoxicare sau cine știe ce, spuse astronautul. Uite, costu-

mul ăsta, cravata, pantofii, cămașa, le am de la ea. Mi-au făcut și un implant la cap, să mă scape de imagini.

— Ce fel de implant?

— Cum ți-am spus, un implant cranian electronic, care să mă facă să văd lumea așa cum e. Nu știu cine le permite să se joace cu simțurile oamenilor. S-au prins că am așa ceva în cap?

— Cine? întrebă Angela.

— Medicii navei.

— Nu, nu au depistat așa ceva.

— Atunci e o minciună sau a fost un implant ce induce o percepție pozitivă a tot ce există, dar numai într-o grădină zoologică, spuse Ian. Nu cred că e vorba de simțurile oamenilor, ci doar de perceperea obiectivă a tot ce există, iar ce există e haos total. Conducerea acelui Pământ e pe cale de a se dizolva. Din grupuri izolate de insurgenți, activiști antideșertizare, s-a format o adevărată armată. Au fost înarmați și sinistrații rezultați în urma distrugerii satelor, la trecerea râurilor de informații. E un haos care se va întinde până dincolo, în lumea oamenilor adevărați, construiți pe bază de siliciu.

— Cum de ești îmbrăcat așa?

— Costumul îl am din capitala teritoriilor primatelor inferioare. Mi-au dat și legitimație de membru EO.T.

— Ce e asta? întrebă femeia.

— Forțele de Orientare Turistică.

— Ciudat. Asta e o intromisiune a imaginarului în real.

— Nu e nici o intromisiune, spuse Ian și îi arătă legitimația. E un serviciu secret, după cum spunea

birocratul primăriei. Presupun că, fiind un serviciu secret, nu e nevoie să port uniformă.

— Ce i-a făcut să-ți emită legitimație de agent secret? Ce specializare ai?

— Cred că specializare de sociolog.

îi povesti cum îl dusese Amalia Standvic la cursurile de socio-politică ale profesorului David Horstik, unde exista posibilitatea să dispară, apoi îi povesti cum, până la urmă, dispăruse, apărând pe o navă cosmică a insurgenților antidesér- tizare în formă de hiperboloid turtit, menită să transporte un milion de refugiați de război. Totul i se păruse supranatural acolo, de la comportamentul aberant al lui Cris Fontan până la explozia din care supraviețuise numai el. în acest „spațiu real, creat artificial", explozia trebuie să fi fost doar un vis. Interiorul hiperboloidului, spațiu de deconectare, destindere și relaxare, cu munții, pădurile și cerul, ce se întindeau la orizont, dincolo de câmpie, era compus din simple holograme, o butaforie electronică foarte bine realizată.

— Să lăsăm poveștile, i-o tăie Angela. Ne presează timpul. Secundul ne așteaptă în cabina mea.

— Care secund? Secundul cui?

— Căpitanul secund al aerodinei noastre, Augusto Lish? După ce mi-am dat seama că ne aflăm pe navă și nu în altă parte, m-am hotărât să povestesc cuiva despre halucinația noastră comună. Cel mai indicat mi s-a părut secundul, care e și șeful nostru direct pe linie tehnică. L-am invitat în cușeta mea și i-am destăinuit tot ce ni s-a întâmplat pe falsul Pământ, rugându-1 să ia legătura cu superiorii, să devieze traseul spre alt obiectiv. E singurul care are încredere în spusele noastre. Și el crede că noi doi aducem un avertisment demn de luat în seamă.

— Care noi?! se miră Ian.

— Eu și cu tine.

— Eu nu am averizat pe nimeni de nimic.

— Da, dar experiența noastră comună indică foarte clar faptul că nu are nici un rost să coborâm pe acest Pământ și să ne lovim de un nod al sistemului energetic de înaltă

tensiune.

Știm că există o rețea electrică aeriană, un înveliș de cabluri și noduri invizibile, spuse Angela.

— Sunt sigur că am trăit viitorul și ar fi bine să nu coborâm pe varianta de Pământ pe care o vom întâlni.

— Și eu sunt sigură. Fiecare duce cu el un pachet de informații, iar noi doi ducem același pachet.

în drum spre cabina Angelei Noistec, observară mișcări de trupe, dar nici unul dintre purtătorii de arme nu era îmbrăcat în uniforma echipajului navei. înarmați până în dinți, soldații purtau pe ei niște uniforme ciudate, combinații între designul Evului Mediu pământean, cu nuanțe coloristice de maro, verde și galben, art deco, cu desene zigzagate, aplicate, până la genunchi, pe indispensabilii bufanți, vârâți în niște cisme butucănoase. Mulți se ascunseseră în cabinele din jur și stăteau la pândă, cu trapele deschise; în interiorul acestora, Ian și Angela vedeau ochi scânteietori, plini de ură, și țevi de pușcă îndreptate spre ei.

Erau pete de sânge peste tot și, din loc în loc, câte un cadavru îmbrăcat în uniforma echipajului navigant sau serviciului tehnic.

— Nu vă fie frică, îi întâmpină Augusto Lish. Sunt terrafor- matorii mei de asalt. Am întâmpinat rezistență. Fără ei, nu pot să realizez un puci real și să împiedic nava să coboare pe Pământ.

— Ce fel de secund ești? întrebă Ian, stăpânindu-și cu greu repulsia. Uniforma ta e la fel ca acelea ale oamenilor de pe navă, dar comanzi terraformatori de asalt.

— Cred că v-am spus, sunt o extrapolare a terraformatoru- lui de asalt Augusto Lish.

— Hm! Cum adică?!

— Adică o extindere ipotetică, pe baza unui raționament prin analogie, a unei noțiuni de la un domeniu la altul, o tre-

cere de la o idee la alta, mai complexă, cu o sferă mai largă, generalizatoare, spuse Lish.

— Nu înțeleg nimic.

— Dacă îți spuneam că sunt rezultatul unei operații de determinare a unei serii de valori ale unei funcții pentru valori situate în afara unui interval de valori cunoscute, înțelegeai mai bine?

— Nu, recunoscu Ian.

— Vezi?

— O clonă, un produs de biosinteză.

— Nid pomeneală, spuse Augusto. Clonarea se face pe model genetic, iar eu am folosit extrapolarea psihică. Sunt o extindere ipotetică a noțiunii de terraformator de asalt de pe un alt fel de Pământ.

— Arăți ca secundul navei nostre, dar pari mai tânăr.

— Din cauza mulțimii de turbulențe temporale, sunt doar cu puțin mai tânăr.

— Turbulențe care te pot îmbătrâni sau întineri, spuse Ian.

— Te-ai prins. Suntem înaintea asolizării și producerii catastrofei. Vreau să preîntâmpinăm această catastrofă. Dacă nu reușim, ați văzut cu ochii voștri ce se va întâmpla. Misiunea mea e să asigur un continuum spațio-temporal cât mai normal și nici voi să nu vă faceți praf. Nu vreau să sufere nici rețeaua de alimentare cu energie, la un eventual impact cu nava voastră.

— Suntem de partea ta, spuse Ian. Nici noi nu vrem să coborâm. Intr-un articol citit într-o revistă științifică de pe Pământul unde am ajuns, în urma accidentului, se lansa ipoteza interacțiunii vehiculului nostru cosmic cu un nod energetic de înaltă tensiune din rețeaua electrică, învelișul de cabluri al planetei. Nava se poate rupe în bucăți și se poate împrăștia, pe mai multe zeci de kilometri, în jungla de metal.

— Asta e varianta oficială, hipnoză colectivă indusă

electromagnetic, spuse Lish. în realitate, farfuria asta zburătoare poate fi lovită și de un fulger.

— Deci suntem de acord că vom trece mai departe.

- Sigur.

Dădu ordin terraformatorilor să iasă din cușetele în care se ascundeau, să se asigure că nu mai e nimeni, să se urce în cele paisprezece lifturi așezate în jurul holului circular, să coboare la nivelul punții de comandă și să preia conducerea. Prin forță, dacă era nevoie.

După un timp, când considerară că misiunea s-a încheiat, cei trei coborâră pe o scară de serviciu, pe urmele soldaților, dar nu ajunseră decât Ian și Angela. Augusto Lish se făcuse nevăzut.

— Ce se întâmplă?! se miră astronauta.

— Cred că au greșit nivelul. Cine știe unde au ajuns. Nici urmă de luptă.

— Dar Lish? Era cu noi.

— Uite-l acolo! arătă femeia.

îmbrăcat în uniforma de căpitan secund, așezat cu spatele spre cei doi nou veniți, împreună cu șeful său și mai mulți ofițeri, Augusto Lish era aplecat asupra unor planșe așezate pe o masă.

— Ce căutați aici? se răsti un locotenent la Ian și Angela. Personalul tehnic nu are ce căuta pe puntea de comandă.

— Ăștia au scăpat de la un bal mascat, spuse un altul, arătând spre costumul lui Ian.

— Eu i-am chemat, spuse Augusto Lish. După câte am auzit, au lucruri interesante de spus.

— Sigur că m-am făcut bine, se trezi Ian spunând.

— Și eu mă bucur că te-ai făcut bine, spuse Lish, dar nu știu să te fi întrebat cineva despre asta.

— Straniu. Cineva trebuie să mă fi întrebat. Acum cinci minute, împreună cu noi era o copie a ta, creatură cu metabolism pe bază de siliciu, comandant al unor trupe de terraformatori de asalt, variantă puțin cosmetizată și întinerită.

La unison, cei prezenți izbucniră în râs, relaxându-se și uitând pentru o clipă cât aveau de lucru.

— Nu pari complet restabilit, spuse Augusto. Poate că era mai bine să nu fiți scoși din capsule, să mai fiți menținuți un timp în convalescență. Să chem un medic?

- Nu.

— Poate ar fi mai bine să ne spuneți de ce credeți că nu e oportun să asolizăm pe astrul aflat în fața noastră?! Faptul că ați avut aceleași viziuni în timpul petrecut în capsulele de menținere a vieții e prea puțin.

— E puțin, dar e deajuns, spuse Angela. O mulțime de oameni își amintesc crâmpeie din vieți anterioare. Noi, eu și Ian, ne amintim ceva, ce se va întâmpla. Faptul că ne amintim amândoi deodată același viitor arată că acesta există, că se va întâmpla chiar așa, cum spunem. Ce nu vă este clar?

— Și dacă ar fi așa, nu ne putem asuma nici un risc. Oricâte iluzii ne-am face, nu ne putem întoarce acasă. Nu avem destul combustibil. Și sursele de energie alternativă sunt pe sfârșite. Fără să ne putem explica de ce, am ajuns prea departe. Planeta către care ne îndreptăm prezintă toate semnele că se poate supraviețui pe ea. Și să vrem, nu ne putem întoarce din drum. Nici mai departe nu putem trece. E posibil să nu mai avem o a doua șansă. Sunt semne că putem duce aici un trai decent.

De niciunde, din ce în ce mai tare, prin incintă începu să curgă o melodie.

— Ce e asta?! întrebă Ian.

— O melodie, spuse Augusto.

— Știu. Am mai auzit-o. E „Departe mi-am găsit măsura" de Leon Grimsky.

423

Monede de Victor Martin

— Nu se numește așa, spuse căpitanul secund. E „Departe mi-am pierdut măsura". Și nu e de nici un Leon Grimsky. Nu există așa ceva. E muzică ambientală produsă de planeta către care ne îndreptăm.

— Pot eu să te contrazic?

— Poți, dar n-are nici un rost.

— Ce se întâmplă cu noi?! se miră Ian, încercând să se

ținã pe picioare. Ce e asta? îmi răsună în urechi, dar, cumva, din interior spre în afară.

— E alt fel de muzică, constată Angela.

Luând poziție de drepți, cei prezenți se concentrau să asculte. Tuturor li se părea că sunt mutați, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor. Li se părea ceva concret. Când era atacată partitura, nu-și mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integrați total într-o partitură conceptuală, combinarea graf-urilor fiind mult mai complexă și mai profundă decât sugestia vizuală.

— Ne descompunem, spuse Angela.

Ian îi aruncă o privire fugară și, răspunzând la cine știe ce întrebare nepusă, îi spuse că își propune să lase dracului filozofiile socio-politice și să se concentreze în sensul împiedicării înaintării navei către planetă. Era clar că nimeriseră într-o buclă-spirală temporală.

— Sfârșitul e un început prost, i se păru că aude vocea lui Augusto Lish. Nu-și dădea seama prea bine.

— Care Augusto ești?

— Nu are importanță, răspunse interlocutorul. Coborâm. In memoria mea figurează faptul că vom fi invitați să aterizăm pe o platforma din mijlocul unei jungle metalice. Deși în adâncul ființei mele de siliciu sunt un om al locului, mi-a plăcut numele șefului vostru și l-am păstrat. în lungile peregrinări de terraformator, am retrăit episoade din viața lui Lish, inclusiv

episodul catastrofei. în unele amintiri, m-am întâlnit cu voi doi. Bine că v-am recuperat. Vă credeam pierduți.

— Cum adică?

— Adică are și starea asta de comă avantajele ei; unii încep viața și altii o continuă.

Zâmbind larg, le strânse călduros mâinile și dădu ordin să fie arestați.

Luați pe sus de gărzi, Ian și Angela, fură împinși într-un lift și urcați la nivelul 8, care funcționa ca spital de urgență. Dați pe mâna cadrelor medicale, prizonierii se

uitau unii la alții, neputincioși. încercau să țipe și să se zbată, dar nu puteau face nicio mișcare și nu reușeau să scoată vreun cuvânt.

— Psihiatrii îi consideră periculoși pentru continuarea misiunii și dispun să fie puși în două cuve de supraviețuire până ajungem pe sol, îl auziră pe medicul de gardă.

Medicul făcu semn militarilor să plece și imobiliză mâinile și picioarele prizonierilor.

— Vă pot ajuta cu ceva? întrebă asistenta.

— Nu. Mă descurc. Le-am indus o stare de boală, ca și cum ar avea gripă, cu temperatură, amețeli, dureri musculare, de cap și de gât, usturimi de ochi, ganglioni inflamați și dureroși etc.

— N-ar trebui să spuneți asta de față cu pacienții, zise asistenta injectându-le soluțiile de pe desfășurător. E periculos.

— Nu e deloc periculos. Noi construim această lume. Ne putem permite orice, spuse medicul.

închise capacele cuvelor de menținere a funcțiilor vitale în limitele normale ale unei come induse, îi branșă pe cei doi la perfuzii și reglă timerul astfel încât, la revenirea valorilor fiziologice normale, să fie anunțați. Scoase câteva monede de sticlă din buzunarul halatului, le plimbă pe la nasul subalternei și o îndemnă să se servească.

Asistenta ronțăi două discuri de sticlă, zâmbi și-1 însoți pe medic în cușeta de simulare sexuală, în cealaltă parte a culoarului.

XXIV

Căpitanul secund Augusto Lish puse deoparte înregistrarea video în care medicul de gardă îi așeza pe Ian și Angela în două cuve de supraviețuire și privi cu atenție ecranul computerului de bord. Acționă dispozitivele de punere în funcțiune ale altor cinci aparate de urmărire și mută imaginile la întâmplare.

Intr-un târziu, când crezu că nu va găsi nimic, îi apăru pe ecran imaginea celuilalt eu al său, comandantul trupelor de terrafor- matori de asalt, anihilate între timp.

Mirat de asemănarea șefului terraformatorilor cu el,

fascinat de muzica sferei de care se apropiau, căpitanul secund se așează comod în fotoliul, apropie imaginea și o fixă pe fața dublurii.

înghesuit într-un colț al cușetei, dublura terraformatorului viziona fascinat simularea actului sexual al medicului cu asistenta, crezând că nu-1 vede nimeni.

După mai multe zeci de minute, timp în care avu timp să-și facă un plan, șeful terraformatorilor ieși din cușetă, sparse ușa unui mic arsenal, luă o casetă cu arme în stare de funcționare, defectă luminile de control de pe culoar și o ținu drept în față, prin întuneric, până ajunse în infirmerie.

își dădu seama că nu avea habar unde se găsește cala navei spațiale, unde voia să ajungă, și o ținu, tot așa, înainte.

Pentru că era cunoscut de toată lumea ca secund al navei, nu-1 băgă nimeni în seamă.

Traversă un salon și un laborator, până în sala unde se găseau celulele de stază. Dădu timerul înapoi, până la nivelul de un

minut, deschise capacele cuvelor și regla revenirea la funcțiile vitale anterioare comei induse.

— Ce e asta?! Unde suntem? întrebă Angela.

— Suntem pe nava noastră biconvexă, care se îndreaptă cu toată viteza spre un alt fel de Pământ, spuse dublura.

— Eu eram pe unul dintre culoarele primăriei din capitala spațiilor virtuale ale unor oameni primitivi, care se ocupă cu deșertizarea, spuse Ian. îmi aduc aminte că, la un moment dat, meticulos, un birocrat a scos un aparat de fotografiat, i-a reglat distanța, luminozitatea și ceilalți parametri. Poza făcută a lipit-o pe o legitimație, a completat niște date și a pus-o într-o cutie, alături de o insignă, o broșură cu un regulament și codul de funcționare al unor „forțe de orientare turistică". A agățat cutia de vârful unei prăjini telescopice, din fibre de sticlă, și mi-a în- tins-o. Am luat cutia și am întors-o pe toate fețele; nu aveam nici un chef s-o deschid. Asta mi se întâmpla când m-am trezit. Cam suprarealist. Nu poate fi

nimic adevărat.

— Bine că îți dai seama, spuse Angela.

— Nu știu ce e în capul vostru și ce programe vi s-au derulat în timpul comei induse, dar un lucru trebuie să va fie clar, nu trebuie să ajungem pe planeta către care ne îndreptăm. Du- ceți-vă în cabina de control și opriți nava! Dacă echipajul nu se supune somației, trageți în ei și opriți voi sistemul de propulsie! Am ceva de rezolvat, apoi vin și eu. Ne întâlnim acolo.

Le dădu câte un pistol cu plasmă și se depărtă câțiva pași, apoi se întoarse.

— Ah! Am uitat ceva. Unde e cala?

— Magazia? întrebă Angela reflex.

— Nu. Sala navetelor.

— Jos, la ultimul nivel, unde e logic să fie, sub magazia de materiale și arsenalul greu, spuse Ian. Mergi în partea aia, iei liftul și apeși pe ultimul buton de jos.

— Bun, spuse Lish. Și nu uitați, dacă întâmpinați greutăți, lichidați-i pe toți și opriți nava! Coborârea pe astrul ăsta pare logică, dar e doar o conspirație care ne poate duce la pieire. Ca reprezentanți ai corpului tehnic, trebuie să știți cum s-o faceți.

Se întoarse și se depărtă în direcția indicată, lăsându-i cu gura cascată.

Ajuns în cala navetelor autonome de zbor, declanșă deschiderea automată a unei trape a aerodinei, se urcă într-un vehicul de o persoană, închise hubloul, se uită ca parametrii de zbor să fie în limite normale, controlă nivelul de combustibil, apăsă pe butonul de pornire, chiar în momentul când nava cosmică se lovea de zidul electric ce înconjura planeta. în virtutea inerției, încercă să pătrundă prin spărtura făcută, pierdu controlul direcției și se prăbuși pe sol, făcându-se praf.

în tot acest timp, adevăratul căpitan secund Augusto Lish urmărea pe ecran desfășurarea evenimentelor, din clipa în care sosia sa reapăruse la lumină, în sala spitalului de urgență.

își spuse că, la nivelul său de percepție a lucrurilor, dublura nu avea nici o șansă. Dacă naveta nu era zdrobită de peretele format din conductori electrici și dispozitive electromagnetice, nu putea nici să se întoarcă, înapoi, în hăul cosmic; pieirea lui era iminentă.

își mută atenția către Ian și Angela. Aceștia coborâseră cu liftul, însoțiți de medicul de gardă, și se îndreptau spre cabina de comandă.

Se uită la un alt cadru, unde medicul avea lucruri mult mai bune de făcut cu asistenta, și își spuse că nu era în regulă cu dublura apărută din senin.

Nu avu timp să analizeze situația și să ia măsuri deoarece grupul celor trei pătrunsese deja în sala de comandă.

— Ce căutați aici? îi întrebă.

— Am reușit să-i scot din comă, spuse medicul.

428

Monede de Victor Martin

-Și?

— Au o teorie interesantă. Spun că dumneavoastră, șeful lor direct, pe linie tehnică, sunteți singurul care nu a amețit din cauza acestei muzici astrale, ce se aude de peste tot, și îi puteți înțelege.

— Zău?! Care ar fi această teorie?

— Spun că, în cazul asolizării pe o planetă foarte asemănătoare Pământului nostru, asolizare pe care o pregătiți, ne vom face praf.

Augusto mimă că nu observă faptul că Ian și Angela își făceau de lucru pe lângă cabina de ghidaj, cu gândul să intre în vorbă cu piloții de cart, să-i convingă, sub amenințarea armei, să schimbe direcția, iar dacă se opuneau, să-i lichideze și să recurgă la gestul disperat de a interveni chiar ei.

— Suntem încă departe, îi spuse medicului. Nu am luat nici o hotărâre. Se va întruni conducerea și vom lua în calcul și ob- țiunea ocolirii țintei. Faptul că planeta se află foarte aproape, în fata noastră, e doar o simulare. E o variantă.

— Care variantă e mai posibilă?

— Până nu e demonstrată practic, orice variantă e imposibilă.

Augusto dădu muzica mai tare, făcându-i pe toți cei prezenți, de la comandantul navei până la ultimul soldat, să fie mai veseli, și ordonă să se aducă platouri cu mâncare și băutură.

Privi discret spre unul dintre dispozitivele de urmărire și văzu că Ian și Angela nu se astâmpără, nici chiar sub influența aiuritoare a muzicii lor vizuale. Șoptind în dreapta și în stânga, amenințând cu armele, reușiseră să convingă unul dintre piloți să schimbe traiectoria, privind tot mai insistent către ușa de intrare, mirați că nu mai apare celălalt Augusto Lish.

Căpitanul secund aflat în incintă făcu semn gărzilor să-i dezarmeze discret și să-i aducă mai aproape, fără să-i bruscheze. Amuzat, cu fața numai zâmbet, le turnă o poveste potrivit că-

reia au dreptate și nu se indică să asolizeze, numai că totul era doar o contrafacere și, de fapt, nu au părăsit niciodată Pământul.

— Vă felicit pentru perspicacitate, își încheie el peroarația, și vă rog să nu spuneți nimănui nimic până la încheierea simulării!

— Și la mai multe experimente reușite, cum este acesta! ridică un locotenent paharul. Nu vom asoliza niciodată pe o planetă ca asta; stricăm peisajul.

— Cred că nu voi fi acuzat de festivism gratuit dacă mă alătur și eu bucuriei generale, interveni comandantul navei și, totodată, căpitan al echipajului.

Rămași mască, Ian, Angela și simulacrul medicului de gardă nu mai puteau să scoată o vorbă. Siderați, se uitau împrejur și nu înțelegeau ce era cu veselia generală care îi cuprinsese pe toți.

— Mă bucur că ați reușit să ieșiți cu bine din comă, spuse o femeie și îl bătu pe Ian Nicer pe umăr.

Când se întoarseră, văzură că femeia era Amalia Standvic. Le întinsese un platou și îi îndemna să se servească.

— Ah, mătușa Ema! spuse Angela.

— Pardon?! spuse femeia.

— Nu ești Amalia Standvic, cea cunoscută de noi ca mătușa Ema, de pe planeta pe care nu vom coborî niciodată.

- Nu.

— Bineînțeles. Ce avem aici?

— Monede de sticlă. Cu diferite arome.

— Iar băuturile?

— Sunt băuturi pe bază de alcitrar clorotic.

Ian făcu un gest de lehamite.

— Serviți? întrebă mătușa Ema.

— Nu, răspunse Ian, simțind că femeia, uitându-se foarte atent la el, începe să aibă proprietăți hipertemiante.

SFÂRSIT